

II. INTERNATIONAL BALIKESİR APPLIED SCIENCES CONGRESS

ULUSLARARASI BALIKESİR UYGULAMALI BİLİMLER KONGRESİ

ilasccon

12-14 Eylül/Sep 2025
Burhaniye-Balıkesir, TÜRKİYE/TURKEY

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI
ABSTRACT BOOK
ISBN: 978-975-6993-36-1

**II. ULUSLARARASI BALIKESİR UYGULAMALI BİLİMLER
KONGRESİ**

12-14 Eylül 2025

**II. INTERNATIONAL BALIKESİR APPLIED SCIENCES
CONGRESS**

12-14 September 2025

BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
BALIKESİR UNIVERSITY

BİLDİRİ ÖZETLERİ KİTABI
ABSTRACT BOOK

ONUR KURULU

- İSMAİL USTAOĞLU (BALIKESİR VALİSİ)
- PROF. DR. YÜCEL OĞURLU (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ)
- PROF. MUKHSİN TOJİYEVİCH HODJİYEV (GULİSTAN DEVLET ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ-ÖZBEKİSTAN)
- PROF. NUSRATİLLA RAJABOVİCH BARAKAYEV (RÖNESANS ÜNİVERSİTESİ REKTÖRÜ-ÖZBEKİSTAN)

BİLİM KURULU

- PROF. DR. AHMET KÖROĞLU (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. AHU ERGEN (BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. ALİ KEMAL GÜRBÜZ (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. ALİ YAYLI (ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. ALPASLAN SEREL (BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. AYŞEGÜL TAŞ (UŞAK ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. AZİZE HASSAN (ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. BARIŞ ERDEM (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. BAYRAM ŞAHİN (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. BAYRAM ZAFER ERDOĞAN (ANADOLU ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. CANER GİRAY (OKAN ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. CEVDET AVCIKURT (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. CEVDET BURÇİN ÇETİNSÖZ, (ALANYA ALAATİN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. CİHAN ÇOBANOĞLU (UNIVERSITY OF SOUTH FLORIDA SARASOTA-MANATEE)
- PROF. DR. DİNÇER ATLI (İSTANBUL ESENYURT ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. DERMAN KÜÇÜKALTAN (İSTANBUL BEYKENT ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. DOĞAN GÜRSOY (WASHINGTON STATE UNIVERSITY)
- PROF. DR. DÜRIYE BOZOK (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. EBRU GÜNLÜ KÜÇÜKALTAN (DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. EBRU TÜMER (GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. ELİZABETH LLOYD-PARKES (UNIVERSITY OF SOUTH WALES, UK)
- PROF. DR. EMEL MEMİŞ KOCAMAN (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. EMRAH ÖZKUL (KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. ERCAN GEGEZ (TOPKAPI ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. ERDİNÇ KARADENİZ (MERSİN ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. ERDOĞAN KOÇ (BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. FATMA FÜSUN İSTANBULLU DİNÇER (İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ)

- PROF. DR. FEVZİ OKUMUŞ (UNİVERSİTY OF CENTRAL FLORİDA)
- PROF. DR. HALİL İBRAHİM ŞAHİN (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. HURİYE ŞEBNEM BURNAZ (İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. HÜSEYİN ÇEKEN (MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. İŞİL ARIKAN SALTİK (MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. İBRAHİM BİRKAN (ATILIM ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. İRFAN YAZICIOĞLU (HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. KURTULUŞ KARAMUSTAFA (ERCİYES ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. KURTULUŞ KAYMAZ (BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. LÜTFİ ATAY (ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. MARÍA ALVAREZ (BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. MEHMET EMİN AKKILIÇ (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. MEHMET EMİN ERÇAKAR (BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. MEHMET OĞUZHAN İLBAN (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. MEHMET SARIOĞLAN (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. MERYEM AKOĞLAN KOZAK (ANADOLU ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. MUAMMER MESCİ (DÜZCE ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. MUHARREM TUNA (ANKARA HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. MURAT DOĞDUBAY (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. MUSA PINAR (VALPARAİSO UNIVERSITY, USA)
- PROF. DR. MUSTAFA AKSOY (HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. MUZAFFER UYSAL (UNİVERSİTY OF MASSACHUSETTS AMHERST)
- PROF. DR. MÜGE ARSLAN (MARMARA ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. NURAY TETİK DİNÇ (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. NURETTİN ÖZTÜRK (ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. OSMAN ÖZDOĞAN (AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. ÖNDER MET (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. ÖZLEM KÖROĞLU (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. ÖZLEM GÜZEL (İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. SABRİYE ÇELİK UĞUZ (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. SALİH KUŞLUVAN (İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. SEBAHATTİN KARAMAN (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. SELDA UCA (KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. SİMA NART (SAKARYA ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. SUAT KARA (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. ŞEFİK OKAN MERCAN (ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. REMZİ ALTUNIŞIK (SAKARYA ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. ÜMİT ALNİAÇIK (KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ)

- PROF. DR. VOLKAN ÖZBEK (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. YILDIRIM BEYAZIT ÖNAL (ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. YILMAZ AKGÜNDÜZ (DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. ZİKRİYAYEV ZOKİR MAMİROVİCH (GULİSTAN STATE UNİVERSİTY)
- DOÇ. DR. AHU YAZICI AYYILDIZ (AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. ALİ SOLUNOĞLU (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. AYŞE NUR AKBABA (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. ELMİRA KAMİLEVNA (KAZAN FEDERAL ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. EBRU YILDIZ KARADENİZ (MERSİN ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. FİLİZ EROĞLU (ÇANAKKALE ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. FİLİZ YÜKSEL (DUMLUPINAR ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. GİZEM ÖZGÜREL (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. HACI MEHMET YILDIRIM (ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. HALİL KORKMAZ (ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. HASAN HÜSEYİN YILDIRIM (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. MEHMET ALTIN (UNIVERSITY OF CENTRAL FLORIDA)
- DOÇ. DR. MEHTAP ÖNER (MARMARA ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. MUAMMER BEZİRGAN (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. MURAT AKTAN (MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. MUSTAFA İYİBİLDİREN (NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. OĞUZHAN DÜLGAROĞLU (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. ONUR KEMAL YILMAZ (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. ÖZER YILMAZ (BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. ÖZGE DEMİRBULAT (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. SERKAN TÜRKMEN (ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. SEVGİ SEZER (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. SONER AKKOÇ (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. TAYFUN YÖRÜK (AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. TURGAY BUCAK (DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. TUĞRUL AYYILDIZ (ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. ULUKAN BÜYÜKARIKAN (AFYON KOCATEPE ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. UMUT EROĞLU (ÇANAKKALE ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. VOLKAN YENİARAS (ÖZYEGİN ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. YUSUF ESMER (BAYBURT ÜNİVERSİTESİ)
- DR. ÖĞR. ÜYESİ ELİF BEZİRGAN (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- DR. ÖĞR. ÜYESİ ELÇİN MÜRSELOĞLU (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- DR. ÖĞR. ÜYESİ ESAT SAÇKES (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)

- DR. ÖĞR. ÜYESİ FATİH ÇOLAKOĞLU (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- DR. ÖĞR. ÜYESİ GÜLŞAH ÖZDEMİR (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- DR. ÖĞR. ÜYESİ MEHMET TAHSİN LİCELİ (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- DR. ÖĞR. ÜYESİ ÖZKAN DEMİR (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)
- ÖĞR. GÖR. DR. AYŞEGÜL YILDIRIM KUTBAY (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)

DÜZENLEME KURULU

- PROF. DR. MEHMET OĞUZHAN İLBAN (BAŞKAN)
- PROF. DR. ALPASLAN SEREL (BANDIRMA ONYEDİ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. AYŞEGÜL TAŞ (UŞAK ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. BAYRAM ZAFER ERDOĞAN (ANADOLU ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. CANER GİRAY (OKAN ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. CEVDET BURÇİN ÇETİNSÖZ, (ALANYA ALAATIN KEYKUBAT ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. CİHAN ÇOBANOĞLU (UNIVERSITY OF SOUTH FLORIDA SARASOTA-MANATEE)
- PROF. DR. DİNÇER ATLI (İSTANBUL ESENYURT ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. DERMAN KÜÇÜKALTAN (İSTANBUL BEYKENT ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. DOĞAN GÜR SOY (WASHINGTON STATE UNIVERSITY)
- PROF. DR. EBRU GÜNLÜ KÜÇÜKALTAN (DOKUZ EYLÜL ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. EBRU TÜMER (GEBZE TEKNİK ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. ELİZABETH LLOYD-PARKES (UNIVERSITY OF SOUTH WALES, UK)
- PROF. DR. EMRAH ÖZKUL (KOCAELİ ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. ERCAN GEĞEZ (TOPKAPI ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. ERDİNÇ KARADENİZ (MERSİN ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. ERDOĞAN KOÇ (BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. FATMA FÜSUN İSTANBULLU DİNÇER (İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. FEVZİ OKUMUŞ (UNIVERSITY OF CENTRAL FLORIDA)
- PROF. DR. HURİYE ŞEBNEM BURNAZ (İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. HÜSEYİN ÇEKEN (MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. İBRAHİM BİRKAN (ATILIM ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. İRFAN YAZICIOĞLU (HACI BAYRAM VELİ ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. KURTULUŞ KARAMUSTAFA (ERCİYES ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. KURTULUŞ KAYMAZ (BURSA ULUDAĞ ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. MARÍA ALVAREZ (BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. MUSA PINAR (VALPARAISO UNIVERSITY, USA)
- PROF. DR. MUZAFFER UYSAL (UNIVERSITY OF MASSACHUSETTS AMHERST)

- PROF. DR. MÜGE ARSLAN (MARMARA ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. NURETTİN ÖZTÜRK (ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. OSMAN ÖZDOĞAN (AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. SALİH KUŞLUVAN (İSTANBUL MEDENİYET ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. ŞEFİK OKAN MERCAN (ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. REMZİ ALTUNIŞIK (SAKARYA ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. YILDIRIM BEYAZIT ÖNAL (ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ)
- PROF. DR. ZİKRİYAYEV ZOKİR MAMİROVİCH (GULİSTAN STATE ÜNİVERSİTY)
- DOÇ. DR. ELMİRA KAMİLEVNA (KAZAN FEDERAL ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. MEHMET ALTIN (UNIVERSITY OF CENTRAL FLORIDA)
- DOÇ. DR. MUSTAFA İYİBİLDİREN (NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. TAYFUN YÖRÜK (AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. TURGAY BUCAK (DOKUZEYLÜL ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. VOLKAN YENİARAS (ÖZYEGİN ÜNİVERSİTESİ)
- DOÇ. DR. YUSUF ESMER (BAYBURT ÜNİVERSİTESİ)
- DR. ÖĞR. ÜYESİ FATİH ÇOLAKOĞLU (BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ)

SEKRETERYA

- ÖĞR. GÖR. KAYA NİHAT PEKBAY (ÜYE)
- ÖĞR. GÖR. CUMHUR BERBER (ÜYE)
- ÖĞR. GÖR. ZEYNEP KARATAŞ (ÜYE)
- ARŞ. GÖR. SETENAY MELEK YURTTABİR (ÜYE)
- BİLİM UZMANI NUR YILDIZ (ÜYE)

İÇİNDEKİLER

DESTİNASYON TANITIMINDA INSTAGRAM: GOAYDIN	16
<i>INSTAGRAM IN DESTINATION PROMOTION: GOAYDIN</i>	17
ORMAN YANGINLARI VE TURİZM ARASINDAKİ ÇİFT YÖNLÜ İLİŞKİ: POLİTİKA ÖNERİLERİ İÇİN BÜTÜNCÜL BİR YÖNETİM MODELİ.....	18
<i>THE TWO-WAY RELATIONSHIP BETWEEN FOREST FIRES AND TOURISM: A HOLISTIC MANAGEMENT MODEL FOR POLICY RECOMMENDATIONS</i>	19
COĞRAFI İŞARETLİ ÜRÜNLERİN MARKALAŞMASI VE DESTİNASYON İÇİN ÖNEMİ; AVŞA ADA KARASI ŞARABI ÖRNEĞİ	20
<i>BRANDING OF GEOGRAPHICAL INDICATION PRODUCTS AND IMPORTANCE FOR DESTINATION; THE CASE OF AVŞA ADA KARASI WINE</i>	21
TURİZM SEKTÖRÜNDE YENİLİKÇİ HİZMET DAVRANIŞI KAVRAMINA YÖNELİK SİSTEMATİK LİTERATÜR TARAMASI.....	22
<i>A SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW ON THE CONCEPT OF INNOVATIVE SERVICE BEHAVIOR IN THE TOURISM SECTOR</i>	23
GREENWASHING VE GREENHUSHING'İN TURİZM SEKTÖRÜNDEKİ YANSIMALARI: SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLETİŞİMİNDE BİR İKİLEM	24
<i>REFLECTIONS OF GREENWASHING AND GREENHUSHING IN THE TOURISM SECTOR: A DILEMMA IN SUSTAINABILITY COMMUNICATION</i>	25
SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMADA MADENCİLİĞİN ÖNEMİ	26
<i>THE IMPORTANCE OF MINING IN SUSTAINABLE DEVELOPMENT</i>	27
KUŞ CENNETİ MİLLİ PARKI'NDA ZİYARETÇİ DENEYİMİ: TRİPADVISOR YORUMLARININ ANALİZİ	28
<i>VISITOR EXPERIENCE IN KUŞ CENNETİ NATIONAL PARK: AN ANALYSIS OF TRIPADVISOR REVIEWS</i>	29
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİN İLETİŞİM BECERİLERİ İLE TEKNOLOJİ BAĞIMLILIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ	30
<i>EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN UNIVERSITY STUDENTS' COMMUNICATION SKILLS AND TECHNOLOGY ADDICTION</i>	31
KIRSALDAN KOZMOSA BİLİM 3 – DOĞADA BİLİMLE KAYNAŞIYORUZ” PROJESİNİN ETKİLİLİĞİNİN İNCELENMESİ	32
<i>FROM RURAL TO COSMOS SCIENCE 3 – BLENDING WITH SCIENCE IN NATURE” PROJECT EFFECTIVENESS EVALUATION</i>	33
AKADEMİSYENLERİN YAPAY ZEKÂ OKURYAZARLIĞI: KULLANIM VE DENEYİM DİNAMİKLERİ.....	34
<i>ARTIFICIAL INTELLIGENCE LITERACY OF ACADEMICS: USAGE AND EXPERIENCE DYNAMICS</i>	35

DEVLET VE VAKIF ÜNİVERSİTELERİNİN KALİTE POLİTİKALARININ KARŞILAŞTIRMALI İÇERİK ANALİZİ	36
<i>A COMPARATIVE CONTENT ANALYSIS OF QUALITY POLICIES IN PUBLIC AND FOUNDATION UNIVERSITIES</i>	<i>37</i>
ÖZBEKİSTAN'DA BAĞIŞLARIN BELİRLEYİCİLERİ: KESİTSEL ANALİZ	38
<i>DETERMINANTS OF CHARITY GIVING IN UZBEKISTAN: CROSS SECTIONAL ANALYSIS ...</i>	<i>39</i>
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BORSA YATIRIM NİYETLERİ VE DAVRANIŞLARININ MODELLENMESİ: BİR PLS-SEM YAKLAŞIMI.....	40
<i>MODELING UNIVERSITY STUDENTS' STOCK MARKET INVESTMENT INTENTIONS AND BEHAVIORS: A PLS-SEM APPROACH</i>	<i>41</i>
ÖZBEK İLETİŞİM SÖYLEMİNDEKİ İFADE BİRİMLERİ VE BUNLARIN CİNSİYET VE YAŞ ÖZELLİKLERİ.....	42
<i>PHRASEOLOGICAL UNITS IN UZBEK COMMUNICATIVE DISCOURSE AND THEIR GENDER AND AGE CHARACTERISTICS</i>	<i>43</i>
NAR SUYU VE BETON ÜRETİMİNDE GIDA TEKNOLOJİSİ GÜVENLİĞİNİN DEVLET TARAFINDAN SAĞLANMASI	44
<i>STATE PROVISION OF FOOD TECHNOLOGY SAFETY FOR THE PRODUCTION OF POMEGRANATE JUICE AND CONCRETE</i>	<i>45</i>
ÖZBEKİSTAN'IN TARIM SEKTÖRÜNDEKİ DEVLET TEŞVİKLERİ	46
<i>GOVERNMENT INCENTIVES IN THE AGRICULTURAL SECTOR OF UZBEKISTAN</i>	<i>47</i>
KAZDAĞLARI'NIN MİTOLOJİK KİMLİĞİNİN EKO-TURİZM POLİTİKALARIYLA ENTEGRASYONU: DOĞAL VE KÜLTÜREL MİRASIN SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME	48
<i>INTEGRATION OF THE MYTHOLOGICAL IDENTITY OF THE KAZ MOUNTAINS WITH ECO- TOURISM POLICIES: AN ASSESSMENT ON THE SUSTAINABLE MANAGEMENT OF NATURAL AND CULTURAL HERITAGE</i>	<i>49</i>
KAZ DAĞLARI'NIN KÜLTÜREL BELLEĞİNDE TAHTAKUŞLAR KÖYÜ: SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM PERSPEKTİFİYLE BİR İNCELEME	50
<i>TAHTAKUŞLAR VILLAGE IN THE CULTURAL MEMORY OF MOUNT IDA (KAZ DAĞLARI): AN ANALYSIS FROM A SUSTAINABLE TOURISM PERSPECTIVE</i>	<i>51</i>
BURHANİYE'NİN YENİLEBİLİR OTLARI VE MUTFAKTA KULLANIM ŞEKİLLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	52
<i>A RESEARCH ON EDIBLE HERBS OF BURHANİYE AND THEIR USE IN CULINARY.....</i>	<i>53</i>
GELENEKSEL ETKİNLİKLERİN VE TURİZMİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNDE KARŞILIKLI YARAR İLİŞKİSİ	54
<i>MUTUALLY BENEFICIAL RELATIONSHIP IN THE SUSTAINABILITY OF TRADITIONAL EVENTS AND TOURISM</i>	<i>55</i>

TÜRKİYE’DE DOĞALTAŞ ENDÜSTRİSİNE GENEL BİR BAKIŞ VE STRATEJİK ÖNEMİ	56
<i>AN OVERVIEW OF THE NATURAL STONE INDUSTRY AND STRATEGIC IMPORTANCE IN TÜRKİYE</i>	57
PAYLAŞIM EKONOMİSİ OTELCİLİK SEKTÖRÜ İÇİN BİR TEHDİT Mİ? YÖNETSEL BİR BAKIŞ AÇISI	58
<i>IS THE SHARING ECONOMY A THREAT TO THE HOTEL INDUSTRY? A MANAGERIAL PERSPECTIVE</i>	59
YERLİ VE YABANCI MÜŞTERİ PERSPEKTİFİNDEN HELAL KONSEPTLİ OTELLER: OLUMLU VE OLUMSUZ YORUMLARIN İÇERİK ANALİZİ	60
<i>HALAL CONCEPT HOTELS FROM THE PERSPECTIVE OF DOMESTIC AND FOREIGN CUSTOMERS: CONTENT ANALYSIS OF POSITIVE AND NEGATIVE REVIEWS</i>	61
FARKLI KURUTMA YÖNTEMLERİ İLE İŞLENEN NOHUT MAYASININ EKMEK KALİTESİ ÜZERİNE ETKİLERİ	62
<i>THE EFFECTS OF CHICKPEA SOURDOUGH PROCESSED WITH DIFFERENT DRYING METHODS ON BREAD QUALITY</i>	63
SAĞLIK TURİZMİ YETKİ BELGESİ BULUNAN HASTANELERİN WEB SİTELERİNİN İNCELENMESİ: İZMİR ÖRNEĞİ	64
<i>REVIEW OF WEBSITES OF HOSPITALS WITH HEALTH TOURISM AUTHORIZATION CERTIFICATES: THE CASE OF IZMIR</i>	65
TÜRKİYE’DEKİ ÜÇÜNCÜ YAŞ ÜNİVERSİTELERİNİN WEB TABANLI İÇERİK ANALİZİ ...	66
<i>WEB-BASED CONTENT ANALYSIS OF THIRD AGE UNIVERSITIES IN TURKEY</i>	67
SAĞLIK TURİZMİ İŞLETMELERİNE YÖNELİK E-ŞİKAYETLERİN İNCELENMESİ	68
<i>AN EXAMINATION OF E-COMPLAINTS REGARDING HEALTH TOURISM ENTERPRISES</i>	69
YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİNİN FİRMA PERFORMANSI ÜZERİNE ETKİSİNİN YAPAY SİNİR AĞLARI İLE TAHMİNLENMESİ	70
<i>PREDICTING THE EFFECT OF DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS OF BOARD MEMBERS ON FIRM PERFORMANCE USING ARTIFICIAL NEURAL NETWORKS</i>	71
TURİZM ALANINDA ÖRGÜTSEL DAVRANIŞI KONU ALAN DOKTORA TEZ ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ.....	72
<i>EXAMINATION OF DOCTORAL THESIS STUDIES ON ORGANISATIONAL BEHAVIOUR IN THE FIELD OF TOURISM</i>	73
ULTRASONİK İŞLEMİN MODİFİYE NİŞASTALAR VE AMİLOZ VE AMİLOPETİN ÜRETİMİ ÜZERİNE ETKİSİ.....	74
<i>THE EFFECT OF ULTRASONIC TREATMENT ON MODIFIED STARCHES AND THE PRODUCTION OF AMYLOSE AND AMYLOPETIN</i>	76
YOL İNŞAAT KURULUŞLARININ FINANSAL İSTİKRARINI DEĞERLENDİRMENİN YENİLİKÇİ AŞAMALARI.....	79

<i>INNOVATIVE STAGES OF ASSESSING THE FINANCIAL STABILITY OF ROAD CONSTRUCTION ORGANIZATIONS.....</i>	80
SEÇİLİ TÜRK ÜNİVERSİTELERİNDEKİ ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERE YÖNELİK SÜRDÜRÜLEBİLİR İNOVASYON POLİTİKALARI VE UYGULAMALARINA İLİŞKİN NİTEL BİR BELGE ANALİZİ.....	81
<i>A QUALITATIVE DOCUMENT ANALYSIS OF SUSTAINABLE INNOVATION POLICIES AND PRACTICES FOR INTERNATIONAL STUDENTS IN SELECTED TURKISH UNIVERSITIES.....</i>	82
ELEKTRİK GÜÇ PROJELERİ İÇİN MODELLEME ALGORİTMASININGELİŞTİRİLMESİ	83
<i>DEVELOPMENT OF MODELING ALGORITHM FOR ELECTRIC POWER PROJECTS</i>	84
ÖZBEK FOİK RİTÜEL ŞARKILARININ ÖZGÜNLÜĞÜ	85
<i>THE UNIQUENESS OF THE UZBEK FOIK RITUAL SONGS</i>	86
RUS DİLİNDE ÖN EKLİ FİİLLERİN TÜRKÇEDEKİ KARŞILIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ	87
<i>A STUDY OF PREFIXED VERBS IN RUSSIAN WITH REFERENCE TO THEIR TURKISH EQUIVALENT.....</i>	88
RUSÇA DİL BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE ÇOKTAN SEÇMELİ MADDELERİN ÜSTÜN VE SINIRLI YÖNLERİ: YDS ÖRNEĞİ	89
<i>ADVANTAGES AND LIMITATIONS OF MULTIPLE-CHOICE ITEMS IN ASSESSING RUSSIAN LANGUAGE SKILLS: EVIDENCE FROM YDS</i>	90
ÜNİVERSİTE İDARİ PERSONELİNİN MESLEKİ AİDİYET VE İŞ TATMİNİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ.....	91
<i>EXAMINING THE VOCATIONAL BELONGING AND JOB SATISFACTION LEVEL OF UNIVERSITY ADMINISTRATIVE STAFF.....</i>	92
KAÇKAR DAĞLARI'NDA HELİSKİ TURİZMİ DENEYİMİ	93
<i>AN EXPLORATION OF HELISKI TOURISM IN THE KAÇKAR MOUNTAINS.....</i>	94
SÜRDÜRÜLEBİLİR GASTRONOMİDE CHEF-FARMER KAVRAMININ ANALİZİ	95
<i>ANALSIS OF THE CHEF- FARMER CONCEPT IN SUSTAINABLE GASTRONOMY.....</i>	96
TURİZMDE DİJİTAL MÜZELER VE METAVERSE UYGULAMALARININ ÖNEMİ	97
<i>THE IMPORTANCE OF DIGITAL MUSEUMS AND METAVERSE APPLICATIONS IN TOURISM</i>	98
TURİST REHBERLERİNİN MESLEKİ HEDONİZM DENEYİMLERİNİN İNCELENMESİ	99
<i>EXPLORING HEDONISTIC EXPERIENCES IN THE TOUR GUIDING PROFESSION.....</i>	100
TURİZM İŞLETMELERİNDE YETENEK YÖNETİMİ: BORSA İSTANBUL'DA FAALİYET GÖSTEREN İŞLETMELERDE BİR UYGULAMA	101
<i>TALENT MANAGEMENT IN TOURISM ENTERPRISES: EVIDENCE FROM COMPANIES LISTED ON BORSA İSTANBUL.....</i>	102

DİJİTAL EKONOMİDE YAPAY ZEKA TEKNOLOJİLERİ.....	103
<i>ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES IN THE DIGITAL ECONOMY.....</i>	<i>105</i>
YABANCI ÜLKELERDE AİLE İÇİ ŞİDDETLE MÜCADELEDE GÜNCEL EĞİLİMLER VE UYGULAMALAR	108
<i>CURRENT TRENDS AND PRACTICES IN COMBATING DOMESTIC VIOLENCE IN FOREIGN COUNTRIES.....</i>	<i>110</i>
SOSYAL MEDYA GÜNÜMÜZ YEMEK KÜLTÜRÜNÜ ŞEKİLLENDİRİYOR MU?“ INSTAGRAMLANABİLİR” YEMEK KÜLTÜRÜ	113
<i>IS SOCIAL MEDIA SHAPING TODAY’S FOOD CULTURE? THE ‘INSTAGRAMMABLE’ FOOD CULTURE.....</i>	<i>114</i>
OSMANLI MUTFAĞINDA KULLANILAN YENİLEBİLİR OTLAR VE BAHARATLAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	115
<i>AN INVESTIGATION INTO EDIBLE HERBS AND SPICES USED IN OTTOMAN CUISINE.....</i>	<i>116</i>
GASTRODİPLOMASİ BAĞLAMINDA TÜRK MUTFAĞININ AVRUPA’DA TANITIMI İÇİN GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER ÜZERİNE BİR DURUM ANALİZİ	117
<i>A SITUATION ANALYSIS ON THE ACTIVITIES CARRIED OUT FOR THE PROMOTING OF TURKISH CUISINE IN EUROPE WITHIN THE CONTEXT OF GASTRODIPLOMACY.....</i>	<i>118</i>
LEZZETLİ HATIRALAR: GASTRONOMİK HEDİYELİK ÜRÜNLERİN DESTİNASYON PAZARLAMASINDAKİ ROLÜ	119
<i>TASTY MEMORIES: THE ROLE OF GASTRONOMIC SOUVENIRS IN DESTINATION MARKETING.....</i>	<i>120</i>
BALIKESİR İLİNDE KADIN GİRİŞİMCİLERİN DİJİTALLEŞMEYE BAKIŞ AÇILARI	121
<i>PERSPECTIVES OF WOMEN ENTREPRENEURS ON DIGITALIZATION IN BALIKESİR</i>	<i>122</i>
KOKU PAZARLAMASININ GÜCÜ: LİTERATÜRE DAYALI BİR ÖN ÇALIŞMA	123
<i>THE POWER OF SCENT MARKETING: A PRELIMINARY LITERATURE BASED STUDY</i>	<i>124</i>
YENİLENMİŞ ÜRÜNLERDE ALGILANAN RİSKİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI: CEP TELEFONU ÖRNEĞİ.....	125
<i>COMPARISON OF PERCEIVED RISK IN REFURBISHED PRODUCTS ACCORDING TO DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS: THE EXAMPLE OF MOBILE PHONE.....</i>	<i>126</i>
1993–2025 DÖNEMİNDE RESESYON GÖSTERGELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI: SAHM RULE VE GSYH TEMELLİ YAKLAŞIMLAR.....	127
<i>RECESSION INDICATOR COMPARISON 1993-2025: SAHM RULE AND GDP BASED APPROACHES</i>	<i>128</i>
KÜRESEL TEDARIK ZİNCİRİ YÖNETİMİNDE DEĞİŞEN DİNAMİKLER VE YENİ SANAYİLEŞME POLİTİKALARININ ROLÜ	129
<i>THE ROLE OF NEW INDUSTRIALIZATION POLICIES IN THE CHANGING DYNAMICS OF GLOBAL SUPPLY CHAIN MANAGEMENT</i>	<i>130</i>

ENFLASYONUN BELİRLEYİCİLERİ: EURO BÖLGESİ VE EURO DIŞI AVRUPA ÜLKELERİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ.....	131
<i>DETERMINANTS OF INFLATION: A COMPARATIVE ANALYSIS OF EURO AREA AND NON-EURO EUROPEAN MEMBERS.....</i>	<i>132</i>
TÜRKİYE’DE HAVAYOLU PAZARLAMASINDA YAPAY ZEKA UYGULAMALARI: STRATEJİK BİR DEĞERLENDİRME	133
<i>ARTIFICIAL INTELLIGENCE APPLICATIONS IN AIRLINE MARKETING IN TÜRKİYE: A STRATEGIC ASSESSMENT</i>	<i>134</i>
EXTENDABLE HORTUMLAR İÇİN KIRILMAYA DAYANIKLI YENİ HORTUM TASARIMI GELİŞTİRİLMESİ	135
<i>DEVELOPMENT OF A NEW BREAK-RESİSTANT HOSE DESIGN FOR EXTENDABLE HOSES</i>	<i>136</i>
KRİZLERDEN GÜÇLENEREK ÇIKMAK: AİLE DAYANIKLILIĞINDA SOSYAL HİZMETİN ROLÜ.....	137
<i>EMERGING STRONGER FROM CRISES: THE ROLE OF SOCIAL WORK IN FAMILY RESILIENCE.....</i>	<i>138</i>
ADİL GEÇİŞ MEKANİZMASI BAĞLAMINDA AVRUPA BİRLİĞİ UYGULAMALARI VE TÜRKİYE’NİN UYUM POLİTİKALARI.....	139
<i>IN THE CONTEXT OF THE JUST TRANSITION MECHANISM: EUROPEAN UNION IMPLEMENTATIONS AND TURKIYE’S ADAPTATION POLICIES.....</i>	<i>140</i>
SOĞUK İKLİMLERDE SICAK SONUÇLAR: VERİ MERKEZLERİNDE İKLİM TEMELLİ VE GELENEKSEL SOĞUTMA YÖNTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRMASI	141
<i>HOT RESULTS IN COLD CLIMATES:A COMPARATIVE ANALYSIS OF CLIMATE-BASED AND CONVENTIONAL COOLING METHODS IN DATA CENTERS.....</i>	<i>142</i>
AKILLI EV SİSTEMLERİNİN KABULÜ ÜZERİNE NİTEL ARAŞTIRMA: AKADEMİK VE SEKTÖREL GÖRÜŞLERİN ANALİZİ.....	143
<i>QUALITATIVE STUDY ON THE ACCEPTANCE OF SMART HOME SYSTEMS: ANALYSIS OF ACADEMIC AND INDUSTRY VIEWS.....</i>	<i>144</i>
TRABZON İLİ ALTERNATİF TURİZM POTANSİYELİ VE SWOT ANALİZİ	145
<i>ALTERNATIVE TOURISM POTENTIAL AND SWOT ANALYSIS OF TRABZON PROVINCE ...</i>	<i>146</i>
MOLEKÜLER GASTRONOMİDEN DOĞAL FERMENTASYONA: GASTRONOMİ ENDÜSTRİSİNDE TEKNOLOJİK REDDİYE	147
<i>SHIFTING FROM MOLECULAR GASTRONOMY TO NATURAL FERMENTATION: TECHNOLOGICAL REJECTION IN GASTRONOMY INDUSTRY.....</i>	<i>148</i>
GASTRONOMİ ALANINDA BULUNAN AKADEMİSYENLERİN VE ÖĞRENCİLERİN PATENT/FAYDALI MODEL BAŞVURU EĞİLİMLERİ.....	149
<i>PATENT/UTILITY MODEL APPLICATION TRENDS AMONG ACADEMICS AND STUDENTS IN THE FIELD OF GASTRONOMY</i>	<i>150</i>

CRUISE GEMİLERİNİN TURİZMDEKİ YERİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK SORUNLARI	151
<i>THE PLACE OF CRUISE SHIPS IN TOURISM AND SUSTAINABILITY PROBLEMS</i>	<i>152</i>
TURİSTİK TREN YOLCULUKLARINDA DUYUSAL ALGILAR: DOĞU EKSPRESİ ÖRNEĞİ	153
<i>SENSORY EXPERIENCES IN TOURIST TRAIN TRAVEL: THE CASE OF THE EASTERN EXPRESS</i>	<i>154</i>
EDEBİYAT – SANAT İKİLEMİNDE ŞİİR ÖĞRETİSİ	155
<i>LITERATURE – ART DILEMMA IN POETRY TEACHING</i>	<i>156</i>
ANTROPOSEN’DE EDREMİT KÖRFEZİ BÖLGESİNDEKİ EKOLOJİK KRİZİN (EKOLOJİK) ANTROPOLOJİK DEĞERLENDİRİLMESİ	157
<i>(ECOLOGICAL) ANTHROPOLOGICAL ASSESSMENT OF THE ECOLOGICAL CRISIS IN THE EDREMİT BAY REGION IN THE ANTHROPOCENE</i>	<i>158</i>
SANAL GERÇEKLİK VE ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK TEKNOLOJİLERİNİN GASTRONOMİ ALANINDA KULLANIMI	159
<i>THE UTILIZATION OF VIRTUAL REALITY AND AUGMENTED REALITY TECHNOLOGIES IN GASTRONOMY.....</i>	<i>160</i>
DEPREM SONRASI KONUT FİYAT ENDEKSİNDEKİ GELİŞMELER:TÜRKİYE'DE BÖLGESEL BİR ANALİZ.....	161
<i>DEVELOPMENTS IN THE HOUSING PRICE INDEX AFTER THE EARTHQUAKE:A REGIONAL ANALYSIS IN TURKIYE</i>	<i>162</i>
ERBİYUM KATKILI ÇİNKO BOROSİLİKAT CAM SENTEZİ, DOĞRUSAL VE DOĞRUSAL OLMAYAN OPTİK ÖZELLİKLERİ.....	163
<i>ERBIUM DOPED ZINC BOROSILICATE GLASS SYNTHESIS, LINEAR AND NONLINEAR OPTICAL PROPERTIES</i>	<i>164</i>
TÜRKİYE EKONOMİSİNDE İKİZ AÇIKLAR HİPOTEZİNİN GEÇERLİLİĞİ: 2009 SONRASI DÖNEM ANALİZİ.....	165
<i>THE VALIDITY OF THE TWIN DEFICITS HYPOTHESIS IN THE TURKISH ECONOMY: POST-2009 PERIOD ANALYSIS.....</i>	<i>166</i>
ARAÇ KAYNAKLI TİTREŞİMLERİN DİNAMİK ANALİZİ VE SÜRÜCÜNÜN KAS-İSKELET SİSTEMİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ.....	167
<i>DYNAMIC ANALYSIS OF VEHICLE-INDUCED VIBRATIONS AND THEIR IMPACT ON THE DRIVER'S MUSCULOSKELETAL SYSTEM.....</i>	<i>168</i>
KARBON MUHASEBESİ VE MALİYETLERİ	169
<i>CARBON ACCOUNTING AND COSTS.....</i>	<i>170</i>
CE/CO KO-KATKILI ZNO İNCE FİLMLEİN YAPISAL VE DOĞRUSAL OLMAYAN OPTİK ÖZELLİKLERİ.....	171

<i>STRUCTURAL AND NONLINEAR OPTICAL PROPERTIES OF CE/CO CO-DOPED ZNO THIN FILMS</i>	172
YAPAY ZEKA VE ÖĞRETMEN.....	173
<i>ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND TEACHER</i>	174
AYDIN İLİ TERMAL TURİZM POTANSİYELİNİN BELİRLENMESİ: MEVCUT DURUMDAN STRATEJİK PLANLAMAYA.....	175
<i>DETERMINING THE THERMAL TOURISM POTENTIAL OF AYDIN PROVINCE: FROM THE CURRENT SITUATION TO STRATEGIC PLANNING</i>	176
OTEL ÇALIŞANLARINDA LİDER-ÜYE ETKİLEŞİMİNİN İŞE BAĞLILIĞA ETKİSİNDE PSİKOLOJİK GÜÇLENDİRMENİN ROLÜ	177
<i>THE ROLE OF PSYCHOLOGICAL EMPOWERMENT IN THE EFFECT OF LEADER-MEMBER EXCHANGE ON WORK ENGAGEMENT AMONG HOTEL EMPLOYEES</i>	178
TURİZMİ NASIL ALGILIYORLAR? KÜTAHYA TAVŞANLI'DA YAŞAYAN YEREL HALK ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA	179
<i>HOW DO THEY PERCEIVE TOURISM? A STUDY ON THE LOCAL PEOPLE LIVING IN TAVSANLI KUTAHYA</i>	180
AZİZ PAUL YOLUNA AİT YOUTUBE VİDEOLARININ İÇERİK ANALİZİ: TÜRKİYE'DE MİRAS TURİZMİNİ KEŞFETMEK	181
<i>CONTENT ANALYSIS OF YOUTUBE VIDEOS ON THE ST. PAUL TRAIL: EXPLORING HERITAGE TOURISM IN TURKEY</i>	182
TURİST REHBERLİĞİNDE KARİZMATİK LİDERLİK VE PERFORMANS İLİŞKİSİ: KAVRAMSAL BİR ÇERÇEVE	183
<i>CHARISMATIC LEADERSHIP AND ITS RELATIONSHIP WITH PERFORMANCE IN TOUR GUIDING: A CONCEPTUAL FRAMEWORK</i>	184
SOL-JEL YÖNTEMİYLE HAZIRLANAN NİKELOKSİTİN OPTİK ÖZELLİKLERİNE KATKILAMA VE ÇÖZÜCÜ ETKİSİNİN İNCELENMESİ.....	185
<i>INVESTIGATION OF THE EFFECTS OF DOPING AND SOLVENT ON THE OPTICAL PROPERTIES OF NICKEL OXIDE PREPARED BY THE SOL-GEL METHOD</i>	186
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE DİJİTAL OKURYAZARLIK BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ: BİLGİ MERKEZLERİ ODAKLI BİR YAKLAŞIM.....	187
<i>IMPROVING DIGITAL LITERACY SKILLS OF UNIVERSITY STUDENTS: A LIBRARY-CENTERED APPROACH</i>	188
TEDARİK ZİNCİRİ PROBLEMLERİNİN ÇÖZÜMÜNDE PARÇACIK SÜRÜ OPTİMİZASYONUNUN KULLANILMASINA İLİŞKİN LİTERATÜR ARAŞTIRMASI	189
<i>LITERATURE REVIEW ON USING PARTICLE SWARM OPTIMIZATION IN SOLVING SUPPLY CHAIN PROBLEMS</i>	190
SOL-JEL YÖNTEMİYLE HAZIRLAMA SÜRECİNİN NİKEL OKSİT'İN OPTİK ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ	191
<i>EFFECT OF THE SOL-GEL PREPARATION PROCESS ON THE OPTICAL PROPERTIES OF NICKEL OXIDE</i>	192

BAZI ATIK GÖRSELLERİ İÇİN GÖRÜNTÜ DÖNÜŞTÜRÜCÜNÜN PERFORMANSI: VERİ DENGELEME STRATEJİLERİNİN ETKİLİLİĞİ	193
<i>PERFORMANCE OF VISION TRANSFORMER FOR CERTAIN WASTE VISUALS: EFFECTIVENESS OF DATA BALANCING STRATEGIES.....</i>	<i>194</i>
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ALGILADIKLARI KARİYER SIKINTILARININ MESLEKİ KARAR PİŞMANLIĞINA ETKİSİ: BUBFA ÖRNEĞİ	195
<i>THE EFFECT OF PERCEIVED CAREER DISTRESS ON CAREER DECISION REGRET AMONG UNIVERSITY STUDENTS: THE CASE OF BUBFA</i>	<i>196</i>
ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ SEÇİM KRİTERLERİNİN BELİRLENMESİ: BUBFA ÖRNEĞİ	197
<i>DETERMINING THE CAREER SELECTION CRITERIA OF UNIVERSITY STUDENTS: THE CASE OF BUBFA</i>	<i>198</i>
BİR DESTİNASYON OLARAK AYVALIK'TIN TANITIMI KAPSAMINDA YOUTUBE ÜZERİNDEN BİR ANALİZ	199
<i>AN ANALYSIS ON YOUTUBE IN SCOPE OF PROMOTION OF AYVALIK AS A DESTINATION.....</i>	<i>200</i>
YİYECEK İÇECEK İŞLETMELERİNDE ONLİNE SATIŞ KANALLARI KULLANIM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ-BURHANİYE ÖRNEĞİ.....	201
<i>EXAMINING THE USAGE LEVELS OF ONLINE SALES CHANNELS IN FOOD AND BEVERAGE BUSINESSES: BURHANİYE EXAMPLE</i>	<i>202</i>
ZİNCİR FAST FOOD RESTORAN İŞLETMESİNİN FARKLI ÜLKELERDEKİ UYGULADIĞI MENÜLERİN İÇERİK YÖNÜNDEN KARŞILAŞTIRILMASI	203
<i>A COMPARISON OF CHAIN FAST FOOD RESTAURANT MENUS IN DIFFERENT COUNTRIES IN TERMS OF CONTENT</i>	<i>204</i>
TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİNDE BELEDİYELERİN SORUMLULUK VE YETKİLERİ	205
<i>RESPONSIBILITIES AND AUTHORITIES OF MUNICIPALITIES IN THE DEVELOPMENT OF TOURISM</i>	<i>206</i>
ULUSAL TURİZM ARAŞTIRMALARINDA AİLE TATİLLERİ VE KARAR VERME SÜREÇLERİNE YÖNELİK EĞİLİMLER	207
<i>TRENDS IN FAMILY HOLIDAYS AND DECISION-MAKING PROCESSES IN NATIONAL TOURISM RESEARCH.....</i>	<i>208</i>
DİJİTAL MENÜLERİN SÜRDÜRÜLEBİLİR TÜKETİM DAVRANIŞLARINA ETKİSİ: Z KUŞAĞI PERSPEKTİFİ.....	209
<i>THE IMPACT OF DIGITAL MENUS ON SUSTAINABLE CONSUMER BEHAVIOR: A GENERATION Z PERSPECTIVE</i>	<i>210</i>

DESTİNASYON TANITIMINDA INSTAGRAM: GOAYDIN

Celal Önal¹, İrem Ceyda Samancı², Ahu Yazıcı Ayyıldız³

Özet

Giriş ve Amaç: Bu çalışma, Türkiye Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından yönetilen “Go Aydın” adlı resmi Instagram hesabının, Aydın ilinin tanıtımında hangi bölgelere ve temalara öncelik verdiğini ortaya koymayı amaçlamaktadır. Araştırma, destinasyon tanıtımında sosyal medyanın stratejik kullanımını inceleyerek ilin turizm potansiyelinin hangi unsurlar üzerinden yansıtıldığını belirlemeyi hedeflemiştir.

Yöntem: Araştırmada, nitel veri analiz tekniklerinden içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Go Aydın hesabında yer alan paylaşımlar, “konum”, “içerik türü” ve “öne çıkarılan unsurlar” kriterleri çerçevesinde açık kodlama yöntemiyle sınıflandırılmıştır. Bu kodlama sürecinde görsel ve metin içerikleri sistematik biçimde kategorilere ayrılmış, frekans dağılımları tablolar halinde değerlendirilmiştir.

Bulgular: Analiz sonuçları, Go Aydın hesabında en sık yer verilen içerik türlerinin tarihî yapılar, deniz-sahil manzaraları ve doğal çekicilikler olduğunu göstermektedir. Bu bulgu, Aydın’ın tanıtımında kültürel miras ile doğal peyzajın önceliklendirildiğini ortaya koymaktadır. İlçe bazında en yüksek içerik payına sahip bölgeler Kuşadası ve Didim olup, bu ilçelerde hem kıyı turizmi hem de tarihî alanların ön planda olduğu belirlenmiştir. Öne çıkarılan destinasyonlar arasında Afrodisias Antik Kenti, Güvercin Ada ve Arapapıştı Kanyonu yer almakta; bu durum, hesapta kültürel ve doğal değerlerin dengeli biçimde sunulduğunu göstermektedir.

Tartışma ve Sonuç: Elde edilen bulgular, Go Aydın hesabının tanıtım stratejisinde bilinirliği yüksek ve turizm potansiyeli güçlü bölgelerin öncelendiğini göstermektedir. Ancak, düşük oranda temsil edilen destinasyonların görünürlüğünün artırılması, ilin turizm çeşitliliğinin yansıtılması açısından önem taşımaktadır. Sosyal medya içeriklerinin dengeli biçimde planlanması, Aydın’ın kültürel ve doğal zenginliklerinin daha geniş kitlelere ulaşmasına katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Destinasyon Pazarlaması, Dijital Turizm, GoAydın, İçerik Analizi.

¹ Yüksek lisans öğrencisi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Sağlık Turizmi Bölümü, Aydın/Türkiye, onalcelal0@gmail.com

² Yüksek lisans öğrencisi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Sağlık Turizmi Bölümü, Aydın/Türkiye, samanciirem@icloud.com

³ Doç. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Sağlık Turizmi Bölümü, Aydın/Türkiye, ayazici@adu.edu.tr

INSTAGRAM IN DESTINATION PROMOTION: GOAYDIN

Celal Önal¹, İrem Ceyda Samancı², Ahu Yazıcı Ayyıldız³

Abstract

Introduction and Purpose: This study aims to reveal which regions and themes are prioritized in the promotion of Aydın province on the official Instagram account "Go Aydın," managed by the Republic of Turkey Ministry of Culture and Tourism. By examining the strategic use of social media in destination promotion, the research seeks to identify the elements through which the province's tourism potential is reflected.

Materials and Methods: The research employed content analysis, a qualitative data analysis technique. The posts on the Go Aydın account were classified using the open coding method based on the criteria of "location," "content type," and "featured elements." In this coding process, visual and textual content was systematically categorized, and frequency distributions were evaluated in tabular form.

Results: The analysis results indicate that the most frequently featured content types on the Go Aydın account are historical structures, sea-coastal landscapes, and natural attractions. This finding reveals that cultural heritage and natural landscapes are prioritized in the promotion of Aydın. On a district basis, the regions with the highest content share are Kuşadası and Didim, where both coastal tourism and historical sites are prominently featured. Among the highlighted destinations are the Ancient City of Aphrodisias, Güvercinada (Pigeon Island), and Arapapıştı Canyon, which demonstrates a balanced presentation of cultural and natural assets on the account.

Discussion and Conclusion: The findings show that the promotion strategy of the Go Aydın account prioritizes regions with high recognition and strong tourism potential. However, increasing the visibility of underrepresented destinations is important for reflecting the diversity of the province's tourism. A balanced planning of social media content can contribute to bringing Aydın's cultural and natural riches to a wider audience.

Keywords: Destination Marketing, Digital Tourism, GoAydın, Content Analysis.

¹ Graduate student, Aydın Adnan Menderes University, Tourism Faculty, Department of Health Tourism, Aydın/Türkiye, onalcelal0@gmail.com

² Graduate student, Aydın Adnan Menderes University, Tourism Faculty, Department of Health Tourism, Aydın/Türkiye, samanciirem@icloud.com

³ Assoc. Dr., Aydın Adnan Menderes University, Tourism Faculty, Department of Health Tourism, Aydın/Türkiye, ayazici@adu.edu.tr

ORMAN YANGINLARI VE TURİZM ARASINDAKİ ÇİFT YÖNLÜ İLİŞKİ: POLİTİKA ÖNERİLERİ İÇİN BÜTÜNCÜL BİR YÖNETİM MODELİ

Sezer Köseler¹, Vahit Oğuz Kiper², Şefik Okan Mercan³

Özet

Giriş ve Amaç: Bu çalışma, orman yangınları ve turizm sektörü arasındaki çift yönlü ilişkiyi teorik ve uygulamalı bir şekilde inceleyerek, yangın riskini azaltan ve turizm sektörünün sürdürülebilirliğini artıran bütüncül bir yönetim modeli geliştirmeyi amaçlamaktadır. Yönetim modelinin oluşturulması aşamasında orman yangınlarının turizm destinasyonlarındaki ekonomik, çevresel ve sosyal etkilerine karşılık turizm faaliyetlerinin oluşturabileceği orman yangını riski incelenerek araştırma olgularına yönelik çift yönlü ilişkinin kurulması planlanmaktadır.

Yöntem: Araştırmada nitel araştırma yöntemlerinden görüşme tekniğinin kullanılması planlanmaktadır. Çalışmanın amacına uygun olarak orman yangınları konusunda yetkili kamu kurumları, orman ve doğa ile ilgili sivil toplum kuruluşları, turizm sektörü paydaşları ve yerel topluluklar ile görüşmeler gerçekleştirilecektir. Görüşmeler aracılığıyla elde edilen verilere ek olarak, daha önce turizm destinasyonlarında gerçekleşen orman yangınları ile ilgili ikincil veriler incelenecektir. Araştırma verilerinin tematik analiz yoluyla irdelenmesi planlanmaktadır.

Bulgular: Araştırma kapsamında gerçekleştirilecek tematik analiz sonucunda ulaşılan temaların orman yangınları ve turizm destinasyonları arasındaki çift yönlü yönetim modelinin temelini oluşturacağı düşünülmektedir.

Tartışma ve Sonuç: Araştırma sonucunda orman yangınları ve turizm destinasyonları ilişkisinin sürdürülebilirliğini destekleyici bir yönetim modelinin ortaya çıkarılması hedeflenmektedir. İlgili modelin yangın öncesi (önleme), yangın esnası (mücadele) ve yangın sonrası (yenilenme ve toparlanma) süreçlerini kapsayıcı ve destekleyici nitelikte olması amaçlanmaktadır. Ortaya çıkarılan çift yönlü yönetim modelinin orman yangınlarına karşı kamu kurumları ve turizm paydaşları arasında uyum sağlayıcı ve orman yangınlarıyla turizm destinasyonu arasındaki karşılıklı ilişki konusunda bilgilendirici görev üstlenmesi araştırma sonucunda beklenen önemli katkılardandır. Araştırma ve yazım süreci devam eden çalışmanın uluslararası bilimsel dergilerde yayınlanması planlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Orman Yangını, Turizm Destinasyonu, Sürdürülebilirlik.

¹ Doktora Öğrencisi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Çanakkale/Türkiye, sezerkoseler@stu.comu.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Sakarya/Türkiye, oguzkiper@subu.edu.tr

³ Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Çanakkale/Türkiye, okanmercan@comu.edu.tr

THE TWO-WAY RELATIONSHIP BETWEEN FOREST FIRES AND TOURISM: A HOLISTIC MANAGEMENT MODEL FOR POLICY RECOMMENDATIONS

Sezer Köşeler¹, Vahit Oğuz Kiper², Şefik Okan Mercan³

Abstract

Introduction and Purpose: This study aims to develop a comprehensive management model that reduces fire risk and enhances the sustainability of the tourism sector. To achieve this, the study will theoretically and practically examine the relationship between forest fires and tourism. The economic, environmental, and social impacts of forest fires on tourism destinations, as well as the potential risk posed by tourism activities, will be examined during the development of the management model. The goal is to establish a two-way relationship between the research phenomena.

Materials and Methods: The study will employ qualitative research methods, specifically interviews. In line with the study's purpose, interviews will be conducted with public institutions authorized to address forest fires, non-governmental organizations related to forests and nature, tourism sector stakeholders, and local communities. In addition to interview data, the study will examine secondary data on past forest fires in tourism destinations. The research data will be examined through thematic analysis.

Results: Themes identified through thematic analysis are believed to form the basis of a two-way management model between forest fires and tourism destinations.

Discussion and Conclusion: The goal of this study is to identify a management model that promotes the sustainability of relationship between forest fires and tourism destinations. This model aims to be comprehensive and supportive, covering pre-fire prevention, firefighting, and post-fire regeneration and recovery processes. An important expected contribution of the research is that the identified two-way management model will facilitate coordination between public institutions and tourism stakeholders in response to forest fires, as well as inform them about the relationship between forest fires and tourism destinations. The research and writing process is ongoing, and the study is planned for publication in international scientific journals.

Keywords: Forest Fire, Tourism Destination, Sustainability.

¹ PhD student, Çanakkale Onsekiz Mart University, Tourism Faculty, Department of Tourism Management, Çanakkale/Türkiye, sezerkoseler@stu.comu.edu.tr

² Asst. prof. Dr., Sakarya University of Applied Sciences, Tourism Faculty, Department of Tourism Management, Sakarya/Türkiye, oguzkiper@subu.edu.tr

³ Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University, Tourism Faculty, Department of Tourism Management, Çanakkale/Türkiye, okanmercan@comu.edu.tr

COĞRAFI İŞARETLİ ÜRÜNLERİN MARKALAŞMASI VE DESTİNASYON İÇİN ÖNEMİ; AVŞA ADA KARASI ŞARABI ÖRNEĞİ

Cansen Can¹, Yağmur Tursan²

Özet

Giriş ve Amaç: Yöresel ve kültürel değer taşıyan ürünlerin coğrafi işaretle korunması, destinasyonların kimlik ve çekiciliğini güçlendirmektedir. Balıkesir'in Marmara ilçesinde yetişen Ada Karası üzümü 2023'te, bu üzümden üretilen Avşa Ada Karası Şarabı ise 2025'te coğrafi işaret almış ve Türkiye'de bu unvana sahip ilk şarap olmuştur. Bu çalışma, Avşa Ada Karası Şarabı'nın destinasyon markalaşmasına katkılarını analiz etmeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Araştırmada ikincil verilerden yararlanılmış ve içerik analizi yapılmıştır. Bulgular SWOT analizi çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Bulgular: Elde edilen bulgular, Avşa Ada Karası Şarabı'nın destinasyona ekonomik, kültürel ve turistik açıdan katkı sağladığını göstermektedir. Şarap, turizmde çeşitlilik oluşturmakta; yerel üretici ve halk için gelir kaynağı niteliği taşımaktadır. Avşa'nın bağcılık geleneği günümüzde de sürdürülmekte, bağ ve şarap üretimi destinasyon imajında önemli bir rol üstlenmektedir. Ziyaretçi yorumlarında şarap ve tadım deneyimleri olumlu değerlendirilmiş, bağ ve mahzen gezilerinin destinasyon deneyimini zenginleştirdiği görülmüştür. Ayrıca, peynir, zeytin ve zeytinyağı gibi diğer yöresel ürünlerle birlikte gastronomi turizmüne değer katmaktadır. TaTuTa konuk evinin hasat etkinlikleri de bölgeye farklı bir deneyim unsuru kazandırmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Sonuçlar, Avşa Adası'nın şarap turizmi potansiyelinin yüksek olduğunu ortaya koymaktadır. Coğrafi işaret tescili, ürünün kalite ve otantiklik algısını güçlendirmiş ve Avşa kimliğiyle özdeşleşmesini sağlamıştır. Ancak markalaşmanın sürdürülebilirliği için yerel paydaşların iş birliği yapması, zayıf yönlerin giderilmesi ve dijital tanıtım faaliyetlerinin artırılması gerekmektedir. Sosyal medya, çevrim içi platformlar ve gastronomi festivalleri yoluyla görünürlüğün yükseltilmesi, Avşa'nın ulusal ve uluslararası ölçekte önemli bir şarap turizmi destinasyonu hâline gelmesine katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Coğrafi İşaret, Avşa Ada Karası Şarabı, Kültürel Miras, Destinasyon Markalaşması.

¹ Öğr. Gör. Dr., Bandırma Onyedİ Eylül Üniversitesi, Gönen Meslek Yüksekokulu, Otel Lokanta ve İkram Hizmetleri Bölümü, Balıkesir/Türkiye, cakgul@bandirma.edu.tr

² Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği, Balıkesir/Türkiye, yagmurtursan@gmail.com

BRANDING OF GEOGRAPHICAL INDICATION PRODUCTS AND IMPORTANCE FOR DESTINATION; THE CASE OF AVŞA ADA KARASI WINE

Cansen Can¹, Yağmur Tursan²

Abstract

Introduction and Purpose: Local and cultural products enhance the identity and attractiveness of destinations. In Turkey, these products are protected through geographical indications by the Turkish Patent and Trademark Office, ensuring the preservation of their origin and unique characteristics while strengthening destination identity. Ada Karası grape, native to Balıkesir's Marmara Island, was registered with a geographical indication in 2023, followed by Avşa Ada Karası Wine, produced from this grape, in 2025. As the first and only geographically indicated wine in Turkey, Avşa Ada Karası Wine holds a distinctive status. This study aims to analyze the contributions of Avşa Ada Karası Wine to the destination branding of Avşa Island.

Materials and Methods: The study utilized secondary data and applied content analysis. The findings were evaluated within the framework of SWOT analysis.

Results: The results indicate that Avşa Ada Karası Wine contributes to the destination economically, culturally, and in terms of tourism. The product enhances tourism diversity, provides income for local producers and residents, and sustains the island's long-standing winemaking tradition. Visitor reviews highlight positive evaluations of the wine and tasting experiences, while vineyard and cellar tours enrich the overall destination experience. Moreover, local products such as cheese, olives, and olive oil complement the wine, adding value to gastronomic tourism. The TaTuTa guesthouse also offers visitors the opportunity to participate in grape and olive harvests, providing an additional experiential attraction for the region.

Discussion and Conclusion: The findings reveal that Avşa Island has significant potential for wine tourism, with Avşa Ada Karası Wine playing a central role in this process. The geographical indication has strengthened perceptions of quality and authenticity, fostering a strong association between the product and the island's identity. However, ensuring the sustainability of branding requires cooperation among local stakeholders, the elimination of weaknesses, and the expansion of digital promotional activities. Increasing visibility through social media, online platforms, and gastronomic festivals can further enhance recognition and competitiveness, enabling Avşa to become a prominent wine tourism destination at both national and international levels.

Keywords: Geographical Indication, Avşa Ada Karası Wine, Cultural Heritage, Destination Branding.

¹ Lecturer, Bandırma Onyedi Eylül University, Gönen Vocational School, Department of Tourism and Hotel Management Balıkesir/Türkiye, cakgul@bandirma.edu.tr

² Balıkesir University, Institute of Social Sciences, Tourism Management, Balıkesir/Türkiye, yagmurtursan@gmail.com

TURİZM SEKTÖRÜNDE YENİLİKÇİ HİZMET DAVRANIŞI KAVRAMINA YÖNELİK SİSTEMATİK LİTERATÜR TARAMASI

Gökhan Demiray¹

Özet

Giriş ve Amaç: Bu çalışma, turizm sektöründeki Yenilikçi Hizmet Davranışı (YHD) kavramını sistematik literatür taraması yöntemiyle incelemektedir. YHD, çalışanların müşterilere yönelik özgün ve yararlı fikirler üretme, teşvik etme ve uygulama süreçlerini kapsayan gönüllü davranışları olarak tanımlanmaktadır.

Yöntem: Araştırma, Web of Science ve Scopus veri tabanlarından 30.07.2025 tarihinde elde edilen akademik yayınları analiz ederek YHD'nin turizm sektöründeki rolünü, belirleyici faktörlerini, yöntem, örneklem, bulguların özetleri ve etkilerini ortaya koyarak sonraki çalışmalara öneriler geliştirmeyi amaçlamaktadır. İlgili yayınlar taranırken sistematik literatür taramalarında kullanılan PRISMA rehberinden faydalanılmıştır. Veri tabanlarından ulaşılan 29 yayın taranmış, tekrar eden 8 yayın elenmiştir. Araştırmanın ve turizm odağında olmayan 9 yayın inceleme dışında tutularak toplam 12 yayın araştırma kapsamında değerlendirilmiştir.

Bulgular: Bulgulara göre çalışmaların büyük çoğunluğunun otel işletmeleriyle sınırlı kaldığı, nicel yayınların çoğunluğu ön plana çıkmaktadır. Sonuç olarak, turizm işletmelerinin YHD'yi desteklemek için bütüncül stratejiler geliştirmesi gerektiği vurgulanmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Gelecek araştırmalar için seyahat ve yiyecek-içecek sektörlerinde çalışmalar yapılması, farklı liderlik yaklaşımlarının incelenmesi ve insan kaynakları uygulamalarının kavrama yönelik etkilerinin incelenmesi önerilmektedir. Ayrıca kavrama ait ölçeğin Türkçeye uyarlamasının yapılması gerektiği önerilmektedir. Bu çalışmayla, YHD kavramına genel açıdan ışık tutarak literatüre katkı sağlamaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yenilikçi Hizmet Davranışı, Turizm İşletmeciliği, Sistematik Literatür Taraması.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı, İstanbul/Türkiye, gokhan.demiray@nisantasi.edu.tr

A SYSTEMATIC LITERATURE REVIEW ON THE CONCEPT OF INNOVATIVE SERVICE BEHAVIOR IN THE TOURISM SECTOR

Gökhan Demiray¹

Abstract

Introduction and Purpose: This study conducts a systematic literature review to examine the concept of Innovative Service Behavior (ISB) within the tourism sector. ISB refers to voluntary employee behaviors involving the generation, promotion, and implementation of original and beneficial ideas for customers.

Materials and Methods: Academic publications retrieved from the Web of Science and Scopus databases on July 30, 2025, were analyzed to identify the role of ISB in tourism, its determinants, research methods, samples, summarized findings, and implications, as well as to develop recommendations for future studies. The PRISMA guidelines were applied in the screening process. Of the 29 publications identified, 8 duplicates were removed, and 9 non-tourism-focused studies were excluded, resulting in 12 publications being included in the analysis.

Results: The findings reveal that most studies were limited to hotel enterprises, with quantitative research being predominant. The results emphasize the need for tourism businesses to develop holistic strategies to foster ISB.

Discussion and Conclusion: Future research is encouraged to explore ISB in the travel and food & beverage sectors, investigate various leadership approaches, and examine the influence of human resource practices. Additionally, adapting the ISB measurement scale into Turkish is recommended. This review provides a comprehensive overview of ISB, aiming to contribute to the theoretical and practical understanding of the concept in tourism.

Keywords: Innovative Service Behavior, Tourism Management, Systematic Literature Review.

¹ Asst. Prof. Dr., Istanbul Nisantasi University, Vocational School, Tourism and Hotel Management Program, İstanbul/Türkiye, gokhan.demiray@nisantasi.edu.tr

GREENWASHING VE GREENHUSHING'İN TURİZM SEKTÖRÜNDEKİ YANSIMALARI: SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLETİŞİMİNDE BİR İKİLEM

Çağla Çetinkaya¹, Ragıp Uçak²

Özet

Giriş ve Amaç: Günümüzde turizm endüstrisinde sürdürülebilirlik kavramı, hem kurumsal sosyal sorumluluk hem de rekabet avantajı açısından stratejik bir önem taşımaktadır. Ancak bu süreçte, işletmelerin çevreci imaj oluşturma çabaları kimi zaman yanıltıcı (*greenwashing*), kimi zaman ise çekingen (*greenhushing*) iletişim stratejilerine dönüşebilmektedir. Bu çalışma, 2010–2025 yılları arasında *Google Scholar* veritabanında yer alan akademik yayınlar ışığında, söz konusu iki kavramın turizm sektöründeki gelişimini, algısal etkilerini ve sektör üzerindeki yansımalarını değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Araştırma kapsamında, 2010–2025 yılları arasında *Google Scholar* platformunda “greenwashing”, “greenhushing” ve “tourism” anahtar kelimeleri kullanılarak literatür taraması yapılmıştır. İnceleme sürecinde, özellikle turizm sektörüne odaklanan ve konuları doğrudan ele alan çalışmalar seçilmiştir. Seçilen kaynaklar içerik analizi yöntemiyle değerlendirilerek, kavramların tanımı, uygulama biçimleri, nedenleri ve sonuçları incelenmiştir.

Bulgular: Literatür bulguları, *greenwashing*'in genellikle çevreye duyarlı görünme çabalarının abartılması veya gerçeğe aykırı biçimde sunulması olarak tanımlandığını göstermektedir (Delmas & Burbano, 2011; Font et al., 2012). Turizm sektöründe, eko-etiketli hizmetlerin arka planındaki uygulamaların tüketiciler tarafından sorgulanması, bu tür aldatıcı pazarlama stratejilerinin marka güvenilirliğini zedelediğini ortaya koymaktadır (Walker & Wan, 2012; Lyon & Montgomery, 2015). *Greenhushing* ise işletmelerin sürdürülebilirlik uygulamalarını kamuoyuna duyurmaktan çekinmesi şeklinde ortaya çıkmakta ve genellikle *greenwashing* ile suçlanma korkusundan kaynaklanmaktadır. Bu durum, özellikle küçük ve orta ölçekli turizm işletmeleri arasında yaygın olup, sürdürülebilirlik çabalarının görünürlüğünü azaltmakta ve potansiyel pazarlama fırsatlarının kaçırılmasına neden olmaktadır (Font, Elgammal, & Lamond, 2016).

Tartışma ve Sonuç: Hem *greenwashing* hem de *greenhushing* uygulamaları, turizmde sürdürülebilir dönüşümün önünde önemli engeller oluşturmaktadır. Tüketici güveninin yeniden tesis edilebilmesi için etik pazarlama anlayışının güçlendirilmesi, sertifikasyon süreçlerinin güvenilirliğinin sağlanması ve şeffaf iletişim stratejilerinin benimsenmesi kritik öneme sahiptir. Çalışmanın sonuçları, sürdürülebilirlik iletişimde dengeli, doğru ve güvenilir bilgi paylaşımının sektörün uzun vadeli başarısı için temel bir gereklilik olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler Greenwashing, Greenhushing, Turizm Sektörü, Sürdürülebilirlik İletişimi, Etik Pazarlama.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı, İstanbul/Türkiye, cagla.cetinkaya@nisantasi.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Turist Rehberliği Bölümü, İstanbul/Türkiye, ragip.ucak@nisantasi.edu.tr

REFLECTIONS OF GREENWASHING AND GREENHUSHING IN THE TOURISM SECTOR: A DILEMMA IN SUSTAINABILITY COMMUNICATION

Çağla Çetinkaya¹, Ragıp Uçak²

Abstract

Introduction and Purpose: In today’s tourism industry, the concept of sustainability holds strategic importance in terms of both corporate social responsibility and competitive advantage. However, in this process, efforts by businesses to create an environmentally friendly image may sometimes turn into misleading (greenwashing) or overly cautious (greenhushing) communication strategies. This study aims to evaluate the development, perceptual impacts, and sectoral reflections of these two concepts in the tourism industry by reviewing academic publications accessed via Google Scholar between 2010 and 2025.

Materials and Methods: A literature review was conducted using the keywords “greenwashing,” “greenhushing,” and “tourism” in Google Scholar covering the years 2010–2025. Studies that specifically focused on the tourism sector and addressed these concepts directly were selected. The selected sources were analyzed through content analysis, and definitions, implementation patterns, causes, and consequences of the concepts were thematically categorized.

Results: The literature indicates that greenwashing is generally defined as the exaggeration or misrepresentation of environmentally friendly practices (Delmas & Burbano, 2011; Font et al., 2012). In tourism, consumers’ increasing tendency to question the actual practices behind eco-labeled services has been shown to undermine brand credibility (Walker & Wan, 2012; Lyon & Montgomery, 2015). Greenhushing, on the other hand, occurs when businesses refrain from disclosing their sustainability practices, often due to fear of being accused of greenwashing. This behavior is particularly common among small and medium-sized tourism enterprises, reducing the visibility of sustainability efforts and leading to missed marketing opportunities (Font, Elgammal, & Lamond, 2016).

Discussion and Conclusion: Both greenwashing and greenhushing practices present significant barriers to sustainable transformation in tourism. Re-establishing consumer trust requires strengthening ethical marketing approaches, ensuring the credibility of certification processes, and adopting transparent communication strategies. The findings suggest that balanced, accurate, and reliable information sharing in sustainability communication is essential for the long-term success of the sector.

Keywords: Greenwashing, Greenhushing, Tourism Sector, Sustainability Communication, Ethical Marketing.

¹ Asst. Prof. Dr., İstanbul Nişantaşı University, Vocational School, Department of Tourism and Hotel Management, İstanbul/Türkiye, cagla.cetinkaya@nisantasi.edu.tr

² Asst. Prof. Dr., İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Turist Rehberliği Bölümü, İstanbul/Türkiye, ragip.ucak@nisantasi.edu.tr

SÜRDÜRÜLEBİLİR KALKINMADA MADENCİLİĞİN ÖNEMİ

Niyazi Bilim¹, Sertaç Dündar²

Özet

Giriş ve Amaç: Madencilik, insanlık tarihi boyunca medeniyetin gelişiminde kritik bir rol oynamış ve günümüzde de stratejik önemini koruyan bir sektördür. Bu bildirinin amacı, madenciliğin tarihsel gelişimini, teknolojik ve ekonomik kalkınmadaki rolünü, günlük yaşamımıza etkilerini ve stratejik önemini vurgulamaktır.

Yöntem: Bu çalışma, ilgili literatürün incelenmesi ve güncel verilerin analizine dayanan betimleyici bir araştırma olarak tasarlanmıştır. Madenciliğin geçmişten bugüne etkileri, uluslararası raporlar ve istatistikler ışığında değerlendirilmiştir.

Bulgular: Tarihsel olarak madencilik, Taş Devri'nden günümüze uzanan süreçte medeniyetin itici gücü olmuş ve madenlerin keşfi ile kullanımı teknolojik ilerlemeyi başlatmıştır. Madencilik sektörü, ülkelerin ekonomik kalkınmasında bir lokomotif görevi görmektedir; sanayiye hammadde sağlayıp istihdam yaratarak refahı artırmaktadır. Stratejik açıdan bakıldığında zengin maden rezervlerine sahip ülkeler ekonomik ve siyasi açıdan güç kazanmakta, maden kaynakları ulusal güvenlik ve teknoloji politikalarında kritik rol oynamaktadır. Çin, Rusya ve ABD gibi güçlü ekonomilerin madencilik sektöründeki liderlikleri, bu durumu destekler niteliktedir. Günlük yaşamda madenlerden elde edilen malzemeler inşaattan enerjiye, elektronikten ulaşımaya kadar her alanda vazgeçilmezdir; nitekim bir bireyin yılda ortalama ~17 ton madensel ürüne ihtiyaç duyduğu belirtilmektedir. Çağdaş madencilik uygulamaları ise otomasyon, yapay zekâ ve sürdürülebilirlik odaklı yaklaşımlarla madenciliği daha güvenli, verimli ve çevre dostu hale getirmiştir. Yüksek teknoloji ürünleri ve yenilenebilir enerji sistemlerinin ham madde gereksinimleri de madenciliğin günümüzdeki kritik önemini pekiştirmektedir.

Tartışma ve Sonuç: Madencilik, geçmişten bugüne uygarlığın ilerlemesinde vazgeçilmez bir unsur olmuştur. Ülkelerin kalkınmasında lokomotif görevi gören bu sektör, teknolojik ilerlemelerin ve refah düzeyinin artmasında kilit rol oynamaktadır. Ancak, kaynakların verimli kullanımı ve çevresel etkilerin minimize edilmesi, madenciliğin geleceği için büyük önem taşımaktadır. Gelecekte de teknoloji ve sürdürülebilir kalkınma hedefleri doğrultusunda madencilik sektörüne öncelik verilmesi, toplumsal refah ve ulusal gelişmişlik için kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Maden, Madencilik, Madenlerin önemi.

¹ Prof. Dr., Konya Teknik Üniversitesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Maden Mühendisliği Bölümü, Konya/Türkiye, nbilim@ktun.edu.tr

² Arş.Gör. Dr., Konya Teknik Üniversitesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Maden Mühendisliği Bölümü, Konya/Türkiye, sdundar@ktun.edu.tr

THE IMPORTANCE OF MINING IN SUSTAINABLE DEVELOPMENT

Niyazi Bilim¹, Sertaç Dündar²

Abstract

Introduction and Purpose: Mining has played a critical role in the development of civilization throughout human history and remains a sector of strategic importance today. The aim of this paper is to highlight the historical development of mining, its role in technological and economic advancement, its impact on daily life, and its strategic significance

Materials and Methods: This study was designed as descriptive research based on the review of relevant literature and the analysis of current data. The impacts of mining from past to present have been evaluated in the light of international reports and statistics

Results: Historically, mining has been the driving force behind the progress of civilization from the Stone Age to the present day, with the discovery and use of minerals initiating technological advancement. The mining sector serves as a locomotive for economic development by supplying raw materials to industry, generating employment, and contributing to national prosperity. From a strategic perspective, countries rich in mineral reserves gain economic and political power, as mineral resources play a critical role in national security and technology policies. The dominance of powerful economies such as China, Russia, and the United States in the mining sector supports this assertion. In daily life, materials derived from mining are indispensable in all areas—from construction and energy to electronics and transportation. It is estimated that an individual requires approximately 17 tons of mineral products per year. Contemporary mining practices, with a focus on automation, artificial intelligence, and sustainability, have made mining safer, more efficient, and environmentally friendly. The raw material needs of high-tech products and renewable energy systems further reinforce the critical importance of mining in today's world.

Discussion and Conclusion: Mining has been an indispensable element in the advancement of civilization from past to present. As a driving force behind national development, the sector plays a key role in technological progress and the enhancement of societal welfare. However, the efficient use of resources and the minimization of environmental impacts are of great importance for the future of mining. In the future, prioritizing the mining sector in line with technological and sustainable development goals will be crucial for ensuring societal well-being and national progress.

Keywords: Mine, Mining, Importance of Mines.

¹ Prof. Dr., Konya Technical University, Engineering and Natural Sciences Faculty, Department of Mining Engineering, Konya/Türkiye, nbilim@ktun.edu.tr

² Res. Asst. Dr., Konya Technical University, Engineering and Natural Sciences Faculty, Department of Mining Engineering, Konya/Türkiye, sdundar@ktun.edu.tr

KUŞ CENNETİ MİLLİ PARKI'NDA ZİYARETÇİ DENEYİMİ: TRİPADVISOR YORUMLARININ ANALİZİ

Melis Uçar¹, Gizem Çorman²

Özet

Giriş ve Amaç: Kuş Cenneti Milli Parkı, zengin biyoçeşitliliği ve göçmen kuş popülasyonu ile Türkiye'nin en önemli sulak alanlarından biridir. Marmara Bölgesi'nde Balıkesir ili Bandırma-Manyas ilçe sınırlarında yer alan milli park, özellikle Manyas Gölü çevresindeki ekosistem çeşitliliği ile hem bilimsel araştırmalar hem de doğa temelli turizm açısından özel bir öneme sahiptir. Milli Park sınırları içerisinde yer alan Kuş (Manyas) Gölü, 1998 yılında su kuşlarının yaşam alanı niteliğindeki sulak bölgelerin korunmasını amaçlayan Ramsar Sözleşmesi kapsamında uluslararası öneme sahip '*Ramsar Alanı*' statüsü kazanmıştır. Bu çalışmanın amacı, TripAdvisor platformundaki çevrim içi ziyaretçi yorumlarını inceleyerek milli parkın ziyaretçi deneyimlerini, algılanan güçlü ve zayıf yönlerini belirlemek ve yönetimsel iyileştirme önerileri sunmaktır.

Yöntem: Araştırmanın veri setini, TripAdvisor platformunda 2012-2025 yılları arasında Kuş Cenneti Milli Parkı'na ilişkin olarak paylaşılmış ziyaretçi yorumları oluşturmaktadır. Çalışma kapsamında toplam 75 yorum, içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir. Yorumların analize dâhil edilmesinde; parkın ziyaret deneyimlerine, algılanan olumlu ve olumsuz yönlerine ve geliştirilmesine yönelik önerilere ilişkin ifadeler içermesi ölçüt olarak benimsenmiştir.

Bulgular: Analiz sonucunda beş ana tema belirlenmiştir: (1) Doğal güzellik ve biyoçeşitlilik, (2) Hizmet ve altyapı eksiklikleri, (3) Ulaşım ve yönlendirme sorunları, (4) Bilgilendirme ve Rehberlik ihtiyacı, (5) Ziyaretçi profili ve motivasyonları. Olumlu değerlendirmelerde kuş türlerinin çeşitliliği ve manzara ön plana çıkarken, olumsuz değerlendirmeler daha çok altyapı yetersizliği, bakımsızlık ve ulaşım güçlükleri üzerinde yoğunlaşmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Elde edilen bulgular, Kuş Cenneti Milli Parkı'nın doğa temelli turizm açısından yüksek bir potansiyele sahip olduğunu fakat mevcut hizmet ve altyapı koşullarının ziyaretçi memnuniyetini sınırladığını göstermektedir. Bu kapsamda sürdürülebilir yönetim yaklaşımı çerçevesinde, ziyaretçi deneyimini iyileştirmek amacıyla yönlendirme tabelalarının artırılması, rehberlik hizmetlerinin geliştirilmesi, ulaşım olanaklarının kolaylaştırılması ve çevre bilinci temelli tanıtım çalışmalarının yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Kuş Cenneti Milli Parkı, Ziyaretçi Deneyimi, TripAdvisor.

¹ Arş.Gör., İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Turizm Rehberliği Bölümü, İstanbul/Türkiye, melis.ucar@nisantasi.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, İstanbul/Türkiye, gizem.corman@nisantasi.edu.tr

VISITOR EXPERIENCE IN KUŞ CENNETİ NATIONAL PARK: AN ANALYSIS OF TRIPADVISOR REVIEWS

Melis Uçar¹, Gizem Çorman²

Abstract

Introduction and Purpose: Kuş Cenneti National Park, with its rich biodiversity and migratory bird population, is one of the most significant wetlands in Türkiye. Located within the district boundaries of Bandırma and Manyas in Balıkesir Province, in the Marmara Region, the park holds particular importance for both scientific research and nature-based tourism, especially due to the ecosystem diversity surrounding Lake Manyas. Situated within the boundaries of the National Park, Lake Kuş (Manyas) was designated in 1998 as a ‘Ramsar Site’ of international importance under the Ramsar Convention, which aims to protect wetlands serving as habitats for waterbirds. The purpose of this study is to examine online visitor reviews on the TripAdvisor platform to identify visitor experiences, perceived strengths and weaknesses of the park, and to provide managerial improvement suggestions.

Materials and Methods: The dataset of the study consists of visitor reviews shared on the TripAdvisor platform regarding Kuş Cenneti National Park between 2012 and 2025. Within the scope of the study, a total of 75 reviews were evaluated using the content analysis method. The inclusion criterion for the analysis was that the reviews contained statements related to the park’s visitor experiences, perceived strengths and weaknesses, and suggestions for improvement.

Results: The analysis revealed five main themes: (1) natural beauty and biodiversity, (2) service and infrastructure deficiencies, (3) transportation and signage issues, (4) the need for information and guidance, and (5) visitor profile and motivations. Positive evaluations primarily emphasized the diversity of bird species and the scenic landscape, while negative evaluations were largely centered on inadequate infrastructure, lack of maintenance, and transportation difficulties.

Discussion and Conclusion: The findings indicate that Kuş Cenneti National Park possesses high potential for nature-based tourism; however, current service and infrastructure conditions limit visitor satisfaction. Within the framework of a sustainable management approach, it is recommended to enhance visitor experience by increasing the number of directional signs, improving guiding services, facilitating transportation options, and expanding promotional activities based on environmental awareness.

Keywords: Kuş Cenneti National Park, Visitor Experience, TripAdvisor.

¹ Res. Asst., Istanbul Nisantasi University, School of Applied Sciences, Department of Tourism Guidance, Istanbul/Türkiye, melis.ucar@nisantasi.edu.tr

² Asst. Prof. Dr., Istanbul Nisantasi University, Faculty of Art and Design, Department of Gastronomy and Culinary Arts, Istanbul/Türkiye, gizem.corman@nisantasi.edu.tr

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİN İLETİŞİM BECERİLERİ İLE TEKNOLOJİ BAĞIMLILIKLARI ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ

Kübra Özsandıkçı¹, Mustafa Baş²

Özet

Giriş ve Amaç: Nicel araştırma kapsamında yer alan ve ilişkisel tarama modelinde planlanan bu çalışmada, spor bilimleri fakültesi öğrencilerinin iletişim becerileri ile teknoloji bağımlılıklarının bazı değişkenler açısından incelenmesi ve teknoloji bağımlılık düzeylerinin iletişim becerileri üzerinde bir etkisinin olup olmadığının belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Malzemeler ve Yöntemler: Araştırmanın örneklemini, 2024-2025 öğretim yılında random yöntemi ve gönüllü katılımla 124'ü kadın ve 142'si erkek olmak üzere toplam 266 katılımcı oluşturmaktadır. Araştırmada katılımcıların iletişim becerilerinin değerlendirilmesinde “İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği” ile Teknoloji Bağımlılıklarını belirlemek amacıyla “Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği” kullanılmıştır. Elde edilen veriler SPSS 26.00 programında analiz edilmiştir. Analiz sürecinde bağımsız gruplar t testi ve tek yönlü ANOVA testleri uygulanmış ve sonuçlar tablolastırılmıştır.

Sonuçlar: Gerçekleştirilen bu çalışmada; İletişim becerileri düzeyi ile demografik bilgileri arasında cinsiyet değişkeni açısından anlamlı farklılık tespit edilmiş ve diğer demografik değişkenler arasında herhangi bir anlamlı farklılık tespit edilmemiştir. Teknoloji bağımlılığı düzeyine göre; cinsiyet ve bölüm değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar tespit edilirken Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği alt faktörlerden sınıf, anne-baba çalışma durumu, aile gelir düzeyi, kardeş sayısı ve ikamet edilen yer değişkenlerine göre Teknoloji Bağımlılığı Ölçeği alt faktörlerden sosyal ağ bağımlılığı, anlık mesajlaşma bağımlılığı, çevrimiçi oyun bağımlılığı ve web siteleri bağımlılığı faktör puanları arasında anlamlı bir fark tespit edilmemiştir.

Tartışma ve Sonuç: Araştırmada elde edilen bulgulara göre; İletişim Becerilerini Değerlendirme Ölçeği puan ortalamalarına göre katılımcıların iletişim becerilerinin yüksek seviyede olduğu; Teknoloji Bağımlılığı Değerlendirme Ölçeği Ölçek alt faktörlerinin puan ortalamaları dikkate alındığında katılımcıların teknoloji bağımlılıklarının orta düzeyde olduğu anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: İletişim, Bağımlılık, Teknoloji Bağımlılığı, İlişki.

¹ Öğr. Gör. Dr., Trabzon Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Trabzon/Türkiye, kubraozsandikci@trabzon.edu.tr

² Prof. Dr., Trabzon Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği, Trabzon/Türkiye, mustafaabat@trabzon.edu.tr

EXAMINING THE RELATIONSHIP BETWEEN UNIVERSITY STUDENTS' COMMUNICATION SKILLS AND TECHNOLOGY ADDICTION

Kübra Özsandıkçı¹, Mustafa Baş²

Abstract

Introduction and Purpose: This study, which is within the scope of quantitative research and planned using the relational screening model, aims to examine the communication skills and technology addiction of students at the Faculty of Sports Sciences in terms of some variables and to determine whether technology addiction levels have an effect on communication skills.

Materials and Methods: The study sample consisted of 266 participants, 124 female and 142 male, randomly selected for the 2024-2025 academic year. The "Communication Skills Assessment Scale" was used to assess participants' communication skills, and the "Technology Addiction Scale" was used to determine their technology addiction. The data were analyzed using SPSS 26.00. Independent samples t-tests and one-way ANOVA tests were applied during the analysis, and the results were tabulated.

Results: In this study, a significant difference was found between communication skills and demographic information in terms of gender, but no significant differences were found between other demographic variables. While significant differences were found in technology addiction levels based on gender and department, no significant differences were found between the Technology Addiction Scale sub-factors of grade, parental employment status, family income level, number of siblings, and place of residence, and the Technology Addiction Scale sub-factors of social network addiction, instant messaging addiction, online game addiction, and website addiction were found in terms of factor scores.

Discussion and Conclusion: According to the findings obtained in the research; according to the average scores of the Communication Skills Assessment Scale, it is understood that the communication skills of the participants are at a high level; considering the average scores of the Technology Addiction Assessment Scale sub-factors, it is understood that the participants' technology addiction is at a moderate level.transplantation was found to be effective in controlling the formation of necrosis and inflammation in ovarian tissue in rats.

Keywords: Communication, Addiction, Technology Addiction, Relationship.

¹ Lecturer, Trabzon University, Faculty of Sports Sciences, Physical Education and Sports Teaching, Trabzon/Türkiye, kubraozsandikci@trabzon.edu.tr

² Prof. Dr., Trabzon University, Faculty of Sports Sciences, Physical Education and Sports Teaching, Trabzon/Türkiye, mustafaabat@trabzon.edu.tr

KIRSALDAN KOZMOSA BİLİM 3 – DOĞADA BİLİMLE KAYNAŞIYORUZ” PROJESİNİN ETKİLİLİĞİNİN İNCELENMESİ¹

Satı Ceylan Oral²

Özet

Bu çalışma, kırsal bölgelerde öğrenim gören ve hafif düzey zihinsel yetersizlik tanısı almış ortaokul öğrencilerinin bilim ve doğa temelli öğrenme deneyimleriyle desteklenmesini amaçlayan “Kırsaldan Kozmosa Bilim 3” projesi kapsamında yürütülmüştür. Araştırmanın amacı 20 öğrenci ile konaklamasız olarak uygulanan söz konusu projenin etkililiğini incelemektir. Proje sürecindeki etkinlikler *Bilim Saati*, *Teknoloji Saati*, *Matematik/Sanat Saati* ve *Doğa/Spor Saati* başlıkları altında yapılandırılmış, her oturum bir alan uzmanı ile bir özel eğitim uzmanının eşleştirilmesiyle gerçekleştirilmiştir. Öğrenciler 10’ar kişilik iki gruba ayrılmış, tüm etkinlikler etkileşimli, oyun temelli ve öğrenci seviyelerine uygun şekilde tasarlanmıştır. Proje öncesinde ekip, özel eğitim uzmanlarından danışmanlık alarak öğrencilerin ihtiyaçlarına yönelik bilgilendirilmiştir. Veri toplama sürecinde odak grup görüşmeleri, sosyal geçerlik soruları ve proje ekibine yönelik tutum ölçekleri kullanılmıştır. Araştırma sonucunda projede yer alan öğrencilerin bilimsel olgulara yönelik farkındalıklarının arttığı, merak, araştırma ve öğrenme isteklerinde gelişim gözlemlendiği, ayrıca okul temelli yalnızlık düzeylerinin azaldığı saptanmıştır. Bunun yanı sıra, proje ekibinin kaynaştırma öğrencilerine yönelik duygu, tutum ve kaygılarında olumlu yönde değişim yaşandığı belirlenmiştir. Bulgular, bilim ve doğa temelli etkileşimli etkinliklerin hafif düzey zihinsel yetersizliği olan öğrencilerin sosyal uyum ve öğrenme motivasyonlarını güçlendirdiğini göstermektedir. Ayrıca, proje süreci kaynaştırma eğitime yönelik öğretmen ve uzman tutumlarının gelişmesine katkı sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Zihinsel yetersizlik, kaynaştırma, özel eğitim, sosyal uyum.

¹ Bu çalışma Tübitak 4008 tarafından desteklenen 125B572 numaralı projeden üretilmiştir.

² Dr., Burhaniye Bilim ve Sanat Merkezi, Balıkesir/Türkiye, ceylansati@hotmail.com

FROM RURAL TO COSMOS SCIENCE 3 – BLENDING WITH SCIENCE IN NATURE” PROJECT EFFECTIVENESS EVALUATION¹

Satı Ceylan Oral²

Abstract

This study was carried out within the scope of the project “From Rural to Cosmos Science 3,” which aimed to support middle school students living in rural areas and diagnosed with mild intellectual disabilities through science- and nature-based learning experiences. The purpose of the research is to examine the effectiveness of the project, which was implemented without accommodation with 20 students. The project activities were structured under the themes of *Science Hour*, *Technology Hour*, *Mathematics/Art Hour*, and *Nature/Sports Hour*. Each session was conducted by pairing a field expert with a special education specialist. The students were divided into two groups of 10, and all activities were designed to be interactive, game-based, and adapted to their developmental levels. Prior to the project, the team received consultancy from special education experts to be informed about the students’ needs. During the data collection process, focus group interviews, social validity questions, and attitude scales directed to the project team were used. As a result of the research, it was found that students’ awareness of scientific phenomena increased, and improvements were observed in their curiosity, research, and learning motivation, as well as a decrease in their school-based loneliness levels. In addition, positive changes were identified in the emotions, attitudes, and anxieties of the project team regarding inclusive students. The findings demonstrate that science- and nature-based interactive activities strengthen the social adaptation and learning motivation of students with mild intellectual disabilities. Furthermore, the project process contributes to the development of teachers’ and specialists’ attitudes toward inclusive education.

Keywords: Intellectual disability, inclusive education, social adaptation.

¹ This study was produced from the project numbered 125B572, supported by TÜBİTAK 4008

² Dr., Burhaniye Science and Art Center, Balıkesir/Türkiye, ceylansati@hotmail.com

AKADEMİSYENLERİN YAPAY ZEKÂ OKURYAZARLIĞI: KULLANIM VE DENEYİM DİNAMİKLERİ

Bilge Villi¹, Alaaddin Selçuk Köylüoğlu², İbrahim Halil Efendioğlu³, Fatih Koç⁴

Özet

Giriş ve Amaç: Yapay zekâ, akademik araştırma ve öğretimde giderek daha fazla önem kazanmış, akademisyenlerin bu teknolojiyi etkin, eleştirel ve etik biçimde kullanma ihtiyacını artırmıştır. Bu çalışma, “teknoloji tüketicisi” perspektifinden hareketle akademisyenlerin yapay zekâ okuryazarlık düzeylerini incelemeyi, kullanım örüntülerini demografik değişkenler bağlamında açıklamayı ve etik boyutun kullanım üzerindeki rolünü mesleki deneyim açısından test etmeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Araştırmanın evrenini Türkiye’deki üniversitelerde görev yapan akademisyenler oluşturmuştur. Çevrim içi anket yöntemiyle 403 katılımcıdan veri toplanmış, kontrol sorusunu hatalı yanıtlayan 35 kişi çıkarılarak analizler 368 kişi üzerinden yürütülmüştür. Anket; (i) yapay zekâ araçlarının farklı amaçlarla kullanımı için ikili göstergeler, (ii) yapay zekâ okuryazarlığına ilişkin 12 maddelik, dört boyutlu ölçek, (iii) demografik değişkenlerden oluşmuştur. İkili sonuç değişkenleri için Binary Lojistik Regresyon analizleri uygulanmış; ayrıca etik boyutun kullanım üzerindeki etkisinde akademiye çalışma yılının düzenleyici rolü, etkileşim terimi içeren regresyon modeliyle incelenmiştir.

Bulgular: Analizler, yapay zekâ kullanımının demografik değişkenlere göre anlamlı biçimde farklılaştığını göstermiştir. Kullanım örüntüleri cinsiyet, unvan ve eğitim düzeyine göre değişmektedir. En dikkat çekici bulgu, etik duyarlılığın kullanım üzerindeki etkisinin akademik deneyimle güçlenmesidir. Deneyimi yüksek akademisyenlerde etik hassasiyet, kullanım olasılığını artırırken; deneyimi düşük grupta bu etki zayıf kalmıştır.

Tartışma ve Sonuç: u çalışma, akademik deneyimin etik çerçevenin davranışa dönüşmesinde kritik rol oynadığını ortaya koymaktadır. Bulgular doğrultusunda üniversitelere üç ekseninde politika önerilmektedir: (i) deneyim düzeylerine duyarlı yapay zekâ-etik eğitimleri, (ii) kullanım amaçlarına uygun mikro yetkinlik modülleri, (iii) etik karar destek rehberleri. Bu öneriler, akademisyenlerin yapay zekâyı güvenli, etik ve etkin biçimde kullanabilmeleri için kurumsal kapasite geliştirmeye katkı sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zekâ Okuryazarlığı, Akademisyenler, Etik Kullanım, Teknoloji Tüketicisi.

¹ Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Sındırgı Meslek Yüksekokulu, Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Balıkesir/Türkiye, bilgevilli@balikesir.edu.tr

² Doç. Dr., Selçuk Üniversitesi, Kulu Meslek Yüksekokulu, Dış Ticaret Bölümü, Konya/Türkiye, askoyluoglu@selcuk.edu.tr

³ Doç. Dr., Gaziantep Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Bölümü, Gaziantep/Türkiye, efendioğlu@gantep.edu.tr

⁴ Prof. Dr., Kocaeli Üniversitesi, Ulaştırma Yüksekokulu, Uluslararası Ticaret ve Lojistik Bölümü, Kocaeli, Türkiye, fatihkoc2004@gmail.com

ARTIFICIAL INTELLIGENCE LITERACY OF ACADEMICS: USAGE AND EXPERIENCE DYNAMICS

Bilge Villi¹, Alaaddin Selçuk Köylüoğlu², İbrahim Halil Efendioğlu³, Fatih Koç⁴

Abstract

Introduction and Purpose: Artificial Intelligence (AI) has gained increasing importance in academic research and teaching, highlighting the need for academics to use these technologies effectively, critically, and ethically. This study aims to examine the AI literacy levels of academics from a “technology consumer” perspective, to explain usage patterns in relation to demographic variables, and to test the role of ethics in AI use with regard to professional experience.

Materials and Methods: The population of the study consists of academics working at universities in Türkiye. Data was collected through an online survey with 403 participants; 35 respondents who failed the control question were excluded, leaving 368 valid cases. The survey included: (i) binary indicators of AI tool usage for different purposes, (ii) a 12-item, four-dimensional AI literacy scale, and (iii) demographic variables. Binary Logistic Regression analyses were conducted for dichotomous dependent variables, while the moderating role of years in academia on the effect of ethics was tested using an interaction term in the regression model.

Results: The analyses revealed that AI usage significantly differs across demographic variables. Usage patterns varied according to gender, academic title, and educational background. The most noteworthy finding is that the impact of ethical sensitivity on AI use becomes stronger with academic experience. Among senior academics, ethical awareness significantly increased the likelihood and scope of AI use, whereas the effect remained weak in less experienced groups.

Discussion and Conclusion: This study demonstrates that academic experience plays a critical role in transforming ethical frameworks into practice. Based on the findings, three policy implications are proposed for universities: (i) AI–ethics training tailored to experience levels, (ii) micro-competency modules designed for specific purposes, and (iii) ethical decision-support guidelines for standardization. These recommendations contribute to strengthening institutional capacity for the safe, ethical, and effective use of AI by academics.

Keywords: Artificial Intelligence Literacy, Academics, Ethical Use, Technology Consumer.

¹ Assoc. Dr., Balıkesir University, Sındırgı Vocational School, Department of Management and Organization, Balıkesir/Türkiye, bilgevilli@balikesir.edu.tr

² Assoc. Dr., Selçuk University, Kulu Vocational School, Foreign Trade Department, Konya/Türkiye, askoyluoglu@selcuk.edu.tr

³ Assoc. Dr., Gaziantep University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Business Administration, Gaziantep/Türkiye, efendioğlu@gantep.edu.tr

⁴ Prof. Dr., Kocaeli University, School of Transportation, Department of International Trade and Logistics, Kocaeli/Türkiye, fatihkoc2004@gmail.com

DEVLET VE VAKIF ÜNİVERSİTELERİNİN KALİTE POLİTİKALARININ KARŞILAŞTIRMALI İÇERİK ANALİZİ

Mevlûde Betül Yılmaz¹, Fulya Özdemir²

Özet

Giriş ve Amaç: Üniversitelerin kalite anlayışları ve kaliteyi konumlandırma eğilimi, örgüt yapıları ve kültürleri, stratejik öncelikleri ve içinde bulundukları çevre gibi birçok faktörden etkilenmektedir. Bu çalışma, Türkiye'deki devlet ve vakıf üniversitelerinin kalite politikalarının karşılaştırmalı şekilde incelenmesini amaçlamaktadır.

Yöntem: Araştırmada, İstanbul ilinde faaliyet gösteren beş devlet ve beş vakıf üniversitesinin kamuya açık kalite politikası belgeleri incelenmiştir. Veriler nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi yöntemi ile değerlendirilmiş ve doküman analizinden yararlanılmıştır. Metinler detaylı olarak incelenmiş, konu ile ilişkili ve tekrar eden ifadeler kodlanarak temalar altında toplanmıştır. Araştırmada tümevarım anlayışı benimsenmiştir.

Bulgular: Analiz sonucunda ifadeler stratejik uyum ve yasal gereklilikler, kalite kültürü ve sürekli iyileştirme, öğrenme ve kurumsal gelişim, toplumsal katkı ve sosyal sorumluluk, uluslararasılaşma ve rekabetçilik olmak üzere beş tema altında kategorize edilmiştir. Öğrenme ve kurumsal gelişim teması altında devlet üniversiteleri küresel eğitim, yenilikçilik, hayat boyu öğrenme ve öğrenen organizasyon vurgusu yaparken, vakıf üniversiteleri teknolojik ve bilimsel gelişmeler, girişimcilik, inovasyon ve dijitalleşme vurgusu yapmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Kalite politikalarının tematik bulguları birbiri ile paralellik gösterse de üniversitelerin aynı temalar altında vurguladığı ifadeler arasında farklılık gösterdiği görülmektedir. Bu farklılıklar özellikle öğrenme ve kurumsal gelişim noktasında belirgindir. Bu farklılıklar üniversitelerin yasal statüleri, yönetim biçimleri, kurumsal öncelikleri, örgüt kültürleri gibi çeşitli faktörler ile ilişkili olabilir. Araştırma, kurumların kaliteye olan yaklaşımlarını ortaya koyma açısından önem arz etmektedir. Kalite politikalarının farklı kurumsal yapılar çerçevesinde karşılaştırmalı olarak incelenmesi, farklı kurumsal yapıların kalite anlayışına yansımalarının belirlenmesine olanak sağlamaktadır. Bu bulgular gelecek araştırmalara katkı sunacak niteliktedir.

Anahtar Kelimeler: Kalite Politikası, İçerik Analizi, Üniversiteler.

¹ Arş. Gör., İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik Bölümü, İstanbul/Türkiye, mevludebetul.saritas@nisantasi.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Uluslararası Ticaret ve İşletmecilik Bölümü, İstanbul/Türkiye, fulya.ozdemir@nisantasi.edu.tr

A COMPARATIVE CONTENT ANALYSIS OF QUALITY POLICIES IN PUBLIC AND FOUNDATION UNIVERSITIES

Mevlûde Betül Yılmaz¹, Fulya Özdemir²

Abstract

Introduction and Purpose: Universities' understanding of quality and how they position it are influenced by a variety of factors, including organisational structure and culture, strategic priorities, and the environment in which they operate. This study aims to conduct a comparative analysis of the quality policies of public and foundation universities in Türkiye.

Materials and Methods: Quality policy documents publicly released by five public and five foundation universities operating in Istanbul were analysed. The data were evaluated using the content analysis method, one of the qualitative research approaches, alongside document analysis. The texts were examined in detail, and related or recurring expressions were coded and grouped under themes. An inductive approach was adopted.

Results: The analysis categorised the statements under five themes: strategic alignment and legal requirements; quality culture and continuous improvement; learning and institutional development; social contribution and social responsibility; and internationalisation and competitiveness. Under the theme of "learning and institutional development," public universities emphasised global education, innovation, lifelong learning, and learning organisations, whereas foundation universities highlighted technological and scientific advancements, entrepreneurship, innovation, and digitalisation.

Discussion and Conclusion: Although the thematic findings of quality policies show parallels, differences remain in the specific emphases made by universities within the same themes. These differences are particularly evident in the "learning and institutional development" theme and may relate to factors such as legal status, governance structures, institutional priorities, and organisational cultures. This study is significant in revealing how institutions conceptualise quality. A comparative examination of quality policies within different institutional structures enables the identification of how these structures shape their approach to quality. These findings have the potential to contribute to future research.

Keywords: Quality Policy, Content Analysis, Universities.

¹ Res. Asst., Istanbul Nisantasi University, School of Applied Sciences, Department of International Trade and Business Administration, Istanbul/Türkiye, mevludebetul.saritas@nisantasi.edu.tr

² Asst. Prof. Dr., Istanbul Nisantasi University, School of Applied Sciences, Department of International Trade and Business Administration, Istanbul/Türkiye, fulya.ozdemir@nisantasi.edu.tr

ÖZBEKİSTAN'DA BAĞIŞLARIN BELİRLEYİCİLERİ: KESİTSEL ANALİZ

Azimjon Musamukhamedov¹, Dostonbek Eshpulatov²

Özet

Giriş ve Amaç: Hayırsever bağışlar, gelişmekte olan ülkelerde sosyoekonomik sorunların ele alınmasında önemli bir araçtır; ancak Özbekistan'da bireysel bağış davranışını etkileyen faktörler hakkında çok az şey bilinmektedir. Bu çalışma, kesitsel anket verileri kullanarak hayırsever bağışların sosyo-demografik, ekonomik ve davranışsal belirleyicilerini incelemektedir.

Yöntem: Taşkent ve Siriderya bölgelerindeki kentsel ve kırsal alanlarda 400 katılımcıya yapılandırılmış bir anket uygulanmıştır. Gelir düzeyi, eğitim, dindarlık, hayır kurumlarına güven, sosyal normlar ve önceki bağış deneyimi gibi değişkenler ölçülmüştür. Bağış olasılığını ve büyüklüğünü belirleyen önemli faktörleri belirlemek için Akıllı PLS analizi uygulanmıştır.

Bulgular: Hayır kurumlarında daha yüksek gelir, özne normları ve tutum, bağış yapma olasılığıyla pozitif ilişkili bulunmuştur. Dindarlık düzeyi, bağış büyüklüğüyle, hatta bağış yapma olasılığıyla pozitif ilişkili bulunmuştur. Sosyal normlar bağış yapma kararını önemli ölçüde etkilerken, önceki bağış davranışları hem bağış olasılığını hem de bağış miktarını güçlü bir şekilde öngörmüştür.

Tartışma ve Sonuç: Bulgular, daha geniş katılımı teşvik etmek için hayır kuruluşları tarafından hedefli farkındalık kampanyalarına, güven oluşturma girişimlerine ve şeffaf raporlamaya duyulan ihtiyacı vurgulamaktadır. Politika yapıcılar ve hayırsever kurumlar, Özbekistan'da hayırseverliği teşvik etmek için stratejiler tasarlarlarken kültürel, sosyal ve davranışsal yönleri göz önünde bulundurmalıdır.

Anahtar Kelimeler: hayırseverlik; sosyo-ekonomik faktörler; dindarlık; güven; Özbekistan.

¹ Doktora öğrencisi, Taşkent Westminster Uluslararası Üniversitesi, Lisansüstü Okulu, Taşkent/Özbekistan, azi.musamuxamedov@wiut.uz

² Gülistan Devlet Üniversitesi, Dijital Ekonomi ve İnovasyon Fakültesi, Muhasebe ve Finans Bölümü, Gülistan/Özbekistan, eshpulatov_dostonbek@guldu.uz

DETERMINANTS OF CHARITY GIVING IN UZBEKISTAN: CROSS SECTIONAL ANALYSIS

Azimjon Musamukhamedov¹, Dostonbek Eshpulatov²

Abstract

Introduction and Purpose: Charitable donations are an important tool for addressing socio-economic issues in developing countries, yet little is known about the factors that influence individual giving behavior in Uzbekistan. This study explores the socio-demographic, economic, and behavioral determinants of charitable donations using cross-sectional survey data.

Materials and Methods: A structured questionnaire was administered to 400 respondents across urban and rural areas in Tashkent and Syrdarya regions. Variables such as income level, education, religiosity, trust in charitable organizations, social norms, and previous giving experience were measured. Smart PLS analysis was applied to identify significant predictors of donation likelihood and size.

Results: Higher income, subject norms and attitude in charitable institutions were positively associated with the probability of donating. Religiosity level was positively related to donation size, even to the likelihood of giving. Social norms significantly influenced the decision to donate, while previous giving behavior strongly predicted both the likelihood and the amount of donations.

Discussion and Conclusion: The findings highlight the need for targeted awareness campaigns, trust-building initiatives, and transparent reporting by charitable organizations to encourage broader participation. Policymakers and philanthropic institutions should consider cultural, social, and behavioral aspects when designing strategies to foster charitable giving in Uzbekistan.

Keywords: charitable giving; socio-economic factors; religiosity; trust; Uzbekistan.

¹ PhD student, I Westminster International University in Tashkent, Graduate school, Tashkent/Uzbekistan, azi.musamuxamedov@wiut.uz

² Sen. Teach., Gulistan State University, Digital Economy and Innovations Faculty, Department of Accounting and Finance, Gulistan/Uzbekistan, eshpulatov_dostonbek@guldu.uz

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN BORSA YATIRIM NİYETLERİ VE DAVRANIŞLARININ MODELLENMESİ: BİR PLS-SEM YAKLAŞIMI

Eshpulatov Dostonbek¹, Berdiev Gayrat²

Özet

Giriş ve Amaç: Borsa gelişimi, atıl fonların üretken yatırımlara yönlendirilmesi için elzemdir, ancak Özbekistan'da katılım düşük kalmaktadır. Bu çalışma, Planlı Davranış Teorisi'ni rehber çerçeve olarak kullanarak, üniversite öğrencilerinin borsa yatırım niyetlerini ve davranışlarını etkileyen davranışsal ve bilişsel belirleyicileri incelemektedir.

Yöntem: Dört üniversiteden 369 öğrenciyle kesitsel bir anket yürütülmüştür. Dijital okuryazarlık, finansal okuryazarlık, risk toleransı, finansal refah, sürü davranışı, aşırı güven önyargısı ve sosyal etkileşim gibi yapılar, doğrulanmış ölçekler kullanılarak ölçülmüştür. Yatırım niyeti ve gerçek katılım üzerindeki doğrudan, dolaylı ve aracılık eden etkileri incelemek için Kısmi En Küçük Kareler Yapısal Eşitlik Modellemesi (PLS-SEM) kullanılmıştır.

Bulgular: Risk toleransı, sürü davranışı ve aşırı güven önyargısı yatırım niyetini olumlu yönde etkilerken, dijital okuryazarlık önemli bir olumsuz etki göstermiştir. Finansal okuryazarlık, finansal refah ve sosyal etkileşimin ise önemli bir etkisi olmamıştır. Yatırım niyeti, gerçek katılımı güçlü bir şekilde öngörmüş ve çeşitli davranışsal özelliklerin etkilerine aracılık etmiştir. Cinsiyet ve akademik geçmiş, belirli ilişkileri düzenlemiştir; erkekler daha güçlü bir niyet-davranış bağı gösterirken, ekonomi öğrencileri aşırı özgüvene daha fazla yatkınlık göstermiştir.

Tartışma ve Sonuç: Bulgular, gelişmekte olan ekonomilerdeki genç yetişkinler arasında piyasa katılımını artırmanın, yalnızca finansal bilgiyi değil, aynı zamanda davranışsal önyargıları ve risk algılarını da ele alan bütünsel eğitim yaklaşımları gerektirdiğini göstermektedir. Kadın öğrenciler için güven oluşturma ve ekonomi bölümü öğrencileri için önyargı farkındalığı gibi kişiye özel müdahaleler, niyet-davranış uçurumunu kapatabilir ve sermaye piyasalarına daha geniş bir katılımı teşvik edebilir.

Anahtar Kelimeler: Borsa katılımı; yatırım niyeti; finansal okuryazarlık; dijital okuryazarlık.

¹ Gülistan Devlet Üniversitesi, Dijital Ekonomi ve İnovasyon Fakültesi, Muhasebe ve Finans Bölümü, Gülistan/ Özbekistan, eshpulatov_dostonbek@guldu.uz

² Gülistan Devlet Üniversitesi, Dijital Ekonomi ve İnovasyon Fakültesi, Muhasebe ve Finans Bölümü, Gülistan/ Özbekistan

MODELING UNIVERSITY STUDENTS' STOCK MARKET INVESTMENT INTENTIONS AND BEHAVIORS: A PLS-SEM APPROACH

Eshpulatov Dostonbek¹, Berdiev Gayrat²

Abstract

Introduction and Purpose: Stock market development is essential for channeling idle funds into productive investment, yet participation in Uzbekistan remains low. This study investigates behavioral and cognitive determinants influencing university students' stock market investment intentions and behaviors, using the Theory of Planned Behavior as a guiding framework.

Materials and Methods: A cross-sectional survey of 369 students from four universities was conducted. Constructs including digital literacy, financial literacy, risk tolerance, financial well-being, herding behavior, overconfidence bias, and social interaction were measured using validated scales. Partial Least Squares Structural Equation Modeling (PLS-SEM) was employed to examine direct, indirect, and mediating effects on investment intention and actual participation.

Results: Risk tolerance, herding behavior, and overconfidence bias positively influenced investment intention, while digital literacy showed a significant negative effect. Financial literacy, financial well-being, and social interaction had no significant impact. Investment intention strongly predicted actual participation and mediated the effects of several behavioral traits. Gender and academic background moderated certain relationships, with males showing a stronger intention–behavior link, and economics students exhibiting greater susceptibility to overconfidence.

Discussion and Conclusion: The findings suggest that enhancing market participation among young adults in emerging economies requires integrated educational approaches that address not only financial knowledge but also behavioral biases and risk perceptions. Tailored interventions—such as confidence-building for female students and bias awareness for economics majors—could bridge the intention–behavior gap and foster broader engagement in capital markets.

Keywords: Stock market participation; investment intention; financial literacy; digital literacy.

¹ Gulistan State University, Digital Economy and Innovations Faculty, Department of Accounting and Finance, Gulistan/ Uzbekistan, eshpulatov_dostonbek@guldu.uz

² Gulistan State University, Digital Economy and Innovations Faculty, Department of Accounting and Finance, Gulistan/Uzbekistan

ÖZBEK İLETİŞİM SÖYLEMİNDEKİ İFADE BİRİMLERİ VE BUNLARIN CİNSİYET VE YAŞ ÖZELLİKLERİ

Raupova Laylo Rakhimovna¹, Khursanov Nurislom Iskandarovich²

Özet

İletişimsel söylemde, özellikle Özbek toplumunda, cinsiyet kavramı önemli kültürel etkiler sergilemektedir. Bu çalışma, cinsiyet ve yaş özelliklerini yansıtan dilsel ifadeler olarak ifade birimlerinin rolünü incelemektedir. Bu çalışma, ifade birimlerinin aile ilişkileri ve çocuklardaki önemine ışık tutmakta ve Özbek kültürü bağlamında toplumsal norm ve değerleri yansıtmaktadır. Çalışma ayrıca biyolojik ve psikolojik cinsiyet farklılıklarının dil üzerindeki etkisini de ele almakta ve bu faktörlerin küfürleri ve toplumsal algıları nasıl etkilediğini analiz etmektedir. Ayrıca, cinsiyet eşitliğinin teşvik edilmesinin günümüzde dil kullanımında nasıl değişikliklere yol açtığını ve ifade birimlerinin cinsiyet özelliklerinde nasıl dengesizliklere neden olduğunu incelemektedir. Bu analiz yoluyla çalışma, kişisel duyguları ve geniş bir kültürel bileşeni de içeren dilin karmaşıklığını vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Cinsiyet, İletişim Söylemi, İfade Birimleri, Yaş Özellikleri, Özbek Kültürü, Aile İlişkileri, Biyolojik Farklılıklar, Psikolojik Farklılıklar, Sosyal Normlar, Cinsiyet Eşitliği, Dilsel İfadeler, Kültürel Anlatılar.

¹ Prof. Dr., Filoloji Bölümü, Rönesans Eğitim Üniversitesi, Laylo-74@mail.ru

² Doç. Dr., Rönesans Eğitim Üniversitesi Yabancı Filoloji Bölümü, nurislomkhursanov92@gmail.com

PHRASEOLOGICAL UNITS IN UZBEK COMMUNICATIVE DISCOURSE AND THEIR GENDER AND AGE CHARACTERISTICS

Raupova Laylo Rakhimovna¹, Khursanov Nurislom Iskandarovich²

Abstract

The concept of gender in communicative discourse, particularly in Uzbek society, exhibits significant cultural influences. This study examines the role of phraseological units as linguistic expressions that reflect gender and age characteristics. It sheds light on the importance of phraseological units in family relationships and children, as well as reflecting societal norms and values in the context of Uzbek culture. The study also considers the impact of biological and psychological gender differences on language and analyzes how these factors influence curses and societal perceptions. It also examines how the promotion of gender equality is leading to changes in language use today and how it is causing imbalances in the gender characteristics of phraseological units. Through this analysis, the study highlights the complexity of language, which includes personal feelings and a broad cultural component.

Keywords: Gender, Communication Discourse, Phraseological Units, Age Characteristics, Uzbek Culture, Family Relationships, Biological Differences, Psychological Differences, Social Norms, Gender Equality, Linguistic Expressions, Cultural Narratives.

¹ Prof. Dr., Department of "Philology", Renaissance University of Education, Laylo-74@mail.ru

² Associate Professor, Department of "Foreign Philology", Renaissance University of Education, nurislomkhursanov92@gmail.com

NAR SUYU VE BETON ÜRETİMİNDE GIDA TEKNOLOJİSİ GÜVENLİĞİNİN DEVLET TARAFINDAN SAĞLANMASI

Nusratilla Barakaev¹, Alisher Rajabov², Sardor Kuzibekov³, Akmal Uzaydullaev⁴, Ixtiyr Barak⁵

Özel

Meyve suyu üretim sürecinin sürekliliğini sağlamak için endüstride sürekli presler kullanılmaktadır. Ayrıca, üretilen meyve sularının kalitesi öncelikle hammaddelerin kalitesine ve kimyasal bileşimine ve üretim sürecinin özelliklerine bağlıdır. Meyve sularının kalitesinin korunmasında etkili olan diğer faktörler şunlardır: İşlenmiş sebzelerin organoleptik ve fiziko-kimyasal özelliklerini belirli bir süre boyunca korumayı sağlayan ambalajlar vb.

Anahtar Kelimeler: Elektromanyetik alanlar, ultra yüksek frekans, konsantre, pastörizatör, elektroflotatör, anot, katot, aroma, ekstraksiyon, sıcaklık.

¹ Renaissance Educational University

² Competence development institute

³ Renaissance Educational University

⁴ Renaissance Educational University

⁵ Bukhara State University, bnr-1967@mail.ru

STATE PROVISION OF FOOD TECHNOLOGY SAFETY FOR THE PRODUCTION OF POMEGRANATE JUICE AND CONCRETE

Nusratilla Barakaev¹, Alisher Rajabov², Sardor Kuzibekov³, Akmal Uzaydullaev⁴, Ixtiyr Barak⁵

Abstract

To ensure the continuity of the juice production process, continuous presses are used in the industry. In addition, the quality of juices produced depends primarily on the quality and chemical composition of raw materials, as well as on the specifics of the production process. More numerous factors for preserving the quality of juices are the following: packaging that allows you to preserve the organoleptic and physico-chemical properties of processed vegetables for a certain period of time, etc.

Keywords: Electromagnetic fields, ultrahigh frequency, concentrate, pasteurizer, electroflotator, anode, cathode, flavor, extraction, temperature.

¹ Renaissance Educational University

² Competence development institute

³ Renaissance Educational University

⁴ Renaissance Educational University

⁵ Bukhara State University, bnr-1967@mail.ru

ÖZBEKİSTAN'IN TARIM SEKTÖRÜNDEKİ DEVLET TEŞVİKLERİ

Nusratilla Barakaev¹, Zokir Zikriyayev², Sardor Kuzibekov³, Yakubjanova Nodira⁴

Özet

Son yıllarda Özbekistan Cumhuriyeti, tarım politikası alanında önemli bir dönüşüm sürecinden geçmiştir. Devlet teşvikleri, modernleşmeyi destekleme, gıda güvenliğini sağlama ve iç tarımı küresel standartlarla uyumlu hale getirmede kritik bir rol oynamıştır.

Doğrudan Mali Destek: Özbek hükümeti, küçük ölçekli ve ticari çiftçilere yönelik devlet sübvansiyonlu kredi hatları, vergi muafiyetleri ve leasing imkânları sunmuştur. Örneğin, faizsiz krediler ve tarım makinelerinin ithalatında gümrük vergilerinin düşürülmesi, özellikle pamuk ve bahçecilik üretiminde mekanizasyonu artırmıştır. Bu mali araçlar, Tarım Bakanlığı tarafından yürütülen “Tarım-Gıda Kalkınma Stratejisi 2020–2030”un bir parçasıdır (MoA, 2020).

Arazi Kullanımı Reformu ve Uzun Vadeli Kiralama: En dönüştürücü teşviklerden biri, özel çiftçilere (dehkan ve şirket çiftlikleri) uzun vadeli arazi kiralalarının tahsis edilmesidir. Bu politika, kontrolü devlet işletmelerinden bireysel çiftçilere kaydırarak hesap verebilirliği, verimliliği ve arazi iyileştirmelerine yapılan yatırımları artırmıştır (ADB, 2021).

Agro-Kümeler ve Kooperatif Modelleri: Meyve, sebze ve pamuk başta olmak üzere agro-endüstriyel kümelerin oluşturulması bir diğer önemli girişimdir. Bu kümeler, üretim, işleme ve ihracatı dikey olarak entegre etmeyi amaçlamaktadır. Fergana ve Semerkant gibi bölgelerde yapılan pilot çalışmalar, verimlilik ve hasat sonrası etkinlikte iyileşmeler göstermiştir (World Bank, 2022).

Teknolojik ve Dijital Teşvikler: Tarım sektörünü modernleştirmek amacıyla Özbekistan, uluslararası kuruluşlarla (FAO, UNDP) iş birliği yaparak hassas tarımı, uydu tabanlı sulama izleme sistemlerini ve dijital ürün tahminleme sistemlerini teşvik etmektedir. Hükümet, çiftçilere ve tarım danışmanlarına yönelik hibe, ekipman desteği ve eğitim programlarıyla bu alanları desteklemektedir.

İhracat Teşviki ve Kalite Sertifikasyonu: Sertifikasyon süreçleri, soğuk zincir lojistiği ve uluslararası tarım fuarlarına katılım için sübvansiyonlar sağlanmaktadır. Bu tedbirler, Özbek ürünlerinin Çin, Rusya ve Orta Doğu gibi pazarlarda rekabetçiliğini artırmayı hedeflemektedir.

Zorluklar ve Sınırlılıklar: İlerlemelere rağmen sistemselsel sorunlar devam etmektedir:

- Kadınların ve gençlerin sübvansiyon programlarında yetersiz temsili,
- Kurak bölgelerde yetersiz sulama altyapısı,
- Devlet desteklerinin dağıtımında bürokratik aksaklıklar,
- Teşviklerin hedeflenmesinde şeffaflık eksikliği.

Dünya Bankası'na (2022) göre, başarılı bir uygulama için daha gelişmiş dijital kayıt sistemleri, yerelleştirilmiş izleme mekanizmaları ve çiftçi eğitim programları gereklidir.

¹ Renaissance Educational University

² Renaissance Educational University

³ Renaissance Educational University

⁴ Tashkent State Agrarian University, bnr-1967@mail.ru

Anahtar kelimeler: Tarım politikası, Devlet teşvikleri, Özbekistan

GOVERNMENT INCENTIVES IN THE AGRICULTURAL SECTOR OF UZBEKISTAN

Nusratilla Barakaev¹, Zokir Zikriyayev², Sardor Kuzibekov³, Yakubjanova Nodira⁴

Abstract

In recent years, the Republic of Uzbekistan has undergone a significant transformation in its agricultural policy landscape. Government incentives have played a crucial role in fostering modernization, supporting food security, and aligning domestic agriculture with global standards.

Direct Financial Support: The Uzbek government has introduced state-subsidized credit lines, tax exemptions, and leasing benefits aimed at smallholder and commercial farmers. For instance, interest-free loans and reduced customs duties for importing agri-machinery have boosted mechanization, especially in cotton and horticultural production. These financial tools are part of the broader “Agro-Food Development Strategy 2020–2030” promoted by the Ministry of Agriculture (MoA, 2020).

Land Use Reform and Long-Term Leasing: One of the most transformative incentives has been the allocation of long-term land leases to private farmers (dehkan and shirkat farms). This policy has shifted control from state-run enterprises to individual farmers, increasing accountability, productivity, and investment in land improvement (ADB, 2021).

Agro-Clusters and Cooperative Models: The creation of agro-industrial clusters, particularly for fruits, vegetables, and cotton, is another major initiative. These clusters aim to vertically integrate production, processing, and export. Pilot studies in regions like Fergana and Samarkand have shown improvements in yield and post-harvest efficiency (World Bank, 2022).

Technological and Digital Incentives: To modernize the sector, Uzbekistan has partnered with international agencies (FAO, UNDP) to promote precision agriculture, satellite-based irrigation monitoring, and digital crop forecasting systems. The government incentivizes these through grants, equipment subsidies, and training programs aimed at farmers and extension agents.

Export Promotion and Quality Certification: Subsidies are provided for certification processes, cold chain logistics, and participation in foreign agri-expos. These measures aim to improve competitiveness of Uzbek produce in markets such as China, Russia, and the Middle East.

Challenges and Limitations: Despite progress, there remain systemic issues: Limited representation of women and youth in subsidy schemes, Inadequate irrigation infrastructure in arid regions, Bureaucratic inefficiencies in disbursing state support, Lack of transparency in incentive targeting

According to the World Bank (2022), successful implementation requires better digital registries, localized monitoring, and farmer education programs.

Keywords: Agricultural policy, Government incentives, Uzbekistan

¹ Renaissance Educational University

² Renaissance Educational University

³ Renaissance Educational University

⁴ Tashkent State Agrarian University, bnr-1967@mail.ru

KAZDAĞLARI’NIN MİTOLOJİK KİMLİĞİNİN EKO-TURİZM POLİTİKALARIYLA ENTEGRASYONU: DOĞAL VE KÜLTÜREL MİRASIN SÜRDÜRÜLEBİLİR YÖNETİMİ ÜZERİNE BİR DEĞERLENDİRME

Hediye Gürsoy¹

Özet

Giriş ve Amaç: Kazdağları (antik adıyla İda Dağı), sahip olduğu endemik bitki türleri, özgün doğal peyzajı ve yüksek oksijen oranıyla Türkiye’nin en değerli ekosistemlerinden biri olarak kabul edilmektedir. Ayrıca Kazdağları, Antik Yunan mitolojisinin en bilinen anlatılarından biri olan “Paris’in Altın Elması ve Tanrıçalar Arasındaki Güzellik Yarışması” efsanesiyle ilişkilendirilerek güçlü bir kültürel ve mitolojik kimlik de taşımaktadır. Bu bağlamda çalışmanın temel amacı, Kazdağları’nın mitolojik mirasının günümüz ekoturizm politikalarıyla nasıl bütünleştirilebileceğini analiz etmek ve kültürel anlatılar aracılığıyla bölgedeki sürdürülebilir turizm uygulamalarına nasıl katkı sağlanabileceğini ortaya koymaktır.

Yöntem: Araştırma nitel desende tasarlanmıştır. Veriler üç temel yöntemle toplanmıştır. Bu yöntemler: Kazdağları’nda faaliyet gösteren beş yerel turist rehberiyle yarı yapılandırılmış görüşmeler; Bölgeye ait turizm tanıtım broşürleri, resmî web siteleri ve sosyal medya içeriklerinin mitolojik temalar açısından içerik analizi; Yunanistan’daki Olimpos ve Delos gibi destinasyonlarda mitolojik temaların sürdürülebilir turizme entegrasyonuna dair karşılaştırmalı örnek analizidir. Elde edilen veriler MAXQDA nitel veri analiz yazılımı aracılığıyla kodlanmış ve tematik analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Bulgular: Rehberlerin mitolojik bilgiye sahip olmakla birlikte bu anlatıları turlarda sınırlı şekilde aktardıkları belirlenmiştir. Tanıtım materyallerinde mitolojik unsurların ya yer almadığı ya da yüzeysel işlendiği görülmüştür. Ziyaretçilerin mitolojik içeriklere yüksek düzeyde ilgi gösterdiği, Yunanistan örneklerinde ise bu anlatıların destinasyon markalaşmasının merkezine yerleştirildiği tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Araştırma bulguları doğrultusunda Kazdağları’nda mitoloji temelli tematik rotaların oluşturulması, hikâye anlatıcılığına dayalı rehberlik uygulamalarının geliştirilmesi ve yerel halkın bu süreçlere aktif biçimde dâhil edilmesi önerilmektedir. Ayrıca destinasyon yönetimi süreçlerine Kazdağları’nın mitolojik kimliğinin entegre edilmesi hem bölgenin turistik cazibesini artıracak hem de yerel kimliğin güçlenmesine ve kültürel mirasın korunmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Mitolojik Turizm, Sürdürülebilirlik, Ekoturizm, Kültürel Miras.

¹ Öğr.Gör. Dr., Nişantaşı Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Turist Rehberliği Bölümü, İstanbul/Türkiye, hediye.gursoy@nisantasi.edu.tr

INTEGRATION OF THE MYTHOLOGICAL IDENTITY OF THE KAZ MOUNTAINS WITH ECO-TOURISM POLICIES: AN ASSESSMENT ON THE SUSTAINABLE MANAGEMENT OF NATURAL AND CULTURAL HERITAGE

Hediye Gürsoy¹

Abstract

Introduction and Purpose: Kaz Mountains (anciently known as Mount Ida) is considered one of Turkey's most valuable ecosystems, thanks to its endemic plant species, unique natural landscape, and high oxygen levels. Furthermore, Kaz Mountains carries a strong cultural and mythological identity through its association with the legend of the "Golden Apple of Paris and the Beauty Contest between the Goddesses," one of the most well-known narratives of Ancient Greek mythology. In this context, the primary objective of this study is to analyze how the mythological heritage of Kaz Mountains can be integrated with contemporary ecotourism policies and to demonstrate how cultural narratives can contribute to sustainable tourism practices in the region.

Materials and Methods: The research employed a qualitative design. Data were collected using three primary methods: semi-structured interviews with five local tour guides operating in the Kaz Mountains; content analysis of tourism brochures, official websites, and social media content for mythological themes in the region; and a comparative case study of the integration of mythological themes into sustainable tourism in destinations such as Olympus and Delos in Greece. The data were coded using MAXQDA qualitative data analysis software and analyzed using thematic analysis.

Results: While guides possessed knowledge of mythological narratives, they were found to convey these narratives in limited ways during tours. Promotional materials either omitted mythological elements or treated them superficially. Visitors were found to have a high level of interest in mythological content, and in the case of Greece, these narratives were central to destination branding.

Discussion and Conclusion: Based on the research findings, it is recommended that thematic routes based on mythology be created in the Kaz Mountains, that storytelling-based guidance practices be developed, and that the local community be actively involved in these processes. Furthermore, integrating the mythological identity of the Kaz Mountains into destination management processes will not only increase the region's tourist appeal but also contribute to the strengthening of local identity and the preservation of cultural heritage.

Keywords: Mythological Tourism, Sustainability, Ecotourism, Cultural Heritage.

¹ Lecturer., İstanbul Nişantaşı University, Vocational School of Higher Education, Department of Tourist Guiding, İstanbul/Türkiye, hediye.gursoy@nisantasi.edu.tr

KAZ DAĞLARI'NIN KÜLTÜREL BELLEĞİNDE TAHTAKUŞLAR KÖYÜ: SÜRDÜRÜLEBİLİR TURİZM PERSPEKTİFİYLE BİR İNCELEME

Hümeysra Demir¹, Sedat Bornovalı²

Özet

Giriş ve Amaç: Kaz Dağları'nın eteklerinde yer alan Tahtakuşlar Köyü, kültürel çeşitliliğiyle dikkat çeken önemli bir yerleşim alanıdır. Alevi inanç sisteminin etkili olduğu köyde, geleneksel yaşam biçimi; kutsal dağ, ağaç ve ocak kültürleri, ritüeller, kıyafetler, yemekler ve el sanatlarıyla birlikte çok katmanlı bir kültürel doku sunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Tahtakuşlar Köyü'nün tarihsel ve kültürel mirasını sürdürülebilir turizm perspektifiyle değerlendirmek, bölgenin kültür-doğa bütünlüğü içindeki özgün değerlerini ortaya koymaktır.

Yöntem: Bu çalışma, nitel araştırma yaklaşımı doğrultusunda tasarlanmıştır. Araştırma kapsamında doküman taraması ve içerik analizi yöntemleri kullanılmıştır. Ayrıca, köyde yaşayan ve kültürel mirasın taşıyıcısı konumundaki birkaç kişiyle yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Toplanan veriler belirlenen temalar doğrultusunda analiz edilmiştir. Bu analiz sürecinde, hem yazılı kaynaklardan elde edilen bilgiler hem de görüşmelerden elde edilen veriler, içerik analizi tekniğiyle değerlendirilmiştir.

Bulgular: Tahtakuşlar Köyü'nde hâlen canlı biçimde sürdürülen Sarıkız efsanesi ve dağ kültü, inanç merkezli ziyaret pratiklerini desteklemektedir. Şamanistik semboller içeren geleneksel kıyafetleri kültürel devamlılığı göstermektedir. Halıcılık, Avunya Bölgesi'nin özgün dokuma geleneğini yansıtarak UNESCO'nun somut olmayan miras unsurlarıyla benzerlik taşımaktadır. Mutfak kültüründe ise çam fıstığı, yabancı otlar, nohutlu yemekler ve zeytinyağı temelli tarifler ön plandadır. Kurban ritüelleri, yalnızca dini değil, aynı zamanda toplumsal birlikteliği de pekiştirmektedir.

Tartışma ve Sonuç: Tahtakuşlar Köyü, mitolojik anlatıların, doğa merkezli yaşam biçimlerinin iç içe geçtiği çok katmanlı bir kültür alanıdır. Doğal ve kültürel mirasın bütünleştiği bu yapı, sürdürülebilir turizm bağlamında değerlendirilmelidir. Yerel halkın katılımıyla geliştirilecek ekoturizm ve kültürel miras turizmi uygulamaları, kimliğin korunmasına ve ekonomik katkıya hizmet edecektir. Bu kapsamda, Tahtakuşlar Köyü'nün kültürel peyzajı, yalnızca korunacak değil, deneyimlenecek bir alan olarak ele alınmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Kaz Dağları, Tahtakuşlar Köyü, Sürdürülebilir Turizm, Gastronomi.

¹ Öğr. Gör, İstanbul Nişantaşı Üniversitesi Meslek Yüksekokulu, İstanbul/Türkiye, humeysra.demir@nisantasi.edu.tr

² Doç. Dr, İstanbul Nişantaşı Üniversitesi Mühendislik-Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümü, İstanbul / Türkiye, sedat.bornovali@nisantasi.edu.tr

TAHTAKUŞLAR VILLAGE IN THE CULTURAL MEMORY OF MOUNT IDA (KAZ DAĞLARI): AN ANALYSIS FROM A SUSTAINABLE TOURISM PERSPECTIVE

Hümeýra Demir¹, Sedat Bornovalı²

Abstract

Introduction and Purpose: Located on the foothills of Mount Ida (Kaz Dağları), Tahtakuşlar Village is a significant settlement distinguished by its cultural diversity. Influenced by the Alevi belief system, the village presents a multilayered cultural fabric, reflected in its traditional lifestyle, sacred mountain, tree and hearth cults, rituals, clothing, cuisine, and handicrafts. This study aims to evaluate the historical and cultural heritage of Tahtakuşlar Village through the lens of sustainable tourism and to reveal the unique values of the region within its culture-nature integrity.

Methodology: This research is designed within the framework of a qualitative research approach. Document analysis and content analysis methods were employed. In addition, semi-structured interviews were conducted with several residents who act as bearers of the village's cultural heritage. The data collected were analyzed according to pre-determined themes. During the analysis process, information obtained from both written sources and interviews was evaluated using the content analysis technique.

Findings: The Sarıkız legend and mountain cult, which are still actively practiced in Tahtakuşlar Village, support belief-centered visitation practices. Traditional clothing containing shamanistic symbols reflects cultural continuity. The practice of weaving in the region embodies the unique textile tradition of the Avunya region and bears similarities to UNESCO's intangible cultural heritage elements. In terms of gastronomy, dishes based on pine nuts, wild herbs, chickpeas, and olive oil are prominent. Sacrificial rituals not only serve religious purposes but also reinforce social cohesion.

Discussion and Conclusion: Tahtakuşlar Village represents a multilayered cultural landscape where mythological narratives and nature-centered lifestyles are intricately intertwined. This unique integration of natural and cultural heritage should be evaluated within the context of sustainable tourism. Ecotourism and cultural heritage tourism initiatives developed with the participation of the local community will contribute to both the preservation of identity and the generation of economic benefits. In this regard, the cultural landscape of Tahtakuşlar Village should be approached not merely as a site to be preserved, but as a space to be experienced.

Keywords: Mount Ida, Tahtakuşlar Village, Sustainable Tourism, Gastronomy.

¹ Lecturer, İstanbul Nişantaşı University Vocational School, İstanbul/Türkiye, humeýra.demir@nisantasi.edu.tr

² Assoc. Prof. Dr., İstanbul Nişantaşı University, Faculty of Engineering and Architecture, Department of Architecture, İstanbul / Türkiye, sedat.bornovali@nisantasi.edu.tr

BURHANIYE’NİN YENİLEBİLİR OTLARI VE MUTFAKTA KULLANIM ŞEKİLLERİ ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Emine Keskin Uslu¹, İbrahim Gönen²

Özet

Giriş ve Amaç: Literatür incelendiğinde, çalışmaların çoğunlukla tıbbi kullanımlar üzerine yoğunlaştığı, mutfakta kullanımlarına ilişkin araştırmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu bağlamda çalışma, Burhaniye’de doğal olarak yetişen yenilebilir/içilebilir otları belirleyerek kullanım biçimlerini ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Yöntem: Çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden doküman inceleme tekniği kullanılmış ve kapsamlı literatür taraması yoluyla ikincil verilerden yararlanılmıştır. Literatür genel ve ayrıntılı biçimde kavramsal değerlendirme yöntemiyle incelenmiştir.

Çalışmada “Yenilebilir Otlar”, “Burhaniye ve Yenilebilir Otlar”, “Yenilebilir Ege Otları”, “Körfez Mutfağı”, “Burhaniye Mutfağı” anahtar kelimeleriyle 01 Ağustos 2025 tarihine kadar yayınlanan makale, tez ve e-kitaplar taranmıştır. Burhaniye veya Ege Bölgesi’ndeki yenilebilir/içilebilir otlar ve bunların mutfakta kullanımlarına ilişkin yayınlar dahil edilmiş; bölge dışındaki bitkiler, tarımsal üretimi yapılanlar veya mutfakla ilişkilendirilmeyen yayınlar hariç tutulmuştur.

Bulgular: Çalışmada, bölgede doğada kendiliğinden yetişen ve mutfakta kullanılan 64 yenilebilir/içilebilir ot (örneğin; arapsacı, hindiba, cicibici, labada) belirlenmiştir. Otların mutfakta kullanım biçimleri incelendiğinde; haşlanarak, çiğden veya haşlandıktan sonra sotelenip; salatalarda, yemeklerde ve börek içlerinde kullanıldığı saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Çalışma, Burhaniye florasının beslenme kültürü ve yerel kimlik açısından önemli olduğunu; yöredeki otların günlük beslenmede kullanıldığını, zeytinyağlı yemek kültürüyle bütünleşerek sürdürülebilir gastronomi kapsamında yerel ürünlerin tanıtımı ve korunmasına katkı sağladığını göstermektedir. Dolayısıyla, Burhaniye’de “Ot Festivali”nin düzenlenmesi, bölgenin gastronomi turizminin geliştirilmesi ve yerel beslenme kültürünün korunması açısından stratejik öneme sahip olacaktır.

Zeytinyağı Burhaniye, *şevketi bostan* ise Söke tarafından tescillenmiş; diğer otlar için başvuru yapılmamıştır. Gelecek araştırmalar, yöredeki otların yerel restoran menülerinde kullanımını araştırabilir. Ayrıca, gelecek nesillere aktarılabilmesi için reçetelerinin hazırlanarak kayıt altına alınması; yöresel ve endemik türlerin gastronomi turizmi yoluyla yerel ekonomiye katkısının incelenmesi önerilmektedir. Elde edilen bulguların, benzer araştırmalara temel oluşturacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yenilebilir otlar, Burhaniye, Mutfak kültürü, Sürdürülebilirlik.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Turizm ve Otel İşletmeciliği Programı, İstanbul/Türkiye, emine.keskin@nisantasi.edu.tr

² Prof. Dr., İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Turizm Rehberliği Bölümü, İstanbul/Türkiye, ibrahim.gonen@nisantasi.edu.tr

A RESEARCH ON EDIBLE HERBS OF BURHANIYE AND THEIR USE IN CULINARY

Emine Keskin Uslu¹, İbrahim Gönen²

Abstract

Introduction and Purpose: A review of the literature reveals that research mostly focuses on medicinal uses, while research on their culinary uses is limited. In this context, the study aims to determine edible/drinkable herbs naturally growing in Burhaniye and reveal their culinary uses.

Materials and Methods: The study employed document review, a qualitative research method, and utilized secondary data through a literature review. A conceptual evaluation method was employed to analyze the literature comprehensively and in detail.

The keywords “Yenilebilir Otlar”, “Burhaniye ve Yenilebilir Otlar”, “Yenilebilir Ege Otları”, “Körfez Mutfağı” and “Burhaniye Mutfağı” were used to search articles, theses, and e-books published up to 1 August 2025. Publications containing information on edible plants in Burhaniye or the Aegean Region and their culinary uses were included, whereas studies focusing on plants outside the region, those cultivated for agricultural purposes, or unrelated to cuisine were excluded.

Finding: The study identified 64 edible/drinkable herbs (e.g., arapsacı, hindiba, cicibici, labada) that grow naturally in the region and are used in the culinary. The analysis indicated that herbs are used in the culinary in various forms, including boiling, raw consumption, or sautéing after boiling, and are incorporated into salads, meals, and pastry fillings.

Discussion and Conclusion: The study demonstrates that the Burhaniye flora is important in terms of nutritional culture and local identity; that the local herbs are used in daily nutrition, with herbs integrated into olive oil-based culinary, and contributing to sustainable gastronomy through the promotion and preservation of local products. Therefore organizing "Herb Festival" in Burhaniye would be strategically important for the development of gastronomic tourism and the preservation of the region's nutrition culture.

While olive oil has been registered in Burhaniye, *şevketi bostan* in Söke, no registration applications exist for the other herbs. Future studies could investigate the use of these herbs in local restaurant menus. Moreover, recipes be prepared and recorded to ensure they can be passed on to future generations; the contribution of local and endemic species to the local economy through culinary tourism be examined, are recommended. The findings may serve as a foundation for future research.

Keywords: Edible plants, Burhaniye, Culinary culture, Sustainability.

¹ Asst. Prof. Dr., İstanbul Nisantasi University, Vocational School, Department of Tourism and Hotel Management, İstanbul/Türkiye, emine.keskin@nisantasi.edu.tr

² Prof. Dr., İstanbul Nisantasi University, Academy of Applied Sciences, Department of Tourism Guidance, İstanbul/Türkiye, ibrahim.gonen@nisantasi.edu.tr

GELENEKSEL ETKİNLİKLERİN VE TURİZMİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNDE KARŞILIKLI YARAR İLİŞKİSİ

Bilgin Güner¹, Emrah Kara², Büşra Uzun³, Hüseyin Çeken⁴

Özet

Giriş ve Amaç: Bu çalışmanın amacı sosyal, kültürel amaçlarla bir yörede geleneksel olarak düzenlenen festival, şenlik gibi etkinliklerin özellikle ekonomik sürdürülebilirlik sorunlarının ve aynı yöredeki turizmin özellikle sosyal sürdürülebilirlik sorunlarının çözümünde etkinliklerin turistik amaçlarla düzenlenmesinin yaratacağı simbiyotik ilişkinin kullanılabileceğini ortaya koymaktır.

Yöntem: Çalışma sahası olarak Trabzon seçilmiştir. Çalışmanın örneklemini Trabzon'daki en eski ve en büyük şenliklerden birisi olarak kabul edilen Sultanmurat Yayla Şenlikleri'dir. Çalışmada nitel araştırma yöntemi benimsenmiş, birincil ve ikincil veriler kullanılmış, görüşme ve gözlem tekniklerinden faydalanılmıştır.

Bulgular: Sultanmurat Yaylası'nda geleneklerin bir parçası olarak yöre halkı tarafından düzenlenen “Ağustos 7’si Yayla Ortası Şenlikleri” son yıllarda turistik amaçlarla ve yöredeki işletmeler, sivil toplum örgütleri ve yerel yönetimler tarafından düzenlenmeye başlamış ve “Geleneksel Sultanmurat Şenlikleri” adını almıştır. Şenlik yöre kültürünün sürdürülebilirliğine önemli katkılar sağlamaktadır. Şenliğe uluslararası turistik katılım nispeten sınırlı olmakla birlikte yurt dışında yaşayan yöre insanlarının katılımının son yıllarda artış gösterdiği tespit edilmiştir. Şenlik yakın bir zamanda turizmle ilişkilendirilmeye başlanmış, 2023 yılında “Trabzon Kültür Yolu Festivalleri” içerisinde yer almıştır. Şenliğin turizmle ilişkilendirilmeye başlanması, şenlik düzenleme maliyetlerinin sürdürülebilirliğine katkı sağlamıştır.

Tartışma ve Sonuç: Sultanmurat Şenlikleri'nin sadece bir eğlence unsuru olmadığı, aynı zamanda geleneksel yaylacılık kültürünün yaşatılması, yerel dayanışmanın güçlendirilmesi ve kültürel belleğin gelecek kuşaklara aktarılması açısından önemli bir yere sahip olduğu ortaya çıkmıştır. Şenlik aracılığıyla yöre insanı, tarihsel kökleriyle bağ kurmakta, doğa ile iç içe yaşam kültürünü yeniden deneyimlemektedir. Şenliğin sürdürülebilirliği, yerel halkın sahiplenme duygusu ile doğrudan ilişkilidir. Şenliğin yönetsel boyutunun profesyonel etkinlik organizatörlerince yapılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şenlik, Etkinlik Turizmi, Sürdürülebilirlik, Sultanmurat Yaylası.

¹ Öğr. Gör., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Milas Meslek Yüksekokulu, Otel Lokanta ve İkram Hizmetleri Bölümü, Muğla/Türkiye, bilginguner@gmail.com

² Doktora öğrencisi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Muğla/Türkiye, emrahkara4852@gmail.com

³ Öğr. Gör., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla Meslek Yüksekokulu, Otel Lokanta ve İkram Hizmetleri Bölümü, Muğla/Türkiye, busrauzun@mu.edu.tr

⁴ Prof. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Muğla/Türkiye, hceken@mu.edu.tr

MUTUALLY BENEFICIAL RELATIONSHIP IN THE SUSTAINABILITY OF TRADITIONAL EVENTS AND TOURISM

Bilgin Güner¹, Emrah Kara², Büşra Uzun³, Hüseyin Çeken⁴

Abstract

Introduction and Purpose: The purpose of this study is to demonstrate that the symbiotic relationship created by organizing events such as festivals and celebrations, traditionally held in a region for social and cultural purposes, for tourism purposes can be utilized in solving the problems of economic sustainability and, particularly, the problems of social sustainability in tourism in the same region.

Materials and Methods: Trabzon was selected as the field of study. The sample of the study is the Sultanmurat Yayla Festivals, considered one of the oldest and largest festivals in Trabzon. Qualitative research methods were adopted in the study, using primary and secondary data, and benefiting from interview and observation techniques.

Results: The “August 7th Mid-Summer Festival” organized by the local community as part of their traditions in Sultanmurat Plateau has recently begun to be organized for tourism purposes by local businesses, civil society organizations, and local governments, and has taken the name “Traditional Sultanmurat Festival.” The festival makes significant contributions to the sustainability of local culture. Although international tourist participation in the festival is relatively limited, it has been observed that the participation of local people living abroad has increased in recent years. The festival has recently begun to be associated with tourism and was included in the “Trabzon Culture Route Festivals” in 2023. The association of the festival with tourism has contributed to the sustainability of the festival's organizational costs.

Discussion and Conclusion: It has become clear that the Sultanmurat Festivals are not only an element of entertainment, but also have an important place in terms of keeping the traditional transhumance culture alive, strengthening local solidarity and passing on cultural memory to future generations. Through the festival, local people reconnect with their historical roots and re-experience the culture of living in touch with nature. The sustainability of the festival is directly related to the sense of ownership of the local people. It is recommended that the administrative aspect of the festival be handled by professional event organizers.

Keywords: Festival, Event Tourism, Sustainability, Sultanmurat Plateau.

¹ Lecturer, Muğla Sıtkı Koçman University, Milas Vocational School, Department of Hotel, Restaurant and Catering Services, Muğla/Türkiye, bilginguner@gmail.com

² PhD student, Muğla Sıtkı Koçman University, Institute of Social Sciences, Department of Tourism Management, Muğla/Türkiye, emrahkara4852@gmail.com

³ Lecturer, Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla Vocational School, Department of Hotel, Restaurant and Catering Services, Muğla/Türkiye, busrauzun@mu.edu.tr

⁴ Prof. Dr., Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Tourism, Department of Tourism Management, Muğla/Türkiye, hceken@mu.edu.tr

TÜRKİYE’DE DOĞALTAŞ ENDÜSTRİSİNE GENEL BİR BAKIŞ VE STRATEJİK ÖNEMİ

Sertaç Dünder¹, Niyazi Bilim²

Özet

Giriş ve Amaç: Doğal taşlar hem estetik nedenlerden hem de mekanik özellikleri sebebiyle yapı sektöründe sıklıkla kullanılmaktadır. Günümüzde artan popülasyon ve şehirleşme doğal taşların kullanımını daha da arttırmıştır. Ülkemiz bulunduğu konum itibari ile dünya doğal taş rezervlerinin önemli bir kısmına sahiptir. Ülkemiz doğal taş sektöründe dünyada önde gelen ülkelerdendir. Çalışma kapsamında ülkemizin doğal taş rezervleri, üretimi ve ihracat değerlerinin ortaya konulması ve ülkemiz açısından önemi ele alınmıştır.

Yöntem: Çalışma kapsamında ülkemizin doğal taş rezerv durumu ve dünya doğal taş rezerv durumu ile kıyaslanarak ülkemizin durumu incelenmiştir. Ayrıca 2024 yılı Türkiye ihracat verileri içerisinde madencilik faaliyetlerinin ve doğal taş madenciliğinin oranları incelenerek diğer madencilik sektörlerine göre ihracat verileri kıyaslanmıştır. Verilerin elde edilmesinde Türkiye Cumhuriyeti Ticaret Bakanlığı, Türkiye İstatistik Kurumu, Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü verilerinden faydalanılmıştır.

Bulgular: Elde edilen veriler ışığında ülkemizin dünya doğal taş rezervinin yaklaşık %40’ına sahip olduğu görülmektedir. Ülkemiz doğal taş rezervi incelendiğinde belirli bölgelere odaklandığı değil tüm coğrafya boyunca farklı özelliklerde farklı doğal taş rezervleri bulunduğu görülmektedir. Ülkemiz doğal taş ihracat verilerine odaklanıldığında 2024 yılı içerisinde toplam 237.505.323.068 USD ihracat geliri elde edilmiştir. Madencilik sektörü ise toplam ihracat içerisinde 5.620.799.484 USD pay almıştır ve bu oranda %2,36’dır. Doğal taş madenciliği ihracatı ise 1.955.605.709 USD ile toplam madencilik ihracatının %34,79’unu oluşturmaktadır. Doğal taş ihracatının en yüksek miktarda gerçekleştirildiği ilk 3 ülke ise sırasıyla Amerika Birleşik Devletleri, Çin Halk Cumhuriyeti ve Hindistan’dır.

Tartışma ve Sonuç: Çalışma kapsamında görülmüştür ki doğal taş madenciliği ülkemiz ihracatı için önemli bir değerdir. Dünya doğal taş rezervleri göz önüne alındığında ülkemiz büyük bir doğal taş rezervine sahiptir. Doğal taş ihracatının hem nicelik hem de nitelik olarak arttırılması ülkemiz açısından önemli bir ihracat geliri olarak etkisini gösterecektir.

Anahtar Kelimeler: Doğal taş, Mermer, Doğal taş ihracatı.

¹ Arş. Gör. Dr., Konya Teknik Üniversitesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Maden Mühendisliği Bölümü, Konya/Türkiye, sdunder@ktun.edu.tr

² Prof. Dr., Konya Teknik Üniversitesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi, Maden Mühendisliği Bölümü, Konya/Türkiye, nbilim@ktun.edu.tr

AN OVERVIEW OF THE NATURAL STONE INDUSTRY AND STRATEGIC IMPORTANCE IN TÜRKİYE

Sertaç Dünder¹, Niyazi Bilim²

Abstract

Introduction and Purpose: Natural stones are widely used in the construction industry due to both their aesthetic appeal and mechanical properties. With the increasing global population and urbanization, the use of natural stones has significantly expanded. Turkey, owing to its geographical location, holds a substantial portion of the world's natural stone reserves and is one of the leading countries in the global natural stone industry. This study aims to present the current status of Turkey's natural stone reserves, production, and export performance, and to evaluate their significance for the country.

Materials and Methods: In this study, Turkey's natural stone reserve status is analyzed in comparison with global natural stone reserves to assess the country's relative position. Furthermore, the share of mining activities—particularly natural stone mining—within Turkey's 2024 export data is examined. Comparative evaluations are made between natural stone exports and other mining sectors. Data were obtained from official sources including the Ministry of Trade of the Republic of Turkey, Turkish Statistical Institute (TurkStat), and the General Directorate of Mineral Research and Exploration (MTA).

Results: According to the data analyzed, Turkey possesses approximately 40% of the world's natural stone reserves. Unlike being concentrated in specific regions, Turkey's natural stone reserves are found across the country, with diverse types and characteristics. In 2024, Turkey's total export revenue amounted to 237,505,323,068 USD, of which the mining sector contributed 5,620,799,484 USD—representing 2.36% of the total exports (2024-Mineral-Foreign-Trade-MTA). Natural stone mining exports accounted for 1,955,605,709 USD, making up 34.79% of the total mining exports. The top three countries importing natural stones from Turkey were the United States, the People's Republic of China, and India.

Discussion and Conclusion: The findings of the study highlight the strategic importance of natural stone mining for Turkey's export economy. Considering the global distribution of natural stone reserves, Turkey holds a significant position in terms of both quantity and diversity. Increasing the volume and value-added quality of natural stone exports could further enhance Turkey's foreign trade revenues.

Keywords: Natural Stone, Marble, Natural Stone Export.

¹ Res. Asst. Dr., Konya Technical University, Engineering and Natural Sciences Faculty, Department of Mining Engineering, Konya/Türkiye, sdunder@ktun.edu.tr

² Prof. Dr., Konya Technical University, Engineering and Natural Sciences Faculty, Department of Mining Engineering, Konya/Türkiye, nbilim@ktun.edu.tr

PAYLAŞIM EKONOMİSİ OTELCİLİK SEKTÖRÜ İÇİN BİR TEHDİT Mİ? YÖNETSEL BİR BAKIŞ AÇISI

Osman Nuri Özdoğan¹, Hüseyin Erhan Altun², Erdem Baydeniz³

Özet

Giriş ve Amaç: Son yirmi yılda, otel sektörü yalnızca geleneksel rakiplerle değil, aynı zamanda paylaşım ekonomisi platformlarıyla da yoğun bir rekabetle karşı karşıya kalmıştır. Dijitalleşme süreci, başta konaklama sektörü olmak üzere pek çok sektörü derinden etkilemiştir. Bu değişimle birlikte, Airbnb küresel ölçekte güçlü bir rakip olarak öne çıkmıştır. 2008 yılında kurulan Airbnb, 2024 itibarıyla 5 milyonun üzerinde ev sahibi, 1.5 milyar konuk girişi ve 490 milyonun üzerinde gece rezervasyonuna ulaşmış, 11 milyar USD'nin üzerinde gelir elde etmiştir. Bu çalışma, Kuşadası'nda faaliyet gösteren otel yöneticilerinin bakış açısıyla, Airbnb'nin otel sektörü üzerindeki olası etkilerini incelemeyi amaçlamaktadır.

Materyal ve Yöntem: Bu araştırma kapsamında, Kuşadası'ndaki farklı otellerde çalışan yöneticilerle yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Görüşmelerde, Airbnb'nin otel doluluk oranlarına, gelirlerine, fiyatlandırma stratejilerine, istihdama, vergilendirmeye ve rekabet dinamiklerine etkileri değerlendirilmiştir. Böylece Airbnb'nin otel sektörü üzerindeki somut etkileri ile sektör profesyonellerinin güncel deneyimleri arasında bağlantı kurmak hedeflenmiştir.

Bulgular: Otel yöneticilerinden alınan geri bildirimlere göre, Airbnb'nin yaygın kullanımı otellerin doluluk oranlarında azalmaya yol açmaktadır. Bu azalma, otel gelirlerinde de doğrudan bir düşüşe neden olmaktadır. Yöneticiler ayrıca, çalışan sayısında azalma yaşandığını ve bu durumun istihdam üzerinde olumsuz bir etki yarattığını belirtmiştir. Artan rekabet sonucu, günlük oda fiyatlarında genel olarak bir düşüş gözlemlenmekte, bu da gelir kaybını güçlendirmektedir. Yöneticiler, oteller ve Airbnb arasındaki mevzuat ve vergi farklılıklarının haksız rekabet ortamı oluşturduğunu ifade etmiştir. Ayrıca Airbnb misafirlerinin çoğunluğunun genç, fiyata duyarlı ve bütçe odaklı seyahat eden kişiler olduğu gözlemlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Bulgular, Airbnb'nin otelcilik sektöründe doluluk oranlarının, gelirlerin ve istihdamın azalmasına yol açtığını göstermektedir. Otel yöneticileri, mevzuattaki eksikliklerin haksız rekabet yarattığını ve bunun vergi kayıpları ile kayıt dışı ekonominin büyümesine neden olduğunu vurgulamıştır. Sonuç olarak, geleneksel otel işletmelerinin değişen koşullara uyum sağlaması ve rekabet avantajı elde etmek için yeni stratejiler geliştirmesi gerekmektedir. Sektördeki bu dönüşüm, yenilikçi yaklaşımlar ve politika düzenlemeleri ile dengelenebilir. Otel yöneticilerinden alınan geri bildirimler, gelecekteki adımlar için yol gösterici olacaktır.

Anahtar Kelimeler: Paylaşım ekonomisi, Airbnb, rekabet, otel endüstrisi.

¹ Prof. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Aydın/Türkiye, onozdogan@adu.edu.tr

² Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Aydın/Türkiye, erhan.altun@adu.edu.tr

³ Dr. Öğr. Üyesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Aydın/Türkiye, erdembydeniz@gmail.com

IS THE SHARING ECONOMY A THREAT TO THE HOTEL INDUSTRY? A MANAGERIAL PERSPECTIVE

Osman Nuri Özdoğan¹, Hüseyin Erhan Altun², Erdem Baydeniz³

Abstract

Introduction and Purpose: Over the last two decades, the hotel industry has been facing intense competition, not only from traditional competitors but also from sharing economy platforms. The process of digitalization has deeply affected various sectors, including hospitality. With this transformation, Airbnb has emerged as a strong rival globally. Founded in 2008, Airbnb has surpassed 5 million hosts, 1.5 billion guest check-ins, and 490 million nights booked, generating more than USD 11 billion in revenue as of 2024. This study aims to examine the potential effects of Airbnb on the hotel sector from the perspective of hotel managers operating in Kuşadası.

Materials and Methods: For this research, semi-structured interviews were conducted with managers working at different hotels in Kuşadası. During these interviews, the impact of Airbnb on hotel occupancy rates, revenue, pricing strategies, employment, taxation, and competitive dynamics was evaluated. Thus, the goal was to connect the concrete effects of Airbnb with the current experiences of industry professionals.

Results: According to the feedback from hotel managers, the widespread use of Airbnb has led to a decrease in hotel occupancy rates. This decline directly results in reduced revenues for hotels. Managers also reported decreases in the number of employees, indicating a negative impact on employment. Due to heightened competition, daily room rates have generally fallen, further reinforcing the drop in revenue. Managers perceive the regulatory and tax differences between hotels and Airbnb as creating unfair competition. Additionally, it was observed that the majority of Airbnb guests are young, price-sensitive travelers seeking budget accommodations.

Discussion and Conclusion: The findings show that Airbnb has led to lower occupancy rates, reduced revenues, and a decline in employment within the hotel sector. Hotel managers emphasized that regulatory gaps create unfair competition, resulting in tax losses and an expansion of the informal economy. As a result, traditional hotel businesses need to adapt to these changing conditions and develop new strategies to gain a competitive advantage. This transformation in the sector can be balanced through innovative approaches and policy adjustments. Feedback from hotel managers will serve as a guiding force for future steps.

Keywords: Sharingeconomy, Airbnb, competition, hotel industry.

¹ Prof. Dr., Aydın Adnan Menderes University, Faculty of Tourism, Department of Tourism Management Aydın/Türkiye, onozdogan@adu.edu.tr

² Dr., Aydın Adnan Menderes University, Faculty of Tourism, Department of Tourism Management, Aydın/Türkiye, erhan.altun@adu.edu.tr

³ Asst. Prof. Dr., Aydın Adnan Menderes University, Faculty of Tourism, Department of Tourism Management, Aydın/Türkiye, erdembydeniz@gmail.com

YERLİ VE YABANCI MÜŞTERİ PERSPEKTİFİNDEN HELAL KONSEPTLİ OTELLER: OLUMLU VE OLUMSUZ YORUMLARIN İÇERİK ANALİZİ

Bekir Özkan¹

Özet

Dini ihtiyaçları ve gereklilikleri kapsamında birçok tüketici helal konseptli otelleri tercih etmekte ve bu otellerde daha önce konaklayan müşterilerin online yorumlarını dikkate almaktadırlar. Dolayısıyla yapılan bu yorumlar gerek müşteriler açısından gerekse işletmelerin kendilerini değerlendirmeleri açısından büyük önem arz etmektedir. Buradan hareketle, bu çalışmanın amacı helal konseptli otellerde konaklayan müşterilerin olumlu ve olumsuz değerlendirmelerinin ortaya çıkarılması ve bu değerlendirmelerin yerli ve yabancı müşteriler tarafında farklılık gösterip göstermediğinin belirlenmesidir. Araştırma amaçları doğrultusunda halalbooking.com sitesinde belirli özelliklere sahip 15 otel belirlenmiştir. Bu 15 otel tüm yiyeceklerin helal olduğu, alkolsüz ve bayanlara özel-korunaklı tesislerdir. Halalbooking.com sitesi, konaklama yapılan oteller için ayrı ayrı olacak şekilde olumlu ve olumsuz görüşlerin bildirilmesine olanak tanımaktadır. Bu durum, olumlu ve olumsuz yorumların ayrı ayrı değerlendirilmesi için imkân sunmaktadır. Verilerin elde edilmesinde Python dli ile kodlama yapılmış, verileri çekmek için Requests kütüphanesi kullanılmıştır. HTML verisini ayrıştırmak ve içinden bilgi çekmek için BeautifulSoup kütüphanesi kullanılmıştır. Veriyi düzenlemek ve saklamak için ise Pandas kütüphanesi ve ayrıca Time kütüphanesi kullanılmıştır. Helal konseptli otellerde konaklayan müşterilerin olumlu olarak gördükleri durumlar yemekler, personel özellikleri ve davranışları ve havuz olanaklarıdır. Ayrıca müşteriler, olumlu olarak odaların temizliğine de vurgu yapmaktadırlar. Olumsuz görülen durumlar ise, odaların temizliği, yapısı ve oda servisi, yemeklerin çeşitliliği ve benzer olması, kadınlara özel korunaklı alanlar şeklindedir. Ayrıca, personelin İngilizce bilmemesi veya yetersiz olması ve çocuklara özel oyun alanlarına büyük vurgu yapılmaktadır. Yerli ve yabancı müşterilerin olumlu gördükleri durumlar benzerlik göstermekle beraber, olumsuz görülen durumlarda yerli müşteriler daha çok oda ve yemeklere vurgu yaparken, yabancı müşteriler otellerin helallğine ve İngilizce bilmeyen personele vurgu yapmaktadırlar.

Ahantar Kelimeler: Helal konseptli otel, Müşteri yorumları, Olumlu yorum, Olumsuz yorum

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Bursa Teknik Üniversitesi, İnsan ve Toplum Bilimleri Fakültesi, İşletme Bölümü, Bursa/Türkiye, bekir.ozkan@btu.edu.tr

HALAL CONCEPT HOTELS FROM THE PERSPECTIVE OF DOMESTIC AND FOREIGN CUSTOMERS: CONTENT ANALYSIS OF POSITIVE AND NEGATIVE REVIEWS

Bekir Özkan¹

Abstract

Many consumers prefer halal-themed hotels due to their religious needs and requirements, and they consider online reviews from previous guests. Therefore, these reviews are crucial for both customers and businesses' self-evaluation. Therefore, the aim of this study is to uncover the positive and negative reviews of customers who stayed at halal-themed hotels and to determine whether these reviews differ between domestic and international customers. For research purposes, 15 hotels with specific characteristics were identified on halalbooking.com. These 15 hotels offer halal food, are alcohol-free, and have women-only facilities. Halalbooking.com allows users to submit positive and negative reviews separately for each hotel they stay in. This allows for the separate evaluation of positive and negative reviews. Data collection was performed using Python coding, and the Requests library was used to extract the data. The BeautifulSoup library was used to parse and extract information from the HTML data. The Pandas library and the Time library were used to organize and store the data. Customers staying at halal-themed hotels view the food, staff characteristics and behavior, and pool facilities as positive aspects. Customers also emphasize the cleanliness of the rooms. Negative aspects include the cleanliness and structure of the rooms, the variety and similarity of the food, and the protected areas for women. Furthermore, significant emphasis is placed on the staff's lack of or inadequate English language skills and children's play areas. While positive aspects are similar for both domestic and international customers, negative aspects tend to be more pronounced for the rooms and food, while international customers emphasize the halal nature of the hotels and the lack of English-speaking staff.

Keywords: Halal concept hotel, Customer reviews, Positive reviews, Negative reviews

¹ Asst. Prof. Dr., Bursa Technical University, Faculty of Humanities and Social Sciences, Department of Business Administration, Bursa/Türkiye, bekir.ozkan@btu.edu.tr

FARKLI KURUTMA YÖNTEMLERİ İLE İŞLENEN NOHUT MAYASININ EKMEK KALİTESİ ÜZERİNE ETKİLERİ

Çağla Bektaş¹, Çağla Özer²

Özet

Giriş ve Amaç: Nohut mayası, sahip olduğu zengin mikroflora sayesinde ekmeğe özgün aroma ve lezzet kazandıran, geleneksel bir maya türüdür. Çalışmanın amacı, geleneksel olarak yaş halde olannohut mayasının farklı kurutma yöntemleri ile muhafazasını ve yeniden aktif hale getirildikten sonra ekmek üretiminde kullanılabilirliğini incelemektir.

Yöntem: Koçbaşı nohut kullanılarak, geleneksel yöntemle nohut mayası suyu hazırlanmış, ön maya oluşturularak aktif hale getirilmiştir. Maya üç gruba ayrılmıştır: (A) taze maya, (B) liyofilizatörde dondurularak kurutulan, (C) 41 °C’de dehidratörde kurutulan. Kurutulan mayalar yeniden aktive edilmiştir. AACC No:10-11 metodu modifiye edilerek ekmek üretilmiştir. Float testi ile maya aktivitesi değerlendirilmiştir. Ekmek örneklerinde pH, Konica Minolta CR-400 cihazı ile renk, kolza tohumu yöntemiyle hacim ve Dallman skalası ile gözenek yapısı analiz edilmiştir.

Bulgular: Float testinde, A örneği yüzeyde kalırken, B, 10 saniyede batmış, C, 2 saniyede dibe çökmüştür. Pişirme sonrası ağırlık kaybında, A örneğine en yakın değer B örneğinde gözlenmiştir. A ve B’nin pH aralığı 4–5, C’nin 5–6 bulunmuştur. Renk analizinde B örneği A örneğine en yakın değerleri göstermiştir. Hacim ölçümünde A ve B benzer, C daha düşük bulunmuştur. Gözenek değerlendirmesinde A 2 no’lu, B 5 no’lu, C 7 no’lu görsel yapısını sergilemiştir.

Tartışma ve Sonuç: Bulgular, kurutma yöntemlerinin nohut mayasının ekmek kalitesi üzerinde belirgin etkileri olduğunu göstermektedir. Yapılan pH, renk, hacim ve gözenek analizlerinin tümünde B örneğinin, A örneğine en yakın özellikleri gösterdiği; C örneğinin ise kullanılan yöntem açısından daha düşük performans sergilediği belirlenmiştir. Sonuç olarak, B tekniğinin nohut mayasının kalite kaybını en aza indirerek sürdürülebilir depolama açısından daha uygun olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Nohut mayası, Ekmek kalitesi, Kurutma, Sürdürülebilir gastronomi.

¹ Yüksek lisans öğrencisi, İstinye Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, İstanbul/Türkiye, cagla.baysazan@stu.istinye.edu.tr

² Doç. Dr., İstinye Üniversitesi Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, İstanbul/Türkiye, cozer@istinye.edu.tr

THE EFFECTS OF CHICKPEA SOURDOUGH PROCESSED WITH DIFFERENT DRYING METHODS ON BREAD QUALITY

Çağla Bektaş¹, Çağla Özer²

Abstract

Introduction and Purpose: Chickpea sourdough, due to its rich microflora, imparts distinctive aroma and flavor to bread and represents a traditional yeast type. This study aimed to investigate the preservation of fresh chickpea sourdough using different drying methods and its applicability in bread production after reactivation.

Materials and Methods: Chickpea sourdough was prepared using whole chickpeas, water, and flour via traditional methods. A starter was activated and divided into three groups: (A) fresh sourdough, (B) freeze-dried using a lyophilizer, and (C) dehydrated at 41 °C. The dried sourdoughs were reactivated. Bread was produced using a modified AACC Method No: 10-11. Yeast activity was assessed via float test. Bread samples were analyzed for pH, color using a Konica Minolta CR-400, volume via rapeseed displacement, and crumb structure using the Dallman scale.

Results: In the float test, sample A remained on the surface, B sank within 10 seconds, and C sank within 2 seconds. Post-baking weight loss was closest to sample A in sample B. The pH ranges were 4–5 for A and B, and 5–6 for C. Color analysis showed that B had values most similar to A. Volume measurements indicated comparable results for A and B, whereas C exhibited lower volume. Crumb structure assessment revealed sample A as scale 2, B as scale 5, and C as scale 7.

Discussion and Conclusion: Findings indicate that drying methods significantly affect chickpea sourdough bread quality. Across pH, color, volume, and crumb analyses, B exhibited characteristics most similar to fresh sourdough, while C showed lower performance. Consequently, the lyophilization method (B) appears more suitable for sustainable preservation, minimizing quality loss in chickpea sourdough.

Keywords: Chickpea sourdough, Bread quality, Drying, Sustainable gastronomy.

¹ Graduate student, Istinye University, Institute of Graduate Education, Department of Gastronomy and Culinary Arts, İstanbul/Türkiye, cagla.baysazan@stu.istinye.edu.tr

² Assoc. Prof. Dr., Istinye University, Faculty of Fine Arts, Design and Architecture, Department of Gastronomy and Culinary Arts, İstanbul/Türkiye, cozer@istinye.edu.tr

SAĞLIK TURİZMİ YETKİ BELGESİ BULUNAN HASTANELERİN WEB SİTELERİNİN İNCELENMESİ: İZMİR ÖRNEĞİ

Azize Sabiroğlu¹, Sezer Duman², Ahu Yazıcı Ayyıldız³

Özet

Giriş ve Amaç: Sağlık turizmi, küresel ölçekte giderek artan rekabet ortamında, hastanelerin çevrim içi görünürlüğü ve web sitesi içerik kalitesiyle doğrudan ilişkilidir. Web siteleri, potansiyel uluslararası hastaların bilgiye erişimini kolaylaştıran ve kurum imajını şekillendiren temel iletişim araçlarıdır. Bu çalışma, İzmir ilinde sağlık turizmi yetki belgesine sahip hastanelerin web sitelerini belirli kriterler çerçevesinde inceleyerek mevcut durumlarını ortaya koymayı ve iyileştirme alanlarını belirlemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Araştırma kapsamında, Sağlık Bakanlığı veritabanında kayıtlı ve İzmir’de faaliyet gösteren 56 yetki belgeli hastane belirlenmiştir. Bu hastanelerin web siteleri, literatür ve sektörel gereklilikler doğrultusunda oluşturulan değerlendirme kriterlerine göre sistematik olarak incelenmiştir. Bulgular, frekans analizi ile sayısallaştırılmıştır.

Bulgular: İnceleme sonucunda hastanelerin neredeyse tamamında aktif web sitesi (n=56), kurumsal bilgi (n=56) ve sağlık turizmi hekimlerine yönelik bilgi (n=54) bulunduğu tespit edilmiştir. Ancak çalışan acente bilgisi (n=4), vize bilgilendirmesi (n=0), tedavi paket fiyatları (n=1), iletişim formu (n=2) ve çevrim içi anket (n=2) kriterleri oldukça sınırlı düzeyde yer almaktadır. Ayrıca görsellerin sağlık turizmine uygunluğu yalnızca 33 hastanede sağlanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Bulgular, hastanelerin temel kurumsal içeriklerde yeterli olmakla birlikte, fiyat şeffaflığı, kullanıcı etkileşimi ve hasta karar sürecini destekleyici unsurlarda önemli eksiklikler bulunduğunu göstermektedir. Özellikle çok dilli içeriklerin geliştirilmesi, çevrim içi etkileşim araçlarının artırılması ve görsel kalitenin iyileştirilmesi, uluslararası hasta çekme potansiyelini güçlendirecek stratejik adımlar olarak değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sağlık Turizmi, Website, Hastane.

¹ Yüksek lisans öğrencisi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Disiplinlerarası Sağlık Turizmi Bölümü, Aydın/Türkiye, aaazizee3155@gmail.com

² Yüksek lisans öğrencisi, Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Disiplinlerarası Sağlık Turizmi Bölümü, Aydın/Türkiye, dumansezer23@gmail.com

³ Doç. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, ayazici@adu.edu.tr

REVIEW OF WEBSITES OF HOSPITALS WITH HEALTH TOURISM AUTHORIZATION CERTIFICATES: THE CASE OF IZMIR

Azize Sabiroğlu¹, Sezer Duman², Ahu Yazıcı Ayyıldız³

Abstract

Introduction and Aim: Health tourism is directly linked to hospitals' online visibility and website content quality in an increasingly competitive global environment. Websites serve as essential communication tools that facilitate access to information for potential international patients and shape institutional image. This study aims to examine the websites of hospitals in Izmir with health tourism authorization certificates, assess their current status based on specific criteria, and identify areas for improvement.

Method: The study identified 56 authorized hospitals registered in the Ministry of Health database and operating in Izmir. These hospitals' websites were systematically reviewed based on evaluation criteria derived from literature and industry requirements. Findings were quantified using frequency analysis.

Findings: The analysis revealed that nearly all hospitals had an active website (n=56), corporate information (n=56), and details about health tourism physicians (n=54). However, information about affiliated agencies (n=4), visa guidance (n=0), treatment package prices (n=1), contact forms (n=2), and online surveys (n=2) were significantly limited. Additionally, only 33 hospitals provided visuals suitable for health tourism.

Discussion and Conclusion: The findings indicate that while hospitals meet basic corporate content requirements, they have significant deficiencies in price transparency, user interaction, and elements supporting patient decision-making. Enhancing multilingual content, increasing online interaction tools, and improving visual quality are recommended as strategic steps to strengthen international patient attraction potential.

Keywords: Health tourism, Website, Hospital.

¹ Master student, Aydın Adnan Menderes University, Institute of Health Sciences, Department of Interdisciplinary Health Tourism, Aydın/Türkiye, aazizee3155@gmail.com

² Master student, Aydın Adnan Menderes University, Institute of Health Sciences, Department of Interdisciplinary Health Tourism, Aydın/Türkiye, dumansezer23@gmail.com

³ Assoc. Prof. Dr., Aydın Adnan Menderes University, Faculty of Tourism, Department of Tourism Management, ayazici@adu.edu.tr

TÜRKİYE'DEKİ ÜÇÜNCÜ YAŞ ÜNİVERSİTELERİNİN WEB TABANLI İÇERİK ANALİZİ

Janset Sümer¹, Ahu Yazıcı Ayyıldız²

Özet

Giriş ve Amaç: Üçüncü yaş üniversiteleri, yaşlı bireylerin yaşam boyu öğrenme süreçlerine katılımını teşvik eden önemli yapılardır. Bu çalışmanın amacı, Türkiye'de 2024-2025 öğretim döneminde faaliyet gösteren ve Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ile protokol imzalamış 17 Tazelenme Üniversitesi'nin web sitelerini içerik analizi yöntemiyle inceleyerek erişilebilirlik, bilgilendirme düzeyi ve kullanıcı odaklılık açısından değerlendirmektir.

Yöntem: Çalışmada örneklem seçimine gidilmemiş, evrenin tamamı incelenmiştir. Belirlenen 21 içerik kriteri doğrultusunda her üniversitenin web sitesi “var-yok” yaklaşımıyla değerlendirilmiştir. Veriler tablolar halinde sunulmuş ve içerik zenginliği karşılaştırılmıştır.

Bulgular: Web sitelerinin büyük çoğunluğu temel kurumsal bilgiler (vizyon, misyon, ulaşım, danışmanlık hattı vb.) açısından yeterliken; kullanıcı etkileşimini artıracak özellikler (sosyal medya bağlantısı, iletişim formu, öğrenci yorumları vb.) büyük ölçüde eksiktir. Ayrıca hiçbir sitede geri bildirim formu ya da mezun görüşü yer almamaktadır. Bu durum, yaş dostu dijital erişilebilirlik açısından önemli bir boşluğa işaret etmektedir.

Tartışma ve Sonuç: Türkiye'deki Tazelenme Üniversiteleri'nin web siteleri, erişilebilirlik ve kullanıcı etkileşimi açısından geliştirmeye açık alanlara sahiptir. Web içeriklerinin daha kullanıcı dostu hâle getirilmesi, yaşlı bireylerin dijital ortamlarda bilgiye erişimini kolaylaştıracaktır.

Anahtar Kelimeler: Üçüncü Yaş Üniversitesi, Eğitim Turizmi, Üçüncü Yaş Turizmi, Web İçerik Analizi.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Disiplinlerarası Sağlık Turizmi Bölümü, Aydın/Türkiye, jansetsmr@gmail.com

² Doç. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Aydın/Türkiye ayazici@adu.edu.tr

WEB-BASED CONTENT ANALYSIS OF THIRD AGE UNIVERSITIES IN TURKEY

Janset Sümer¹, Ahu Yazıcı Ayyıldız²

Abstract

Introduction and Purpose: Universities of the Third Age (U3A) play a crucial role in encouraging lifelong learning among older adults. This study aims to evaluate the official websites of 17 Turkish Refreshment Universities (Tazelenme Üniversitesi), which operate under a protocol with the Ministry of Family and Social Services in the 2024–2025 academic year, through content analysis focusing on accessibility, informativeness, and user-friendliness.

Method: The study did not employ sampling; instead, all 17 institutions were included. Websites were analyzed based on 21 predefined content criteria using a presence/absence (binary) approach. Findings were presented in tabular form and compared in terms of content richness.

Results: While most university websites provide essential institutional information (e.g., vision, mission, directions, helplines), features that enhance user engagement (such as social media links, contact forms, and student feedback) were largely absent. Notably, none of the websites included feedback forms or sections for alumni comments, revealing a gap in age-friendly digital accessibility.

Discussion and Conclusion: The websites of Turkey's Refreshment Universities show significant potential for improvement in terms of digital accessibility and interactivity. Enhancing the user-friendliness of online content would facilitate older adults' access to information in digital environments.

Keywords: University of the Third Age, Educational Tourism, Third Age Tourism, Web Content Analysis.

¹ Master's Student, Aydın Adnan Menderes University, Institute of Health Sciences, Department of Interdisciplinary Health Tourism, Aydın/Türkiye, jansetsmr@gmail.com

² Assoc. Prof. Dr., Aydın Adnan Menderes University, Faculty of Tourism, Department of Tourism Management, Aydın/Türkiye ayazici@adu.edu.tr

SAĞLIK TURİZMİ İŞLETMELERİNE YÖNELİK E-ŞİKAYETLERİN İNCELENMESİ

Sezer Duman¹, Ahu Yazıcı Ayyıldız²

Özet

Giriş ve Amaç: Sağlık turizmi işletmelerine yönelik elektronik şikayetlerin analizi, hizmet kalitesi sorunlarının belirlenmesi ve hasta memnuniyetinin artırılması açısından kritik öneme sahiptir. Bu çalışmanın amacı, Kuşadası'ndaki sağlık turizmi işletmelerine ait hasta şikayetlerini tematik olarak analiz ederek en yaygın memnuniyetsizlik alanlarını ortaya koymak ve sektördeki iyileştirme potansiyellerini belirlemektir.

Yöntem: Sağlık Bakanlığı'nın en güncel yetki belgeli 46 sağlık turizmi işletmesine ait Google yorum platformundaki 302 adet 1-3 yıldızlı şikayet yorumu incelenmiştir. Veriler, MAXQDA 24 programı kullanılarak nitel içerik analizine tabi tutulmuş ve tematik kodlama yöntemiyle 1102 kod oluşturulmuştur. Kodlar benzer özelliklerine göre 12 ana tema ve 41 alt tema altında sınıflandırılmıştır. Analizlerin güvenilirliği, iki bağımsız kodlayıcı arasındaki uyumun (%85) hesaplanmasıyla sağlanmıştır.

Bulgular: Analizler sonucunda hasta şikayetlerinin en yoğun olarak üç ana tema etrafında toplandığı tespit edilmiştir: (1) Kurum Personel Davranışları Ve İletişim Sorunları, (2) Fiyatlandırma Politikaları ve Şeffaflık Eksikliği Ve (3) Hizmet Kalitesindeki Yetersizlikler.

Buna karşılık, Yönetimsel Süreçler, Teknolojik Altyapı Ve Fiziksel Donanım ile ilgili şikayetlerin daha düşük oranda olduğu görülmüştür.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışma, sağlık turizmi işletmelerinde hasta memnuniyetsizliğinin temel nedenlerini sistematik bir şekilde ortaya koymuştur. Bulgular, özellikle personel eğitimi, fiyat şeffaflığı ve hizmet standartlarının iyileştirilmesi gibi alanlarda müdahalelerin hasta deneyimini önemli ölçüde artırabileceğini göstermektedir. Araştırma sonuçları, sağlık turizmi sektöründeki paydaşlar için veriye dayalı iyileştirme stratejileri geliştirmede rehber niteliği taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Sağlık turizmi, E-Şikayet, Google.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Disiplinlerarası Sağlık Turizmi Bölümü, Aydın/Türkiye, dumansezer23@gmail.com

² Doç. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Aydın/Türkiye, ayazici@adu.edu.tr

AN EXAMINATION OF E-COMPLAINTS REGARDING HEALTH TOURISM ENTERPRISES

Sezer Duman¹, Ahu Yazıcı Ayyıldız²

Abstract

Introduction and Aim:

The analysis of electronic complaints directed at health tourism enterprises is critically important for identifying service quality problems and improving patient satisfaction. The aim of this study is to thematically analyze patient complaints related to health tourism enterprises in Kuşadası, reveal the most common areas of dissatisfaction, and determine potential areas for improvement in the sector.

Method:

A total of 302 complaints rated 1 to 3 stars on the Google Reviews platform, belonging to 46 health tourism enterprises holding the most up-to-date authorization certificates from the Ministry of Health, were examined. The data were subjected to qualitative content analysis using MAXQDA 24 software, generating 1,102 codes through thematic coding. The codes were classified under 12 main themes and 41 subthemes based on their similarities. Reliability of the analysis was ensured by calculating the agreement rate (85%) between two independent coders.

Results:

The analysis revealed that patient complaints were mainly concentrated around three primary themes: (1) Staff Behavior and Communication Problems, (2) Pricing Policies and Lack of Transparency, and (3) Deficiencies in Service Quality. Conversely, complaints related to Administrative Processes, Technological Infrastructure, and Physical Facilities were found to be less frequent.

Discussion and Conclusion:

This study systematically reveals the primary causes of patient dissatisfaction in health tourism enterprises. The findings indicate that interventions in areas such as staff training, price transparency, and improvement of service standards could significantly enhance the patient experience. The results provide a data-driven guide for stakeholders in the health tourism sector to develop effective improvement strategies.

Keywords: Health tourism, E-complaint, Google.

¹ Master's Student, Aydın Adnan Menderes University, Institute of Health Sciences, Department of Interdisciplinary Health Tourism, Aydın/Türkiye, dumansezer23@gmail.com

² Assoc. Prof. Dr., Aydın Adnan Menderes University, Faculty of Tourism, Department of Tourism Management, Aydın/Türkiye, ayazici@adu.edu.tr

YÖNETİM KURULU ÜYELERİNİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLERİNİN FİRMA PERFORMANSI ÜZERİNE ETKİSİNİN YAPAY SİNİR AĞLARI İLE TAHMİNLENMESİ

Derya Seyhan¹, Vildan Avcı², Mehmet Tahsin Liceli³

Özet

Giriş ve amaç: Bu çalışmanın temel amacı, yönetim kurulu üyelerinin demografik değişkenlerinin (yaş, cinsiyet, eğitim vb.) firma performansı üzerindeki etkisini etmek ve firma performansı üzerinde hangi değişkenlerin daha önemli olduğunu tespit etmektir. Bir firmanın üst düzey yöneticilerinin sahip olduğu bireysel özellikler organizasyonel kararların alınmasında önemli bir role sahiptir. Bu doğrultuda üst düzey yöneticilerin yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, mesleki deneyim gibi sahip oldukları demografik özelliklerinin finansal performansa etkileri analiz edilmiştir.

Yöntem: Doğrusal olmayan ilişkileri modelleme yeteneğine sahip olan yapay sinir ağları (YSA) sosyal bilim uygulamalarında geleneksel regresyon tekniklerine alternatif olarak kullanılmaktadır. Çalışmada Borsa İstanbul'da faaliyet gösteren BİST30 firmalarına ait 2020-2024 dönemine ait veriler kullanılarak YSA modeli kurulacak ve modelin tahmin gücü, hata oranları dikkate alınarak en iyi model analiz edilecektir. Bu yöneme ek olarak SHAP (SHapley Additive exPlanations) yöntemi ile her bir bağımsız değişkenin modele yaptığı katkı düzeyi yorumlanacaktır.

Tartışma ve Sonuç: Çalışma hem kurumsal yönetim literatürüne hem de sosyal bilimlerde yapay zeka yöntemlerinin kullanımı konusuna katkı sağlamayı amaçlamaktadır. Olası sonuçlara göre yönetim kurullarındaki belirli demografik unsurların firma performansını anlamlı düzeyde etkileyebileceği, dolayısıyla yönetim kurulu bileşiminin stratejik bir karar olarak ele alınması gerektiği öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Firma Performansı, Kurumsal Yönetim, Yapay Sinir ağları, Yönetim Kurulu.

¹ deryaseyhan8@gmail.com

² Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası Ticaret ve Pazarlama Anabilim Dalı, Balıkesir/Türkiye, Vildanavc25@gmail.com

³ Dr. Öğr. Üyesi, Balıkesir Üniversitesi, Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Balıkesir/Türkiye, liceli@balikesir.edu.tr

PREDICTING THE EFFECT OF DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS OF BOARD MEMBERS ON FIRM PERFORMANCE USING ARTIFICIAL NEURAL NETWORKS

Derya Seyhan¹, Vildan Avcı², Mehmet Tahsin Liceli³

Abstract

Introduction and Purpose: The primary objective of this study is to examine the impact of board members' demographic variables (age, gender, education, etc.) on firm performance and to determine which variables are more significant. The individual characteristics of a company's senior executives play a significant role in organizational decision-making. To this end, the effects of demographic characteristics of senior executives, such as age, gender, education level, and professional experience, on financial performance were analyzed.

Materials and Methods: Artificial neural networks (ANN), capable of modeling nonlinear relationships, are used as an alternative to traditional regression techniques in social science applications. In this study, an ANN model will be constructed using data from BIST30 companies operating on the Borsa Istanbul for the 2020-2024 period, and the best model will be analyzed by considering the model's predictive power and error rates. In addition to this method, the SHapley Additive Explanations (SHAP) method will be used to interpret the contribution of each independent variable to the model.

Discussion and Conclusion: The study aims to contribute to both the corporate governance literature and the use of artificial intelligence methods in social sciences. According to the possible results, it is predicted that certain demographic elements on the board of directors can significantly affect firm performance, therefore the composition of the board of directors should be considered as a strategic decision.

Keywords: Firm Performance, Corporate Governance, Artificial Neural Networks, Board of Directors.

¹ deryaseyhan8@gmail.com

² Balıkesir University, Institute of Social Sciences, Department of International Trade and Marketing, Balıkesir/Türkiye, Vildanavc25@gmail.com

³ Asst., Prof. Dr., Balıkesir University, Burhaniye Applied Sciences Faculty, Department of Tourism Management, Balıkesir/Türkiye, liceli@balikesir.edu.tr

TURİZM ALANINDA ÖRGÜTSEL DAVRANIŞI KONU ALAN DOKTORA TEZ ÇALIŞMALARININ İNCELENMESİ

Yağmur Tursan¹, Ahmet Köroğlu²

Özet

Giriş ve Amaç: Emek yoğun bir sektör olan turizmde çalışanların örgüt içerisindeki davranışlarını anlamak işletme performansı için kritik öneme sahiptir. Günümüzde turizm alanyazınında örgütsel davranış konuları üzerine çok fazla akademik çalışma yapılmaktadır. Çalışmanın problemi turizm alanyazınındaki doktora tezlerinde çalışılan örgütsel davranış konularının neler olduğudur. Bu bağlamda çalışmanın amacı, turizm kapsamında örgütsel davranış konu alan doktora tez çalışmalarının incelenmesi ve çalışılan örgütsel davranış konularının belirlenmesidir.

Yöntem: Çalışmada ulusal tez merkezindeki tezler “örgüt” ve “davranış” veya “psikoloji” kelimelerini “içinde geçsin” seçeneği işaretlenerek taratılmıştır. Örgütsel davranış konu alan doktora tez çalışmaları incelenmiştir.

Bulgular: Turizm literatüründe örgütsel davranışa konu olan ilk doktora çalışması 1997 de yapılmıştır. Elde edilen verilere göre toplam 70 doktora tez çalışmasına rastlanılmıştır. Doktora tez çalışmasının yapıldığı yıllar incelendiğinde en fazla 2019 yılında yapıldığı görülmektedir. Yapılan çalışmaların 69 tanesi Türkçe dilinde bir tanesi ise İngilizce dilinde yazılmıştır. Tezler incelendiğinde, 2 tane tez çalışmasının araştırma yönteminin karma araştırma yöntemi, 3 tane çalışmanın nitel araştırma yöntemi, 65 tane çalışmanın ise nicel araştırma yöntemi olan anket kullanılarak yapıldığı görülmektedir. En çok doktora tez çalışması örgütsel bağlılık üzerine yapılmıştır. Çalışılan diğer konular sırasıyla; örgütsel vatandaşlık davranışı, örgütsel adalet, örgütsel sessizlik, iş tatmini, iş stresi ve örgüt kültürü üzerine yapılmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmanın sonucunda hangi konuların daha çok çalışıldığı hangi konuların ise daha az çalışıldığı belirtilmiştir. Tezler incelendiğinde tezlerden elde edilen bulgular listelenmiştir. Çalışmadan elde edilen bulguların örgütsel davranış konusunda çalışmak isteyen turizm akademisyenlerine ve turizm işletmelerine yol gösterici olabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Örgüt Psikolojisi, Pozitif Örgütsel Davranış, Negatif Örgütsel Davranış, Turizm İşletmeleri.

¹ Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği, Balıkesir/Türkiye, yagmurtursan@gmail.com

² Prof. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği, Balıkesir/Türkiye, akoroglu@balikesir.edu.tr

EXAMINATION OF DOCTORAL THESIS STUDIES ON ORGANISATIONAL BEHAVIOUR IN THE FIELD OF TOURISM

Yağmur Tursan¹, Ahmet Köroğlu²

Abstract

Introduction and Purpose: Understanding employees in the labour-intensive tourism sector is critical to business performance. Today, there is a great deal of academic research on organisational behaviour topics in the tourism literature. The problem addressed in this study is what organisational behaviour topics are studied in doctoral theses in the tourism literature. In this context, the aim of this study is to examine doctoral theses on organisational behaviour in the context of tourism and to identify the organisational behaviour topics studied.

Materials and Methods: In this study, theses at the national thesis centre were searched by selecting the option ‘contains’ for the words ‘organisation’ and “behaviour” or ‘psychology.’ Doctoral theses focusing on organisational behaviour were examined.

Results: The first doctoral study on organisational behaviour in tourism literature was conducted in 1997. According to the data obtained, a total of 70 doctoral theses were found. The highest number of doctoral theses was approved in 2019. Sixty-nine of the studies were written in Turkish and one was written in English. Upon examination of the theses, it was observed that two theses used a mixed research method, three used a qualitative research method, and 65 used a quantitative research method involving surveys. The most doctoral theses were conducted on organisational commitment. Other topics studied were, in order: organisational citizenship behaviour, organisational justice, organisational silence, job satisfaction, job stress, and organisational culture.

Discussion and Conclusion: The results of the study indicate which topics were studied more and which topics were studied less. The findings obtained from the theses are listed in the review of the theses. It is believed that the findings obtained from the study may serve as a guide for tourism academics and tourism businesses wishing to conduct research on organisational behaviour.

Keywords: Organisational Psychology, Positive Organisational Behaviour, Negative Organisational Behaviour, Tourism Businesses.

¹ Balıkesir University, Institute of Social Sciences, Tourism Management, Balıkesir/Türkiye, yagmurtursan@gmail.com

² Prof. Dr., Balıkesir University, Tourism Faculty, Tourism Management, Balıkesir/Türkiye, akoroglu@balikesir.edu.tr

ULTRASONİK İŞLEMİN MODİFİYE NİŞASTALAR VE AMİLOZ VE AMİLOPETİN ÜRETİMİ ÜZERİNE ETKİSİ

N.R.Barakayev¹, Yu.S. Beshimov², Z.Zikriyayev³, A.N. Rajabov⁴, I.R.Barakayev⁵

Özet

Bu tez, buğday tanelerinden elde edilen nişasta ve glutenin endüstriyel kullanımını, üretim sürecindeki fiziko-kimyasal bileşimini ve biyoteknolojik değişimlerini tanımlamakta, ayrıca bunların gıda endüstrisinin çeşitli alanlarındaki kullanımına ilişkin bilgi sunmaktadır. Günümüzde birçok fonksiyonel gıda katkı maddesi, özellikle de modifiye nişastalar, modern gıda endüstrisinde yaygın olarak kullanılmaktadır. Yüksek su tutma kapasitesine sahip olduklarından, son ürünün istenilen dokuya ve kıvama ulaşmasını sağlarlar. Her bir gıda katkı maddesinin kendine özgü avantajları ve dezavantajları vardır; bunların bilinmesi, belirli teknolojik koşullar altında katkı maddelerinden en yüksek verimin elde edilmesine yardımcı olur.

Patates nişastası, modifiye nişastaların yanı sıra mısır, buğday, pirinç, tapiyoka ve diğer bitkisel nişastaların elde edilmesinde de kullanılmaktadır. Bu nişastalar, fiziksel, kimyasal veya enzimatik yöntemlerle işlenerek modifiye nişastalara dönüştürülmektedir. Nişastaların özellikleri, kaynağına ve genotipine göre farklılık göstermektedir. Nişastanın özellikleri büyük ölçüde ortalama tanecik boyutu, tanecik boyutu gruplarının yüzde dağılımı, amiloz/amilopektin oranı ve mineral içeriği gibi fiziko-kimyasal özelliklere bağlıdır. Nişasta taneciklerinin şekli ve boyutu, botanik kökenlerini yansıtır. Tanecikler tamamen küreselden çokgen, yuvarlak veya eliptik şekle kadar değişiklik gösterebilir. Fermente edilmiş ve modifiye nişasta ürünleri, kalında fermente edilmekte ve bu süreç karbonik anhidrit ile kısa zincirli yağ asitlerinin oluşumuyla sona ermektedir. Fermente edilmiş ve modifiye nişasta ürünlerinin insan vücudu üzerinde özellikle kolon mikroflorası üzerinde bifidogenik etkiye sahip olduğu bulunmuştur. Bu etki, laktobasillus ve bifidobakteri sayısının artmasına ve yağ asitlerinin üretilmesine yol açar. Bu asit, enerji kaynağı ve kan hücrelerinin düzenleyicisidir. Bağırsak homeostazını koruyarak kolit ve kolon kanserinin oluşumunu engeller. Ayrıca, fermente edilmiş ve modifiye nişasta ürünleri, diyabet, obezite, kolit, kolon ve rektum kanseri gibi insan hastalıklarının tedavisinde ve önlenmesinde metabolizmanın en önemli bileşenlerinden biridir.

Pratikte nişasta, arpa ve kavuzlu buğday (emmer) dâhil olmak üzere birçok üründen öğütme yoluyla ayrıştırılabilir. Bu süreç, nişasta ile proteinlerin ayrılması için yıkama, karıştırma, eleme ve santrifüj ayırma işlemlerini içerir. Nişasta granüllerini çevreleyen proteinleri parçalayarak nişastanın proteinlerden ayrılmasını sağlayan sönmüş kireç kullanılabilir. Ayrıca proteaz, selüloz, ksilaz ve glukanaaz gibi enzimler de nişastanın saflığını artırmak için kullanılabilir. Buğday ununa su eklendiğinde ve mekanik olarak karıştırıldığında, buğday glüteninleri ve gliadinleri su molekülleriyle etkileşime girerek benzersiz üç boyutlu bir ağ oluşturur. Bu nedenle buğday nişastası örnekleri genellikle kısa süreli ayırma yöntemiyle elde edilir; yani buğday ununa belirli miktarda su eklenir, 2 dakika karıştırılır, ardından 10 dakika oda sıcaklığında bekletilir. Hamur yıkama yoluyla nişastadan ayrılır. Alternatif olarak, nişasta örnekleri su içinde karıştırılarak da elde edilebilir. Ancak nişasta ayırma işlemi çoğunlukla mikroskopik yöntemler (ışık mikroskobu, taramalı elektron mikroskobu (SEM)), yüzey ayırma, elektriksel direnç (Coulter counter), lazer ışık saçılımı ve alan akım fraksiyonlaması ile yapılmaktadır. Şekil 1, buğday ve mısır tanelerinin nişasta granüllerinin mikroskopik görüntüsünü göstermektedir. Buğday nişastası granülleri yuvarlak şekillidir; mısır nişastası granülleri ise geleneksel olarak düzensiz çokyüzlü şekle sahiptir. Ancak 1–10 gün boyunca bekletilen örneklerde, granül fazının

¹ Renaissance Education University

² Bukhara University of Innovative Education and Medicine

³ Renaissance Education University

⁴ Cometence Development Institute

⁵ Bukhara State University, bnr-1967@mail.ru

plastifiyan fazındaki düzensiz dağılımı gözlenmiştir. Bekletme sürecinde granüllerin dış sınırları bozulurken genel şekil korunmuştur. Bazı granüller kırık durumda olabilir. Bunun nedeni, nem etkisiyle nişasta mikromoleküllerinin suyu absorbe etmesidir. Başka bir deyişle, plastifiyanlar nişasta granüllerine nüfuz ederek amiloz ve amilopektin ile hidrojen bağları oluşturur. Bu, granüllerin şişmesine ve parçalanmasına yol açabilir. XRD analizleri de bu durumu doğrulamaktadır. Bu süreç kristallik derecesinin azalmasıyla sonuçlanır.

Nişastanın bir diğer özgün özelliği ise jelatinizasyon sürecidir. Su varlığında ve ısıtıldığında üç aşamada gerçekleşir. İlk aşamada, az miktarda su eklendiğinde nişasta parçacıkları şişer ve bu süreç geri döndürülebilir. İkinci aşamada sıcaklık yükseldikçe parçacıklar büyük ölçüde şişer, çok fazla su emer ve hacimleri birkaç kat artar; bu aşama geri döndürülemezdir. Son aşamada ise çözünür polisakkaritler parçacıklardan serbest bırakılır ve şekillerini kaybederler. Böylece nişasta-su oranına bağlı olarak jöle veya jel formunda jelatin oluşur. Jelatinize nişasta, insan vücudunda yaşlanmayı önler ve tüketilene kadar sıcak halde muhafaza edilir. Jelatinize nişasta farklı viskozitelerde olup jöle, püre ve sosların hazırlanmasında temel madde olarak kullanılır. Patates nişastası meyve jölesi için, mısır nişastası ise sütü jöle için tercih edilmektedir.

Sonuç olarak, nişastanın jelatinizasyon süreci, gıda endüstrisindeki kullanım alanlarını genişleten önemli bir özelliktir. Modifikasyon yoluyla yüksek jelatinizasyon derecesine sahip nişastalar elde edilmektedir. Bir diğer yöntem ise nişastanın ön işlenmesiyle ekstruzyon işlemine tabi tutulmasıdır. Bu yöntemde nişasta macunu veya jelatin çözeltisi kullanılarak ön işlem yapılmakta, ardından doğal kızılötesi (IR) radyasyon kaynağı ile ikinci ısıtma uygulanmaktadır. Bu yöntem, nişastanın yüksek jelatinizasyon derecesine ulaşmasını, dekstrin içeriğinin artmasını ve şişme kapasitesini sağlar. Böylece besin değeri ve sindirilebilirliği olumlu yönde etkilenmektedir.

Anahtar kelimeler. Nişasta, gluten, difüzyon katsayısı, tensimetrik yöntem, higroskopiklik, hidrofilik, sorpsiyon.

THE EFFECT OF ULTRASONIC TREATMENT ON MODIFIED STARCHES AND THE PRODUCTION OF AMYLOSE AND AMYLOPETIN

N.R.Barakayev¹, Yu.S. Beshimov², Z.Zikriyayev³, A.N. Rajabov⁴, I.R.Barakayev⁵

Abstract.

This thesis describes the industrial use of starch and gluten obtained from wheat grains belonging to the group of cereals, the physicochemical composition and biotechnological changes in the production process, and also provides information about their use in various areas of the food industry. A number of functional food additives, including modified starches, are widely used in the modern food industry. They have a high water-holding capacity, giving the final product the desired texture and consistency. Each food additive has its own specific advantages and disadvantages, knowledge of which helps to achieve maximum results from these additives under specific technological conditions.

Potato starch is used as a source of modified starches, as well as corn, wheat, rice, tapioca and other plant starches. These starches are treated by physical, chemical or enzymatic methods in the process of obtaining modified starches. The properties of starches vary depending on the source and genotype. The properties of starch depend mainly on the physical and chemical properties of the average grain size, the percentage distribution of grain size groups, the amylose/amylopectin ratio, and the mineral content. The shape and size of starch grains reflect their botanical origin. The grains can vary from completely spherical to polygonal, round, or elliptical in shape.

Fermented and modified starch products are fermented in the colon, and the process stops with the formation of carbonic anhydride and short-chain fatty acids. It has been found that fermented and modified starch products have a bifidogenic effect on the human body, namely on the colonic microflora, which leads to an increase in the number of lacto and bifidobacteria and the production of fatty acids. This acid is the main source of energy and a regulator of blood cells. It prevents the occurrence of colitis and colon cancer by maintaining intestinal homeostasis. Also, fermented and modified starch products are the most important necessary component of the body's metabolism in the treatment and prevention of human diseases such as diabetes, obesity, colitis, colon and rectal cancer. In practice, starch can be separated from many crops, including barley and emmer, by milling. This process involves washing, mixing, screening, and centrifugal separation of the proteins to separate the starch and proteins. The use of slaked lime, which breaks down the proteins surrounding the starch granules, helps to separate the starch and proteins. Enzymes such as protease, cellulase, xylanase, and glucanase can also be used to further improve the purity of the starch. When water is added to wheat

¹ Renaissance Education University

² Bukhara University of Innovative Education and Medicine

³ Renaissance Education University

⁴ Competence Development Institute

⁵ Bukhara State University, bnr-1967@mail.ru

flour and the mixture is mechanically mixed, the wheat glutenins and gliadins interact with the water molecules to form a unique three-dimensional network. Thus, wheat starch samples are usually used for short separation, i.e., a moderate amount of water is added to wheat flour and mixed for 2 minutes, then left to rest at room temperature for 10 minutes. The starch is separated from the dough by washing. Alternatively, starch samples can also be obtained by mixing in water. However, starch separation is often also performed using microscopic techniques (e.g., light microscopy and scanning electron microscopy (SEM)), surface separation, electrical resistivity (Coulter counter), laser light scattering, and field current fractionation. Figure 1 shows a microscopic photograph of the starch granules of wheat and maize grains. Figure 1 shows photomicrographs of wheat and corn starch, taken in their original state and in suspension after soaking the granules in a mixture of glycerol and water for 1, 4, 8, 10 and 12 days. Wheat starch granules are round in shape, while corn starch granules have a traditional irregular multifaceted shape. However, for samples soaked for 1 to 10 days, regardless of the type of starch, the photomicrographs show a disordered distribution of the granule phase in the plasticizer phase. During the soaking process, the outer boundaries of the granules are distorted, while the general shape of the granules is preserved. Only some parts of the granules may be in a broken state. This is because, under the influence of moisture, starch micromolecules absorb moisture. In other words, the plasticizers have enough time to penetrate into the starch granules and form hydrogen bonds with the starch compounds amylose and amylopectin [8]. This can lead to swelling and fragmentation of the granules. These observations are also consistent with XRD analysis. This is accompanied by a decrease in the degree of starch crystallinity. It is noteworthy that the swelling of the starch granules is not clearly visible in the photomicrographs, since the original starch granules vary in size. However, photomicrographs from 1 to 10 days show that some granules swell gradually.

Surprisingly, some granules (arrows in Figure 1 indicate the fracture sites) can be observed to be broken. This suggests that some of the substances inside the granules are released (arrows indicate the sites of release of substances) and that these granules are crystal-like in appearance. This is similar to the situation observed in iodine photomicrographs. The introduction of plasticizers into the granules or the release of starch compounds from the granules leads to the continuous formation of hydrogen bonds. This is confirmed by the results of infrared spectroscopy. After 10 days of soaking, no additional plasticizer entry was observed and the granules reached a state of saturation with the maximum amount of plasticizers absorbed. Also, after 10 days, no leakage of substances and breakage of the granules were observed. This leads to the equilibrium state of the suspension. Other studies have found that starch plasticizer mixtures mature after 7 days and 8 days. These results are somewhat different from our results. The presence of water as a coplasticizer results in a delay of 7 to 10 days in the time to reach equilibrium. Interestingly, both starch types showed the same response under the microscope when exposed to glycerol-water coplasticizers.

Another unique property of starch is the gelatinization process. This complex process consists of three stages, which occurs when starch is heated and in the presence of water. In the first stage, starch particles swell when a small amount of water is added to them. At this stage, the gelatinization process is reversible and can be partially reversed. In the second stage, as the temperature increases, the particles swell strongly. They absorb a large amount of water and increase in volume several times. At this stage, the gelatinization process is not reversible. In the last, third stage, soluble polysaccharides are released from the particles, and they lose their shape. As a result, a gelatin is formed in the form of ash or gel, depending on the ratio of starch to water (for example, thick jelly with a starch content of 6-8% is classified as solid gels). Gelatinized starch prevents aging of the human body and is stored in a warm state until consumption. Starch gels have different viscosities and serve as the basis for the preparation of jelly, puree and sauces. Potato starch is used for fruit jelly. It forms a transparent, almost colorless gel. For milk jelly, corn starch can be used. It forms a white-creamy gel. Therefore, it can be said that the gelatinization process of starch is an important property that expands its application in the food industry, and through its modification, starches with a high degree of gelatinization are obtained. Another method of obtaining modified starch is the starch modification process, which involves pre-treating native starch and forming it into a starch extruder. The pre-treatment is carried out using a starch paste or gelatin solution, and the starch extruder is used as a source of natural infrared (IR) radiation for secondary heating. This method uses a 0.3-0.7% aqueous solution of starch paste or gelatin, and secondary heating is carried out at a temperature of 18-20 ° C. This method ensures a high degree of starch gelatinization, an increase in the content of dextrins and starch swelling. This has a positive effect on its nutritional properties and digestibility by the body.

Key words: Starch, gluten, diffusion coefficient, tensimetric method, hygroscopicity, hydrophilic, sorption.

YOL İNŞAAT KURULUŞLARININ FİNANSAL İSTIKRARINI DEĞERLENDİRMENİN YENİLİKÇİ AŞAMALARI

Raximov Dilshodjon¹

Özet

Bu çalışma, özellikle Özbekistan olmak üzere, yol yapım şirketlerinin finansal sağlamlığını değerlendirmek için yeni yöntemleri incelemektedir. Karşılaştırmalı analiz, hem yerel (UzRoadBuild, TashkentHighways, SamarkandInfra) hem de yurtdışı (TurkYol Ltd, ChinaPath Inc) işletmelerden elde edilen hayali finansal veriler kullanılarak gerçekleştirilmektedir. Analiz, borç seviyeleri, kârlılık, ödeme gücü ve likidite gibi önemli finansal ölçütler üzerinden yapılmaktadır. Dijital gösterge panelleri, tahmin ve stres testi çerçeveleri, araştırmada tanıtılan güncel araç ve teknikler arasındadır. Bulgular, ülkeler arasında finansal yapılarda önemli farklılıklar olduğunu göstermekte ve bölgesel iş ortamlarına uyarlanmış, benzersiz ve yaratıcı bir finansal değerlendirme çerçevesine olan ihtiyacı vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Finansal istikrar, yol yapımı, Özbekistan, likidite, ödeme gücü, yenilikçi değerlendirme, küresel karşılaştırma.

¹ Araştırmacı, Renaissance University of Education

INNOVATIVE STAGES OF ASSESSING THE FINANCIAL STABILITY OF ROAD CONSTRUCTION ORGANIZATIONS

Raximov Dilshodjon¹

Abstract

This study examines novel methods for evaluating the financial soundness of road building companies, with an emphasis on Uzbekistan. Comparative analysis is included via the use of fictitious financial data from both local (UzRoadBuild, TashkentHighways, SamarkandInfra) and overseas (TurkYol Ltd, ChinaPath Inc) enterprises. Analysis is done on important financial metrics such debt levels, profitability, solvency, and liquidity. Digital dashboards, forecasting, and stress-testing frameworks are among the contemporary tools and techniques introduced in the research. Significant variations in financial structures across nations are shown by the findings, highlighting the need of a unique, creative framework for financial evaluation adapted to regional business environments.

Keywords: Financial stability, road construction, Uzbekistan, liquidity, solvency, innovative assessment, global comparison.

¹ Researcher, Renaissance University of Education

SEÇİLİ TÜRK ÜNİVERSİTELERİNDEKİ ULUSLARARASI ÖĞRENCİLERE YÖNELİK SÜRDÜRÜLEBİLİR İNOVASYON POLİTİKALARI VE UYGULAMALARINA İLİŞKİN NİTEL BİR BELGE ANALİZİ

Marjan Alidoust¹

Özet

Giriş ve Amaç: Bu çalışma, seçilmiş Türk üniversitelerindeki uluslararası öğrencileri hedefleyen sürdürülebilir inovasyon politikalarını ve uygulamalarını incelemektedir. Nitel bir doküman analizi yaklaşımı kullanarak, üniversitelerin sürdürülebilirlik odaklı girişimleri nasıl uyguladığını ve uluslararası öğrenci katılımını nasıl desteklediğini belirlemeyi amaçlamaktadır. Amaç, yükseköğretim kurumlarında sürdürülebilir inovasyonu teşvik etmek için etkili stratejilere dair içgörüler sağlamaktır.

Gereç ve Yöntemler: Bu çalışmada nitel bir doküman analizi yaklaşımı kullanılmıştır. Veriler, kamuya açık üniversite arşivlerinden, resmi raporlardan ve seçilmiş Türk üniversitelerinin politika belgelerinden toplanmıştır. Herhangi bir komite veya ankete dahil edilmemiştir. Analiz, uluslararası öğrencileri desteklemeyi amaçlayan sürdürülebilir inovasyon politikalarını ve uygulamalarını belirlemeye odaklanmıştır.

Sonuçlar: Analiz, seçilmiş Türk üniversitelerinin uluslararası öğrencileri hedefleyen çeşitli sürdürülebilir inovasyon politikaları uyguladığını ortaya koymuştur. Temel uygulamalar arasında çevre dostu kampüs girişimleri, uluslararası öğrenci katılımını destekleyen programlar ve sürdürülebilirlik ilkelerinin akademik ve idari süreçlere entegrasyonu yer almaktadır. Bazı üniversiteler kapsamlı stratejiler sergilerken, diğerleri sınırlı veya parçalı uygulama göstermektedir ve bu da daha koordineli ve sistematik yaklaşımlara olan ihtiyacı vurgulamaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Bulgular, belirli Türk üniversitelerinin uluslararası öğrenciler için sürdürülebilir inovasyon politikalarını entegre etmek için çaba sarf ettiğini, ancak uygulamanın kapsamının ve tutarlılığının farklılık gösterdiğini göstermektedir. Kapsamlı stratejilere sahip üniversiteler, uluslararası öğrencilere daha iyi katılım ve destek sağlamak ve bu da koordineli politikaların önemini vurgulamaktadır. Bu çalışma, yükseköğretim kurumlarının sürdürülebilirliğe yönelik sistematik yaklaşımlar benimsemeleri ve uluslararası öğrencilerin inovasyon odaklı girişimlerden tam olarak yararlanmasını sağlamaları gerektiğini vurgulamaktadır. Gelecekteki araştırmalar, bu politikaların öğrenci çıktıları ve kurumsal performans üzerindeki etkisini araştırabilir.

Anahtar Kelimeler: Sürdürülebilir İnovasyon, Uluslararası Öğrenciler, Yükseköğretim, Türkiye, Üniversite Politikaları, Belge Analizi.

¹ Yüksek lisans öğrencisi, İstanbul Nişantaşı Üniversitesi İşletme Yüksek Lisans Bölümü, İstanbul/Türkiye, Marjanalidoust@gmail.com

A QUALITATIVE DOCUMENT ANALYSIS OF SUSTAINABLE INNOVATION POLICIES AND PRACTICES FOR INTERNATIONAL STUDENTS IN SELECTED TURKISH UNIVERSITIES

Marjan Alidoust¹

Abstract

Introduction and Purpose: This study explores sustainable innovation policies and practices targeting international students in selected Turkish universities. Using a qualitative document analysis approach, it aims to identify how universities implement sustainability-oriented initiatives and support international student engagement. The purpose is to provide insights into effective strategies for promoting sustainable innovation in higher education institution

Materials and Methods: This study employed a qualitative document analysis approach. Data were collected from publicly available university archives, official reports, and policy documents of selected Turkish universities. No committees or surveys were involved. The analysis focused on identifying sustainable innovation policies and practices aimed at supporting international students.

Results: The analysis revealed that selected Turkish universities have implemented various sustainable innovation policies targeting international students. Key practices include environmentally-friendly campus initiatives, support programs for international student engagement, and integration of sustainability principles into academic and administrative processes. While some universities demonstrate comprehensive strategies, others show limited or fragmented implementation, highlighting the need for more coordinated and systematic approaches.

Discussion and Conclusion: The findings indicate that while selected Turkish universities are making efforts to integrate sustainable innovation policies for international students, the extent and consistency of implementation vary. Universities with comprehensive strategies demonstrate better engagement and support for international students, highlighting the importance of coordinated policies. This study underscores the need for higher education institutions to adopt systematic approaches to sustainability, ensuring that international students benefit fully from innovation-oriented initiatives. Future research could explore the impact of these policies on student outcomes and institutional performance.

Keywords: Sustainable Innovation, International Students, Higher Education, Turkey, University Policies, Document Analysis.

¹ M.Sc., Istanbul Nişantaşı University, Master's Department of Business Administration, Istanbul/Türkiye, Marjanalidoust@gmail.com

ELEKTRİK GÜÇ PROJELERİ İÇİN MODELLEME ALGORİTMASININ GELİŞTİRİLMESİ

Sobirov Muzaffar Azatovich¹

Özet

Koordinatların mevcut konumunu belirleyen ve yılın zamanına bağlı olarak güneş konumunun manuel/otomatik olarak ayarlanmasına olanak tanıyan bir güneş nesnesi modeli geliştirilmiştir. Ek programlar kullanılarak ve harici bir dosya aracılığıyla ana dosyaya veri yüklenerek, yazılan program nesnenin tam gün doğumu/gün batımı saatini sağlayarak sistemin çalışmasının daha doğru bir temsilini sağlar. Ayrıca, kontrol sonuçlarını görsel olarak göstermek için projenin bir görselleştirmesi yapılmıştır. SiminTech program kodu kullanılarak, güneş ve güneş panellerinin üç boyutlu modelleri oluşturulmuştur [1] ..., [3], nesne üzerinde döndürme, hareket ettirme, bükme ve doku katmanlama işlevleri uygulanmıştır.

Anahtar kelimeler: Fonksiyon, koordinatlar, SimInTech, panel, enerji, güçlendirici, model, tasarım, görselleştirme, program, konum, pil, görselleştirme.

¹ Doç. Dr., Rönesans Eğitim Üniversitesi “Bilgi Teknolojileri” Bölümü, m.sobirov@renessans-edu.uz

DEVELOPMENT OF MODELING ALGORITHM FOR ELECTRIC POWER PROJECTS

Sobirov Muzaffar Azatovich¹

Abstract

A solar object model was developed that determines the current position of the coordinates, which allows manual/automatic adjustment of the solar position depending on the time of year. Using additional programs and loading data into the main file using an external file, the written program provides the exact sunrise/sunset time of the object for a more accurate representation of the system's operation. In addition, a visualization of the project was carried out to visually illustrate the control results. Using the SimInTech program code, three-dimensional models of the sun and solar panels were created [1] ..., [3], the functions of rotating, moving, bending and layering textures were implemented on the object.

Keywords: Function, coordinates, SimInTech, panel, energy, enhancer, model, design, vizualizatsiya, program, position, battery, visualization.

¹ Associate Professor, Department of "Information Technologies", Renaissance University of Education, m.sobirov@renessans-edu.uz

ÖZBEK FOİK RİTÜEL ŞARKILARININ ÖZGÜNLÜĞÜ

Roza Panteleyevna Raxmonova¹

Özet

Bu çalışma, yüzyıllardır ulusun manevi ve kültürel yaşamının önemli bir parçası olan Özbek halkının geleneksel halk ritüellerini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu ritüellerin kökenlerini, sembolik anlamlarını ve aile bağlarını güçlendirme, sosyal ilişkileri düzenleme ve kültürel normları nesilden nesile aktarmadaki sosyal önemlerini araştırmaktadır.

Araştırma, tarım döngüleri ve mevsimsel değişikliklerle ilişkili takvimsel ritüellerin yanı sıra evlilik ve doğumla bağlantılı aile ritüellerine odaklanmaktadır. Çalışma, birçok ritüelin zaman içinde dönüşüme uğradığını veya kademeli olarak kaybolduğunu, ancak bazı unsurların şarkılar, danslar, folklor gösterileri, düşünler ve mevsimsel kutlamalar aracılığıyla çağdaş kültürde varlığını sürdürdüğünü göstermektedir. Veriler, halk sanatçılarının katılımıyla düzenlenen folklor gezileri sırasında toplanmış, ses ve görüntü kayıtları alınmış ve bir kart dizini oluşturulmuştur.

Sonuçlar, küreselleşme, kentleşme ve yaşam tarzı değişikliklerinin geleneksel halk ritüellerinin rolünü önemli ölçüde azalttığını göstermektedir. Bununla birlikte, bu ritüellerin günümüze ulaşan biçimleri yalnızca etnografik miras olarak değil, aynı zamanda manevi değerleri ve kültürel kimliği güçlendirmede de hayati bir faktör olarak hizmet etmektedir.

Bu bulgulara dayanarak, modern toplumsal kalkınma stratejilerinin yalnızca küreselleşmeye değil, aynı zamanda halk ritüelleri aracılığıyla ulusal kimliğin korunmasına da odaklanması gerektiği sonucuna varılmıştır. Bu, gençlerin medya aracılığıyla halk ritüellerine olan ilgisinin artırılması, eğitim projeleri ve eğitim programları geliştirilmesi, ulusal kutlamalar sırasında iç turizmin teşvik edilmesi ve diğer önlemlerle sağlanabilir. Çalışma, eski gelenekleri incelemek ve korumak için daha etkili yöntemler geliştirmek amacıyla Özbek ritüel şarkıları ve dansları icra eden folklor topluluklarının yanı sıra halk ritüellerini araştıran folklorcuların desteklenmesinin önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Halk ritüelleri, takvimsel ritüeller, aile ritüelleri, küreselleşme, gelenekler, folklor, kültürel miras, ulusal kimlik.

¹ RENESSANS EĞİTİM ÜNİVERSİTESİ FİLOLOJİ BÖLÜMÜ, ÖZBEKİSTAN

THE UNIQUENESS OF THE UZBEK FOIK RITUAL SONGS

Roza Panteleyevna Raxmonova¹

Abstract

This study aims to examine the traditional folk rituals of the Uzbek people, which have been an important part of the nation's spiritual and cultural life for centuries. It explores their origins, symbolic meanings, and social significance in strengthening family ties, regulating social relationships, and transmitting cultural norms from generation to generation.

The research focuses on calendrical rituals associated with agricultural cycles and seasonal changes, as well as family rituals connected to marriage and childbirth. The study demonstrates that while many rituals have undergone transformations or gradually faded over time, some elements continue to exist in contemporary culture through songs, dances, folklore performances, weddings, and seasonal celebrations. Data was collected during folklore expeditions with the participation of folk performers, and audio and video recordings were made, accompanied by the creation of a card index.

The results indicate that globalization, urbanization, and lifestyle changes have significantly reduced the role of traditional folk rituals. Nevertheless, the surviving forms of these rituals serve not only as ethnographic heritage but also as a vital factor in reinforcing spiritual values and cultural identity.

Based on these findings, it is concluded that modern societal development strategies should focus not only on globalization but also on preserving national identity through folk rituals. This can be achieved by increasing young people's interest in folk rituals via media, developing educational projects and training programs, promoting domestic tourism during national celebrations, and other measures. The study emphasizes the importance of supporting folklore ensembles performing Uzbek ritual songs and dances, as well as folklorists researching folk rituals, to develop more effective methods for studying and preserving ancient traditions.

Keywords: Folk rituals, calendrical rituals, family rituals, globalization, traditions, folklore, cultural heritage, national identity.

¹ RENESSANS EDUCATION UNIVERSITY, DEPARTMENT OF PHILOLOGY, UZBEKISTAN

RUS DİLİNDE ÖN EKLİ FİİLLERİN TÜRKÇEDEKİ KARŞILIĞI AÇISINDAN İNCELENMESİ

Hülya Ateş¹

Özet

Giriş ve Amaç: Rus dili günümüzde dünya çapında konuşlan ve öğrenilen diller arasında yer almaktadır. Ülkemizde ise en çok öğretilen dillerden biridir. Gramer yapısının zengin ve kural çeşitliliğinin fazla olması, Rusçayı yabancı dil öğrenimi açısından en zor diller arasına taşımaktadır. Yabancı dil olarak öğreniminde en problematik konulardan biri, fiillerde ön eklerin işlev ve anlam çeşitliliğidir. Bu çalışmanın amacı, Rusçada fiillerin ön eklerle (приставки) türetilmesinin dilin anlatım gücüne katkısını, резать (kesmek), идти (gitmek), лить (dökmek) fiilleri üzerinden incelemek ve Türkçe ile karşılaştırmaktır.

Yöntem: Bu çalışma nitel bir çalışmadır. Çalışmanın yöntemi doküman analizidir. Verilerin toplanması ve analizi için bu alanda yazılmış gramer kitapları taranmıştır, bununla birlikte sözlük taraması ve karşılaştırmalı çözümlemeden faydalanılmıştır.

Bulgular: Elde edilen veriler, iki dilin fiil sistemleri arasındaki yapısal ve anlamsal farklılığı ortaya koymuştur. Bu yapıların dilin ayrıntılı anlatım gücüne katkı sağladığı ve dili zenginleştirdiği görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç: Rus dilinde görülen ön ekler ile fiilden fiil türetme biçiminin Türkçede görülmediği belirlenmiştir. Bununla birlikte ön eklerin Rusçanın ifade gücünü artırdığı ve dili zenginleştirdiği saptanmıştır. Fakat ön ekler yardımıyla aynı kökten türeyen çok sayıdaki fiilin öğrenmeyi güçleştirecek nitelikte önemli ve büyük anlam farklılıkları yarattığı belirlenmiştir. Bu yapının Türkçede olmaması ön ekli fiillerin iyi bir şekilde kavranabilmesi noktasında daha fazla ezber ve pratik gerektirdiği ve Rusça öğrenen Türkçe anadil konuşurları için zorluk teşkil ettiği sonucuna varılmıştır. Rus dilinde bu şekilde türemiş çok sayıda kelime bulunması sebebiyle ön ekli fiiller konusu, hem dilbilimsel karşılaştırmalar hem de yabancı dil öğretimi açısından oldukça önemli bir yere sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Rus Dilinde Fiiller, Anlamsal Çeşitlilik, Ön ekler.

¹ ÖSYM Uzmanı, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM), Ankara/Türkiye, hulyaturhan07@gmail.com

A STUDY OF PREFIXED VERBS IN RUSSIAN WITH REFERENCE TO THEIR TURKISH EQUIVALENTS

Hülya Ateş¹

Abstract

Introduction and Purpose: Russian is one of the widely spoken and learned languages in the world today. In Türkiye, it is also among the most frequently taught foreign languages. Its rich grammatical structure and variety of rules make Russian one of the most difficult languages to learn as a foreign language. One of the most problematic issues in learning Russian is the functional and semantic diversity of verb prefixes. The aim of this study is to examine the contribution of verb derivation through prefixes (приставки) to the expressive power of the language, focusing on the verbs *резать* (to cut), *идти* (to go), and *лить* (to pour), and to compare them with Turkish.

Method: This study is qualitative in nature and employs document analysis. Grammar books written in this field were reviewed for data collection and analysis, in addition to dictionary scanning and comparative analysis.

Findings: The findings reveal structural and semantic differences between the verb systems of the two languages. These structures contribute to the detailed expressive capacity of the language and enrich it.

Discussion and Conclusion: It has been determined that the derivational use of prefixes with verbs, as observed in Russian, does not exist in Turkish. Furthermore, prefixes enhance the expressive power of Russian and enrich the language. However, the large number of verbs derived from the same root through prefixes creates significant semantic differences, which complicate the learning process. The absence of this structure in Turkish makes mastering prefixed verbs more dependent on memorization and practice, posing challenges for native speakers of Turkish learning Russian. Due to the abundance of such prefixed words in Russian, the subject of prefixed verbs holds significant importance both for linguistic comparisons and for foreign language teaching.

Keywords: Russian Verbs, Semantic Diversity, Prefixes.

¹ Specialist at ÖSYM, Assessment, Selection and Placement Center (ÖSYM), Ankara/Türkiye, hulyaturhan07@gmail.com

RUSÇA DİL BECERİLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİNDE ÇOKTAN SEÇMELİ MADDELERİN ÜSTÜN VE SINIRLI YÖNLERİ: YDS ÖRNEĞİ

Hülya Ateş¹

Özet

Giriş ve Amaç: Bu çalışmanın amacı, Rusça dil becerilerinin değerlendirilmesinde çoktan seçmeli maddelerin üstün ve sınırlı yönlerini belirlemek ve Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı örneği üzerinden incelemektir.

Yöntem: Bu araştırma nitel bir çalışmadır. Çalışmanın yöntemi doküman analizidir. Araştırma verilerini Ulusal Tez Merkezi veri tabanında 2015-2025 yılları arasında yayınlanan çalışmalar oluşturmaktadır. Bu çalışmaların sistematik biçimde literatür taraması yapılmıştır. Çalışma kapsamında *Çoktan Seçmeli Sorular* ile *Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı* kavramları ile veri tabanı taranmıştır. Başlık ve tam metin incelemesi yapılmıştır. Tespit edilen sekiz çalışma analize dâhil edilmiştir. Bunlar içerik analizi yöntemiyle incelenerek temalar oluşturulmuştur.

Bulgular: Çoktan seçmeli madde türünün yüksek güvenilirlik sağlaması, hızlı ve ekonomik biçimde uygulanabilmesi, geniş bir içerik yelpazesini kapsayabilmesi üstün yönleri arasında öne çıkmaktadır. Bununla birlikte dil becerilerinin alımlayıcı yönünü (okuduğunu anlama ve kelime ile dilbilgisi) değerlendirmede etkili olduğunu, üretici becerileri (yazma ve konuşma) değerlendirmede sınırlı kaldığını göstermektedir. Bu da dilin iletişimsel boyutlarını değerlendirmede yetersiz kalmasına neden olmaktadır. Adayların doğru cevaba tahmin yoluyla ulaşabilmesi ihtimali öğrenmeyi yüzeysel stratejilere indirgeme riski taşımaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Çoktan seçmeli maddelerin Rus dilinde okuduğunu anlama becerisini ölçmede geçerli ve güvenilir veriler sunduğu görülmüştür. Ancak dilin bütünsel değerlendirmesinde sınırlılıklarının olduğu tespit edilmiştir. Bu nedenle Rusça dil becerilerinin bütüncül biçimde değerlendirilmesinde çoktan seçmeli maddelere ek olarak alternatif ölçme araçlarının kullanılması gerektiği belirlenmiştir. Çoktan seçmeli maddelerin kullanılabilir ve güvenilirliği yüksek değerlendirme araçları olduğu saptanmıştır. Bu özellikleriyle Yabancı Dil Bilgisi Seviye Tespit Sınavı gibi standart sınavlarda önemli katkılar sağladığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Rusça, Assessment of Learning, Çoktan Seçmeli Maddeler, Dil Becerileri.

¹ ÖSYM Uzmanı, Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi (ÖSYM), Ankara/Türkiye, hulyaturhan07@gmail.com

ADVANTAGES AND LIMITATIONS OF MULTIPLE-CHOICE ITEMS IN ASSESSING RUSSIAN LANGUAGE SKILLS: EVIDENCE FROM YDS

Hülya Ateş¹

Abstract

Introduction and Purpose: The aim of this study is to identify the strengths and limitations of multiple-choice items in the assessment of Russian language skills and to examine them through the example of the Foreign Language Proficiency Test (YDS).

Method: This research is qualitative in nature and employs document analysis. The study data consists of publications from 2015 to 2025 in the National Thesis Center database. A systematic literature review was conducted on these studies. Within the scope of the study, the database was searched using the concepts of Multiple-Choice Questions and the Foreign Language Proficiency Test. Both the titles and full texts were examined. Eight studies were identified and included in the analysis. These studies were analyzed using content analysis to generate themes.

Findings: The multiple-choice item type stands out for its high reliability, rapid and cost-effective application, and its ability to cover a wide range of content. However, it is effective mainly in assessing receptive language skills (reading comprehension and vocabulary/grammar), while it is limited in evaluating productive skills (writing and speaking). This limitation affects the assessment of the communicative aspects of language. Additionally, the possibility for candidates to guess the correct answer poses a risk of reducing learning to superficial strategies.

Discussion and Conclusion: Multiple-choice items have been found to provide valid and reliable data for measuring reading comprehension skills in Russian. However, they have limitations in the holistic assessment of language. Therefore, it is recommended that alternative assessment tools be used alongside multiple-choice items to evaluate Russian language skills comprehensively. Multiple-choice items have been determined to be usable and highly reliable assessment tools, making significant contributions to standardized exams such as the Foreign Language Proficiency Test (YDS).

Keywords: Russian, Assessment of Learning, Multiple-Choice Items, Language Skills.

¹ Specialist at ÖSYM, Assessment, Selection and Placement Center (ÖSYM), Ankara/Türkiye, hulyaturhan07@gmail.com

ÜNİVERSİTE İDARİ PERSONELİNİN MESLEKİ AİDİYET VE İŞ TATMİNİ DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

Abdurrahman Can¹, Yusuf Yiğit²

Özet

Giriş ve Amaç: Çeşitli mesleklerde çalışan kişiler, işlerinden memnun olmalı ve kendilerini ait hissetmelidir. Özellikle iş tatmini ve mesleki aidiyet duygusu, bir kişinin kurumu ve kariyeri hakkındaki hislerini etkileyebilir. Bu nedenle, bu çalışmanın amacı, Üniversite idari personelinin mesleki aidiyet duygusunu ve iş tatminini belirlemektir.

Yöntem: Çalışmaya, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi'nde idari personel olarak çalışan 200 erkek ve 146 kadın olmak üzere toplam 346 çalışan katılmıştır. Katılımcıların yaş ortalamaları 41,28±9,46'dır. Veri toplama aracı olarak Keskin ve Pakdemirli (2016) tarafından geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılan Mesleki Aidiyet Ölçeği, Başol ve Çömekçi (2020) tarafından geçerlik ve güvenirlik çalışması yapılan İş Tatmini Ölçeği ve demografik değişkenlere ilişkin form kullanılmıştır. Çalışmanın verileri SPSS 27.0 veri analiz yazılımı kullanılarak analiz edildi. Değişkenler arasındaki ilişki Spearman korelasyon testi ile, iki değişken arasındaki fark ise parametrik olmayan Mann-Whitney U testi ile belirlendi.

Bulgular: Katılımcıların mesleki aidiyet ve alt boyutları olan mesleki yönetim aidiyeti, mesleki örgüt aidiyeti, mesleki mekan aidiyeti ve iş tatmini arasında istatistiksel olarak anlamlı ve pozitif bir ilişki bulunmuştur ($p<0,01$). Ancak bireylerin medeni durumlarına ve cinsiyetlerine göre iş tatmini ve mesleki aidiyet puanları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışmada katılımcıların mesleki aidiyet, mesleki yönetim, mesleki örgüt ve mesleki mekân tutumlarının artmasıyla birlikte iş tatmini puanlarının da farklılaştığı belirlenmiştir. Cinsiyet ve medeni durum gibi değişkenlerin mesleki aidiyet ve iş tatmini tutumlarını etkilememektedir. Çalışanların mesleki aidiyet tutumunu arttırmaya yönelik düzenlemeler yapılarak iş tatmininin artırılması söz konusu olabilir.

Anahtar Kelimeler: Aidiyet, Mesleki Aidiyet, İş Tatmini.

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Çanakkale/Türkiye, acan@comu.edu.tr

² Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri Anabilim Dalı, Çanakkale/Türkiye, yusufyigit@comu.edu.tr

EXAMINING THE VOCATIONAL BELONGING AND JOB SATISFACTION LEVEL OF UNIVERSITY ADMINISTRATIVE STAFF

Abdurrahman Can¹, Yusuf Yiğit²

Abstract

Introduction and Purpose: People who work in a variety of professions should be happy with their jobs and feel like they belong. Particularly, job satisfaction and a vocational sense of belonging can affect how someone feels about their institution and career. Thus, the purpose of this study was to ascertain the administrative staff members' vocational sense of belonging and job satisfaction.

Materials and Methods: In all, 346 employees of Çanakkale Onsekiz Mart University who worked as administrative staff—200 men and 146 women—with an average age of 41.28±9.46 took part in the study. The Professional Belonging Scale, whose validity and reliability study was conducted by Keskin and Pakdemirli (2016), the job satisfaction scale, whose validity and reliability study was conducted by Başol and Çömekçi (2020), and the form pertaining to demographic variables were employed as data collection instruments. The data analysis software SPSS 27.0 was used to examine the study's data. The Spearman The association between variables was ascertained by Spearman correlation test , and the difference between two variables was ascertained by the nonparametric Mann-Whitney U test.

Results: The participants' vocational belonging and its sub-dimensions—vocational administration belonging, vocational organization belonging, vocational place belonging, and job satisfaction—were found to be statistically significantly positively correlated ($p<0.01$). However, there was no statistically significant difference in the individuals' job satisfaction and professional affiliation scores according to their marital status or gender.

Discussion and Conclusion: This study found that job satisfaction scores varied as participants' attitudes toward vocational belonging, vocational administration belonging, vocational organization belonging, and vocational place belonging increased. Variables such as gender and marital status do not affect vocational belonging and job satisfaction. It is possible to increase job satisfaction by implementing measures aimed at enhancing employees' vocational belonging.

Keywords: Belonging, Vocational Belonging, Job Satisfaction.

¹Çanakkale Onsekiz Mart University, Institute of Graduate Education, Department of Labour Economics and Industrial Relations, Çanakkale/Türkiye, acan@comu.edu.tr

² Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University, Institute of Graduate Education, Department of Labour Economics and Industrial Relations, Çanakkale/Türkiye, yusufyigit@comu.edu.tr

KAÇKAR DAĞLARI'NDA HELİSKİ TURİZMİ DENEYİMİ

Büşra Uzun¹, Taner Dalgın², Emrah Kara³, Hüseyin Çeken⁴

Özet

Giriş ve Amaç: Bu çalışmada, katılımcıya benzersiz hikâye, prestij, duygusal tatmin ve doğa ile bütünleşme imkânı sunan deneyim temelli lüks turizm türlerinden sayılabilecek heliski turizminin Türkiye'deki mevcut durumu, avantajları ve dezavantajlarının incelenmesi amaçlanmıştır. Bu sayede, Türkiye'nin turizm gelirlerini artırmak için alternatif stratejiler geliştirilmesine katkı sağlanması hedeflenmektedir. Heliski turizmi, katılımcıların helikopter aracılığıyla erişiminin sağlandığı, genellikle yüksek dağ zirvelerinden başlamak üzere doğal ve işlenmemiş kar örtüsü üzerinde yapılan bir kayak etkinliğini ifade etmektedir.

Yöntem: Nitel araştırma yönteminin benimsendiği çalışmada, doküman analizi ile 2010-2025 yılları arasında yayımlanmış hakemli akademik dergiler, sektör raporları, resmi turizm verileri, uluslararası kuruluşların yayınladığı belgeler ve ilgili yayınlar incelenmiş, yalnızca akademik hakemli dergiler kullanılarak analiz edilen bilgilerin geçerliliği ve güvenilirliği sağlanmıştır. Çalışmada elde edilen bilgiler ışığında, Heliski turizminin farklı destinasyonlardaki uygulama örnekleri karşılaştırmalı olarak incelenmiş ve Türkiye bağlamında çıkarımlar yapılmıştır.

Bulgular: Heliski turizmi, Kanada, İtalya ve İsviçre gibi yüksek dağ zirveleri ve uygun doğal kar koşullarına sahip ülkelerde yoğunlaşmaktadır. Türkiye'de ise Rize-Çamlıhemşin'de Kaçkar Dağları'nda uygulanmakta olup, yörenin doğal ve coğrafi özellikleriyle uyumlu bir niş turizm ürünü olarak öne çıkmaktadır. Yüksek harcama potansiyeline sahip turistlere hitap etmesi önemli avantajlarından biridir. Deneyimli dağcılar ve helikopter pilotları eşliğinde gerçekleştirilmesi ise önemli bir zorluk olarak karşımıza çıkmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Heliski turizmi, yüksek katma değer ve prestij sağlayarak turizm gelirlerini artırma potansiyeline sahiptir. Bu potansiyelin gerçekleşmesi için pilot ve ekiplerin ülke içinde yetiştirilmesi, operasyonların yerli firmalarca yürütülmesi önemlidir. Ayrıca deneyimin iyileştirilmesinde sürdürülebilirlik, altyapı, güvenlik ve pazarlamanın güçlendirilmesi kritik öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler: Heliski Turizmi, Kaçkar Dağları, Deneyim Temelli Turizm.

¹ Öğr. Gör., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla Meslek Yüksekokulu, Otel Lokanta ve İkram Hizmetleri Bölümü, Muğla/Türkiye, busrauzun@mu.edu.tr

² Doç. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Muğla Meslek Yüksekokulu, Seyahat Turizm ve Eğlence Hizmetleri Bölümü, Muğla/Türkiye, tanerdalgın@mu.edu.tr

³ Doktora öğrencisi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muğla/Türkiye, emrahkara4852@gmail.com

⁴ Prof. Dr., Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Muğla/Türkiye, hceken@mu.edu.tr

AN EXPLORATION OF HELISKI TOURISM IN THE KAÇKAR MOUNTAINS

Büşra Uzun¹, Taner Dalgın², Emrah Kara³, Hüseyin Çeken⁴

Abstract

Introduction and Purpose: This study aims to examine the current status, advantages, and disadvantages of heliski tourism in Turkey, which can be considered a type of experience-based luxury tourism that offers participants a unique story, prestige, emotional satisfaction, and the opportunity to connect with nature. The goal is to contribute to the development of alternative strategies to increase Turkey's tourism revenues. Heliski tourism refers to a skiing activity conducted on natural and untouched snow cover, typically starting from high mountain peaks, with participants accessing the area via helicopter.

Materials and Methods: In this study, which adopted a qualitative research method, document analysis was used to examine peer-reviewed academic journals, industry reports, official tourism data, documents published by international organizations, and related publications published between 2010 and 2025. The validity and reliability of the information analyzed were ensured by using only peer-reviewed academic journals. Based on the information obtained in the study, examples of heliski tourism applications in different destinations were examined comparatively, and conclusions were drawn in the context of Turkey.

Results: Heliski tourism is concentrated in countries such as Canada, Italy, and Switzerland, which have high mountain peaks and suitable natural snow conditions. In Turkey, it is practiced in the Kaçkar Mountains in Rize-Çamlıhemşin and stands out as a niche tourism product in harmony with the region's natural and geographical features. One of its significant advantages is that it appeals to tourists with high spending potential. However, the fact that it is carried out with experienced mountaineers and helicopter pilots presents a significant challenge.

Discussion and Conclusion: Heliski tourism has the potential to increase tourism revenues by providing high added value and prestige. To realize this potential, it is important to train pilots and crews within the country and to have operations carried out by local companies. Additionally, sustainability, infrastructure, safety, and marketing are critical to improving the experience.

Keywords: Heliski Tourism, Kaçkar Mountains, Experience-Based Tourism.

¹ Lecturer, Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla Vocational School, Department of Hotel, Restaurant and Catering Services, Muğla/Türkiye, busrauzun@mu.edu.tr

² Assoc. Prof. Dr., Muğla Sıtkı Koçman University, Muğla Vocational School, Department of Travel, Tourism and Entertainment Services, Muğla/Türkiye, tanerdalgın@mu.edu.tr

³ PhD student, Muğla Sıtkı Koçman University, Institute of Social Sciences, Muğla/Türkiye, emrahkara4852@gmail.com

⁴ Prof. Dr., Muğla Sıtkı Koçman University, Faculty of Tourism, Department of Tourism Management, Muğla/Türkiye, hceken@mu.edu.tr

SÜRDÜRÜLEBİLİR GASTRONOMİDE CHEF-FARMER KAVRAMININ ANALİZİ

Gülsün Duran¹, Aşlı Muslu Can²

Özet

Giriş ve Amaç: Şef-çiftçi, gastronomiyi tarımla doğrudan birleştiren bir yaklaşımı temsil eder. Şefler, çiftçilerle birlikte çalışarak menü oluştururken, yerel ve mevsimsel ürünleri vurgular. Bu çalışmanın amacı, şef-çiftçi kavramını sürdürülebilir gastronomi açısından kavramsal olarak incelemektir. Kavramsal analiz yöntemi kullanılarak, alanla ilgili akademik makaleler sistematik bir literatür taraması çerçevesinde değerlendirilmiştir.

Yöntem: Kavramsal analiz, bir terimin anlamını, çerçevesini, özelliklerini ve bağlantılarını düzenli bir şekilde ele alma işlemidir. İncelencek terim net olarak tanımlandıktan sonra, (chef- Farmer) bu kavramın literatürdeki çeşitli kullanımları ve tanımları incelenmiştir. Bu çerçevede kavramın ana unsurları belirlenmiştir. Mevcut literatür ışığında üç temel unsur etrafında yapılandırılmıştır: (1) doğrudan şef-çiftçi işbirliği, (2) eğitim ve farkındalık süreçleri ile medyanın rolü ve (3) sürdürülebilirlik ile çevresel etkiler.

Bulgular: Bulgular, aşçı-çiftçi modelinin yiyecek kültürü ile tarım arasındaki bağı dönüştüren, hem sürdürülebilir hem de kültürel açıdan zengin bir bakış açısı sunduğunu göstermektedir. Özellikle medya, eğitim ve yerel uygulamalar üzerinden bu modelin daha fazla benimsenmesi muhtemeldir. Bu kavramın kurumlar ve akademik alanlarda daha fazla incelenmesi, yiyecek kültürü ve tarım politikalarının ilerlemesine destek olacaktır.

Tartışma ve Sonuç: Sonuç olarak, şef-çiftçi kavramının akademik ve sektörel düzeyde daha fazla incelenmesi, yerel gıda kültürlerinin korunması ve sürdürülebilir gastronomi uygulamalarının yaygınlaştırılması açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Şef-Çiftçi, Sürdürülebilir Gastronomi, Kavramsal Analiz.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Biruni Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, İstanbul/Türkiye, gduran@biruni.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, Biruni Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, İstanbul/Türkiye, acan@biruni.edu.tr

ANALYSIS OF THE CHEF- FARMER CONCEPT IN SUSTAINABLE GASTRONOMY

Gölsün Duran¹, Aşlı Muslu Can²

Abstract

Introduction and Purpose: The chef-farmer approach represents an approach that directly integrates gastronomy with agriculture. Chefs collaborate with farmers to create menus, emphasizing local and seasonal produce. The purpose of this study is to conceptually examine the chef-farmer concept from a sustainable gastronomy perspective. Using conceptual analysis, academic articles related to the field were evaluated within the framework of a systematic literature review.

Materials and Methods: Conceptual analysis is the process of systematically examining the meaning, context, characteristics, and connections of a term. After clearly defining the term to be examined (Chef-Farmer), various uses and definitions of this concept in the literature were examined. Within this framework, the key elements of the concept were identified. The concept was structured around three key elements, drawing on existing literature: (1) direct chef-farmer collaboration, (2) education and awareness processes and the role of the media, and (3) sustainability and environmental impacts.

Results: The findings demonstrate that the chef-farmer model offers a sustainable and culturally rich perspective that transforms the connection between food culture and agriculture. This model is likely to be further embraced, particularly through media, education, and local practices. Further exploration of this concept in institutions and academia will support the advancement of food culture and agricultural policies.

Discussion and Conclusion: As a result, further examination of the chef-farmer concept at academic and sectoral levels is important for the preservation of local food cultures and the dissemination of sustainable gastronomy practices.

Keywords: Chef-Farmer, Sustainable Gastronomy, Conceptual Analysis.

¹ Asst. Prof. Dr., Biruni University, Faculty of Applied Sciences, Department of Gastronomy and Culinary Arts, İstanbul/Türkiye, gduran@biruni.edu.tr

² Asst. Prof. Dr., Biruni University, Faculty of Applied Sciences, Department of Gastronomy and Culinary Arts, İstanbul/Türkiye, acan@biruni.edu.tr

TURİZMDE DİJİTAL MÜZELER VE METAVERSE UYGULAMALARININ ÖNEMİ

Kübra Çelik Kılıç¹, Şehnaz Demirkol²

Özet

Giriş ve Amaç: Yirmi birinci yüzyılda dijital dönüşüm, müzeleri yalnızca fiziksel mekân olmaktan çıkararak sanal kültürel deneyim alanlarına dönüştürmüştür. Dijital müzecilik; sanal gerçeklik, artırılmış gerçeklik, üç boyutlu modelleme, yapay zekâ ve metaverse teknolojilerini bir araya getirerek ziyaretçilere etkileşimli deneyimler sunmaktadır. Bu çalışma, Türkiye’de dijital müzeler ve metaverse tabanlı uygulamalar aracılığıyla kültürel mirasın dijitalleşme sürecini incelemeyi ve bu sürecin kültürel mirasın korunması ile turizm sektörüne etkilerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Araştırma, nitel bir derleme çalışması olarak tasarlanmıştır. Akademik makaleler, bilimsel raporlar, resmi istatistikler, sektör verileri ve uygulamaya geçirilmiş dijital müze örnekleri incelenmiştir. Türkiye’deki dijital müzeler, ziyaretçi katılımı ve küresel etkileşim temaları çerçevesinde karşılaştırmalı olarak ele alınmıştır.

Bulgular: Bulgular, dijital müzeler ve metaverse entegrasyonunun turizme üç temel katkı sunduğunu göstermektedir. İlk olarak, coğrafi ve fiziksel engeller kaldırılarak farklı ülkelerden bireylerin kültürel içeriklere erişimi kolaylaşmaktadır. İkinci olarak, etkileşimli sergiler, avatar tabanlı rehberlik ve blok zinciri destekli koleksiyonlar, ziyaretçileri pasif izleyiciden aktif katılımcıya dönüştürmektedir. Üçüncü olarak, metaverse platformları ve çok dilli içerikler, uluslararası kültürel paylaşımı ve diplomatik etkileşimi artırmaktadır. Bu sonuçlar, İstanbul Dijital Deneyim Müzesi, Efes Deneyim Müzesi ve Yapı Kredi Atatürk Metaverse Müzesi gibi örneklerle desteklenmektedir.

Tartışma ve Sonuç:

Bu çalışma, dijital müzecilik ve metaverse teknolojilerinin kültür turizmine erişim, etkileşim ve kültürlerarası paylaşım açısından önemli fırsatlar sunduğunu ortaya koymuştur. Elde edilen bulgular, bu teknolojilerin turizmde deneyim odaklı yaklaşımları güçlendirdiğini göstermektedir. Ancak dijital altyapı eksiklikleri, yüksek maliyetler, telif sorunları ve erişim eşitsizliklerinin giderilmesi gerekmektedir. Bu bağlamda politika desteği, kamu-özel sektör iş birlikleri ve eğitim entegrasyonu önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dijital müzecilik, Metaverse, Kültür Turizmi.

¹ Öğr. Gör., İstanbul Aydın Üniversitesi, Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu, Turist Rehberliği Bölümü, İstanbul/ Türkiye, kubracelik@aydin.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Üniversitesi, İktisat Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, , İstanbul/Türkiye, sdemirkol@istanbul.edu.tr

THE IMPORTANCE OF DIGITAL MUSEUMS AND METAVERSE APPLICATIONS IN TOURISM

Kübra Çelik Kılıç¹, Şehnaz Demirkol²

Abstract

Introduction and Purpose: In the twenty-first century, digital transformation has transformed museums from mere physical spaces into virtual cultural experience areas. Digital museology brings together virtual reality, augmented reality, three-dimensional modeling, artificial intelligence, and metaverse technologies to offer visitors interactive experiences. This study aims to examine the digitization process of cultural heritage in Turkey through digital museums and metaverse-based applications and to evaluate the effects of this process on the preservation of cultural heritage and the tourism sector.

Method: The research is designed as a qualitative review study. Academic articles, scientific reports, official statistics, industry data, and examples of implemented digital museums were examined. Digital museums in Turkey were compared in terms of visitor participation and global interaction themes.

Findings: The findings show that digital museums and metaverse integration contribute to tourism in three key ways. First, geographical and physical barriers are removed, facilitating access to cultural content for individuals from different countries. Second, interactive exhibitions, avatar-based guidance, and blockchain-supported collections transform visitors from passive observers to active participants. Third, metaverse platforms and multilingual content increase international cultural sharing and diplomatic interaction. These results are supported by examples such as the Istanbul Digital Experience Museum, the Ephesus Experience Museum, and the Yapı Kredi Atatürk Metaverse Museum.

Discussion and Conclusion: This study has revealed that digital museology and metaverse technologies offer significant opportunities for cultural tourism in terms of access, interaction, and intercultural sharing. The findings show that these technologies strengthen experience-oriented approaches in tourism. However, digital infrastructure deficiencies, high costs, copyright issues, and access inequalities need to be addressed. In this context, policy support, public-private sector collaborations, and education integration are recommended.

Keywords: Digital museology, Metaverse, Cultural Tourism.

¹ Lecturer., İstanbul Aydın University, Anadolu Bil Vocational School, Department of Tourist Guidance, İstanbul/ Türkiye, kubracelik@aydin.edu.tr

² Asst. Prof. Dr., İstanbul University, Faculty of Economics, Departments of Tourism Management, İstanbul/Türkiye, sdemirkol@istanbul.edu.tr

TURİST REHBERLERİNİN MESLEKİ HEDONİZM DENEYİMLERİNİN İNCELENMESİ

Merve Kalyoncu Yolaçan¹

Özet

Giriş ve Amaç: Turist rehberleri yalnızca bilgi aktaran kişiler değil, aynı zamanda destinasyonların kültürel ve sosyal kimliğini temsil eden önemli aktörlerdir. Mesleklerinden aldıkları haz, hem iş doyumlarını hem de turist deneyiminin kalitesini doğrudan etkilemektedir. Bu noktada hedonizm, rehberlerin mesleklerine bakış açılarını anlamada kilit bir kavram olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışmanın amacı, Eskişehir’de rehberlik yapan profesyonel turist rehberlerinin mesleki hedonistik deneyimlerini ortaya koymaktır.

Yöntem: Araştırma nitel bir araştırma yaklaşımıyla gerçekleştirilmiştir. Eskişehir’de çalışan ve çalışma kartına sahip 8 profesyonel turist rehberi, amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Veriler, Arnold ve Reynold’un (2003) çalışmasından uyarlanan yarı yapılandırılmış sorularla toplanmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz ile değerlendirilmiş ve rehberlerin mesleki doyum ve haz deneyimlerine ilişkin temalar belirlenmiştir.

Bulgular: Araştırmaya katılan turist rehberleri, mesleklerini bilgi aktarma, seyahat etme, yeni insanlarla tanışma ve liderlik etme gibi açılardan ödüllendirici bulduklarını belirtmiştir. Rehberler, zaman zaman stresli bulsalar da tur sürecini genel olarak “terapi etkisi yüksek” olarak tanımlamışlardır. Sabır, problem çözme, hızlı karar verme gibi beceriler kazandıklarını ifade eden rehberler, bu mesleği sürekli öğrenme, kişisel gelişim ve keyifli deneyimlerle bütünleşen bir yaşam tarzı olarak görmektedir.

Tartışma ve Sonuç: Bu araştırma, rehberlik mesleğinin sorumluluk ve haz arasındaki dengede yattığını ortaya koymaktadır. Hedonizm, bir sonuç değil; motivasyonu sürdüren ve mesleğe anlam katan temel bir unsurdur. Mesleki hedonizm, iş doyumunu güçlendirmekte ve turist deneyimlerini zenginleştirmektedir.

Anahtar Kelimeler: Turist Rehberliği, Hedonizm, Turist Rehberliği Deneyimi.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Anadolu Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm Rehberliği Bölümü, Eskişehir/Türkiye, mervekalyoncu@anadolu.edu.tr

EXPLORING HEDONISTIC EXPERIENCES IN THE TOUR GUIDING PROFESSION

Merve Kalyoncu Yolaçan¹

Abstract

Introduction and Purpose: Tour guides are not merely information providers; they are also important actors representing the cultural and social identity of destinations. The pleasure they derive from their profession directly affects both their job satisfaction and the quality of the tourist experience. At this point, hedonism emerges as a key concept in understanding guides' perspectives on their profession. The aim of this study is to reveal the professional hedonistic experiences of professional tour guides working in Eskişehir.

Materials and Methods: The research was conducted using a qualitative research approach. 8 professional tourist guides working in Eskişehir and holding work permits were selected using purposive sampling. Semi-structured questions adapted from the study by Arnold and Reynold (2003) were used to collect data. The data obtained were evaluated using descriptive analysis techniques, and themes related to the guides' professional satisfaction and fulfillment experiences were identified.

Results: Tour guides participating in the study stated that they find their profession rewarding in terms of imparting knowledge, traveling, meeting new people, and leadership. Tour guides described the tour process as “therapeutic” overall, even though they sometimes find it stressful. Expressing that they have acquired skills such as patience, problem solving, quick decision making, guides see this profession as a lifestyle that integrates continuous learning, personal development, and enjoyable experiences.

Discussion and Conclusion: This research highlights that the essence of guiding lies in the balance between responsibility and pleasure. Rather than being an additional outcome, hedonism is a core element that sustains motivation and gives meaning to the profession. Professional hedonism strengthens job satisfaction and enriches tourist experiences.

Keywords: Tour Guiding, Hedonism, Tour Guiding Profession.

¹ Asst. Prof. Dr., Anadolu University, Tourism Faculty, Department of Tour Guiding, Eskişehir/Türkiye, mervekalyoncu@anadolu.edu.tr

TURİZM İŞLETMELERİNDE YETENEK YÖNETİMİ: BORSA İSTANBUL'DA FAALİYET GÖSTEREN İŞLETMELERDE BİR UYGULAMA

Fusun Toros¹

Özet

Giriş ve Amaç: Bu araştırmanın temel amacı, Borsa İstanbul'da faaliyet gösteren turizm işletmelerinde yetenek yönetimi uygulamalarını inceleyerek sektördeki mevcut durum, güçlü ve zayıf yönler ile gelişim alanlarını ortaya koymaktır. Araştırma, yetenek yönetiminin turizm işletmelerinin rekabet gücü, çalışan bağlılığı ve sürdürülebilir performans üzerindeki etkilerini değerlendirmeyi hedeflemektedir.

Yöntem: Bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş ve içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini, Borsa İstanbul'da işlem gören turizm işletmeleri oluşturmaktadır. Veriler, bu işletmelerin faaliyet raporları, kurumsal sosyal sorumluluk raporları, internet siteleri ve yatırımcı sunumları gibi kamusal belgelerden elde edilmiştir. Toplanan veriler içerik analizi yöntemiyle kodlanmış, temalar belirlenmiş ve bulgular bu temalar üzerinden yorumlanmıştır. Kodlama süreci iki aşamada yürütülmüştür: Açık Kodlama: Yetenek yönetimiyle ilişkili anahtar kavramlar belirlenmiştir (örneğin: yetenek çekme, eğitim-gelişim, liderlik geliştirme, çalışan bağlılığı). Seçici Kodlama: Kavramlar benzerliklerine göre gruplandırılarak stratejik temalar altında bütünleştirilmiştir.

Bulgular: Araştırma sonucunda, turizm işletmelerinde yetenek yönetimi uygulamalarının sınırlı fakat gelişmekte olduğu görülmüştür. Çoğu işletmenin işe alım ve eğitim süreçlerine odaklandığı; ancak kariyer planlama, liderlik geliştirme ve performans yönetimi gibi alanlarda eksiklikler bulunduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, yetenek yönetimi stratejilerinin işletme büyüklüğü ve kurumsal yapıya göre farklılık gösterdiği saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Elde edilen bulgular, turizm işletmelerinin rekabet avantajı elde edebilmesi için stratejik yetenek yönetimine daha fazla önem vermesi gerektiğini göstermektedir. Bu bağlamda; dijital yetenek yönetimi sistemlerinin benimsenmesi, çalışan gelişim programlarının güçlendirilmesi ve sürdürülebilir insan kaynakları politikalarının oluşturulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yetenek Yönetimi, Turizm İşletmeleri, İçerik Analizi, İnsan Kaynakları Yönetimi.

¹ Dr., Yaşar Üniversitesi, İşletme Fakültesi, İşletme Bölümü, İzmir/Türkiye, fusuntoros@yahoo.com

TALENT MANAGEMENT IN TOURISM ENTERPRISES: EVIDENCE FROM COMPANIES LISTED ON BORSA İSTANBUL

Füsun Toros¹

Özet

Giriş ve Amaç: Bu araştırmanın temel amacı, Borsa İstanbul’da faaliyet gösteren turizm işletmelerinde yetenek yönetimi uygulamalarını inceleyerek sektördeki mevcut durum, güçlü ve zayıf yönler ile gelişim alanlarını ortaya koymaktır. Araştırma, yetenek yönetiminin turizm işletmelerinin rekabet gücü, çalışan bağlılığı ve sürdürülebilir performans üzerindeki etkilerini değerlendirmeyi hedeflemektedir.

Yöntem: Bu çalışmada nitel araştırma yaklaşımı benimsenmiş ve içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini, Borsa İstanbul’da işlem gören turizm işletmeleri oluşturmaktadır. Veriler, bu işletmelerin faaliyet raporları, kurumsal sosyal sorumluluk raporları, internet siteleri ve yatırımcı sunumları gibi kamusal belgelerden elde edilmiştir. Toplanan veriler içerik analizi yöntemiyle kodlanmış, temalar belirlenmiş ve bulgular bu temalar üzerinden yorumlanmıştır. Kodlama süreci iki aşamada yürütülmüştür: Açık Kodlama: Yetenek yönetimiyle ilişkili anahtar kavramlar belirlenmiştir (örneğin: yetenek çekme, eğitim-gelişim, liderlik geliştirme, çalışan bağlılığı). Seçici Kodlama: Kavramlar benzerliklerine göre gruplandırılarak stratejik temalar altında bütünleştirilmiştir.

Bulgular: Araştırma sonucunda, turizm işletmelerinde yetenek yönetimi uygulamalarının sınırlı fakat gelişmekte olduğu görülmüştür. Çoğu işletmenin işe alım ve eğitim süreçlerine odaklandığı; ancak kariyer planlama, liderlik geliştirme ve performans yönetimi gibi alanlarda eksiklikler bulunduğu tespit edilmiştir. Ayrıca, yetenek yönetimi stratejilerinin işletme büyüklüğü ve kurumsal yapıya göre farklılık gösterdiği saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Elde edilen bulgular, turizm işletmelerinin rekabet avantajı elde edebilmesi için stratejik yetenek yönetimine daha fazla önem vermesi gerektiğini göstermektedir. Bu bağlamda; dijital yetenek yönetimi sistemlerinin benimsenmesi, çalışan gelişim programlarının güçlendirilmesi ve sürdürülebilir insan kaynakları politikalarının oluşturulması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yetenek Yönetimi, Turizm İşletmeleri, İçerik Analizi, İnsan Kaynakları Yönetimi.

¹ Dr., Yasar University, Business Faculty, Department of Business Administration, İzmir/Türkiye, fusuntoros@yahoo.com

DİJİTAL EKONOMİDE YAPAY ZEKA TEKNOLOJİLERİ

Ashirov Nurmurod Qulmat o'g'li

Özet

Yapay zekâ (YZ) araçlarının ve tekniklerinin iş dünyası ve küresel ekonomideki rolü günümüzde çok tartışılan bir konudur. Bu durum şaşırtıcı değildir; çünkü son yıllarda YZ alanında kaydedilen ilerlemeler, çığır açan sonuçlar, yapılan gösterimler ve zaten yaygın olarak kullanılan ürün ve hizmetler, konuyu daha da güncel hale getirmiştir. Tüm bu gelişmeler, YZ'nin insanların yaşama ve çalışma biçiminde radikal – hatta benzeri görülmemiş – değişimlere yol açabileceği ve Birleşmiş Milletler'in Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına (SKA) ulaşma sürecini hızlandırabileceği yönünde spekülasyonlara neden olmuştur.

McKinsey & Company'nin ekonomi ve iş dünyası araştırma birimi olan McKinsey Global Institute (MGI) tarafından katkı sağlanan bu rapor, YZ'nin ekonomik etkisinin nasıl modellenebileceğine dair bir çerçeve sunmakta; bu çerçeveyi otomasyon, beceri devrimi ihtiyacı ve şirketlerin YZ kullanımındaki artış gibi dinamik olarak değişen çalışma dünyasına ilişkin araştırmalar bağlamında ele almaktadır. Rapor, büyük ölçüde YZ'nin dünya ekonomisi üzerindeki etkisinin yeni ekonomik modelleme ve simülasyon sonuçlarına odaklanmaktadır. Böylelikle YZ'nin ekonomik faaliyetler üzerindeki potansiyel etkisinin daha iyi anlaşılmasına ve firmalar, işgücü piyasaları ve ekonomiler üzerinde rekabetçi bir süreci tetikleyebileceğine dair kavrayışın genişletilmesine yardımcı olmaktadır.

Üç temel bulgu öne çıkmaktadır:

- YZ'nin küresel ekonomik faaliyetlere katkı potansiyeli oldukça büyüktür.
- YZ tek bir teknoloji değil, bir teknoloji ailesidir. Bu rapor beş ana YZ teknolojisi kategorisine odaklanmaktadır: bilgisayarla görme, doğal dil işleme, sanal asistanlar, robotik süreç otomasyonu ve ileri makine öğrenmesi.
- Şirketler bu araçları farklı derecelerde kullanacaktır: bazıları yalnızca tek bir teknolojiyi belirli bir işlevde deneyen “benimseme” yaklaşımını tercih ederken, bazıları daha cesur davranıp beş teknolojiyi birden benimseyerek tüm organizasyona yayabilir (“tam özümseme”).

2030 yılına gelindiğinde, yapılan ortalama simülasyona göre şirketlerin %70'i en az bir YZ teknolojisini benimsemiş olabilir; ancak yarısından azı beş kategorinin tümünü tamamen özümsemiş olacaktır. Ekonomik etki kademeli olarak ortaya çıkacak ve zamanla daha belirgin hale gelecektir. YZ'nin büyümeye katkısı doğrusal değil, zaman içinde hızlanan bir seyir gösterebilir. 2030'da YZ'nin büyümeye katkısı, önümüzdeki beş yıla kıyasla üç kat veya daha fazla olabilir. Bu durum, yüksek maliyetler ve öğrenme süreçleri nedeniyle yavaş bir başlangıçla başlayacak, ardından rekabetin ve tamamlayıcı yeteneklerdeki gelişmelerin birikimli etkisiyle hızlanacak bir S-eğrisi benimseme modeliyle açıklanabilir.

Temel zorluklardan biri, YZ benimsemesinin ülkeler, şirketler ve çalışanlar arasındaki farkları artırabilmesidir. YZ ekonomik faaliyeti canlandırabilir; ancak faydaların dağılımı eşit olmayacaktır: Ülkeler açısından: YZ, dijital uçurumu derinleştirerek ülkeler arasındaki farkları artırabilir. Gelişmiş ülkeler, YZ benimsemesinde lider konumlarını koruyarak ek ekonomik faydalar elde edebilirken, gelişmekte olan ülkeler daha düşük oranlarda fayda sağlayabilir. Çin gibi bazı ülkeler ise cesur ulusal stratejilerle YZ tedarik zincirinde küresel liderliği hedeflemekte ve büyük yatırımlar yapmaktadır.

YZ'nin ekonomik etkisini ya da herhangi bir yıkıcı teknolojiyi öngörmek oldukça spekülatif bir çalışmadır. Otomasyonun yayılım hızı; teknik uygulanabilirlik, maliyetler, işgücü piyasası dinamikleri, düzenleyici ortam ve toplumsal kabul gibi pek çok değişkene bağlıdır. Ayrıca dijital teknolojilerle

güçlenen yeni rakipler, hızla ortaya çıkıp mevcut güçlü firmaları zor durumda bırakabilmektedir. Bu bağlamda, araştırma farklı senaryolar oluşturmuş ve simülasyonlarla desteklemiştir. YZ'ye yapılan yatırımlar, yalnızca işgücünün yerine geçmekle sınırlı kalmayıp, şirketlerin ürün ve hizmet portföylerini genişletmesine, yeni iş modelleri geliştirmesine ve verimliliği artırmasına da imkân sağlamaktadır.

MGI'nin 2017'de yaptığı bir anket, şirketlerin yaklaşık üçte birinin mevcut ürün ve hizmetlerin satışlarını artırmak, ürün yelpazelerini genişletmek veya her ikisi için YZ'ye yatırım yaptığını ortaya koymuştur. Bu da rekabeti daha da yoğunlaştırmaktadır.

Anahtar kelimeler: Yapay zekâ, ekonomik modelleme, ekonomik simülasyon, MGI Tech Co., Ltd.

ARTIFICIAL INTELLIGENCE TECHNOLOGIES IN THE DIGITAL ECONOMY

Ashirov Nurmurod Qulmat o'g'li

Abstract

The role of artificial intelligence (AI) tools and techniques in business and the global economy is a hot topic. This is not surprising given recent progress, breakthrough results, and demonstrations of AI, as well as the increasingly pervasive products and services already in wide use. The role of artificial intelligence (AI) tools and techniques in business and the global economy is a hot topic. This is not surprising given recent progress, breakthrough results, and demonstrations of AI, as well as the increasingly pervasive products and services already in wide use. All of this has led to speculation that AI may usher in radical-arguably unprecedented-changes in the way people live and work, and even help to accelerate progress toward meeting the United Nations' Sustainable Development Goals (SDGs). Contributed by the McKinsey Global Institute (MGI)¹, the economic and business research arm of McKinsey & Company, this paper offers a framework for thinking about how to model the economic impact of AI, putting this exercise in the context of the research on the dynamically changing world of work in the light of automation, the need for a skills revolution, and the increasing and potential use of AI by companies. This paper focuses largely on the results of new economic modeling and simulation of the impact of AI on the world economy. As such, it should help to broaden collective understanding of how AI may impact economic activity, and potentially touch off a competitive race with implications for firms, labor markets, and economies. Three key findings emerge: AI has large potential to contribute to global economic activity. AI is not a single technology but a family of technologies. This paper focuses on five broad categories of AI technologies: computer vision, natural language, virtual assistants, robotic process automation, and advanced machine learning. Companies will likely use these tools to varying degrees. Some will take an opportunistic approach, testing only one technology and piloting it in a specific function. Others may be bolder, adopting all five and then absorbing them across their entire organization. For the sake of the modeling, the first approach is defined as adoption and the second as full absorption.⁴ Between these two poles will be many companies at different stages of adoption; the model captures partial impact, too.

By 2030, the average simulation shows, 70 percent of companies may have adopted at least one type of AI technology, but less than half may have fully absorbed the five categories. The economic impact may emerge gradually and be visible only over time. The impact of AI may not be linear, but may build up at an accelerating pace over time. AI's contribution to growth may be three or more times higher by 2030 than it is over the next five years. An S-curve pattern of AI adoption is likely—a slow start due to substantial costs and investment associated with learning and deploying these technologies, but then an acceleration driven by the cumulative effect of competition and an improvement in complementary capabilities. The fact that it takes time for productivity to unfold may be reminiscent of the Solow Paradox. Complementary management and process innovations will likely be necessary to take full

advantage of AI innovations. It would be a misjudgment to interpret this “slow-burn” pattern of impact as proof that the effect of AI will be limited. The size of benefits for those who move into these technologies early will build up in later years at the expense of firms with limited or no adoption.

A key challenge is that adoption of AI could widen gaps between countries, companies, and workers. AI could deliver a boost to economic activity, but the distribution of benefits is likely to be uneven: - Countries. AI may widen gaps between countries, reinforcing the current digital divide. Countries may need different strategies and responses because AI adoption levels vary. AI leaders (mostly in developed countries) could increase their lead in AI adoption over developing countries. Leading countries could capture an additional 20 to 25 percent in net economic benefits compared with today, while developing countries may capture only about 5 to 15 percent. Many developed countries may have no choice but to push AI to capture higher productivity growth as their GDP growth momentum slows, in many cases partly reflecting the challenges related to aging populations. Moreover, wage rates in these economies are high, which means that there is more incentive than in low-wage, developing countries to substitute labor with machines. Developing countries tend to have other ways to improve their productivity, including catching up with best practices and restructuring their industries, and may therefore have less incentive to push for AI (which, in any case, may offer them a smaller economic benefit than advanced economies). However, this does not necessarily mean that developed economies are set to use AI better and developing economies are destined to lose the game. Depending on the choices that countries make to strengthen AI related foundation and enablers as well as capabilities to manage the transition countries can proactively change their paths. Some countries are already trying to shape bold paths for the future. For instance, China, as noted, has a national strategy in place to become a global leader in the AI supply chain, and is investing heavily.

Predicting the economic impact of AI or any disruptive technology is a highly speculative exercise. This is a world of near-continuous discontinuity. It has already been highlighted in many analyses that the scope and pace of automation deployment depend on several variables—some more predictable than others—including technical feasibility, the cost of developing and deploying technologies for specific uses in the workplace, labor-market dynamics including the quality and quantity of labor and associated wages, the benefits of automation beyond labor substitution, and regulatory and social acceptance. Similar factors are likely to determine the pace of AI adoption. In addition to these factors, competitors enabled by digital technologies can burst upon the scene, seemingly from nowhere, putting apparently well-protected and robust incumbent businesses under attack. Vast new markets can rise at a rapid pace. Consider, for instance, that only ten years ago, China accounted for 1 percent of global e-commerce transactions, but today, its share is over 40 percent. Technology has accelerated and intensified the natural forces of market competition, and developments are extremely hard to read. It is because of such considerations that this research has built scenarios and extends those through the use of simulations. Investment in AI beyond what is needed strictly for labor substitution can produce additional economic output by expanding firms’ portfolios, increasing channels for products and services, developing new business models, or some combination of the three. This research suggests that firms’ motivation for adopting and absorbing AI relates as much to a desire to develop new products and services as to a bid to

boost efficiency through automation. The survey, conducted by MGI in 2017, found that about one-third of companies were investing in AI to improve their sales of current offerings, to expand their offerings of products and services, or both—possibly at the expense of their rivals. To arrive at a sense of the magnitude of this effect, an extensive set of AI use cases was looked at in detail, and then the relative ratio between the efficiency gained from AI and the magnitude of impact from innovation and market extension was simulated.

Key words: Artificial intelligence, economic modeling, economic simulation, MGI Tech Co., Ltd.

YABANCI ÜLKELERDE AİLE İÇİ ŞİDDETLE MÜCADELEDE GÜNCEL EĞİLİMLER VE UYGULAMALAR

Maya M. Kulbaeva¹

Özet

Giriş ve Amaç: Batı Avrupa ülkelerinde aile içi şiddet mağdurlarının korunmasına ilişkin hukuki düzenlemelerin analizinin güncelliği, toplumsal ve kültürel değişimlerin dinamiklerinden kaynaklanmaktadır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliği ve aile içi şiddet konusundaki artan farkındalık, yasal mekanizmaların sürekli olarak incelenmesini ve uyarlanmasını gerektirmektedir. Aile içi şiddet, dünya genelinde birçok ülkede güncelliğini koruyan bir sorun olarak varlığını sürdürmektedir. Bu nedenle, aile içi şiddetin önlenmesine yönelik uluslararası deneyimlerin incelenmesi büyük önem taşımaktadır. Birleşik Krallık, Almanya, Fransa ve Avusturya bu alanda önemli birikime sahip devletlerdir. Yüzyıllar boyunca, dünyanın neredeyse tüm ülkelerinde kadınlar evlilik ve aile ilişkilerinde erkeklerle eşit haklara sahip olmamıştır. Ayrıca, herhangi bir müdahale veya sorumluluk riski olmadan, erkekler aile içinde kadınlara karşı acımasız davranabilmiştir. 19. yüzyılın ortalarına kadar, bugünün gelişmiş Avrupa ülkelerinin ceza yasalarında dahi eşlere karşı bedensel zarar verme eylemi suç olarak kabul edilmemekteydi. Bu durum, söz konusu fiillerin suç sayılmadan önce ev ortamında çok sayıda kadın cinayeti ve kalıcı yaralanma vakasının gerçekleştiğini göstermektedir.

Günümüzde, Dünya Sağlık Örgütü'ne (DSÖ) göre, aile ve ev içi ilişkilerde en sık şiddete uğrayanlar kadınlar ve çocuklardır. DSÖ'nün yakın tarihli araştırmaları, dünya çapında her üç kadından birinin şiddete maruz kaldığını ortaya koymaktadır.

İstatistikler, aynı zamanda erkeklerin de aile içi şiddet mağduru olabileceğini göstermektedir (örneğin, eşcinsel evliliklerde, farklı derecelerde engelliliğe sahip bireyler arasında veya ruhsal rahatsızlıkları olan kişilerde). Ancak, bu oran kadınlar ve çocuklara kıyasla oldukça düşüktür. Bu durum, şüphesiz ki, bu grupların failler karşısında fiziksel güçsüzlükleri nedeniyle direnememeleriyle ilişkilidir.

Aile içi şiddetin dünya genelinde artışı karşısında, Avrupa devletleri mağdurların haklarını korumaya yönelik yasal düzenlemeler yapmalarını zorunlu kılan uluslararası bir hukuki aracı kabul etmiştir. Bu araç, 2011 yılında İstanbul'da kabul edilen Kadına Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye Dair Avrupa Konseyi Sözleşmesi'dir (İstanbul Sözleşmesi).

İstanbul Sözleşmesi'ne göre, aile içi şiddet şu şekilde tanımlanmaktadır: "Aile içinde veya ev halkı arasında ya da eski veya mevcut eşler veya partnerler arasında, failin mağdurla aynı ikametgahı paylaşmış olup olmadığına bakılmaksızın meydana gelen tüm fiziksel, cinsel, psikolojik veya ekonomik şiddet eylemleri".

Bu makalede, İstanbul Sözleşmesi'ni onaylayan ve aile içi şiddetin önlenmesine yönelik yasal çerçeveye sahip ülkelerin deneyimleri incelenmektedir.

Yöntem: Araştırma materyali olarak Avusturya, Almanya, Fransa ve Birleşik Krallık'ın aile içi şiddetle ilgili suçları düzenleyen yasaları ve diğer hukuki belgeleri seçilmiştir. Bu devletler aile içi şiddetin önlenmesi ve bastırılmasında geniş yasal deneyime sahiptir. Çalışmada tümevarım, karşılaştırmalı analiz ve farklılaştırmalı inceleme gibi bilimsel yöntemler kullanılmıştır. Normatif analiz temelinde, her ülkenin aile içi şiddeti düzenleme konusundaki ortak ve özgün yaklaşımları belirlenmiştir.

Bulgular: Araştırma, Avrupa ülkelerinin aile içi şiddetle mücadele için geniş bir hukuki ve kurumsal mekanizma geliştirdiğini göstermektedir.

¹ Doç. Dr., H. Dosmukhamedov Atyrau Üniversitesi, Atyrau, Kazakistan Cumhuriyeti, kulbai@mail.ru

Avusturya, 1997 Aile İçi Şiddete Karşı Koruma Federal Yasası ile acil koruma tedbirlerini ilk kez uygulamaya koymuş, polise derhal koruyucu önlem alma yetkisi vermiş, mağdurlar için destek merkezleri kurmuş ve sığınaklar açmıştır.

Almanya’da, aile içi şiddet Ceza Kanunu’nda ayrı bir suç kategorisi olarak yer almasa da failler, bedensel zarar, cinsel baskı veya ilgili suçlardan sorumlu tutulmaktadır. 2002’den bu yana yürürlükte olan Şiddetten Koruma Yasası (GewSchG), mağdurların evde kalmalarını, mahkeme kararıyla ortak konutu münhasıran kullanmalarını ve failin uzaklaştırılmasını mümkün kılmaktadır.

Fransa’da, aile içi şiddet 1992’den beri düzenlenmekte olup, fiziksel, psikolojik ve cinsel şiddete ağır cezalar öngörülmektedir. 2010 yılında koruma tedbirleri yasalaşmış, GPS özellikli elektronik kelepçeler gibi teknolojiler uygulanmaya başlanmıştır. Ayrıca, zorunlu psikolojik tedavi ve mağdurlara mali destek sağlanmaktadır.

Birleşik Krallık’ta, aile içi şiddet ayrı bir suç kategorisi olarak tanımlanmamıştır; ancak 1996 Aile Hukuku Yasası, 2015 Ciddi Suçlar Yasası ve 2004-2012 Aile İçi Şiddet Yasaları kapsamında düzenlenmektedir. Koruma önlemleri arasında taciz yasağı emirleri, tahliye emirleri, uzaklaştırma emirleri ve polis tarafından verilen Aile İçi Şiddet Koruma Bildirimleri/Emirleri (DVPN/DVPO) bulunmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Sonuçlar, Avrupa yaklaşımlarında hem ortaklıklar hem de farklılıklar bulunduğunu ortaya koymaktadır. Avusturya ve Almanya, mağdurların evde kalabilmesini sağlayan hızlı koruma tedbirlerine öncelik verirken; Fransa, GPS takip sistemleri gibi teknolojik çözümlerle mağdur güvenliğini artırmaktadır. Almanya ve Fransa, eşcinsel birlikteliklerdeki şiddet vakalarını da tanıyarak kapsayıcı bir yaklaşım sergilemektedir.

Fransa’nın sistemi, cezalandırıcı ve rehabilite edici tedbirlerin birleşimiyle dikkat çekmektedir: failer ağır cezalara çarptırılmakta, aynı zamanda zorunlu psikolojik tedaviye tabi tutulmaktadır. Birleşik Krallık ise çok katmanlı bir koruma sistemi geliştirmiş, özellikle DVPN uygulaması ile mağdurlara hızlı koruma sağlamıştır. Bununla birlikte, “aile içi şiddet”in ayrı bir suç olarak tanımlanmaması, kovuşturma ve veri toplamada belirsizlik yaratabilmektedir.

Genel olarak, koruma tedbirleri mağdurların güvence altına alınmasında en etkili mekanizmalardan biri olmaya devam etmektedir. Avrupa ülkeleri yasal araçları destek hizmetleri, yardım hatları, sığınaklar ve mali yardımlarla tamamlamaktadır.

Kazakistan için öneriler:

- Evlilik öncesi partner hakkında sabıka kaydı, ruh sağlığı durumu, medeni hali ve mali yükümlülükler gibi bilgilerin zorunlu olarak toplanması, aile içi şiddet risklerini azaltabilir.
- Her bölgede kriz merkezleri kurulmalı ve hem devlet hem de özel sektör tarafından desteklenmelidir.
- Aile değerleri, hukuki farkındalık ve şiddete sıfır tolerans kültürü sosyal medya ve eğitim programları aracılığıyla yaygınlaştırılmalıdır.

Uluslararası iyi uygulamaların benimsenmesi, Kazakistan’ın aile içi şiddetle mücadelede yasal düzenlemelerini geliştirmesine ve etkili sonuçlar elde etmesine katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: aile içi şiddet, aile ve ev ilişkileri, kadınlar, aile içi şiddetin önlenmesi, yetkili organ

CURRENT TRENDS AND PRACTICES IN COMBATING DOMESTIC VIOLENCE IN FOREIGN COUNTRIES

Maya M. Kulbaeva¹

Abstract

Introduction and Purpose: The relevance of analyzing the legal regulation of protecting victims of domestic violence in Western European countries is determined by the ongoing dynamics of social and cultural change. The growing awareness of gender inequality and domestic violence necessitates continuous analysis and adaptation of legislative mechanisms. Domestic violence remains a pressing issue in many countries worldwide; therefore, examining international experience in legal regulation of domestic violence prevention is of crucial importance. The United Kingdom, Germany, France, and Austria represent states with significant expertise in combating domestic violence.

For centuries, in nearly all countries of the world, women did not enjoy equal rights with men in marital and family relations. Moreover, without any intervention or risk of accountability, men in households could treat women with cruelty. Until the mid-19th century, even in the criminal legislation of today's developed European countries, infliction of bodily harm upon wives was not considered a crime. This fact provides strong grounds to assume that massive numbers of murders and cases of permanent injury to women occurred in domestic settings prior to the criminalization of such acts.

In the modern world, according to the World Health Organization (WHO), women and children are most often the victims of violence in domestic and family relations. Recent WHO research indicates that every third woman globally experiences violence.

Statistical data also demonstrate that men may become victims of domestic violence (for example, in same-sex marriages, among persons with disabilities of various degrees, or individuals with mental illnesses). However, their number is disproportionately lower compared to women and children. This is undoubtedly linked to the inability of these groups to resist perpetrators due to their physical vulnerability.

In response to the global rise of domestic violence, European states adopted an international legal instrument that obliges signatory countries to enact legislation protecting victims' rights. This instrument is the Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence, adopted in Istanbul in 2011 (the Istanbul Convention).

According to the Istanbul Convention, domestic violence is defined as "all acts of physical, sexual, psychological or economic violence that occur within the family or domestic unit or between former or current spouses or partners, irrespective of whether the perpetrator shares or has shared the same residence with the victim".

This paper examines the experience of countries that have ratified the Istanbul Convention and that possess a legal framework for the prevention of domestic violence.

According to statistical data, men also become victims of domestic violence (in same-sex marriages, among individuals with varying degrees of disability, or persons with mental disorders, etc.); however,

¹ Assoc. Prof. Dr., H. Dosmukhamedov Atyrau University, Atyrau, Republic of Kazakhstan, Kulbai@mail.ru

their number is disproportionately lower compared to women and children. This, undoubtedly, is related to the inability of the latter to resist perpetrators due to their physical weakness.

In view of the global rise in domestic violence, European countries adopted an international legal instrument, under which states that have ratified it enacted legislation protecting the rights of victims of domestic violence. This instrument is the Council of Europe Convention on Preventing and Combating Violence against Women and Domestic Violence, adopted in Istanbul in 2011 (the Istanbul Convention).

According to the Istanbul Convention, domestic violence is defined as “all acts of physical, sexual, psychological or economic violence that occur within the family or domestic unit, or between former or current spouses or partners, irrespective of whether the perpetrator shares or has shared the same residence with the victim” .

We propose to examine the experience of countries that have ratified the Istanbul Convention and possess a legal framework for the prevention of domestic violence.

Materials and Methods: As research materials, legislative acts and other regulatory documents of Austria, Germany, France, and the United Kingdom were selected, governing offenses related to domestic violence. The aforementioned states possess extensive legislative experience in the prevention and suppression of domestic and family violence. The authors employed methods of scientific inquiry such as induction, comparative and contrastive analysis of legislative acts of Austria, Germany, France, and the United Kingdom. On the basis of normative analysis, both common and unique approaches to the regulation of domestic violence in each country were identified.

Results: The study demonstrates that European countries have developed a wide range of legal and institutional mechanisms to combat domestic violence. Austria was the first to introduce emergency protective orders through the 1997 Federal Act on Protection Against Domestic Violence, which empowered the police to issue immediate protective measures, created victim support centers, and established shelters. Judicial protective orders further reinforced victim safety by covering residences, workplaces, and educational institutions.

In Germany, although domestic violence is not a separate offense under the Criminal Code, perpetrators are held liable for bodily harm, sexual coercion, or related crimes. Since 2002, the Act on Protection Against Violence (GewSchG) has allowed victims to remain in shared residences, granting them exclusive use through court orders while imposing prohibitions on aggressors. The Red Cross and other organizations provide comprehensive support, including multilingual hotlines and temporary housing.

French legislation has regulated domestic violence since 1992, with severe penalties for physical, psychological, and sexual abuse. Protective orders were introduced in 2010, supported by technologies such as GPS-enabled electronic bracelets. Courts may also order financial support for victims and enforce compulsory psychological treatment of offenders. In addition, France operates extensive hotlines and legal aid services, reflecting its historical commitment to human rights protection.

In the United Kingdom, domestic violence is not a distinct criminal offense but is addressed through multiple legislative acts, including the Family Law Act (1996), Serious Crime Act (2015), and Domestic Violence, Crime and Victims Acts (2004, 2012). Available protective measures include Non-Molestation Orders (NMO), Occupation Orders (OO), Restraining Orders, and Domestic Violence Protection Notices/Orders (DVPN/DVPO). NMOs and OOs restrict perpetrators from approaching victims or children, while Restraining Orders may be issued following criminal proceedings. Since 2014, police have been authorized to issue DVPNs to ensure rapid victim protection prior to criminal prosecution.

Discussion and Conclusion: The results reveal both convergence and divergence in European approaches to addressing domestic violence. Austria and Germany emphasize immediate protective measures that allow victims to remain in their homes, thereby reducing displacement-related harm. In contrast, France has pioneered technological solutions such as GPS tracking of offenders, enhancing victim safety through real-time monitoring.

Germany and France demonstrate inclusivity by recognizing domestic violence in same-sex partnerships, reflecting evolving family law norms in Europe. This inclusivity broadens the scope of protection and acknowledges diverse forms of intimate partnerships.

A notable feature of the French system is its integration of punitive and rehabilitative measures: while penalties for domestic violence are severe, offenders may also be subjected to mandatory psychological treatment. This dual approach underscores the recognition of domestic violence as both a criminal and social problem requiring long-term behavioral correction.

The United Kingdom's framework illustrates a layered protection system, where both civil and criminal instruments operate in parallel. The introduction of DVPNs demonstrates a pragmatic shift toward ensuring immediate safety without waiting for judicial proceedings. However, the absence of a legally distinct category of "domestic violence" may create ambiguity, potentially complicating prosecution and data collection.

Overall, the comparative analysis indicates that protective orders remain one of the most effective mechanisms for safeguarding victims of domestic violence. European countries complement legal instruments with support services, hotlines, shelters, and financial assistance. The reliance on both state and non-governmental actors underscores the multidimensional nature of effective victim protection.

The experience of Austria, Germany, France, and the United Kingdom demonstrates that domestic violence is among the most widespread forms of unlawful conduct, with serious and often irreversible consequences for victims. These countries emphasize prevention by allocating substantial resources for legal, psychological, and social assistance, while protective orders have proven to be one of the most effective measures against offenders. Technological solutions, such as geolocation bracelets in France, further enhance victim safety.

For Kazakhstan, adopting similar practices could significantly strengthen protection mechanisms. We propose mandatory collection of comprehensive information on prospective marital partners prior to official registration, including criminal records, mental health, marital status, and financial liabilities. This would reduce risks of conflict and domestic violence within families.

In addition, crisis centers across all regions should be developed and financially supported, alongside active promotion of family values, legal awareness, and a culture of zero tolerance toward violence. Learning from international best practices will help Kazakhstan improve legal regulation and achieve effective results with fewer resource expenditures.

Keywords: Domestic violence, family and household relations, women, prevention of domestic violence, authorized body.

SOSYAL MEDYA GÜNÜMÜZ YEMEK KÜLTÜRÜNÜ ŞEKİLLENDİRİYOR MU?

“INSTAGRAMLANABİLİR” YEMEK KÜLTÜRÜ

Semra Geçkin Onat¹

Özet

Sosyal medya platformları, değişik kültürdeki yiyecekleri keşfetme, yemek yeme ve onlarla etkileşim kurma biçimimizi dönüştürdü. Viral yemek trendlerinden yeni nesil mutfak etkilerine kadar, sosyal medya dijital çağın yemek kültürünü yeniden şekillendirdi. Son dönemde yaptığımız her mekanı, her yemeği, sunumu “Instagrammable”, yani sosyal medyada paylaşılabılır şekilde tasarlar, paylaşır olduk. Bir yemeğin Instagram'da muhteşem görünme yeteneği, başarısını belirleyebilir veya bozabilir. Günümüzün restoran müşterileri artık sadece yemek yemiyor; fotoğraf çekiyorlar. Yapılan bir ankete göre, milenyum kuşağı ve Z kuşağı restoran müşterilerinin yaklaşık %69'u yemeğinden bir lokma almadan önce yemeklerinin fotoğraflarını çekiyorlar. Yemeğin görsel cazibesi, Instagram'da gezinen kullanıcıların göz alıcı renklere, estetik tasarımlara ve egzotik ekipmanlara ilgi duymasıyla, etkileşim sağlanmasında şaşırtıcı bir rol oynuyor. İster Instagram tarif grupları, ister TikTok yemek yarışmaları veya yemek forumları, insanlar paylaşılan mutfak deneyimleri üzerinden birbirleriyle bağ kurarlar, etkileşim yaşarlar. Bu topluluk duygusu, bireylerin yemek sevgileri üzerinden, coğrafi sınırların ötesinde bile bağ kurmalarına yardımcı olur. Sosyal medya, görsel olarak çarpıcı, yapımı kolay veya kültürel açıdan çeşitli yemekleri öne çıkararak yemek trendlerini şekillendiriyor. Algoritmalar, ilgi çekici, paylaşılabılır içerikleri tercih ederek basit bir tarifi küresel bir fenomene dönüştürüyor. Sosyal medya yemek trendleri her zamankinden daha etkili ve tüketicilerin yiyecek ve içeceklerle etkileşim kurma biçimini yeniden şekillendiriyor. Sonuç olarak, beğeni, yorum, paylaşım ve etkileşim sayısını saymak, dünya çapında kültürel gastronominin etkisini belirlemede çok önemlidir.

Bu çalışmada, son dönemin popüler sosyal medya trendlerinden birisi olan “Instagrammable – Instagramlanabilir” kavramı yani instagramda paylaşılan bir yemeğin, paylaşılabılır bir biçimde tasarlanmasının insanların yeme içme pratiklerinde meydana getirdiği değişim örnekler üzerinden incelenecektir.

Anahtar Kelimeler: Sosyal medya, Instagramlanabilir, Yemek Kültürü, Instagram.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Okan Üniversitesi , Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Yeni Medya ve İletişim Bölümü, İstanbul/Türkiye, semra.onat@okan.edu.tr

IS SOCIAL MEDIA SHAPING TODAY’S FOOD CULTURE? THE ‘INSTAGRAMMABLE’ FOOD CULTURE

Semra Gekin Onat¹

Abstract

Social media platforms have transformed the way we discover, eat and interact with foods from different cultures. From viral food trends to new-generation culinary influences, social media has reshaped the food culture of the digital age. Recently, we have been designing and sharing every venue, every meal and every presentation in an ‘Instagrammable’ way, i.e. in a way that can be shared on social media. A dish's ability to look stunning on Instagram can make or break its success. Today's restaurant customers are no longer just eating; they are taking photos. According to a survey, approximately 69% of millennial and Gen Z restaurant customers take photos of their food before taking a single bite. The visual appeal of a dish plays a surprising role in driving engagement, as Instagram users are drawn to eye-catching colours, aesthetic designs, and exotic equipment. Whether it is Instagram recipe groups, TikTok food challenges, or food forums, people connect with each other and engage through shared culinary experiences. This sense of community helps individuals connect with others beyond geographical boundaries through their shared love of food. Social media shapes food trends by highlighting visually striking, easy-to-make, or culturally diverse dishes. Algorithms prioritise engaging, shareable content, turning a simple recipe into a global phenomenon. Social media food trends are more influential than ever and are reshaping how consumers interact with food and drink. As a result, counting likes, comments, shares, and interactions is crucial in determining the impact of global cultural gastronomy.

In this study, the concept of ‘Instagrammable,’ one of the most popular social media trends of recent times, will be examined through examples of the changes it has brought about in people's eating and drinking practices.

Keywords: Social media, Instagrammable, Food Culture, Instagram.

¹ Asst. Prof. Dr., İstanbul Okan University Applied Sciences Faculty, Department of New Media and Communication, İstanbul/Türkiye, semra.onat@okan.edu.tr

OSMANLI MUTFAĞINDA KULLANILAN YENİLEBİLİR OTLAR VE BAHARATLAR ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Denizkan Kağan Tüfekçi¹, Çağla Özer²

Özet

Giriş ve Amaç: Tarihin ilk çağlarından itibaren insanlar, yenilebilir otları hem taze hem de kurutulmuş formlarda çeşitli şekillerde tüketmişlerdir. Özellikle kurutma işlemi uygulanmasının temel sebebi uzun süreli muhafaza ve taze bulunmadığı mevsimlerde de kullanımını sağlamaktır. Osmanlı Dönemi'nde de otlar ve baharatlar, mutfak kültürünün ayrılmaz birer parçası olmuş; yemeklerde, salatalarda, şerbetlerde ve tatlılarda geniş bir kullanım alanı bulmuştur.

Osmanlı mutfağının zenginliğini destekleyen yenilebilir otların ve baharatların; hangi yemeklerde ne amaçla kullanıldıklarını belirlemek, hangi ürünlerle eşleştiklerini incelemek, özellikle günümüzde çok fazla bilinmeyen veya unutulmaya yüz tutmuş olanlarını tespit ederek detaylı bir literatür taramasıyla ortaya koymaktır. Böylece Osmanlı mutfak kültürünün zenginliğini ve bitkisel çeşitliliğini ortaya koymak ve bu mirası geleceğe aktarmak amaçlanmaktadır.

Yöntem: Araştırma sürecinde, bu otların ve baharatların Osmanlı mutfağındaki kullanım alanları, hangi tür ürünlerle birlikte kullanıldıkları, hangi botanik familyaya ait oldukları ve sınıflandırmaları ayrıntılı olarak ele alınacaktır. Hindiba, karabiber, kişniş, kimyon, safran, tarçın, zerdeçal, zencefil, nane, kekik gibi yaygın olarak bilinen baharatların yanı sıra; altınotu, sultanotu ve eğir kökü gibi daha az bilinen ot ve baharatlar da bu çalışmanın kapsamına dâhil edilmiştir. Osmanlı mutfak sözlüğü, Osmanlı yemek kültürü üzerinde çeşitli kitap ve yayınlar ve sayehatnameler üzerinden kapsamlı bir literatür taraması gerçekleştirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Yenilebilir Otlar, Baharatlar, Osmanlı mutfağı.

¹ Yüksek Lisans öğrencisi, İstinye Üniversitesi, Güzel Sanatları, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, İstanbul/Türkiye, 2405031074@stu.istinye.edu.tr

² Doç. Dr. Çağla Özer, İstinye Üniversitesi, Güzel Sanatları, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, İstanbul/Türkiye, cozer@istinye.edu.tr

AN INVESTIGATION INTO EDIBLE HERBS AND SPICES USED IN OTTOMAN CUISINE

Denizkan Kağan Tüfekçi¹, Çağla Özer²

Abstract

Introduction and Purpose: Since the earliest ages of history, people have consumed edible herbs in various forms, both fresh and dried. The primary reason for drying herbs is to preserve them for long periods and to enable their use during seasons when they are not available fresh. During the Ottoman era, herbs and spices also became an integral part of the culinary culture, finding wide usage in dishes, salads, sherbets, and desserts.

This study aims to identify the edible herbs and spices that contributed to the richness of Ottoman cuisine, determine their purposes of use in different dishes, examine the ingredients they were paired with, and highlight those that are lesser-known or nearly forgotten today through a detailed literature review. The ultimate goal is to reveal the botanical diversity and richness of Ottoman culinary heritage and help preserve this cultural legacy for future generations.

Method: During the research process, the areas of use of these herbs and spices in Ottoman cuisine, the types of products they were used with, the botanical families they belong to, and their classifications will be examined in detail. In addition to commonly known spices such as chicory, black pepper, coriander, cumin, saffron, cinnamon, turmeric, ginger, mint, and thyme, lesser-known herbs and spices like golden herb (*altınotu*), sultan's herb (*sultanotu*), and sweet flag root (*eğir kökü*) are also included within the scope of this study. A comprehensive literature review will be conducted using Ottoman culinary dictionaries, books and publications on Ottoman food culture, as well as travelogues.

Keywords: Edible Herbs, Spices, Ottoman cuisine.

¹ Graduate student, Istinie University, Institute of Graduate Education, Department of Gastronomy and Culinary, İstanbul/Türkiye, 2405031074@stu.istinie.edu.tr

² Assoc. Prof. Dr., Istinie University, Faculty of Fine Arts, Design and Architecture, Department of Gastronomy and Culinary Arts, İstanbul/Türkiye, cozer@istinie.edu.tr

GASTRODİPLOMASİ BAĞLAMINDA TÜRK MUTFAĞININ AVRUPA'DA TANITIMI İÇİN GERÇEKLEŞTİRİLEN FAALİYETLER ÜZERİNE BİR DURUM ANALİZİ

Şevki Samet Yılmaz¹, Setenay Melek Yurttabir²

Özet

Giriş ve Amaç: Gastrodiplomasi, ülkelerin mutfak kültürlerini kamu diplomasisi aracı olarak kullanarak uluslararası tanıtımlarını güçlendirmeyi amaçlar. Türkiye'nin zengin mutfak mirası önemli bir potansiyele sahip olsa da, faaliyetler çoğunlukla bireysel çabalarla sınırlıdır. Bu çalışma, Edremit Körfezi örneğinde tanıtım faaliyetlerini inceleyerek etkili ve sürdürülebilir stratejiler geliştirmeyi hedeflemektedir.

Yöntem: Araştırma nitel araştırma yöntemi ve durum çalışması deseniyle yürütülmüştür. Örneklem olarak, Edremit Körfezi bölgesinde faaliyet gösteren yerel yönetim temsilcileri, turizm işletmecileri, akademisyenler ve gastronomi alanındaki sivil toplum kuruluşu temsilcileri arasından ölçüt örnekleme yöntemiyle seçilen yedi katılımcıyla yarı yapılandırılmış görüşmeler gerçekleştirilmiş; katılımcılar K1, K2, K3 şeklinde kodlanmıştır. Veriler, üç ana tema çerçevesinde toplanmış, içerik analizi yöntemiyle çözümlenmiş ve bulgular katılımcı ifadeleriyle desteklenmiştir.

Bulgular: Edremit Körfezi mutfağı, kültürel çeşitliliği ve ürün zenginliğiyle Türkiye'nin gastrodiplomasi stratejilerinde etkili bir araç potansiyeline sahiptir; ancak mevcut tanıtım faaliyetleri yetersiz olup, çok aktörlü ve sürdürülebilir iş birliği gereklidir.

Tartışma ve Sonuç: Türk mutfağının gastrodiplomasi aracı olarak önemli bir potansiyele sahip olduğunu, ancak mevcut tanıtım faaliyetlerinin yeterince yapılandırılmadığını ve parçalı kaldığını göstermektedir. Bu durum, koordinasyon eksikliğini ve çok aktörlü strateji ihtiyacını ortaya koymaktadır. Yerelden ulusal ve uluslararası düzeye uzanan bütüncül bir strateji, mutfağın kimlikli ve etkili biçimde temsilini sağlayacak, kültürel diplomasi ve dış politika hedeflerini destekleyecektir.

Anahtar Kelimeler: Gastrodiplomasi, Türk mutfağı, Edremit Körfezi.

¹ Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, İzmir/Türkiye
yilmazsevki@gmail.com

² setenay@balikesir.edu.tr

A SITUATION ANALYSIS ON THE ACTIVITIES CARRIED OUT FOR THE PROMOTING OF TURKISH CUISINE IN EUROPE WITHIN THE CONTEXT OF GASTRODIPLOMACY

Şevki Samet Yılmaz¹, Setenay Melek Yurttabir²

Abstract

Introduction and Objective: Gastrodiplomacy aims to strengthen the international promotion of countries by using their culinary cultures as a public diplomacy tool. While Turkey's rich culinary heritage holds significant potential, activities are often limited to individual efforts. This study aims to develop effective and sustainable strategies by examining promotional activities in the case of Edremit Bay.

Method: The research was conducted using qualitative research methods and a case study design. Semi-structured interviews were conducted with seven participants selected using criterion sampling from among local government representatives, tourism operators, academics, and representatives of gastronomy NGOs operating in the Edremit Bay region. Participants were coded as C1, C2, and C3. Data were collected around three main themes, analyzed using content analysis, and the findings were supported by participant statements.

Findings: With its cultural diversity and richness of products, Edremit Bay cuisine has the potential to be an effective tool in Turkey's gastrodiplomacy strategies; however, current promotional activities are insufficient, and multi-actor and sustainable collaboration is necessary.

Discussion and Conclusion: This demonstrates that Turkish cuisine has significant potential as a gastrodiplomacy tool, but current promotional activities remain insufficiently structured and fragmented. This demonstrates a lack of coordination and the need for a multi-actor strategy. A holistic strategy, spanning from local to national and international levels, will ensure the cuisine's identity and effective representation, supporting cultural diplomacy and foreign policy objectives.

Keywords: Gastrodiplomacy, Turkish cuisine, Edremit Bay.

¹ Dokuz Eylül Üniversitesi, Institute of Social Sciences, Department of Gastronomy and Culinary Arts, İzmir/Türkiye, yilmazsevkiismet@gmail.com

² setenay@balikesir.edu.tr

LEZZETLİ HATIRALAR: GASTRONOMİK HEDİYELİK ÜRÜNLERİN DESTİNASYON PAZARLAMASINDAKİ ROLÜ

Semahat Göker Özyürek¹

Özet

Giriş ve Amaç: Günümüzde destinasyon pazarlaması yalnızca fiziksel çekicilikler üzerinden değil, deneyimsel ve duygusal unsurlar üzerinden de şekillenmektedir. Bu bağlamda gastronomik hediyelik ürünler, turistlerin destinasyonla kurduğu duygusal ve kültürel bağın bir göstergesi haline gelmiştir. Çalışmanın amacı; gastronomik hediyelik ürünlerin destinasyon imajı üzerindeki etkisini, otantiklik algısı, satın alma motivasyonları ve niyetleri bağlamında değerlendirmek ve bu değişkenler arasında bir model önermektir.

Yöntem: Çalışma kavramsal bir model önerisine dayanmaktadır. Modelde otantiklik algısı (nesnel, inanç temelli, duygusal boyutlar) ile destinasyon imajı (bilişsel, duygusal, genel imaj) ve satın alma niyeti arasındaki ilişkiler değerlendirilmiştir. Ayrıca, satın alma motivasyonları ve destinasyon imajı, aracılık rolü üstlenen değişkenler olarak ele alınmıştır. İlgili değişkenleri ölçmek üzere geçerliliği daha önce kanıtlanmış ölçekler temel alınarak bir anket formu yapılandırılmıştır.

Bulgular: Modelde yer alan değişkenler arasındaki ilişkilerin, özellikle otantiklik algısının hem doğrudan hem dolaylı yollarla satın alma niyeti ve destinasyon imajı üzerinde anlamlı etkiler yarattığı varsayılmaktadır. Araştırmanın ilerleyen aşamalarında bu model nicel veriyle test edilerek doğrulanacaktır.

Tartışma ve Sonuç: Gastronomik hediyelik ürünler, destinasyonun marka kimliğinin bir parçası olarak deneyimi kalıcı kılmakta ve yerel kültürün sürdürülebilirliğine katkı sunmaktadır. Bu bağlamda, destinasyon yöneticileri, yerel üreticiler ve girişimciler için pazarlama stratejileri geliştirilmesi önerilmektedir. Özellikle coğrafi işaretli ürünler üzerinden geliştirilecek tematik ve özgün hediyelikler, destinasyonun rekabet gücünü artırabilir.

Anahtar Kelimeler: Gastronomi, Otantiklik Algısı, Satın Alma Niyeti, Destinasyon Pazarlaması.

¹ Dr, Bağımsız Araştırmacı, İzmir/Türkiye, semahatgkr08@gmail.com

TASTY MEMORIES: THE ROLE OF GASTRONOMIC SOUVENIRS IN DESTINATION MARKETING

Semahat Göker Özyürek¹

Abstract

Introduction and Purpose: Today, destination marketing is shaped not only by physical attractions but also by experiential and emotional components. In this context, gastronomic souvenirs have emerged as indicators of the emotional and cultural bonds tourists form with the destination. The aim of this study is to evaluate the impact of gastronomic souvenirs on destination image in relation to perceptions of authenticity, purchase motivations, and purchase intentions, and to propose a model among these variables.

Materials and Methods: The study is based on a conceptual model proposal. The model examines the relationships between authenticity perception (objective, constructive, and existential dimensions), destination image (cognitive, affective, and overall image), and purchase intention. Moreover, purchase motivations and destination image are treated as mediating variables. A questionnaire was developed based on previously validated measurement scales to assess the relevant constructs.

Findings: It is assumed that the relationships among the variables in the model-particularly the direct and indirect effects of authenticity perception on purchase intention and destination image-are significant. In the next phase of the study, the proposed model will be empirically tested using quantitative data.

Discussion and Conclusion: Gastronomic souvenirs help make the tourist experience more memorable and contribute to the sustainability of local culture as a component of destination branding. In this regard, strategic marketing recommendations are provided for destination managers, local producers, and entrepreneurs. Especially, thematic and original souvenirs based on geographically indicated products can enhance the competitive strength of the destination.

Keywords: Gastronomi, Perceived Authenticity, Purchase Intention, Destination Marketing.

¹ Dr, Independent Researcher, Izmir/Türkiye, semahatgkr08@gmail.com

BALIKESİR İLİNDE KADIN GİRİŞİMCİLERİN DİJİTALLEŞMEYE BAKIŞ AÇILARI¹

Ceyda Yılmaz², Kübra Nur Köse³, Berfin Çiftçi⁴, Gülşah Özdemir⁵

Özet

Giriş ve Amaç: Bu çalışma, Balıkesir ilinde faaliyet gösteren kadın girişimcilerin dijitalleşme sürecine ve dijital araç kullanımına yönelik bakış açılarını incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırmada, dijitalleşmenin girişimcilik faaliyetleri üzerindeki etkileri, sunduğu fırsatlar ve karşılaşılan zorluklar bütüncül bir bakış açısıyla ele alınmıştır.

Yöntem: Araştırmada karma yöntem yaklaşımı benimsenmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşmeler ve anketler aracılığıyla hem nicel hem de nitel veri toplanmıştır. Araştırma evrenini, Balıkesir’de gıda, turizm, el sanatları, perakende, hizmet ve dijital içerik üretimi gibi farklı sektörlerde faaliyet gösteren kadın girişimciler oluşturmuştur. Basit tesadüfi örnekleme yöntemi ile seçilen 7–12 katılımcıdan elde edilen veriler, içerik analizi ve tanımlayıcı istatistikler ile değerlendirilmiştir.

Bulgular: Araştırma bulgularına göre, 0–5 yıl işletme geçmişine sahip girişimciler dijital araçların işletme tanıtımı ve büyümesinde kritik öneme sahip olduğunu vurgulamaktadır. Ancak sınırlı bütçe ve teknik bilgi eksikliği, bu araçların etkin kullanımını kısıtlamaktadır. Dijitalleşme konusunda daha deneyimli girişimcilerin ise markalaşma ve online satış kanallarında daha etkili stratejiler geliştirdikleri görülmüştür.

Tartışma ve Sonuç: Katılımcılar, dijital araç kullanımının gelecekte kaçınılmaz olarak artacağını ve özellikle e-ticaret ile sosyal medya pazarlamasının stratejik önem kazanacağını öngörmektedir. Bu doğrultuda, kadın girişimcilerin dijital dönüşüme adaptasyonunu desteklemek amacıyla teknik eğitimlerin yaygınlaştırılması ve altyapı iyileştirmelerinin gerekli olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışma, hem akademik literatüre hem de uygulama alanına katkı sağlayacak stratejik bir değerlendirme sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kadın girişimci, dijitalleşme, dijital araç, Balıkesir.

¹ Bu çalışma Tübitak 2209A tarafından desteklenen 1919B012472619 numaralı projenin çıktıları içermektedir.

² Lisans Öğrenci, Balıkesir Üniversitesi, Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret Bölümü, Balıkesir/Türkiye, cydyilmz1234@gmail.com

³ Lisans Öğrenci, Balıkesir Üniversitesi, Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret Bölümü, Balıkesir/Türkiye, kubrakose023@gmail.com

⁴ Lisans Öğrenci, Balıkesir Üniversitesi, Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret Bölümü, Balıkesir/Türkiye, ciftciberfin92@gmail.com

⁵ Dr. Öğr. Üyesi, Balıkesir Üniversitesi, Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Uluslararası Ticaret Bölümü, Balıkesir/Türkiye, gulsah.ozdemir@balikesir.edu.tr

PERSPECTIVES OF WOMEN ENTREPRENEURS ON DIGITALIZATION IN BALIKESIR¹

Ceyda Yılmaz², Kübra Nur Köse³, Berfin Çiftçi⁴, Gülşah Özdemir⁵

Abstract

Introduction and Purpose: This study aims to examine the perspectives of women entrepreneurs operating in Balıkesir on the digitalization process and the use of digital tools. The research addresses the effects of digitalization on entrepreneurial activities, the opportunities it offers, and the challenges encountered in a holistic manner.

Materials and Methods: A mixed-method approach was adopted in the study. Both quantitative and qualitative data were collected through semi-structured interviews and questionnaires. The research population consisted of women entrepreneurs operating in various sectors in Balıkesir, including food, tourism, handicrafts, retail, services, and digital content production. Data were obtained from 7–12 participants selected through simple random sampling and were

Results: According to the findings, entrepreneurs with 0–5 years of business experience emphasized that digital tools are critical for business promotion and growth. However, limited budgets and lack of technical knowledge restrict their capacity for effective use. On the other hand, more experienced entrepreneurs were observed to develop more effective strategies in branding and online sales channels.

Discussion and Conclusion: Participants predicted that the use of digital tools will inevitably increase in the future and that e-commerce and social media marketing will gain strategic importance. In this context, it was concluded that expanding technical training and improving infrastructure are essential to support women entrepreneurs' adaptation to digital transformation. The study provides a strategic evaluation that will contribute to both academic literature and practical applications.

Keywords: Women enterpreneus, Digitalization, Digital tools, Balıkesir.

¹ This study includes the outputs of the project numbered 1919B012472619, supported by TÜBİTAK 2209-A.

² Undergraduate student, Balıkesir University, Burhaniye Faculty of Applied Sciences, Department of International Trade, Balıkesir/Türkiye, cydylmz1234@gmail.com

³ Undergraduate student, Balıkesir University, Burhaniye Faculty of Applied Sciences, Department of International Trade, Balıkesir/Türkiye, kubrakose023@gmail.com

⁴ Undergraduate student, Balıkesir University, Burhaniye Faculty of Applied Sciences, Department of International Trade, Balıkesir/Türkiye, ciftciberfin92@gmail.com

⁵ Asst. Prof. Dr., Balıkesir University, Burhaniye Faculty of Applied Sciences, Department of International Trade, Balıkesir/Türkiye, gulsah.ozdemir@balikesir.edu.tr

KOKU PAZARLAMASININ GÜCÜ: LİTERATÜRE DAYALI BİR ÖN ÇALIŞMA

Aleyna Aktürk¹, Cem Solaklar², Volkan Özbek³

Özet

Günümüzde markalar mevcut ve potansiyel müşterilerine alışıldık pazarlama yöntemleri kullanmak yerine, onların duyularına seslenmeyi, duygusal deneyim yaşatmayı ve zihinlerinde yer etmeyi istemektedir. Çünkü tüketiciler bağ kurabildikleri markaları tercih etme eğilimindedirler. Bu noktada duygusal pazarlama ön plana çıkmaktadır. Özellikle koku pazarlaması satışları artırmada, marka kimliği ve sadakati oluşturmada, mağazada uzun süre kalmada, hoş duygular uyandırmada, marka ve ürün hakkında bilgi vermede önemli rol oynamaktadır. Bu doğrultuda, koku pazarlamasına yönelik yapılan çalışmaların incelenmesi ve gelecekte bu konuda gerçekleştirilecek araştırmalara kaynak oluşturulması önem arz etmektedir.

Bu araştırmanın amacı, duygusal pazarlamanın önemli bileşenlerinden biri olan koku pazarlamasının tüketici davranışları üzerindeki etkisini ortaya koymaktır. Bu amaçla bir literatür araştırması gerçekleştirilerek derleme türü bir ön çalışma ortaya konmuştur. Konu hakkında yapılan araştırmalar irdelenmiş, yorumlanmış ve gelecekte bu konuda yapılacak çalışmalar için önerilerde bulunularak çalışma tamamlanmıştır.

Anahtar sözcükler: Tüketici davranışı, duygusal pazarlama, koku pazarlaması.

¹ Lisans Öğrencisi, Balıkesir Üniversitesi Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi Uluslararası Ticaret Bölümü, Balıkesir / Türkiye, aleynna987@gmail.com

² Lisans Öğrencisi, Balıkesir Üniversitesi Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi Uluslararası Ticaret Bölümü, Balıkesir / Türkiye, cemsolaklar.16@gmail.com

³ Prof. Dr., Balıkesir Üniversitesi Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi Uluslararası Ticaret Bölümü, Balıkesir / Türkiye, vozbek@balikesir.edu.tr

THE POWER OF SCENT MARKETING: A PRELIMINARY LITERATURE BASED STUDY

Aleyna Aktürk¹, Cem Solaklar², Volkan Özbek³

Abstract

Today, instead of using conventional marketing methods, brands want to appeal to their existing and potential customers' senses, create an emotional experience and stay in their minds. Because consumers tend to prefer brands that they can connect with. At this point, sensory marketing comes to the fore. In particular, scent marketing plays an important role in increasing sales, creating brand identity and loyalty, staying in the store for a long time, evoking pleasant emotions, and providing information about the brand and product. In this direction, it is important to examine the studies on scent marketing and to create a source for future research on this subject.

The aim of this research is to reveal the effect of scent marketing, one of the important components of sensory marketing, on consumer behavior. For this purpose, a literature review was conducted and a compilation type preliminary study was put forward. The research on the subject was analyzed, interpreted and the study was completed by making suggestions for future studies on this subject.

Keywords: Consumer behavior, sensory marketing, scent marketing.

¹ Undergraduate Student, Balıkesir University Burhaniye Faculty of Applied Sciences International Trade Department, Balıkesir / Türkiye, aleynna987@gmail.com

² Undergraduate Student, Balıkesir University Burhaniye Faculty of Applied Sciences International Trade Department, Balıkesir / Türkiye, cemsolaklar.16@gmail.com

³ Prof. Dr., Balıkesir University Burhaniye Faculty of Applied Sciences International Trade Department, Balıkesir / Türkiye, vozbek@balikesir.edu.tr

YENİLENMİŞ ÜRÜNLERDE ALGILANAN RİSKİN DEMOGRAFİK ÖZELLİKLER AÇISINDAN KARŞILAŞTIRILMASI: CEP TELEFONU ÖRNEĞİ

Tevhide Beyza Çakmak Doğan¹, Mehmet Emin Akkılıç², Mehmet Selim Dikici³

Özet

Bu çalışmanın amacı, tüketicilerin yenilenmiş cep telefonlarına yönelik algıladıkları riskin demografik özellikler açısından farklılaşıp farklılaşmadığını incelemektir. Yenilenmiş ürünler, sürdürülebilir tüketim anlayışının önemli bir parçası olmakla birlikte, tüketiciler açısından kalite, güvenilirlik ve performans gibi unsurlarda belirsizlikler barındırabilmektedir. Bu belirsizlikler algılanan risk düzeylerini artırarak satın alma niyetini etkileyebilmektedir. Araştırmada algılanan risk boyutları; finansal risk, performans riski, psikolojik risk, sosyal risk ve zaman riski kapsamında ele alınmıştır. Demografik değişkenler olarak ise cinsiyet, medeni durum, eğitim düzeyi, gelir seviyesi ve yaş dikkate alınmıştır. Veriler anket yöntemiyle toplanmış ve istatistiksel analizler aracılığıyla gruplar arası farklılıklar test edilmiştir. Elde edilen bulgular, algılanan riskin söz konusu demografik değişkenler bakımından anlamlı bir farklılık göstermediğini ortaya koymuştur. Başka bir ifadeyle, tüketicilerin yenilenmiş cep telefonlarına yönelik algıladıkları risk düzeyleri cinsiyet, medeni durum, eğitim, gelir ve yaş açısından benzerlik göstermektedir. Sonuç olarak, yenilenmiş ürünlere yönelik pazarlama stratejilerinde demografik faktörlerden ziyade, algılanan risk unsurlarını azaltmaya yönelik güven oluşturuvcu uygulamaların (garanti, sertifikasyon, şeffaf bilgi paylaşımı vb.) ön plana çıkarılması gerektiği vurgulanmaktadır. Çalışma, sürdürülebilir tüketim davranışlarının teşvik edilmesi ve firmaların daha etkili stratejiler geliştirmesi açısından önemli bulgular sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Yenilenmiş ürün, algılanan risk, demografik özellikler, cep telefonu, tüketici davranışı.

¹ Yüksek lisans öğrencisi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası Ticaret ve Pazarlama Anabilim Dalı, Balıkesir/Türkiye, tevhidbeyzadogan@gmail.com

² Prof. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası Ticaret Bölümü, Balıkesir/Türkiye, ekkilic@balikesir.edu.tr

³ Dr. Öğr. Üyesi, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Uluslararası Ticaret Bölümü, Balıkesir/Türkiye, msdikici@balikesir.edu.tr

COMPARISON OF PERCEIVED RISK IN REFURBISHED PRODUCTS ACCORDING TO DEMOGRAPHIC CHARACTERISTICS: THE EXAMPLE OF MOBILE PHONE

Tevhide Beyza Çakmak Doğan¹, Mehmet Emin Akkılıç², Mehmet Selim Dikici³

Abstract

This study the purpose of consumers refurbished mobile phones oriented what they perceive risk demographic features in terms of differentiated does not differ to examine. Renewed products, sustainable consumption understanding of important One part of being together, consumers in terms of quality, reliability and performance like in the elements uncertainties These uncertainties can include perceived risk levels by increasing purchase intention can affect. In the research perceived risk dimensions; financial risk, performance risk, psychological risk, social risk and time risk in the scope of hand Demographic variables aspect whereas gender, marital status, education level of income level and age consideration Data taken questionnaire with the method collected and statistical analysis through groups inter-The differences were tested. The results obtained findings, perceived risk promise subject demographic variables in terms of significant One difference does not show emerge has put. Another One In other words , consumers refurbished mobile phones oriented their perceived risk levels gender , marital status, education , income And age in terms of similarity The result shows as, renewed to the products oriented marketing in their strategies demographic factors rather, perceived risk factors to reduce oriented trust creator applications (guarantee, certification, transparency information sharing, etc.) to the forefront necessary The work is emphasized as sustainable consumption their behavior incentive to be done And companies more effective strategies development in terms of important findings offers.

Keywords: Renovated product, perceived risk, demographic features, mobile phone, consumer behavior.

¹ MBA student, Balıkesir University, Social Institute of Sciences, International Trade and Marketing Department, Balıkesir/Türkiye, tevhidebeyzadogan@gmail.com

² Prof. Dr., Balıkesir University, Burhaniye Applied Faculty of Science, Department of International Trade, Balıkesir/Türkiye, eakkilic@balikesir.edu.tr

³ Asst. Prof. Dr., Balıkesir University, Burhaniye Applied Faculty of Science, Department of International Trade, Balıkesir/Türkiye, msdikici@balikesir.edu.tr

1993–2025 DÖNEMİNDE RESESYON GÖSTERGELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI: SAHM RULE VE GSYH TEMELLİ YAKLAŞIMLAR

Cumali Marangoz¹, Lütfi Biçimveren²

Özet

Giriş ve Amaç: Bu çalışma, 1993M1–2025M1 döneminde Amerika Birleşik Devletleri için Sahm Rule Recession Index ve GSYH temelli resesyona göstergesini karşılaştırmalı olarak incelemektedir.

Yöntem: Bu çalışmada, üç değişkenden oluşan bir veri seti kullanıldı: Sahm kuralı resesyona endeksi, GSYH temelli resesyona endeksi ve ticaret belirsizliği endeksi. Veri seti, 1993M1’den 2025M1’e kadar olan dönemi kapsayan aylık gözlemlerden oluşmaktadır. Metodoloji olarak kuantil üzerine kuantil (quantile-on-quantile) yaklaşımı kullanıldı.

Bulgular: Bulgular, Sahm Rule’un özellikle işsizlikteki ani artışlara duyarlı olduğunu ve resesyona erken dönemde tespit etmede önemli bir araç sunduğunu göstermektedir. GSYH temelli göstergenin ise daha geç tepki verdiği, fakat resesyona derinliği hakkında daha kapsamlı bilgi sunduğu tespit edilmiştir. Analiz ayrıca ticaret belirsizliğinin (trade uncertainty) resesyona göstergeleriyle olan etkileşimini ortaya koymaktadır. Bulgulara göre ticaret belirsizliği tek başına resesyona sinyallerini sınırlı düzeyde etkilese de, Sahm Index ve GSYH temelli göstergeler yüksek seviyelerde iken belirsizliğin artması ekonomik daralmanın şiddetini katlanarak artırmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışma, resesyona dinamiklerinin doğrusal olmayan (nonlinear) yapısını ve belirsizlik şoklarının ekonomik kırılmalıkları güçlendirdiğini göstermektedir. Sonuç olarak, politika yapımcıların yalnızca makroekonomik göstergeleri değil aynı zamanda belirsizlik faktörlerini de dikkate alması gerektiği vurgulanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ekonomi Politikası, Resesyona endeksi, Ticaret belirsizliği.

¹ Dr. Öğr Üyesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, Ağrı/Türkiye, cmarangoz@agri.edu.tr

² Doktora öğrencisi, Bağımsız Araştırmacı, Nevşehir/Türkiye, udilutfibicimveren@gmail.com

RECESSION INDICATOR COMPARISON 1993-2025: SAHM RULE AND GDP BASED APPROACHES

Cumali Marangoz¹, Lütfi Biçimveren²

Abstract

Introduction and Purpose: This study examines the Sahm Rule Recession Index and the GDP-based recession indicator for the United States over the period 1993M1–2025M1.

Materials and Methods: In this study, we use a dataset consisting of three variables: the Sahm rule recession index, the GDP-based recession index, and the trade uncertainty index. The dataset contains monthly observations covering the period from 1993M1 to 2025M1. We apply the quantile-on-quantile approach as the methodology.energy consumption.

Results: The findings suggest that the Sahm Rule is highly responsive to sudden increases in unemployment and provides an effective early warning signal of recessions, while the GDP-based measure reacts more slowly but offers broader insights into the depth and persistence of economic downturns. The analysis further explores the role of trade uncertainty in shaping recession dynamics. Results indicate that trade uncertainty alone has limited direct impact on recession signals; however, when combined with elevated levels of both the Sahm Index and the GDP-based indicator, rising uncertainty significantly amplifies the severity of economic contractions.

Discussion and Conclusion: The current study has demonstrated that the nonlinear nature of recession dynamics and underscores the importance of considering uncertainty shocks in addition to conventional macroeconomic indicators. Ultimately, the study emphasizes the necessity for policymakers to incorporate both cyclical indicators and uncertainty measures when evaluating economic vulnerabilities.

Keywords: Economic Policy, Recession, Trade Uncertainty.

¹ Asst. Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, Department of Economy, Ağrı/Türkiye, cmarangoz@agri.edu.tr

² Phd student, Independent Researcher, Nevşehir/Türkiye, udilutfibicimveren@gmail.com

KÜRESEL TEDARİK ZİNCİRİ YÖNETİMİNDE DEĞİŞEN DİNAMİKLER VE YENİ SANAYİLEŞME POLİTİKALARININ ROLÜ

Sevgi Sezer¹

Özet

Küresel tedarik zinciri yönetimi, sürekli değişen ekonomik, teknolojik ve politik dinamikler nedeniyle önemli bir dönüşüm geçirmektedir. Bu çalışmada yeni sanayileşme politikalarının küresel tedarik zincirleri üzerindeki etkileri ele alınmaktadır. Çalışmamız, değişen küresel dinamiklerle birlikte tedarik zinciri stratejilerinde yaşanan evrimi ve bu sürecin çeşitli sanayileşme politikalarıyla nasıl şekillendiğini inceler. Özellikle, teknolojik yenilikler, çevresel düzenlemeler ve pandemi sonrası adaptasyon süreçleri gibi faktörlerin tedarik zinciri yönetimi üzerindeki etkileri tartışılmaktadır. Yerelleştirme eğilimleri ve devlet teşviklerinin lojistik ve tedarik stratejilerini nasıl etkilediği üzerine yoğunlaşan araştırmamız, bu değişikliklerin küresel ticaret yapıları üzerinde yarattığı baskıları ve fırsatları değerlendirir. Çalışmada ayrıca, çeşitli ülkelerdeki yeni sanayileşme politikalarının tedarik zincirleri üzerindeki somut etkilerine dair örnek olay incelemeleri sunulmaktadır. Söz konusu incelemeler, politikaların pratik uygulamalarını ve tedarik zinciri yönetimindeki yenilikçi yaklaşımları gözler önüne sermektedir. Ayrıca, uluslararası ticaretin hızlı değişimine ayak uydurabilen esnek tedarik zinciri modellerinin, lojistik operasyonların verimliliğini artırma ve pazar erişimini genişletme kapasitesini göz önünde bulunduruyoruz. Uluslararası lojistik ağlarının optimizasyonu, maliyetleri düşürmek ve teslimat süreçlerini hızlandırmak için kritik öneme sahiptir, bu da küresel ticarete rekabet avantajı sağlar. Sonuç olarak, yeni sanayileşme politikalarının küresel tedarik zinciri yönetimindeki rolü, hem mevcut zorlukları aşma hem de sürdürülebilir ve esnek tedarik zinciri modelleri oluşturma potansiyeline sahip olduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Küresel Tedarik Zinciri, Yeni Sanayileşme Politikaları, Teknolojik Yenilikler.

¹ Prof. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi Finans ve Bankacılık Bölümü, Balıkesir/Türkiye

THE ROLE OF NEW INDUSTRIALIZATION POLICIES IN THE CHANGING DYNAMICS OF GLOBAL SUPPLY CHAIN MANAGEMENT

Sevgi Sezer¹

Abstract

Global supply chain management is undergoing a significant transformation due to ever-changing economic, technological and political dynamics. This study focuses on the effects of new industrialization policies on global supply chains. It examines the evolution of supply chain strategies with changing global dynamics and how this process is shaped by various industrialization policies. In particular, the effects of factors such as technological innovations, environmental regulations and post-pandemic adaptation processes on supply chain management are discussed. Focusing on how localization trends and government incentives affect logistics and supply strategies, our research assesses the pressures and opportunities these changes create on global trade structures. It also presents case studies of the concrete effects of new industrialization policies on supply chains in various countries. They illustrate the practical implementation of policies and innovative approaches to supply chain management. We also consider the capacity of flexible supply chain models that keep pace with the rapid evolution of international trade to improve the efficiency of logistics operations and expand market reach. Optimization of international logistics networks is critical to reduce costs and speed up delivery processes, which provides a competitive advantage in global trade. In conclusion, the role of new industrialization policies in global supply chain management reveals that they have the potential to both address current challenges and create sustainable and resilient supply chain models.

Keywords: Global Supply Chain, New Industrialization Policies, Technological Innovations.

¹ Prof. Dr., Balıkesir University, Burhaniye Faculty of Applied Sciences, Department of Finance and Banking, Balıkesir/Türkiye

ENFLASYONUN BELİRLEYİCİLERİ: EURO BÖLGESİ VE EURO DIŞI AVRUPA ÜLKELERİNİN KARŞILAŞTIRMALI ANALİZİ

Hasan Hüseyin Yıldırım¹, Cevriye Yüksel Yıldırım²

Özet

Giriş ve Amaç: Bu çalışma, 2000–2023 döneminde yıllık veriler kullanılarak Euro Bölgesi'ne üye 17 OECD ülkesi ile Euro dışı 8 Avrupa OECD ülkesinde enflasyonun temel belirleyicilerini incelemektedir. Ortak para politikası uygulayan Euro Bölgesi ülkeleri ile para politikası bağımsızlığını sürdüren Euro dışı ülkelerin karşılaştırılması, enflasyon dinamiklerindeki benzerlik ve farklılıkları ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Yöntem: Çalışmada enflasyonun bağımlı değişken olarak yer aldığı panel veri seti oluşturulmuş, açıklayıcı değişkenler olarak doğrudan yabancı yatırımların GSYH içindeki payı, kişi başına GSYH büyüme oranı, nüfus, ticari açıklık ve kentleşme oranı kullanılmıştır. Ampirik analizde panel birim kök, eşbütünleşme testleri ve Panel regresyon yöntemi uygulanmıştır.

Bulgular: Bulgular, uzun dönemde ticari açıklığın ve doğrudan yabancı yatırımların enflasyonu azaltıcı etkide bulunduğunu, nüfus ve kentleşmenin ise fiyatlar üzerinde artırıcı baskı yarattığını göstermektedir. Kısa dönemde ise büyüme oranı enflasyonu daha güçlü biçimde etkilemektedir.

Tartışma ve Sonuç: Sonuçlar, Euro Bölgesi ülkelerinde ortak para politikası nedeniyle dışa açıklık ve sermaye girişlerinin enflasyon üzerinde daha belirgin bir dengeleyici rol oynadığını; Euro dışı ülkelerde ise büyüme ve demografik faktörlerin daha baskın olduğunu ortaya koymaktadır. Politika yapıcılar açısından bu bulgular, enflasyonla mücadelede gelir gruplarına ve kurumsal farklılıklara göre farklı politika tasarımlarını gerekli kılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Enflasyon, OECD, Euro Bölgesi, Panel Veri Analizi.

¹ Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Finans ve Bankacılık Departmanı, Balıkesir/ Türkiye, hhyildirim@balikesir.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, Balıkesir Üniversitesi, Burhaniye Meslek Yüksekokulu, Muhasebe ve Vergi Uygulamaları Bölümü, Balıkesir/ Türkiye, cyildirim@balikesir.edu.tr

DETERMINANTS OF INFLATION: A COMPARATIVE ANALYSIS OF EURO AREA AND NON-EURO EUROPEAN MEMBERS

Hasan Hüseyin Yıldırım¹, Cevriye Yüksel Yıldırım²

Abstract

Introduction and Purpose: This study investigates the main determinants of inflation in 17 Euro Area OECD countries and 8 non-Euro European OECD countries using annual data from 2000 to 2023. Comparing countries with a common monetary policy to those with independent monetary frameworks allows us to highlight similarities and differences in inflation dynamics.

Materials and Methods: A panel dataset was constructed with inflation as the dependent variable, while foreign direct investment as a share of GDP, per capita GDP growth, population, trade openness, and urbanization were employed as explanatory variables. Panel unit root and cointegration tests were conducted, followed by the Panel regression approach to capture both short- and long-run dynamics.

Results: The findings reveal that, in the long run, trade openness and FDI have a disinflationary effect, whereas population growth and urbanization exert upward pressure on prices. In the short run, economic growth shows a stronger positive impact on inflation.

Discussion and Conclusion: The results suggest that, in Euro Area countries, openness and capital inflows play a more stabilizing role due to the common monetary policy framework. By contrast, in non-Euro countries, growth and demographic factors appear more influential. These insights underline the need for differentiated policy strategies tailored to institutional and structural characteristics.

Keywords: Inflation, OECD, Euro Area, Panel Data Analysis.

¹ Assoc. Prof. Dr., Balıkesir University, Burhaniye Applied Sciences Faculty, Department of Finance and Banking, Balıkesir/ Türkiye, hhyildirim@balikesir.edu.tr

² Asst. Prof. Dr., Balıkesir University, Burhaniye Vocational School, Department of Accounting and Taxation, Balıkesir/ Türkiye, cyildirim@balikesir.edu.tr

TÜRKİYE’DE HAVAYOLU PAZARLAMASINDA YAPAY ZEKA UYGULAMALARI: STRATEJİK BİR DEĞERLENDİRME

İlkim Yüksel¹

Özet

Giriş ve Amaç

Havayolu sektörü, artan rekabet ve dijital dönüşüm süreciyle birlikte yapay zeka destekli pazarlama stratejilerini benimsemektedir. Bu çalışma, yapay zeka teknolojilerinin pazarlama alanındaki etkisini müşteri deneyimi, gelir yönetimi ve rekabet avantajı açısından ele almayı amaçlamaktadır. Türkiye’den Türk Hava Yolları, Pegasus ve SunExpress örnek olay analizi kapsamında incelenmiştir.

Yöntem

Kapsamlı literatür taraması ile kamuya açık şirket verilerinin sistematik olarak incelenmesine dayalı nitel bir çalışma gerçekleştirilmiştir.

Bulgular

Türk Hava Yolları: Kişiselleştirilmiş iletişim ve sadakat programlarıyla veri analitiğinden yararlanmaktadır.

Pegasus: Anlık fiyat optimizasyonu ve dijital reklamcılıkta makine öğrenmesi kullanmaktadır.

SunExpress: Yapay zeka tabanlı chatbot’lar ve öneri sistemleriyle müşteri dijital deneyimini güçlendirmektedir.

Tartışma ve Sonuç

Yapay zeka destekli pazarlama stratejileri, havayolu şirketlerine hızlı yanıt, operasyonel verimlilik ve rekabet avantajı sunarken, veri güvenliği, etik kaygılar ve dijital yetkinlik eksikliği gibi zorlukları da beraberinde getirmektedir. Çalışmada şirketlerin yapay zeka yatırımlarını artırarak veri analitiğini stratejik karar süreçlerine entegre etmesi ve dijital dönüşüm planlarını uzun vadeli vizyonla yapılandırması önerilmektedir. Yapay zeka teknolojilerinin pazarlama süreçlerinde etkin kullanımı, havayolu sektörünün sürdürülebilir büyümesi için kritik bir faktördür.

Anahtar Kelimeler: Yapay zeka, havayolu pazarlaması, müşteri deneyimi, dijital dönüşüm.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Okan Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Havacılık Yönetimi Bölümü, İstanbul/Türkiye, ilkim.yuksel@okan.edu.tr

ARTIFICIAL INTELLIGENCE APPLICATIONS IN AIRLINE MARKETING IN TÜRKİYE: A STRATEGIC ASSESSMENT

İlkim Yüksel¹

Abstract

Introduction and Purpose

The airline industry, amidst increasing competition and digital transformation, is adopting AI-supported marketing strategies. This study aims to examine the impact of artificial intelligence technologies in marketing in terms of customer experience, revenue management, and competitive advantage. A case study analysis of Turkish Airlines, Pegasus, and SunExpress from Turkey has been conducted.

Method

A qualitative study was carried out based on a comprehensive literature review and systematic analysis of publicly available company data.

Findings

Turkish Airlines: Utilizes data analytics through personalized communication and loyalty programs.

Pegasus: Uses machine learning for real-time price optimization and digital advertising.

SunExpress: Enhances the digital customer experience with AI-based chatbots and recommendation systems.

Discussion and Conclusion

AI-supported marketing strategies provide airlines with rapid responsiveness, operational efficiency, and competitive advantage, while also posing challenges such as data security, ethical concerns, and lack of digital competence. The study recommends that companies increase AI investments, integrate data analytics into strategic decision-making processes, and structure digital transformation plans with a long-term vision. Effective use of AI technologies in marketing processes is a critical factor for the sustainable growth of the airline industry.

Keywords: Artificial intelligence, airline marketing, customer experience, digital transformation.

¹ Asst. Prof. Dr., Istanbul Okan University, Applied Sciences Faculty, Department of Aviation Management, Istanbul/Türkiye, ilkim.yuksel@okan.edu.tr

EXTANDABLE HORTUMLAR İÇİN KIRILMAYA DAYANIKLI YENİ HORTUM TASARIMI GELİŞTİRİLMESİ

Hakan Öz¹

Özet

Giriş ve Amaç: Anestezi ve yoğun bakım ünitelerinde solunum cihazlarına bağlanarak kullanılan tek kullanımlık solunum ve anestezi devrelerinin içerisinde, adult ve pediatrik extandable (uzayabilir) hortumlar kullanılmaktadır. Katmanlarının açılarak uzayabilmesi sayesinde farklı eksenlerde kullanım kolaylığı sağlaması nedeni ile yaygın olarak kullanılmaktadırlar. Extandable hortumlar katlanabilir ve esnek yapı sağlayabilmesi için genellikle polipropilen polimerlerinden ekstrüzyon prosesi kullanılarak üretilmektedirler. Hortumlar polipropilen polimerlerden üretilmeleri ve katlanabilir yapısını sağlayan tasarım faktörlerinden dolayı hava şartlarına bağlı olarak kırılma, çatlama problemi yaşayabilmektedirler. Çalışmamızın amacı farklı hava koşullarında kırılma ve çatlama problemi yaşamayan dolayısıyla içerisine beslenen havayı ortama kaçırmayan hortum geliştirilmesinin sağlanması ve performansının kanıtlanmasıdır.

Yöntem: Geleneksel extandable hortumların, hortumun katlanma özelliğini sağlayan açılı bölümlerinden 0°C altındaki hava koşullarına maruz kaldıktan sonra kırıldığı veya çatladığı gözlemlenmiştir. Hortum tasarımında katlanma açılarında değişiklikler yapılmış ve polipropilen polimerin yapısını yumuşatmaya yönelik olarak katkı malzemeleri kullanılarak ekstrüzyon yapılmıştır. Bu geliştirmeler sonrasında üretilen prototip ürünler 4°C ve -20°C sıcaklıkta 2 saat, 24 saat ve 48 saat iklimlendirme kabiniinde şartlandırılarak kopma testlerine tabi tutulmuş ve geleneksel hortumlara göre şartlandırma sonrası kopma dayanım performansı değerlendirilmiştir.

Bulgular: 22mm/15mm Extensible hortumlarının 35°- 44°'lik (Adult) için ve 35°- 50°'lik (Pediatrik) için açılarının kırılma dayanımına olumsuz etki gösterdiğini ortaya koydu.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışma, extandable hortumların katlanma açılarının ve üretildiği polimerin esneklik katsayısının değiştirilerek hortumun kopma dayanımını iyileştirdiğini göstermiştir. Sonuç olarak, hortumun katlandıktan sonra birbirine paralel olan açılı yüzeylerindeki açının hortumu açma veya kapatma yönünde gelebilecek kuvvetlere karşı kırılmaya karşı dayanım sağlamada etkili olduğu bulunmuştur.

Anahtar Kelimeler: Extandable, Adult, Pediatrik, Kırılma.

¹ Ar-Ge Deneyimli Uzmanı, Meditera Tıbbi Malzeme Ar-Ge Departmanı, İzmir/Türkiye, hakan.oz@meditera.com.tr

DEVELOPMENT OF A NEW BREAK-RESISTANT HOSE DESIGN FOR EXTENDABLE HOSES

Hakan Öz¹

Abstract

Introduction and Purpose: Adult and pediatric extendable hoses are used in disposable breathing and anesthesia circuits connected to respiratory devices in anesthesia and intensive care units. They are widely used because their layers can be extended and extended, allowing for ease of use in various axes. Extendable hoses are generally manufactured using an extrusion process from polypropylene polymers to provide a foldable and flexible structure. Due to their polypropylene polymer construction and the design factors that contribute to their foldable structure, these hoses can experience breakage and cracking problems due to weather conditions. The aim of our study is to develop a hose that resists breakage and cracking in various weather conditions, thus preventing the injected air from leaking into the environment, and to demonstrate its performance.

Materials and Methods: Traditional extensible hoses have been observed to break or crack at the angled sections of the hose that provide the bending properties after exposure to weather conditions below 0°C. Modifications were made to the bending angles in the hose design, and additives were used in extrusion to soften the polypropylene polymer structure. Following these improvements, prototype products were conditioned in climate chambers at 4°C and -20°C for 2 hours, 24 hours, and 48 hours, and subjected to tensile tests. Post-conditioning tensile strength performance was evaluated compared to conventional hoses.

Results: It was revealed that angles of 35°-44° (for Adult) and 35°-50° (for Pediatric) of 22mm/15mm Extendible hoses had a negative effect on the breaking strength.

Discussion and Conclusion: This study demonstrated that changing the folding angle of expandable hoses and the modulus of elasticity of the polymer used improves the hose's breaking strength. The results indicate that the angles on the parallel angled surfaces of the hose after folding are effective in providing resistance to breakage under forces that may be exerted when opening or closing the hose.

Keywords: Extendable, Adult, Pediatric, Breaking.

¹ R&D Senior Specialist, Meditera Medical Materials R&D Department, İzmir/Türkiye, hakan.oz@meditera.com.tr

KRİZLERDEN GÜÇLENEREK ÇIKMAK: AİLE DAYANIKLILIĞINDA SOSYAL HİZMETİN ROLÜ

Aylin Arıcı¹

Özet

Her kriz, bir yıkım tehdidi olduğu kadar, yeniden inşa ve güçlenme için de bir fırsattır. Doğal afetler, ekonomik krizler, göç, salgın hastalıklar ve aile içi şiddet, ailelerin psikolojik, sosyal ve ekonomik bütünlüğünü sarsar. Bazı aileler parçalanma riskiyle karşılaşırken, bazıları bu süreçlerden güçlenerek çıkar. “Aile dayanıklılığı”, zorlu koşullarda uyum sağlama, toparlanma ve gelişme kapasitesini ifade eder (Walsh, 2016; Patterson, 2002). Sosyal hizmet, aile dayanıklılığını koruyucu, önleyici, müdahale edici ve güçlendirici stratejilerle destekler. Bu yaklaşım, yalnızca bireysel değil, topluluk ve sosyal sistem düzeyinde de kaynakları içerir (Ungar, 2011; Norris et al., 2008). Kriz öncesi risklerin azaltılması, kriz anında hızlı ve bütüncül müdahale sağlanması, sonrasında ise iyileşme ve travma sonrası büyümenin desteklenmesi temel adımlardır. Afet sonrası aile destek merkezleri, göçmen aileler için topluluk temelli hizmetler ve pandemi sürecindeki dijital sosyal hizmet uygulamaları bu yaklaşımın örnekleridir (Landau et al., 2008).

Bu bildiri, sosyal hizmetin krizlerin yıkıcı etkilerini hafifletmenin ötesinde, aileleri güçlendiren ve toplumsal iyileşmeye katkı sağlayan rollerini ele almaktadır. Ayrıca, aile refahı ve uyum kapasitesini artıran politika geliştirme süreçlerinde sosyal hizmetin savunuculuk rolü tartışılacaktır (Masten & Monn, 2015). Kriz bağlamında kırılgan gruplar, özellikle engelli çocukların aileleri, özel destek gerektirmektedir (Peek & Stough, 2010). Sonuç olarak, ailelerin krizlerden güçlenerek çıkması yalnızca bireysel müdahalelerle değil, toplumsal eşitsizlikleri hedef alan yapısal değişimlerle mümkündür. Sosyal hizmetin çok düzeyli, hak temelli yaklaşımı bu dönüşümün anahtarıdır.

Anahtar Kelimeler: Aile dayanıklılığı, kriz yönetimi, sosyal hizmet, travma sonrası büyüme.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sosyal Hizmet Bölümü, İstanbul/Türkiye, aylin.arici@iuc.edu.tr

EMERGING STRONGER FROM CRISES: THE ROLE OF SOCIAL WORK IN FAMILY RESILIENCE

Aylin Arıcı¹

Abstract

Every crisis is both a threat of destruction and an opportunity for reconstruction and empowerment. Natural disasters, economic crises, migration, pandemics, and domestic violence affect the psychological, social, and economic integrity of families. While some face the risk of disintegration, others emerge with greater resilience. *Family resilience* refers to the multidimensional capacity to adapt, recover, and strengthen under challenging conditions (Walsh, 2016; Patterson, 2002). Social work fosters family resilience through protective, preventive, interventive, and empowering strategies, addressing not only individual factors but also community and systemic resources (Ungar, 2011; Norris et al., 2008). Key steps include reducing risks before crises, providing rapid and holistic interventions during crises, and supporting recovery and post-traumatic growth afterward. Post-disaster family support centers, community-based services for migrant families, and digital social work practices developed during the pandemic exemplify this approach (Landau et al., 2008).

This paper explores social work roles that go beyond mitigating the destructive effects of crises, aiming to strengthen families, enhance resilience, and contribute to social recovery. It also examines the advocacy role of social work in policy-making processes to improve family welfare and adaptive capacity (Masten & Monn, 2015). Vulnerable groups—particularly families of children with disabilities—require specific support in crises (Peek & Stough, 2010). In conclusion, enabling families to emerge stronger from crises requires not only individual interventions but also structural changes addressing social inequalities. A multi-level, rights-based approach in social work is central to this transformation.

Keywords: Family resilience, crisis management, social work, post-traumatic growth.

¹ Asst. Prof. Dr., Department of Social Work, Istanbul University–Cerrahpaşa, İstanbul/Türkiye, aylin.arici@iuc.edu.tr

ADİL GEÇİŞ MEKANİZMASI BAĞLAMINDA AVRUPA BİRLİĞİ UYGULAMALARI VE TÜRKİYE’NİN UYUM POLİTİKALARI İlker Mete Uysal¹

Özet

Giriş ve Amaç: Düşük karbonlu ekonomiye geçiş sürecinde ekonomik, sosyal ve çevresel boyutların dengelenmesini hedefleyen, “kimseyi geride bırakmama” ilkesine dayalı bir yaklaşım olan Adil Geçiş Mekanizması, Avrupa Birliği tarafından belirlenen 2050 yılına kadar karbon nötr kıta olma hedefinin olumsuz etkilerini azaltmak amacıyla geliştirilmiştir. Bu çalışma, Adil Geçiş Mekanizmasının temel unsurlarını, Avrupa Birliği’nin konuya ilişkin çalışmalarını ve Türkiye’nin iklim değişikliğine uyum politikalarını literatür taraması yöntemiyle incelemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Çalışmada, Avrupa Birliği’nin resmi politika belgeleri, uluslararası kuruluş raporları ve akademik makaleler ile Türkiye İklim Değişikliği Strateji Belgesi, İklim Kanunu, 2024–2030 İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı, Ulusal Katkı Beyanı ve sektör bazlı strateji planları, niteliksel içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Bulgular: Avrupa Birliğinde Adil Geçiş Mekanizması; Adil Geçiş Fonu, InvestEU Programı ve Avrupa Yatırım Bankası kamu sektörü kredileri olmak üzere üç finansman bileşeninden oluşmaktadır. Bu yapı, karbon yoğun bölgelerde istihdam kaybını önlemeye, bölgesel kalkınmayı desteklemeye ve enerji yoksulluğunu azaltmaya odaklanmaktadır. Türkiye’de ise Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığına bağlı İklim Değişikliği Başkanlığı koordinasyonunda, ulusal iklim stratejileri ve eylem planları çerçevesinde adil geçiş kavramı politika belgelerine girmiş; özellikle Zonguldak ve Yatağan/Muğla gibi kömür bölgelerinde uyum planları geliştirme çalışmaları başlatılmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Türkiye’de geliştirilecek adil geçiş mekanizmasının; ekonomik yapının iyileştirilmesine, toplumsal katılımın güçlendirilmesine, Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına ve iklim değişikliğine uyum hedeflerine önemli katkılar sağlayacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Adil Geçiş, Avrupa Birliği, İklim Değişikliği, Sürdürülebilir Kalkınma.

¹ İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul/Türkiye, uysalilkermete@gmail.com

IN THE CONTEXT OF THE JUST TRANSITION MECHANISM: EUROPEAN UNION IMPLEMENTATIONS AND TURKIYE’S ADAPTATION POLICIES

İlker Mete Uysal¹

Abstract

Introduction and Purpose: The Just Transition Mechanism, based on the principle of “leaving no one behind,” aims to balance the economic, social, and environmental dimensions of the transition to a low-carbon economy. Developed by the European Union to mitigate the adverse effects of its target to become a carbon-neutral continent by 2050, the mechanism plays a critical role in ensuring a fair transformation process. This study aims to examine the core components of the Just Transition Mechanism, the European Union’s related initiatives, and Turkiye’s climate change adaptation policies through a literature review.

Materials and Methods: The study evaluates the European Union’s official policy documents, reports from international organizations, and academic articles, as well as Turkiye’s Climate Change Strategy Document, Climate Law, 2024–2030 Climate Change Mitigation Strategy and Action Plan, Nationally Determined Contribution, and sector-based strategy plans using a qualitative content analysis method.

Results: In the European Union, the Just Transition Mechanism consists of three financing components: the Just Transition Fund, the InvestEU Programme, and public sector loans from the European Investment Bank. This structure focuses on preventing job losses in carbon-intensive regions, supporting regional development, and reducing energy poverty. In Turkiye, under the coordination of the Climate Change Presidency of the Ministry of Environment, Urbanization, and Climate Change, the concept of just transition has been incorporated into policy documents within the framework of national climate strategies and action plans. Efforts have been initiated to develop adaptation plans, particularly in coal regions such as province of Zonguldak and Yatağan/Muğla.

Discussion and Conclusion: The development of a just transition mechanism in Turkiye is foreseen to make significant contributions to the improvement of the economic structure, the strengthening of social participation, the achievement of the Sustainable Development Goals, and the attainment of climate change adaptation targets.

Keywords: Just Transition, European Union, Climate Change, Sustainable Development.

¹ Istanbul Kultur University, Istanbul/Türkiye, uysalilkermete@gmail.com

SOĞUK İKLİMLERDE SICAK SONUÇLAR: VERİ MERKEZLERİNDE İKLİM TEMELLİ VE GELENEKSEL SOĞUTMA YÖNTEMLERİNİN KARŞILAŞTIRMASI

İlker Mete Uysal¹

Özet

Giriş ve Amaç: Pandemi yıllarıyla birlikte hızla artan sosyal medya kullanımı ve gelişen yapay zeka teknolojileri, küresel ölçekte üretilen veri miktarını benzeri görülmemiş düzeylere taşımıştır. Bu verilerin güvenli, hızlı ve sürekli erişilebilir biçimde depolanabilmesi, yüksek kapasiteli veri depolama merkezlerinin kurulmasını zorunlu hâle getirmiştir. Ancak bu merkezler, yüksek enerji tüketimleri ve buna bağlı karbon emisyonları nedeniyle sürdürülebilirlik tartışmalarının odağında yer almaktadır. Özellikle soğutma ihtiyacı, veri merkezlerinin toplam enerji tüketiminin %25–40’ına ulaşabilmekte ve bu durum iklimlendirme kaynaklı emisyonların azaltılmasını kritik hâle getirmektedir. Bu çalışma, soğuk iklim bölgelerinde konumlandırılan ve doğal soğutma yöntemlerinden yararlanan veri merkezleri ile ılıman/sıcak iklimlerde geleneksel mekanik soğutma kullanan veri merkezlerinin, enerji tüketimi ve karbon ayak izi bakımından karşılaştırılmasını amaçlamaktadır.

Yöntem: Yöntem olarak, literatür taraması ve vaka analizi yaklaşımı benimsenmiş; Microsoft Project Natick (İskoçya), Facebook Luleå (İsveç) ve Google Hamina (Finlandiya) gibi veri merkezleri, güç kullanım etkinliği, enerji tüketimi, yenilenebilir enerji kullanımı ve atık ısı geri kazanımı göstergeleri üzerinden değerlendirilmiştir. Karşılaştırma için, ortalama Güç Kullanım Etkinliği değeri 1,57 olan geleneksel veri merkezlerine ilişkin veriler esas alınmıştır.

Bulgular: Bulgular, soğuk iklimlerde doğal soğutma kullanan veri merkezlerinin Güç Kullanım Etkinliği değerini 1,07–1,10 seviyelerine kadar düşürebildiğini, bu sayede toplam enerji tüketiminde yaklaşık %30 oranında azalma sağladığını göstermektedir.

Tartışma ve Sonuç: Sonuç olarak, soğuk iklim bölgelerinde konumlandırılan veri merkezleri, benzer kapasitedeki standart iklim merkezlerine kıyasla daha düşük enerji tüketerek; Erişilebilir ve Temiz Enerji ile İklim Eylemi gibi kritik Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarına destek olmakta, çevreye daha duyarlı bir altyapı modeli sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Veri Merkezleri, Doğal Soğutma, Enerji Verimliliği, Sürdürülebilirlik.

¹ İstanbul Kültür Üniversitesi, İstanbul/Türkiye, uysalilkermete@gmail.com

HOT RESULTS IN COLD CLIMATES: A COMPARATIVE ANALYSIS OF CLIMATE-BASED AND CONVENTIONAL COOLING METHODS IN DATA CENTERS

İlker Mete Uysal¹

Abstract

Introduction and Purpose: With the onset of the pandemic years, the rapid increase in social media usage and the advancement of artificial intelligence technologies have elevated the volume of data generated globally to unprecedented levels. The secure, fast, and continuously accessible storage of this data has made the establishment of high-capacity data storage centers a necessity. However, these centers have become a focal point in sustainability debates due to their high energy consumption and associated carbon emissions. Cooling requirements alone can account for 25–40% of a data center's total energy use, making the reduction of HVAC-related emissions a critical priority. This study aims to compare data centers located in cold climate regions utilizing natural cooling methods with those in temperate/warm climates employing conventional mechanical cooling, in terms of energy consumption and carbon footprint.

Materials and Methods: A literature review and case study approach were adopted. Data centers such as Microsoft Project Natick (Scotland), Facebook Luleå (Sweden), and Google Hamina (Finland) were evaluated based on indicators including Power Usage Effectiveness (PUE), energy consumption, renewable energy utilization, and waste heat recovery. For comparison, data from conventional data centers with an average PUE value of 1.57 were used.

Results: The findings indicate that data centers in cold climates using natural cooling can reduce their PUE values to as low as 1.07–1.10, thereby achieving approximately 30% lower total energy consumption.

Discussion and Conclusion: In conclusion, data centers located in cold climate regions consume less energy than their counterparts in standard climate regions of similar capacity; thereby contributing to critical Sustainable Development Goals such as Affordable and Clean Energy and Climate Action, while offering a more environmentally responsible infrastructure model.

Keywords: Data Centers, Natural Cooling, Energy Efficiency, Sustainability.

¹ Istanbul Kultur University, Istanbul/Türkiye, uysaliikermete@gmail.com

AKILLI EV SİSTEMLERİNİN KABULÜ ÜZERİNE NİTEL ARAŞTIRMA: AKADEMİK VE SEKTÖREL GÖRÜŞLERİN ANALİZİ

Elif Kaymak¹, Ümit Almaçık²

Özet

Giriş ve Amaç: Akıllı ev sistemleri, kullanıcıların günlük yaşamını daha verimli ve akıllı bir şekilde yönetmesini sağlamayı amaçlamaktadır. Bu sistemler yenilikçi teknolojiler sunmasına rağmen, benimseme sürecinde çeşitli engellerle karşılaşabilmektedir. Bu çalışma tüketicilerin akıllı ev sistemlerine yönelik algılarını ve kabul davranışlarını etkileyen faktörleri incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma akıllı ev teknolojileri kabulü ve tüketici davranışları literatürüne katkı sağlamanın yanı sıra sektörel uygulamalar için de önemli içgörüler sağlamaktadır.

Yöntem: Çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılarak yarı yapılandırılmış mülakatlar gerçekleştirilmiştir. Kartopu örnekleme ile seçilen beş akademisyen ve beş uygulayıcı ile görüşmeler yapılmış, veriler tematik analiz yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Bulgular: Kullanıcıların güvenlik ve gizlilik endişeleri, maliyet algısı, kullanım kolaylığı gibi faktörleri dikkate alarak akıllı ev sistemlerini değerlendirdiğini göstermektedir. Akademisyenler yeniliğe açıklık ve teknolojiye direnç kavramlarına vurgu yaparken, uygulayıcılar tüketici beklentileri ve pazardaki eğilimleri ön plana çıkarmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Akıllı ev sistemlerinin yaygınlaşması için güvenlik kaygılarının giderilmesi, kullanıcı dostu tasarımların geliştirilmesi ve bilinçlendirme çalışmalarının artırılması önerilmektedir. Bu çalışma, teknoloji kabul modelleri çerçevesinde literatüre katkı sunarak sektörel uygulamalar için yol gösterici içgörüler sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Akıllı ev sistemleri, teknoloji kabulü, yenilik direnci, gizlilik endişesi.

¹ Kocaeli Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Üretim Yönetimi ve Pazarlama, Kocaeli/Türkiye
kaymakelif41@gmail.com

² Prof. Dr., Kocaeli Üniversitesi, İşletme Fakültesi, Üretim Yönetimi ve Pazarlama, Kocaeli, Türkiye
umitalniacik@kocaeli.edu.tr

QUALITATIVE STUDY ON THE ACCEPTANCE OF SMART HOME SYSTEMS: ANALYSIS OF ACADEMIC AND INDUSTRY VIEWS

Elif Kaymak¹, Ümit Alınacı²

Abstract

Introduction and Purpose: Smart home systems aim to enable users to manage their daily lives more efficiently and intelligently. Despite offering innovative technologies, these systems may encounter various barriers in the adoption process. This study aims to examine the factors influencing consumers' perceptions and acceptance behaviors toward smart home systems. In addition to contributing to the literature on smart home technology adoption and consumer behavior, the research also provides valuable insights for sectoral practices.

Method: A qualitative research design was employed, and semi-structured interviews were conducted. Using snowball sampling, interviews were held with five academics and five practitioners, and the data were analyzed through thematic analysis.

Findings: The results indicate that users evaluate smart home systems by considering factors such as security and privacy concerns, perceived cost, and ease of use. While academics emphasized the concepts of openness to innovation and resistance to technology, practitioners highlighted consumer expectations and market trends.

Discussion and Conclusion: To promote the widespread adoption of smart home systems, it is recommended to address security concerns, develop user-friendly designs, and increase awareness-raising initiatives. This study contributes to the literature within the framework of technology acceptance models and provides guiding insights for sectoral applications.

Keywords: Smart home systems, technology acceptance, innovation resistance, privacy concerns.

¹ Kocaeli University, Faculty of Business Administration, Production Management and Marketing, Kocaeli/Türkiye
kaymakelif41@gmail.com

² Prof. Dr., Kocaeli University, Faculty of Business Administration, Production Management and Marketing, Kocaeli, Türkiye
umitalniacik@kocaeli.edu.tr

TRABZON İLİ ALTERNATİF TURİZM POTANSİYELİ VE SWOT ANALİZİ

Batuhan Berberoğlu¹, Sabriye Çelik Uğuz²

Özet

Giriş ve Amaç: Ülkelerin kalkınma ve gelişiminde turizmin önemi her geçen gün artarken, destinasyonlar turizm gelirlerini arttırmak için turistik ürünlerini çeşitlendirmektedir. Bu noktada araştırma kapsamında Trabzon'un geçmişten günümüze farklı medeniyetlere ev sahipliği yapması, zengin ve çeşitli turizm kaynaklarına sahip olması nedeniyle mevcut turizm durumu (eko-turizm, kültür, tarih ve inanç turizmi, yayla turizmi, kruvaziyer turizmi, gastronomi turizmi), üstyapıları ve 2020-2025 (Haziran) yılları arasındaki turist sayıları, ortalama kalış süreleri ve yıllar arasındaki değişim incelenmiş olup alternatif turizm potansiyeli ortaya çıkarılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmada ikincil verilerden yararlanılarak Trabzon'un mevcut turizm durumu incelenmiş ve Swot analizi yapılmıştır.

Bulgular: Araştırma sonucunda Trabzon'un önemli bir turizm potansiyeline sahip olduğu ve her geçen yıl Trabzon'u ziyaret eden turist sayısı artması nedeniyle bu alanların gelecek nesillere aktarımını sağlamak için sürdürülebilir kalkınma ilkeleri ile desteklenmesi gerektiği sonucuna ulaşılmıştır. Ayrıca Trabzon'da birçok kültürel ve tarihi mekan olmasına rağmen belirli alanların (Sümela Manastırı, Uzungöl vb.) popülaritesi ön plandadır ve diğer alanlar (Vazelon Manastırı vb.) unutulmaya yüz tutmuştur. Bu durum Trabzon'un önemli bir turizm potansiyeli barındırmasına rağmen destinasyon yönetimi, pazarlama ve imaj eksikliği gibi nedenlerden dolayı geri planda kaldığını göstermektedir.

Tartışma ve Sonuç: Trabzon ilinin genel olarak mevcut turizm durumu ve alternatif turizm potansiyelinin daha önce incelenmemiş olması çalışmanın özgünlüğünü ortaya koymaktadır. Araştırma sonucunda coğrafi işaretli ürünlerin pazarlanması, tarihi yapıların restorasyonu ve turizm amaçlı kullanımı gibi sonuçlara ulaşılarak, Trabzon'da bulunan mevcut turistik ürünlerin çeşitlendirilmesi ve alternatif turizm türlerinin geliştirilmesi için öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Turizm Potansiyeli, SWOT Analizi, Trabzon.

¹ Uzm., Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir/Türkiye, batuhanbeeberoglu@gmail.com

² Prof. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Balıkesir/Türkiye, sabriye_celik@yahoo.com

ALTERNATIVE TOURISM POTENTIAL AND SWOT ANALYSIS OF TRABZON PROVINCE

Batuhan Berberoğlu¹, Sabriye Çelik Uğuz²

Abstract

Introduction and Purpose: As the importance of tourism in the development and progress of countries increases daily, destinations are diversifying their tourist products to increase tourism revenue. This research examines Trabzon's current tourism status (eco-tourism, cultural, historical, and religious tourism, highland tourism, cruise tourism, and gastronomy tourism), its infrastructure, and the number of tourists, average length of stay, and changes between the years 2020-2025 (June), aiming to uncover the potential for alternative tourism.

Materials and Methods: In the research, Trabzon's alternative tourism potential was examined by using secondary data and SWOT analysis was conducted.

Results: The study concluded that Trabzon has significant tourism potential, and due to the increasing number of tourists visiting Trabzon each year, these areas should be supported by sustainable development principles to ensure their preservation for future generations. Furthermore, despite Trabzon's numerous cultural and historical sites, certain areas (such as Sümela Monastery and Uzungöl) are gaining popularity, while others (such as Vazelon Monastery) are fading into obscurity. This suggests that despite Trabzon's significant tourism potential, it has been overlooked due to factors such as a lack of destination management, marketing, and image.

Discussion and Conclusion: The study's originality stems from the fact that Trabzon's current tourism status and alternative tourism potential have not been previously examined. The research concludes with findings on the marketing of geographically indicated products, the restoration of historical structures, and their use for tourism purposes. Recommendations are presented for diversifying Trabzon's existing tourism offerings and developing alternative tourism types.

Keywords: Tourism Potential, SWOT Analysis, Trabzon.

¹ Exp., Balıkesir University, Institute of Social Sciences, Balıkesir/Türkiye, batuhanbeeberoglu@gmail.com

² Prof. Dr., Balıkesir University, Burhaniye Applied Sciences Faculty, Department of Tourism Management, Balıkesir/Türkiye, sabriye_celik@yahoo.com

MOLEKÜLER GASTRONOMİDEN DOĞAL FERMENTASYONA: GASTRONOMİ ENDÜSTRİSİNDE TEKNOLOJİK REDDİYE

Erhan Gözen¹

Özet

Giriş ve Amaç: Son yirmi yılda gastronomi alanında yaşanan dönüşümler, mutfak sanatlarının bilimle ilişkisini yeniden tanımlamaktadır. Moleküler gastronominin 2000'lerin başındaki yükselişinin ardından, günümüzde doğal fermentasyon ve geleneksel tekniklere dönüş eğilimi gözlemlenmektedir. Bu çalışma, gastronomi endüstrisindeki bu teknolojik reddiye eğilimini nitel yöntemlerle incelemeyi ve alandaki paradigma değişimini literatür bağlamında tartışmayı amaçlamaktadır.

Yöntem: Bu araştırma, nitel araştırma paradigmasına uygun olarak tasarlanmıştır. Çalışmada sistematik literatür taraması (2000-2025 yılları arası akademik yayınlar, şef manifestoları ve sektörel raporlar) kullanılmıştır.

Bulgular: Literatür incelemesi sonucunda üç temel tema belirlenmiştir: *Teknolojik Aşırılığın Eleştirisi* (Moleküler tekniklerin yemeklerin özünü kaybettiirdiği yönündeki eleştiriler, "Laboratuvar mutfacı" kavramının tüketicilerde yarattığı yabancılaşma, Şeflerin teknoloji bağımlılığından duyduğu rahatsızlık), *Doğala Dönüş Eğilimi* (Fermentasyon gibi geleneksel tekniklerin yeniden keşfi, yerel ve mevsimsel malzemelere artan vurgu, "Slow Food" hareketinin etkileri), *Sürdürülebilirlik Kaygıları* (Moleküler tekniklerin ekolojik ayak izi, Endüstriyel gıda sistemine alternatif arayışları, Tüketicilerin şeffaflık ve doğallık talepleri).

Tartışma ve Sonuç: Çalışma bulguları, gastronomi alanında köklü bir paradigma değişimine işaret etmektedir. Moleküler gastronominin düşüşü ve doğal tekniklere dönüş, yalnızca bir trend değişiminden ziyade, mutfak sanatlarının ontolojik temellerine dair bir sorgulamayı yansıtmaktadır. Bu dönüşüm, gastronominin bilimle ilişkisini yeniden tanımlarken, aynı zamanda sürdürülebilirlik ve otantisite arayışlarının bir sonucu olarak okunabilir. Sonuç olarak, gastronomi endüstrisinin teknolojiyle kurduğu ilişkinin yeniden şekillendiği bu dönemde, doğal ve geleneksel tekniklerin ön plana çıktığı gözlemlenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Moleküler gastronomi, doğal fermentasyon, teknolojik reddiye.

¹ İstanbul Topkapı Üniversitesi, Güzel Sanatlar, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, İstanbul/Türkiye, erhangozen@gmail.com

SHIFTING FROM MOLECULAR GASTRONOMY TO NATURAL FERMENTATION: TECHNOLOGICAL REJECTION IN GASTRONOMY INDUSTRY

Erhan Gözen¹

Abstract

Introduction and Purpose: The evolution of gastronomy over the past two decades has profoundly impacted the relationship between culinary arts and science, leading to significant advancements in both fields. In the early 2000s, molecular gastronomy experienced a surge in popularity. Since then, there has been a resurgence of interest in natural fermentation and traditional techniques. The objective of this study is to examine the trend of technological rejection in the gastronomy industry through qualitative methods and to discuss the paradigm shift in the field in the context of the literature.

Materials and Methods: The present study was designed in accordance with the qualitative research paradigm. A systematic literature review was conducted for the study, encompassing academic publications, chef manifestos, and sectoral reports from 2000 to 2025.

Results: A comprehensive review of the extant literature yielded three overarching themes. A critical examination of the technological excesses associated with molecular gastronomy reveals concerns regarding the loss of the fundamental essence of food, the alienation of consumers by the notion of "laboratory cuisine," and the discomfort of chefs with technology dependency. In contrast, the movement towards "back to nature" involves the rediscovery of traditional techniques, such as fermentation, and an increasing emphasis on local and seasonal ingredients, influenced by the "slow food" movement. Additionally, sustainability concerns, including the ecological footprint of molecular techniques and the search for alternatives to the industrial food system, have emerged as significant issues. Consumers' demands for transparency and naturalness underscore these concerns, highlighting the need for a balance between technological advancement and environmental responsibility in the culinary sector.

Discussion and Conclusion: The findings suggest a substantial paradigm shift within the domain of gastronomy. The decline of molecular gastronomy and the return to natural techniques are indicative of a shift in culinary trends. This shift is accompanied by a reevaluation of the ontological foundations of culinary arts. This transformation in the relationship between gastronomy and science can be interpreted as a response to the pursuit of sustainability and authenticity. Consequently, in this period of transformation in the gastronomy industry's relationship with technology, natural and traditional techniques have become increasingly prominent.

Keywords: Molecular Gastronomy, Natural Fermentation, Technological Rejection.

¹ İstanbul Topkapı University, Faculty of Fine Arts Design Architecture, Department of Gastronomy and Culinary Arts, İstanbul/Türkiye, erhangozen@gmail.com

GASTRONOMİ ALANINDA BULUNAN AKADEMİSYENLERİN VE ÖĞRENCİLERİN PATENT/FAYDALI MODEL BAŞVURU EĞİLİMLERİ

Aslı Muslu Can¹, Hasan Cankurt²

Özet

Giriş ve Amaç: Gastronomi, gastronomi ve mutfak sanatları ile aşçılık programları, sadece teknik becerilerin kazandırıldığı alanlar değildir. Türkiye’deki eğitim veren üniversiteler, ürün geliştirme-inovasyon alanında giderek güçlenen kurumlar arasında yer almaktadır. Türk Patent ve Marka Kurumu verilerine göre üniversitelerin patent ve faydalı model performansı giderek artmaktadır. Bu bildirinin amacı; İstanbul ilinde bulunan 10 vakıf üniversitelerinde Gastronomi, gastronomi ve mutfak sanatları ile aşçılık programlarında görev alan akademisyenlerin ve eğitim alan öğrencilerin patent ve faydalı model başvurusu yapmaya yönelik eğilimlerini belirlemektir.

Yöntem: Bu çalışma betimsel tarama modeli ile yürütülmüştür. İstanbul ilinde bulunan vakıf üniversitelerinin gastronomi, gastronomi ve mutfak sanatları ile aşçılık programlarında görev alan akademisyenler ve eğitim gören öğrencilerin patent/faydalı model başvuru eğilimlerini belirlemek amacıyla Türk Patent ve Marka Kurumu’nun (TÜRKPATENT) resmi web sayfasında yer alan “Buluş, Faydalı Model Arama” sekmesi kullanılmıştır. Araştırmada, ilgili üniversitelerin isimleri arama motoruna ayrı ayrı girilerek tescil edilmiş veya başvuru sürecinde olan patent ve faydalı model kayıtlarına ulaşılmıştır.

Bulgular: Araştırma kapsamında İstanbul’da bulunan 10 vakıf üniversitesinde eğitim veren Gastronomi, gastronomi ve mutfak sanatları ile aşçılık programlarından yapılan patent ve faydalı modeller incelenmiştir. 7 tane vakıf üniversitesinde başvuru bulunmadığı tespit edilmiştir. 1 tane üniversitede 347 patent faydalı model başvurusu yapılmışken diğerlerinde 1 patent faydalı model başvurusu ve 4 patent faydalı model başvurusu bulunmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Gastronomi alanı doğası gereği ürün geliştirmeye son derece açık bir çalışma sahasıdır. Bu bağlamda, akademisyen ve öğrencilerin patent/faydalı model üretimine yönelik farkındalıklarının artırılması, proje tabanlı öğrenme yöntemlerinin yaygınlaştırılması ve üniversite-sanayi iş birliklerinin güçlendirilmesi ile bu sayıların gelecekte artacağı öngörülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gastronomi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları, Aşçılık, İnovasyon.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Biruni Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, İstanbul/Türkiye, acan@biruni.edu.tr

² Doç. Dr., Yıldız Teknik Üniversitesi, Kimya-Metalürji Fakültesi, Gıda Mühendisliği Bölümü, İstanbul/Türkiye, hasan.cankurt@yildiz.edu.tr

PATENT/UTILITY MODEL APPLICATION TRENDS AMONG ACADEMICS AND STUDENTS IN THE FIELD OF GASTRONOMY

Ashı Muslu Can¹, Hasan Cankurt²

Abstract

Introduction and Purpose: Gastronomy, gastronomy and culinary arts, and culinary programs are not just areas where technical skills are acquired. In Turkey, universities are among the establishments that are growing more powerful in the areas of innovation and product development. According to data from the Turkish Patent and Trademark Office, universities patent and utility model performance is steadily improving. The purpose of this report is to determine the trends in patent and utility model applications among academics and students in gastronomy, gastronomy and culinary arts, and culinary programs at 10 foundation universities in Istanbul.

Materials and Methods: In this study, a descriptive survey model was used. The patent/utility model application trends of academics and students enrolled in gastronomy, gastronomy and culinary arts, and cooking programs at foundation universities in Istanbul were ascertained using the "Invention, Utility Model Search" tab on the Turkish Patent and Trademark Offices official website.

Results: The study looked at the utility models and patents that the culinary programs, gastronomy, and gastronomy and culinary arts departments at ten foundation universities in Istanbul submitted. Seven foundation universities were found to have no applicants. There were 347 applications for patent utility models at one university, compared to one and four applications at the other universities.

Discussion and Conclusion: The field of gastronomy is inherently highly open to product development. In this context, it is anticipated that these numbers will increase in the future by raising academic and student awareness of patent/utility model production, expanding project-based learning methods, and strengthening university-industry collaborations.

Keywords: Gastronomy, Gastronomy and Culinary Arts, Culinary programs, Innovation.

¹ Asst. Prof. Dr., Biruni University, Faculty of Applied Sciences, Department of Gastronomy and Culinary Arts, İstanbul/Türkiye, acan@biruni.edu.tr

² Assoc. Prof. Dr., Yıldız Technical University, Faculty of Chemistry and Metallurgy, Department of Food Engineering, İstanbul/Türkiye, hasan.cankurt@yildiz.edu.tr

CRUISE GEMİLERİNİN TURİZMDEKİ YERİ VE SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK SORUNLARI

Günseli Duman¹

Özet

Giriş ve Amaç: Bilindiği üzere Cruise gemileri, küresel turizm sektöründe hızla büyüyen bir alanıdır. Bu bağlamda mevcut araştırmada, cruise turizminin, turizmdeki rolünü ve sürdürülebilirlik açısından karşılaşılan sorunları incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Bu çalışma geleneksel literatür taraması yöntemiyle tasarlanmış olup, cruise turizmi ve sürdürülebilirlik konularında yayımlanmış akademik makale, rapor ve sektörel yayınlar incelenmiştir. Bu bağlamda, cruise gemilerinin turizme katkıları ve sürdürülebilirlik sorunları ele alınmıştır.

Bulgular: Alanyazın incelendiğinde, cruise gemilerinin destinasyon ekonomilerine katkı sağladığı, istihdam yarattığı ve turizm gelirlerini artırdığı görülmüştür. Ancak, gemilerin yüksek yakıt tüketimi, atık su ve çöp yönetimi eksiklikleri, liman bölgelerinde aşırı turist yoğunluğu gibi çevresel ve sosyal sorunlar da meydana geldiği saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Cruise turizmi, ekonomik ve turistik açıdan önemli fırsatlar sunmakla birlikte sürdürülebilirlik açısından da elbette ki birtakım riskleri barındırmaktadır. Bu bağlamda, cruise turizminin gelişimi planlanırken çevresel etkilerin azaltılması ve ekonomik faydaların adil dağılımı gibi sürdürülebilirlik önlemlerinin öncelikli olarak ele alınması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Turizm, Kruvaziyer, Sürdürülebilirlik.

¹ Öğr. Gör. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Didim Meslek Yüksekokulu, Aydın/Türkiye, gduman@adu.edu.tr

THE PLACE OF CRUISE SHIPS IN TOURISM AND SUSTAINABILITY PROBLEMS

Günseli Duman¹

Abstract

Introduction and Purpose: As it is known, Cruise ships are a rapidly growing area in the global tourism industry. In this context, the current research aims to examine the role of cruise tourism in tourism and the problems encountered in terms of sustainability.

Materials and Methods: This study was designed with the traditional literature review method, and academic articles, reports and sectoral publications published on cruise tourism and sustainability were examined. In this context, the contributions of cruise ships to tourism and sustainability problems are discussed.

Results: When the literature is examined, it is seen that cruise ships contribute to destination economies, create employment and increase tourism revenues. However, it has been determined that environmental and social problems such as high fuel consumption of ships, deficiencies in wastewater and garbage management, and excessive tourist density in port areas also occur.

Discussion and Conclusion: While cruise tourism offers important economic and touristic opportunities, it also carries some risks in terms of sustainability. In this context, sustainability measures such as reducing environmental impacts and fair distribution of economic benefits should be considered as a priority when planning the development of cruise tourism.

Keywords: Tourism, Cruise, Sustainability.

¹ Lecturer, Aydın Adnan Menderes University, Didim Vocational School, Aydın/Türkiye, gduman@adu.edu.tr

TURİSTİK TREN YOLCULUKLARINDA DUYUSAL ALGILAR: DOĞU EKSPRESİ ÖRNEĞİ

Ozan Çatır¹

Özet

Giriş ve Amaç: Türkiye’de bu alanın en popüler örneklerinden biri olan Doğu Ekspresi, yalnızca bir ulaşım aracı olarak değil, aynı zamanda bir destinasyon deneyimi olarak da ön plana çıkmaktadır. Ancak mevcut literatürde Doğu Ekspresi gibi tren yolculuklarının turistler üzerindeki duyuşal etkilerini inceleyen çalışmalar oldukça sınırlıdır. Bu araştırmanın amacı, Doğu Ekspresi tren yolculuğuna katılan turistlerin deneyimlerini çok duyulu bir bakış açısıyla incelemek ve bu deneyimlerin hangi duyular aracılığıyla şekillendiğini ortaya koymaktır. Bu sayede duyuşal turizm literatürüne katkı sağlamak ve destinasyon yönetimi açısından çoklu duyuşal deneyimlerin önemini vurgulamak hedeflenmiştir.

Yöntem: Bu çalışma, nitel araştırma yöntemi çerçevesinde tasarlanmış ve veri toplama sürecinde çevrimiçi platformlarda paylaşılan kullanıcı yorumları analiz edilmiştir. Veriler, turistlerin Doğu Ekspresi yolculuğuna ilişkin deneyimlerini paylaştıkları çevrimiçi inceleme sitesi içeriklerinden elde edilmiştir. Toplanan veriler, nitel içerik analizi yöntemiyle değerlendirilmiş; görsel, işitsel, tat, dokunsal ve koku duyuları çerçevesinde temalar oluşturulmuştur.

Bulgular: Analiz sonucunda, turistlerin Doğu Ekspresi deneyimlerini en çok görsel ve tat duyuları üzerinden ifade ettikleri belirlenmiştir. Özellikle kar manzaraları, doğa görüntüleri ve trenin sunduğu yöresel lezzetler ön plana çıkmıştır. Diğer duyulara (işitsel, dokunsal ve koku) yönelik ifadelerin ise daha sınırlı olduğu görülmüştür.

Tartışma ve Sonuç: Elde edilen bulgular, destinasyon deneyiminin yalnızca fiziksel bir süreç olmadığını, aynı zamanda duyuşal katmanlar tarafından da şekillendiğini göstermektedir. Bu araştırma, duyuşal turizm literatürüne katkı sağlamak ve özellikle çok duyulu deneyimlerin destinasyon yönetiminde stratejik önem taşıdığını ortaya koymaktadır. Sonuç olarak, duyuşal algılar turistik ürün tasarımı ve pazarlamasında stratejik bir değer taşımakta olup, bu çalışma hem akademisyenler hem de sektör profesyonelleri için önemli çıkarımlar sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Doğu Ekspresi, demiryolu turizmi, duyuşal deneyim, nitel içerik analizi.

¹ Doç.Dr., Uşak Üniversitesi, Ulubey Meslek Yüksekokulu, Turizm ve Seyahat Hizmetleri, Uşak/Türkiye, ozan.catir@usak.edu.tr

SENSORY EXPERIENCES IN TOURIST TRAIN TRAVEL: THE CASE OF THE EASTERN EXPRESS

Ozan Çatır¹

Abstract

Introduction and Purpose: Train tourism is an attractive activity for both tourists and the tourist market in the past twenty years. With the Eastern Express as a desired case study in Turkey, besides acting as a means of transport, the Eastern Express offers a destination experience. However, existing research on the multisensory effects of train journeys like the Eastern Express on tourists is exceptionally limited. The aim of the study is to investigate tourists' experience on the Eastern Express train journey in multisensory terms and identify which sense guides such experiences. Thus, an effort is made to add to the knowledge base on sensory tourism as well as present multisensory experience in destination management.

Method: The study was conceptualized in the context of qualitative research methods, and remarks provided by the users on websites were open to qualitative content analysis in the data collection process. The data were gathered from review websites in which tourists described their experience of traveling on the Eastern Express. The thus-collected data were qualitatively analyzed, and the themes were framed on the basis of visual, auditory, taste, touch, and olfactory perceptions.

Results: The research identified that tourists mostly mentioned their Eastern Express experience in visual and taste sense terms. The most important factors for them were mountain sceneries, nature sceneries, and local specialties offered on the train. Statements related to the rest of the senses (hearing, touch, and smelling) were less in frequency.

Discussion and Conclusion: The study shows that the destination experience is not solely a material process but is compounded further by layers of sensations. For planning tourist products, planning sound, touch, and scent experiences as an integral whole, together with visual and taste-based materials, can raise tourist satisfaction. Finally, perceptions through the senses are of strategic importance in tourist product planning and promoting, and the study is an important lesson for both scholars and professionals.

Keywords: Eastern Express, railway tourism, sensory experience, qualitative content analysis.

¹ Assoc. Prof. Dr., Uşak University, Ulubey Vocational School, Tourism and Travel Services, Uşak/Türkiye, ozan.catir@usak.edu.tr

EDEBİYAT – SANAT İKİLEMİNDE ŞİİR ÖĞRETİSİ

Rüstem Mürseloğlu¹

Özet

Giriş ve Amaç: Bilim ve sanat alanlarının temel taşları arasında yer alan edebiyat ve sanat, farklı disiplinler olmalarına rağmen toplumsal gelişime katkı sağlayan ve birbirini besleyen iki ana dal olarak kabul edilmektedir. Özellikle sahne sanatlarında karşılaşılan sorunlar, bu bildirinin temel konusunu oluşturmaktadır. Şiirin okullarda öğretilmesi ve sahnelenmesinde edebiyat ve sanat alanları arasında ortaya çıkan ciddi fikir ayrılıkları, ülkemizde bu ikilemin ne tür zorluklar yarattığını göstermektedir. Bu çalışmada, söz konusu sorunlar somut örneklerle ele alınacaktır.

Yöntem: Çalışmada, ilk, orta, lise düzeyindeki öğrencilerin derslerde ve Üniversitelerin yetenek sınavlarında hazırladıkları tırat, şiir vb. sunumlar incelenmiştir. Bu yöntemle, öğrencilerin büyük çoğunluğunda aynı tür hataların tekrarlandığını ve en önemlisi bu hataların farkında olunmadığını ortaya koymuştur. Ayrıca, Türk Dili ve Edebiyatı bölümü öğrencilerinde de gözlemlenen ve “kafiye” adı altında aktarılan yöntemlerin analizi yapılmıştır.

Bulgular: “Okuma” ve “ifade etme” birbirinden tamamen farklı çalışma biçimleridir. Ezberlenen bir şiirin ses, nefes, vurgu ve tonlamalara uygun biçimde sunulmaması, edebiyat alanında bir eksiklik olarak değerlendirilmemiş görünmektedir. Bu durum, ülkemizde adeta gelenek hâline gelmiş ve “şiir okuma alışkanlığı” adı altında sahne sanatlarına da olumsuz biçimde yansımıştır.

Tartışma ve Sonuç: Hece, nazım ve serbest vezindeki şiirlerin sunumlarında bilimsel temeli olmayan; “kafiye” kavramıyla sınırlandırılan ve kuşaktan kuşağa aktarılan bozuk, ezberci bir sunum anlayışı, Türkçe’nin sahne ve seslendirme alanındaki niteliğini olumsuz etkilemektedir. Bu çalışmada, birebir çalışma yöntemleriyle söz konusu olumsuzlukların ortaya konması ve çözüm yollarının geliştirilmesi amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Edebiyat, Sahne Sanatları, Kafiye, Şiir Öğretimi.

¹ Doç. Dr., T.C. İstanbul Medeniyet Üniversitesi, Sanat, Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Sahne Sanatları Bölümü, İstanbul/Türkiye, rustem.murseloglu@medeniyet.edu.tr

LITERATURE – ART DILEMMA IN POETRY TEACHING

Rüstem Mürseloğlu¹

Abstract

Introduction and Purpose: Literature and art, regarded as two of the cornerstones of science and culture, are distinct disciplines that nonetheless mutually nourish each other and contribute to societal development. The primary focus of this paper is the challenges encountered in the performing arts. In particular, the differences of opinion between the fields of literature and art regarding the teaching and performance of poetry in schools reveal the difficulties posed by this dilemma in our country. This study examines these issues through concrete examples.

Materials and Methods: The study analyzed performances prepared by primary, secondary, and high school students—such as monologues, poetry recitations, and similar presentations—within classroom activities and talent examinations. The research observed how students reflected the knowledge, skills, and habits acquired in literature courses into their performances. Findings indicate that the same errors were repeated by a large majority of students, and most importantly, these errors went unrecognized. Furthermore, the analysis included methods, commonly referred to as “rhyme,” observed even among Turkish Language and Literature students.

Results: Reading and narrating—or reading followed by conveying—are entirely different modes of practice. The failure to deliver a memorized poem in accordance with proper voice, breath, emphasis, and intonation does not appear to have been considered a shortcoming in the field of literature. This has led to what has become an entrenched tradition, a so-called “poetry reading habit,” which has negatively influenced the performing arts.

Discussion and Conclusion: In the performance of poems written in syllabic, rhymed, and free verse forms, a non-scientific, rote-based style—restricted to the notion of “rhyme” and transmitted from generation to generation—has adversely affected the quality of Turkish in the context of stage and vocal performance. This study seeks to expose these issues through one-on-one instructional methods and to develop potential solutions.

Keywords: Literature, Performing Arts, Rhyme, Poetry Teaching.

¹ Assoc. Prof., T.C. Istanbul Medeniyet University, Faculty of Art, Design and Architecture, Performing Arts Department, Istanbul/Türkiye, rustem.murseloglu@medeniyet.edu.tr

ANTROPOSEN'DE EDREMIT KÖRFEZİ BÖLGESİNDEKİ EKOLOJİK KRİZİN (EKOLOJİK) ANTROPOLOJİK DEĞERLENDİRİLMESİ

Mesut Akyüz¹

Özet

Giriş ve Amaç: İnsanın etkisiyle ekolojik dengedeki bozulma, önemli bir sorun olarak kendisini fazlasıyla hissettirmeye başlamış; nüfusun artması, kentleşme yoğunluğu ve teknolojinin yıkıcı etkileri, ekolojik sorunları günümüz toplumlarının gündeminde ilk sıraya taşımıştır. İnsanlığın, yerkürenin fiziki yapısı ve işleyişine damgasını vurduğu güncel jeolojik devri tanımlayan Antroposen Çağında, teknolojik atılımların peşindeki insan, çevreye verilen tahribatın da baş aktörü haline gelmiştir. Bu çağda ekolojik krize yönelik çözümlerin hem doğa bilimlerinden hem de sosyal bilimlerden yararlanması gerekliliği ön plana çıkmıştır.

Yöntem: Sosyal Antropolojinin bir alt konusu olan Ekolojik Antropoloji, insan ve çevresi arasındaki karmaşık ilişkileri inceleyen bir alt disiplindir. Ekolojik sorunlarımız göz önüne alındığında antropojenik etkiler, karşı karşıya kaldığımız çevre sorunlarının temelinde çözülmesi gereken bir odak noktasıdır. Bu bakımdan etnografi yöntemi, insan tarafından yaratılan etkilerin belirlenmesinde geçerli/gerçekçi bir araçtır. Çalışmanın yöntemi, Edremit Körfezi bölgesindeki ekolojik kriz değerlendirmesinde insan faktörüne yönelik odak çalışma konularının tespit edilebilmesi maksadıyla belge taraması yapılmıştır.

Bulgular: Bu çalışmada, antropolojinin güncel ekolojik sorunları nasıl açıklayabileceği ve nasıl çözümler önerebileceği tartışılmaktadır. Bu çalışmanın amacı, sahip olduğu doğal/tarihi/kültürel kaynaklar sayesinde yakın tarihsel dönemde önemli ölçüde bir demografik hareketin cazibe merkezi haline gelen Edremit Körfezi bölgesinde yaşanan ekolojik sorunlara sosyal antropolojik bakış açısıyla yaklaşarak etnografi yöntemi ile elde edilebilecek daha gerçekçi verilerin ortaya çıkarılmasıdır.

Tartışma ve Sonuç: Sonuç olarak; çalışmada elde edilecek bütüncül/karşılaştırmalı veriler sayesinde; Edremit Körfezi bölgesindeki ekolojik okur-yazarlığın artırılması için destekleyici bilgilerin üretilmesi, ekolojik turizmin sürdürülebilirliğine katkı sağlanması, ekolojik yerleşmelerin tasarımlarında fayda sağlayabilecek hususların belirlenmesi, ekolojik tarım ürünlerinin değerlendirilmesine fayda sağlanması suretiyle çevre krizlerinin öngörülmesi ve çevre ile ilgili anksiyetelerimizi azaltarak bütüncül bir ekolojik yaklaşımla eyleme dönüştürülmesine katkı sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Edremit, Antroposen, Ekolojik Antropoloji.

¹ Dr., Bağımsız Araştırmacı, Balıkesir/Türkiye, mesutakyuz17@gmail.com.

(ECOLOGICAL) ANTHROPOLOGICAL ASSESSMENT OF THE ECOLOGICAL CRISIS IN THE EDREMIT BAY REGION IN THE ANTHROPOCENE

Mesut Akyüz¹

Abstract

Introduction and Purpose: The deterioration of the ecological balance due to human influence has begun to make itself felt as a significant problem; the increase in population, the intensity of urbanization and the destructive effects of technology have brought ecological problems to the forefront of the agenda of today's societies. In the Anthropocene Age, which defines the current geological era in which humanity has left its mark on the physical structure and functioning of the Earth, humans, in pursuit of technological breakthroughs, have become the main actors in the destruction inflicted on the environment. In this era, the need for solutions to the ecological crisis to benefit from both natural and social sciences has come to the fore.

Materials and Methods: Ecological Anthropology, a sub-subject of Social Anthropology, is a sub-discipline that examines the complex relationships between humans and their environment. Considering our ecological problems, anthropogenic impacts are a focal point that must be resolved at the core of the environmental problems we face. In this respect, the ethnography method is a valid/realistic tool in determining the effects created by humans. The method of the study was to scan documents in order to identify focus areas of study on the human factor in the ecological crisis assessment in the Edremit Bay region.

Results: This study discusses how anthropology can explain current ecological problems and suggest solutions. The aim of this study is to approach the ecological problems experienced in the Edremit Gulf region, which has become a center of attraction for a significant demographic movement in the recent historical period thanks to its natural/historical/cultural resources, from a social anthropological perspective and to reveal more realistic data that can be obtained through the ethnography method.

Discussion and Conclusion: As a result; it is evaluated that, thanks to the holistic/comparative data to be obtained in the study; it will contribute to the production of supportive information to increase ecological literacy in the Edremit Gulf region, to contribute to the sustainability of ecological tourism, to determine the issues that can be beneficial in the designs of ecological settlements, to predict environmental crises by providing benefits to the evaluation of ecological agricultural products, and to reduce our anxiety about the environment and to turn it into action with a holistic ecological approach.

Keywords: Edremit, Anthropocene, Ecological Anthropology.

¹ Dr., independent researcher, Balıkesir/Türkiye, mesutakyuz17@gmail.com,

SANAL GERÇEKLİK VE ARTIRILMIŞ GERÇEKLİK TEKNOLOJİLERİNİN GASTRONOMİ ALANINDA KULLANIMI

Merve Çakır¹, Dilek Dülger Altın²

Özet

Giriş ve Amaç: Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmeler, gastronomi alanında hem üretimden tüketime uzanan süreçleri hem de tüketici deneyimlerini etkilemektedir. Bu bağlamda sanal gerçeklik (VR) ve artırılmış gerçeklik (AR) teknolojileri, gastronomide eğitim, pazarlama, turizm ve tüketici odaklı uygulamalara yeni olanaklar sunmaktadır. Bu çalışmanın amacı, VR ve AR teknolojilerinin gastronomi alanındaki kullanımını sistematik biçimde incelemektir.

Yöntem: Bu araştırma, gastronomi alanında sanal gerçeklik ve artırılmış gerçeklik teknolojilerinin kullanımını inceleyen nitel bir derleme çalışması olarak hazırlanmıştır. Literatürün sistematik biçimde değerlendirilmesi amacıyla doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu kapsamda, 2015–2025 yılları arasında yayımlanan 60 çalışma incelenmiş; içerik ve yöntemsel uygunluk ölçütlerine göre seçilen 20 çalışma (10 ulusal, 10 uluslararası) çalışmaya dahil edilmiştir. İncelenen çalışmalar tematik sınıflandırma yoluyla gastronomide eğitim, pazarlama ve menü uygulamaları, gastronomi turizmi ve tüketici deneyimi olmak üzere dört ana tema altında değerlendirilmiş; elde edilen bulgular benzerlikler ve farklılıklar açısından karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir.

Bulgular: Elde edilen bulgular, sanal gerçeklik ve artırılmış gerçeklik teknolojilerinin gastronomi alanına katkılar sunduğunu göstermektedir. Eğitim alanında kullanımı ile güvenli ve tekrarlanabilir öğrenme ortamları sağlayarak öğrencilerin mesleki becerilerinin gelişimini desteklemektedir. Pazarlama ve menü uygulamalarında şeffaflığı artırmakta, tüketici güvenini güçlendirmekte ve karar verme süreçlerini kolaylaştırmaktadır. Gastronomi turizmi açısından, kültürel mirasın aktarımına katkı sağlamakta ve destinasyonların cazibesini artırmaktadır. Tüketici deneyiminde ise tat, koku ve görsel öğelerin bütünleştirilmesiyle çokduyulu etkileşimler sunarak, gastronomi ürünlerinin algılanma ve deneyimlenme biçimini zenginleştirmektedir.

Sonuç: VR ve AR teknolojilerinin gastronomi ile kesişimi, disiplinler arası araştırmalar için verimli bir alan oluşturmaktadır. Gelecekte yapılacak çalışmaların, eğitim çıktıları, tüketici davranışları ve turizm deneyimleri üzerinde odaklanarak hem akademik literatüre hem de sektörel gelişmelere yenilikçi katkılar sağlaması beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Sanal Gerçeklik, Artırılmış Gerçeklik, Gastronomi.

¹ Yüksek lisans öğrencisi, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Anabilim Dalı, Kocaeli/Türkiye, mervedursuncakir@gmail.com

² Doç. Dr., Kocaeli Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, Kocaeli/Türkiye, dilek.dulger@kocaeli.edu.tr

THE UTILIZATION OF VIRTUAL REALITY AND AUGMENTED REALITY TECHNOLOGIES IN GASTRONOMY

Merve Çakır¹, Dilek Dülger Altınır²

Abstract

Introduction and Purpose: Advancements in information and communication technologies have influenced both the processes extending from food production to consumption and consumer experiences in the field of gastronomy. In this context, virtual reality (VR) and augmented reality (AR) technologies offer new opportunities for education, marketing, tourism, and consumer-oriented applications in gastronomy. The aim of this study is to systematically examine the use of VR and AR technologies in the field of gastronomy.

Materials and Methods: This research was designed as a qualitative review study examining the use of virtual reality and augmented reality technologies in the field of gastronomy. In order to systematically evaluate the literature, the document analysis method was employed. Within this scope, 60 studies published between 2015 and 2025 were examined, and 20 studies (10 national and 10 international) were included in the research based on content and methodological suitability criteria. The reviewed studies were thematically classified and evaluated under four main themes: gastronomy education, marketing and menu applications, gastronomy tourism, and consumer experience. The findings obtained were comparatively analyzed in terms of similarities and differences.

Results: The findings indicate that VR and AR technologies provide significant contributions to the field of gastronomy. In education, they create safe and repeatable learning environments that support the development of students' professional skills. In marketing and menu applications, they enhance transparency, strengthen consumer trust, and facilitate decision-making processes. In terms of gastronomy tourism, they contribute to the transmission of cultural heritage and increase the attractiveness of destinations. Regarding consumer experience, the integration of taste, smell, and visual elements enables multisensory interactions, enriching the perception and overall experience of gastronomic products.

Discussion and Conclusion: The intersection of VR and AR technologies with gastronomy constitutes a promising field for interdisciplinary research. Future studies focusing on educational outcomes, consumer behavior, and tourism experiences are expected to provide innovative contributions to both academic literature and sectoral development.

Keywords: Virtual Reality, Augmented Reality, Gastronomy.

¹ Graduate student, Kocaeli University, Institute of Social Sciences, Department of Gastronomy and Culinary Arts, Kocaeli/Türkiye, mervedursuncakir@gmail.com

² Assoc. Prof. Dr., Kocaeli University, Faculty of Tourism, Department of Gastronomy and Culinary Arts, Kocaeli/Türkiye, dilek.dulger@kocaeli.edu.tr

DEPREM SONRASI KONUT FİYAT ENDEKSİNDEKİ GELİŞMELER:

TÜRKİYE'DE BÖLGESEL BİR ANALİZ

Çağatay Tunçsiper¹, Dilek Sürekçi Yamaçlı²

Özet

Giriş ve Amaç: Şubat 2023'teki depremler, Türkiye'nin konut piyasasında yapısal kırılmalıkları ortaya çıkarmıştır. Bu çalışma, deprem sonrası dönemde konut fiyat endekslerindeki değişimleri analiz ederek, afet bölgelerindeki konut piyasası dinamiklerinin sosyoekonomik etkilerini değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Araştırmada, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) 2010=100 baz yıllık konut fiyat endeksi verileri kullanılmıştır. TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye), TRC (Gaziantep, Adıyaman, Kilis, Şanlıurfa, Diyarbakır) ve TR62 (Adana, Mersin) bölgelerinin 2023-2025 dönemine ait endeks performansları karşılaştırmalı olarak incelenmiştir. Verilerin analizinde deskriptif istatistik yöntemleri ve trend analizi uygulanmıştır.

Bulgular: Analiz sonuçlarına göre, Türkiye geneli konut fiyat endeksi 2023-2025 döneminde %77,5'lik artışla 177,53 değerine ulaşmıştır. Bölgesel düzeyde ise TR63 bölgesi %84,6'lık artışla 184,59 değerine yükselirken, TRC bölgesi %82,4 artışla 182,42, TR62 bölgesi ise %65,2 artışla 165,20 değerini kaydetmiştir. Bu veriler, depremden en çok etkilenen bölgelerde konut fiyat artış hızının daha yüksek olduğunu göstermektedir.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmanın bulguları, deprem sonrası dönemde konut fiyatlarındaki artışın sağlıklı bir piyasa dinamiğine işaret ettiğini ortaya koymaktadır. Özellikle ağır hasar gören bölgelerdeki yüksek endeks değerleri, konut arzındaki daralma ve spekülasyon talepten kaynaklanmaktadır. Politika yapıcılar için, spekülasyon hareketleri önleyici düzenlemelerin yanı sıra, sosyal konut üretimini teşvik edici tedbirler alınması kritik önem taşımaktadır.

Anahtar Kelimeler: Konut Fiyat Endeksi, Deprem Ekonomisi, Bölgesel Ekonomik Analiz.

¹ Doç. Dr., Ege Üniversitesi, Çeşme Turizm Fakültesi, İzmir/Türkiye, cagatay.tuncsiper@ege.edu.tr

² Prof. Dr., İzmir Demokrasi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İzmir/Türkiye, dilek.surekciyamacli@idu.edu.tr

DEVELOPMENTS IN THE HOUSING PRICE INDEX AFTER THE EARTHQUAKE: A REGIONAL ANALYSIS IN TURKIYE

Çağatay Tunçsiper¹, Dilek Sürekçi Yamaçlı²

Abstract

Introduction and Purpose: The February 2023 earthquakes revealed structural vulnerabilities in Turkey's housing market. This study aims to analyze the changes in housing price indices in the post-earthquake period and evaluate the socioeconomic effects of housing market dynamics in disaster areas.

Method: The research uses the Central Bank of the Republic of Turkey's (CBRT) housing price index data with 2010=100 base year. The index performances of TR63 (Hatay, Kahramanmaraş, Osmaniye), TRC (Gaziantep, Adıyaman, Kilis, Şanlıurfa, Diyarbakır) and TR62 (Adana, Mersin) regions for the 2023-2025 period were examined comparatively. Descriptive statistical methods and trend analysis were applied in data analysis.

Results: According to the analysis results, Turkey's general housing price index reached 177.53 with a 77.5% increase in the 2023-2025 period. At the regional level, while the TR63 region rose to 184.59 with an 84.6% increase, the TRC region reached 182.42 with an 82.4% increase, and the TR62 region recorded 165.20 with a 65.2% increase. These data show that the rate of increase in housing prices is higher in the most earthquake-affected regions.

Discussion and Conclusion: The findings of the study reveal that the increase in housing prices in the post-earthquake period indicates an unhealthy market dynamic. Particularly high index values in severely damaged regions result from the contraction in housing supply and speculative demand. For policymakers, it is critical to take measures that encourage social housing production as well as regulations to prevent speculative movements.

Keywords: Housing Price Index, Earthquake Economics, Regional Economic Analysis.

¹Assoc. Prof. Dr., Ege University, Çeşme Faculty of Tourism, İzmir/Türkiye, cagatay.tuncsiper@ege.edu.tr

² Prof. Dr., İzmir Democracy University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, İzmir/Türkiye, dilek.surekciyamacli@idu.edu.tr

ERBİYUM KATKILI ÇİNKO BOROSİLİKAT CAM SENTEZİ, DOĞRUSAL VE DOĞRUSAL OLMAYAN OPTİK ÖZELLİKLERİ

Murat Erdem¹, Adil Güler²

Özet

Giriş ve Amaç: Camların sentezi eriyik söndürme yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiş ve farklı konsantrasyonlarda numuneler sentezlenmiştir. Judd-Ofelt analizi ve optiksel doğrusal olmayan absorpsiyon için sırasıyla doğrusal absorpsiyon ve doğrusal olmayan optik özellikler incelenmiştir.

Yöntem: Eriyik söndürme tekniği, camda kullanılacak kimyasalların önceden belirlenmiş miktarlarda $ZnO:B_2O_3:SiO_2:Er_2O_3$ (ZBSE) bileşiklerinin bir potaya karıştırılmasını ve ardından yüksek sıcaklıklarda bir fırında söndürülmesini içerir. Porselen potadaki kimyasallar, önceden belirlenmiş bir süre içinde eriyene kadar ısıtıldı. Erimiş cam daha sonra önceden ısıtılmış bir çelik kalıba dökülür ve termal stresi azaltmak ve cam üzerinde oluşabilecek olumsuz etkileri en aza indirmek için soğumaya bırakıldı. Ardından, Judd Ofelt analizi için camların absorpsiyon ve doğrusal olmayan optik özelliklerini belirlemek üzere Z-tarama ölçümleri yapıldı.

Bulgular: Soğurma ölçümlerinde erbiyum iyonlarına ait sekiz soğurma geçiş bandı gözlemlendi. Optik bant aralıkları konsantrasyona önemli ölçüde bağlı değildi. Numunelerin PL ölçümleri, iletişimde önemli bir rol oynayan 1532 nm'de emisyon veren geçişe odaklandı. Bu geçişteki Er^{+3} konsantrasyonu arttıkça lüminesans sönümü meydana geldi. ZBSE camlarının spektroskopik kalite faktörleri konsantrasyonla birlikte artış gösterdi. Geçirgenlik vadisi derinliği ise artan erbiyum iyon konsantrasyonu ile birlikte azaldı.

Tartışma ve Sonuç: ZBSE camları, optik yükselteç ve optik limitleme uygulamalarında potansiyel bir aday olabilir.

Anahtar Kelimeler: Çinko-borosilikat, Judd-Ofelt Analizi, Z tarama.

¹ Prof. Dr., İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Fizik Mühendisliği Bölümü, İstanbul/Türkiye, muraterdem@itu.edu.tr

² Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, Teknoloji Fakültesi, Elektrik -Elektronik Mühendisliği, İstanbul/Türkiye, adil.guler@marmara.edu.tr

ERBIUM DOPED ZINC BOROSILICATE GLASS SYNTHESIS, LINEAR AND NONLINEAR OPTICAL PROPERTIES

Murat Erdem¹, Adil Güler²

Abstract

Introduction and Purpose: The synthesis of glasses was performed using the melt quench method, and samples were synthesized for different concentrations. Linear absorption and nonlinear optical properties were investigated for Judd-Ofelt analysis and optical nonlinear absorption.

Materials and Methods: The melt-quenching technique involves mixing the chemicals to be used in glass in predetermined amounts of chemicals of the compounds ZnO:B₂O₃:SiO₂:Er₂O₃ (ZBSE) into a crucible and then quenching them in a furnace at high temperatures. The chemicals in the porcelain crucible were heated to melt within the predetermined timeframe. The molten glass was then poured into a preheated steel mold and allowed to cool to reduce thermal stress and minimize any negative effects that may occur on the glass. Then Z-scan measurements were taken to determine the absorption and nonlinear optical properties of the glasses for Judd Ofelt analysis.

Results: The eight absorption transition bands belonging to erbium ions were observed in the absorption measurements. The optical band gaps did not show significant concentration dependence. PL measurements of the samples focused on the transition that gives emission at 1532 nm, which plays a crucial role in communication. As the Er⁺³ concentration increases at this transition, luminescence quenching occurs. The spectroscopic quality factors of ZBSE glasses increase with concentration. The transmission valley depth decreased with increasing Erbium ion concentration.

Discussion and Conclusion: ZBSE glasses may be a potential candidate for optical amplifier and optical limiting applications.

Keywords: Zinc-borosilicate, Judd-Ofelt Analysis, Z-scan.

¹ Prof. Dr., Istanbul Technical University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Physics Engineering, Istanbul/Türkiye, muraterdem@itu.edu.tr

² Assoc. Prof. Dr., Marmara University, Faculty of Technology, Electrical and Electronics Engineering, Istanbul/Türkiye, adil.guler@marmara.edu.tr

TÜRKİYE EKONOMİSİNDE İKİZ AÇIKLAR HİPOTEZİNİN GEÇERLİLİĞİ: 2009 SONRASI DÖNEM ANALİZİ

Bedriye Tunçsiper¹, Dilek Surekci Yamaçlı²

Özet

Giriş ve Amaç: İkiz Açıklar Hipotezi, bütçe açıkları ile cari açık arasında nedensel bir ilişki olduğunu ve mali dengesizliklerin dış dengesizlikleri daha da kötüleştirebileceğini ileri sürmektedir. Türkiye gibi gelişmekte olan ekonomiler için bu hipotezin makroekonomik istikrar açısından kritik etkileri bulunmaktadır. Bu nedenle, bu çalışma, önemli ekonomik dönüşümler ve politika değişiklikleriyle karakterize edilen 2009 sonrası dönemde Türkiye'de İkiz Açıklar Hipotezi'nin geçerliliğini ampirik olarak test etmeyi amaçlamaktadır.

Materyal ve Yöntemler: 2009Q1'den 2025Q2'ye kadar olan üç aylık veriler Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası resmi kaynaklarından elde edilmiştir. Analiz edilen değişkenler bütçe dengesi ve cari hesap dengesini içermektedir. Çalışmada, açıklar arasındaki ilişkiyi incelemek için birim kök testleri, Johansen eşbütünleşme analizi ve Granger nedensellik testleri gibi zaman serisi ekonometrik teknikleri kullanılmıştır. İstatistiksel analizler EViews 12 yazılımı kullanılarak gerçekleştirilmiştir.

Sonuçlar: Analiz, bütçe açıkları ile cari açıklar arasında uzun vadede anlamlı ve pozitif bir ilişki olduğunu ortaya koymuştur (Johansen eşbütünleşme testi). Granger nedensellik testleri, bütçe açıkları ve cari açık arasında çift yönlü nedensellik ilişkisi olduğunu göstermiştir.

Tartışma ve Sonuç: Bulgular, 2009 sonrası dönemde Türkiye için İkiz Açıklar Hipotezi'nin geçerliliğini doğrulamaktadır. Sonuçlar, mali disiplinin dış dengesizliklerin yönetimindeki kritik rolünü vurgulamaktadır. Politika yapıcılar, ikiz açık risklerini azaltmak ve makroekonomik istikrarı sağlamak için koordineli mali ve dış sektör politikalarına öncelik vermelidir.

Anahtar Kelimeler: İkiz Açıklar Hipotezi, Granger Nedenselliği, Johansen Eşbütünleşmesi, Türkiye Ekonomisi.

¹ Prof. Dr., İzmir Demokrasi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İzmir/Türkiye, tbedriye1@hotmail.com

² Prof. Dr., İzmir Demokrasi Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İktisat Bölümü, İzmir/Türkiye, dilek.surekciyamacli@idu.edu.tr

THE VALIDITY OF THE TWIN DEFICITS HYPOTHESIS IN THE TURKISH ECONOMY: POST-2009 PERIOD ANALYSIS

Bedriye Tunsiper¹, Dilek Surekci Yamalı²

Abstract

Introduction and Purpose: The Twin Deficits Hypothesis posits a causal relationship between budget deficits and current account deficits, suggesting that fiscal imbalances can exacerbate external imbalances. For emerging economies like Turkey, this hypothesis has critical implications for macroeconomic stability. Therefore, this study aims to empirically test the validity of the Twin Deficits Hypothesis in Turkey for the post-2009 period, characterized by significant economic transformations and policy shifts.

Materials and Methods: Quarterly data from 2009Q1 to 2025Q2 were obtained from official sources of Türkiye (The Central Bank of the Republic of Türkiye). The variables analyzed include budget balance and current account balance. The study employed time series econometric techniques, including unit root tests, Johansen cointegration analysis, and Granger causality tests, to examine the relationship between the deficits. Statistical analyses were conducted using EViews 12 software.

Results: The analysis revealed a significant positive relationship between budget deficits and current account deficits in the long run (Johansen cointegration test). Granger causality tests showed that there is a bidirectional causality relationship between budget deficits and current account deficits.

Discussion and Conclusion: The findings confirm the validity of the Twin Deficits Hypothesis for Turkey in the post-2009 period. The results underscore the critical role of fiscal discipline in managing external imbalances. Policymakers should prioritize coordinated fiscal and external sector policies to mitigate twin deficit risks and ensure macroeconomic stability.

Keywords: Twin Deficits Hypothesis, Granger Causality, Johansen Cointegration, Türkiye Economy.

¹ Prof. Dr., İzmir Democracy University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, İzmir/Türkiye, tbedriye1@hotmail.com

² Prof. Dr., İzmir Democracy University, Faculty of Economics and Administrative Sciences, İzmir/Türkiye, dilek.surekciyamacli@idu.edu.tr

ARAÇ KAYNAKLI TİTREŞİMLERİN DİNAMİK ANALİZİ VE SÜRÜCÜNÜN KAS-İSKELET SİSTEMİ ÜZERİNDEKİ ETKİLERİ

Muhammet Murat Hocaoglu¹, Ömer Gündoğdu²

Özet

Giriş ve Amaç: Araç titreşimleri, sürücü ve yolcuların sağlığı ile konforu üzerinde önemli etkilere sahiptir. Özellikle hız kesici kasisler, ani düşey titreşimler oluşturarak kas-iskelet sistemi üzerinde olumsuz yüklenmelere yol açmaktadır. Bu çalışmanın özgün yanı, taşıt modeli ile insan vücudu modelini entegre ederek titreşimleri bütüncül biçimde incelemesidir. Amaç, kasis kaynaklı düşey titreşimlerin sürücünün bel ve boyun bölgelerine ilettiği kuvvetleri farklı hız ve kasis tasarımlarında belirlemektir. Böylece riskli durumlar ortaya konarak sürüş güvenliği ve konforuna yönelik öneriler geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Yöntem: Çalışmada insan vücudu için 11 serbestlik dereceli bir biyomekanik model geliştirilmiş ve 5 serbestlik dereceli yarım araç modeliyle entegre edilmiştir. Ortaya çıkan insan-taşıt sistemi Newton–Euler yaklaşımıyla modellenmiş, hareket denklemleri çıkarılmıştır. Benzetimler MATLAB (R2021a) ortamında, 20–50 km/s hız aralığı ve farklı kasis boyutları kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bu sayede bel, boyun ve el-kol eklemlerine etki eden kuvvetler sayısal olarak hesaplanmıştır.

Bulgular: Sonuçlar, hız ve kasis yüksekliği arttıkça bel ve boyun bölgelerine aktarılan kuvvetlerin yükseldiğini göstermiştir. Özellikle yüksek hızlarda bel bölgesinde kritik seviyelere ulaşıldığı belirlenmiştir. Bulgular, grafiklerle karşılaştırmalı biçimde sunulmuştur.

Tartışma ve Sonuç: Kasis geçişlerinde yüksek hızın sürücüler için ciddi biyomekanik riskler oluşturduğu görülmektedir. Uzun vadede bel ve boyun yüklerinin kas-iskelet sistemi rahatsızlıklarına yol açabileceği düşünülmektedir. Ayrıca mevcut kasis ve süspansiyon tasarımlarının bu yükleri azaltmada yetersiz kaldığı anlaşılmıştır. Bu nedenle hem yol altyapısında hem de süspansiyon tasarımlarında iyileştirme gerekliliği öne çıkmaktadır. Çalışma, insan ve taşıt modellerini bir araya getirerek literatürde sınırlı incelenen bir konuyu derinlemesine ele almıştır.

Anahtar Kelimeler: Araç titreşimleri, Yarım araç modeli, Biyomekanik model, Dinamik analiz.

¹ Atatürk Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Makine Mühendisliği Bölümü, Erzurum/Türkiye, muhammetmurathocaoglu@gmail.com

² Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Makine Mühendisliği Bölümü, Erzurum/Türkiye, omergun@atauni.edu.tr

DYNAMIC ANALYSIS OF VEHICLE-INDUCED VIBRATIONS AND THEIR IMPACT ON THE DRIVER'S MUSCULOSKELETAL SYSTEM

Muhammet Murat Hocaoglu¹, Ömer Gündoğdu²

Abstract

Introduction and Purpose: Vehicle vibrations significantly affect the health and comfort of drivers and passengers. Speed bumps, in particular, generate sudden vertical vibrations that impose adverse loads on the musculoskeletal system. The originality of this study lies in integrating a vehicle model with a human body model to analyze vibrations in a holistic way. The aim is to determine the forces transmitted to the driver's lumbar and cervical regions under different speed and bump conditions. In this way, risky situations can be identified, and recommendations can be developed to improve driving safety and comfort.

Materials and Methods: An 11-degree-of-freedom biomechanical model of the human body was developed and integrated with a 5-degree-of-freedom half-vehicle model. The coupled human-vehicle system was modeled using the Newton-Euler approach, and equations of motion were derived. Simulations were conducted in MATLAB (R2021a) for vehicle speeds ranging from 20 to 50 km/h and for various bump dimensions. Forces acting on the lumbar, cervical, and upper-limb joints were then calculated numerically.

Results: The results showed that increasing vehicle speed and bump height significantly raised the forces transmitted to the lumbar and cervical regions. At higher speeds, critical levels were reached in the lumbar area. The findings were presented comparatively through graphs.

Discussion and Conclusion: Passing over bumps at high speed creates serious biomechanical risks for drivers. In the long term, the loads transmitted to the lumbar and cervical regions may cause musculoskeletal disorders. Moreover, current bump designs and suspension systems appear insufficient to reduce these loads. Therefore, improvements are required both in road infrastructure and suspension design. By integrating human and vehicle models, this study addresses a rarely examined topic in the literature and provides valuable insights for improving driver health and comfort.

Keywords: Vehicle vibrations, half-vehicle model, biomechanical model, dynamic analysis.

¹ Atatürk University, Institute of Science, Mechanical Engineering, Erzurum/Türkiye, muhammetmurathocaoglu@gmail.com

² Prof. Dr., Atatürk University, Engineering Faculty, Mechanical Engineering, Erzurum/Türkiye, omergun@atauni.edu.tr

KARBON MUHASEBESİ VE MALİYETLERİ

Ayşe Nur Buyruk Akbaba¹

Özet

Giriş ve Amaç: Karbon muhasebesi, işletmelerin ve ülkelerin karbon emisyonlarını sistematik olarak ölçmesini, raporlamasını ve yönetmesini sağlayan bir süreçtir. Bu muhasebe yöntemi, çevresel sürdürülebilirlik politikalarının oluşturulmasına yardımcı olurken, karbon azaltım stratejilerinin geliştirilmesine de katkı sağlamaktadır. Karbon muhasebesi, genellikle doğrudan ve dolaylı maliyetler açısından değerlendirilir. İşletmeler ve ülkeler, Karbon Fiyatlandırma Mekanizmaları aracılığıyla bu maliyetleri yönetmeye çalışırlar ve bazı finansal teşvikler sunarlar. Ülkeler arasında karbon ayak izi büyük farklılıklar göstermektedir. Bu farklılıklara göre çalışmada, karbon muhasebesinin işletmeler ve ülkeler açısından önemi ele alınarak, çevresel sürdürülebilirlik politikalarının geliştirilmesindeki rolü incelenmiş, karbon maliyetlerinin neler olduğunun ortaya konulması, bu maliyetlerin nasıl muhasebeleştirilebileceği ve ülkelere göre karbon ayak izi gelişim süreci hakkında bilgi sunulması amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmada kavramsal bilgilere yer verilmiş, muhasebe ve maliyetlere yönelik örnek uygulamalar yapılmıştır. Araştırma bölümünde ülkelere göre beş yıl içerisindeki karbon ayak izi maliyetlerinin karşılaştırılması yapılmıştır.

Bulgular: Doğrudan ve dolaylı maliyetlerin muhasebeleştirilmesi, fiyatlandırma mekanizmalarının emisyon kontrolünde nasıl kullanıldığı örneklerle gösterilmiştir. Avrupa Birliği Emisyon Ticaret Sistemi (EU ETS), bu kapsamda incelenen önemli örneklerden biridir. Ülkelere göre karbon emisyonları değerlendirilmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Ülkeler arasında karbon ayak izi farklılıkları incelenmiş, sanayileşmiş ülkeler, yüksek karbon emisyonlarına sahip olurken, gelişmekte olan ülkeler hızlı ekonomik büyüme ile karbon salınımını artırmaktadır. Türkiye, Paris Anlaşması çerçevesinde 2053 karbon nötr hedefi belirlemiş olup, enerji verimliliği ve yenilenebilir enerji yatırımları ile emisyonlarını kontrol etmeyi amaçlamaktadır. Karbon muhasebesi, ülkelerin sürdürülebilir kalkınma stratejileri oluşturmalarına katkıda bulunarak çevresel etkileri minimize etmeyi amaçlayan önemli bir araç olmuştur. Bu bağlamda çalışmada ulaşılan sonuca göre işletmelere ve bilgi kullanıcılarına katkı sağlayıcı öneriler sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Karbon, Karbon Muhasebesi, Karbon Maliyeti.

¹ Prof. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Finans ve Bankacılık Bölümü, Balıkesir/Türkiye, aysenur.akbaba@balikesir.edu.tr

CARBON ACCOUNTING AND COSTS

Ayşe Nur Buyruk Akbaba¹

Abstract

Introduction and Purpose: Carbon accounting enables businesses and countries to systematically measure, report and manage carbon emissions. It supports the creation of environmental sustainability policies and carbon reduction strategies. This process considers both direct and indirect costs which are managed through carbon pricing mechanisms and financial incentives. Due to significant differences in carbon footprints across countries, the study highlights the importance of carbon accounting in shaping sustainability policies and strategies. It aims to clarify what carbon costs are how they can be accounted for and how carbon footprints evolve by country.

Materials and Methods: The study presents conceptual insights and sample applications related to carbon accounting and cost analysis. It includes a five-year comparative assessment of carbon footprint costs across selected countries.

Results: Examples illustrate how direct and indirect costs are accounted for and how pricing mechanisms aid emission control. The European Union Emission Trading System (EU ETS) is examined as a key model. Country-level carbon emissions are evaluated to show varying approaches and outcomes.

Discussion and Conclusion: Carbon footprint disparities are evident industrialized nations show high emissions, while developing countries experience rising emissions due to rapid growth. Türkiye has committed to carbon neutrality by 2053 under the Paris Agreement, focusing on energy efficiency and renewable energy. Carbon accounting emerges as a vital tool for minimizing environmental impact and supporting sustainable development. The study offers recommendations to guide businesses and stakeholders in applying carbon accounting effectively.

Keywords: Carbon, Carbon Accounting, Carbon Cost.

¹ Prof. Dr., Balıkesir University, Burhaniye Applied Sciences Faculty, Department of Finance and Banking, Balıkesir/ Türkiye, aysenur.akbaba@balikesir.edu.tr

CE/CO KO-KATKILI ZNO İNCE FİMLERİN YAPISAL VE DOĞRUSAL OLMAYAN OPTİK ÖZELLİKLERİ

Feyzanur Kızılkaya¹, Sinem Sipahioğlu Kara², Adil Güler³, Kenan Şentürk⁴, Murat Erdem⁵, Lütfi Arda⁶

Özet

Giriş ve Amaç: Malzemenin doğrusal olmayan optik özellikleri, neden olarak kafes kusurları ve gerinim değişimleri dikkate alınarak ayarlanabilir. Bu nedenle, farklı kalınlıklarda Ce katkılı Co/Ce katkılı ZnO ince filmler, sol-jel yöntemi kullanılarak cam altlıklar üzerinde büyütüldü ve yapısal ve doğrusal olmayan optik özellikler yüksek lazer yoğunluklarında incelendi.

Materyaller ve Yöntemler: Co/Ce katkılı ZnO ince filmler, sol-jel daldırma kaplama tekniği kullanılarak cam altlıkların bir yüzüne büyütüldü. Altlık üzerindeki film kalınlığı, daldırma sayısı, geri çekme hızı ve çözeltinin seyreltilmesi ile belirlendi. İnce filmleri analiz etmek için XRD, SEM, UV/Vis/NIR spektrofotometresi kullanıldı. Optik Z-tarama düzeneği, filmlerin doğrusal olmayan optik özelliklerini ölçmek için yüksek güçlü dayanıklı optikler kullanılarak oluşturuldu. Sonuçlar: Kompozit ince filmler için deneysel olarak elde edilen açık açıklıklı Z-tarama eğrisi (geçirgenlik vadisi), Sheik-Bahae ve arkadaşları tarafından geliştirilen teoriyle uyumludur. Dahası, bu vadilerin derinlikleri, numunelerin film kalınlığı arttıkça artmış ve $z = 0$ 'da minimum geçirgenlik, ters doyurulabilir absorpsiyon (RSA) belirtileriyle uyumlu bulunmuştur.

Tartışma ve Sonuç: ZnO ince filmlerin yapısal ve optik özellikleri arasında bir ilişki kurulmuştur. RSA'nın film kalınlığı arttıkça arttığı gözlemlenmiştir. Filmlerin RSA'sının arkasındaki baskın mekanizmanın iki foton absorpsiyonu olduğu düşünülmektedir. Doğrusal olmayan absorpsiyon katsayısı, artan giriş yoğunluğuyla değişmektedir.

Anahtar Kelimeler: Çinko oksit, Z tarama, Optik sınırlama.

¹ Yüksek lisans öğr., İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Fizik Mühendisliği Bölümü, İstanbul/Türkiye, kizilkaya23@itu.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri Fakültesi, Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Optisyenlik, Bilecik/Türkiye, sinem.sipahioğlu@bilecik.edu.tr

³ Prof. Dr., İstanbul Teknik Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Fizik Mühendisliği Bölümü, İstanbul/Türkiye, muraterdem@itu.edu.tr

⁴ Dr., İstanbul Gelişim Üniversitesi, Mühendislik ve Mimarlık Fakültesi, Mekatronik Mühendisliği, İstanbul/ Türkiye, ksenturk@gelisim.edu.tr

⁵ Doç. Dr., Marmara Üniversitesi, Teknoloji Fakültesi, Elektrik ve Elektronik Mühendisliği Bölümü, İstanbul/ Türkiye, adil.guler@marmara.edu.tr

⁶ Prof. Dr., Bahçeşehir Üniversitesi, Mühendislik ve Doğa Bilimleri Fakültesi - İnşaat Mühendisliği, İstanbul/ Türkiye, lutfi.arda@eng.bau.edu.tr

STRUCTURAL AND NONLINEAR OPTICAL PROPERTIES OF CE/CO CO-DOPED ZNO THIN FILMS

Feyzanur Kızılkaya¹, Sinem Sipahioğlu Kara², Adil Güler³, Kenan Şentürk⁴, Murat Erdem⁵,
Lütfi Arda⁶

Abstract

Introduction and Purpose: The nonlinear optical properties of the material could be tuned by considering lattice defects and strain variations as the causes. Therefore, Ce-doped Co/Ce-doped ZnO thin films of varying thicknesses were grown on glass substrates using the sol-gel method, and the structural and nonlinear optical properties at high laser intensities.

Materials and Methods: Co/Ce-doped ZnO thin films were grown on one side of glass substrates using the sol-gel dip coating technique. The film thickness on the substrate was determined by the number of dips, withdrawal speed, and the dilution of the solution. XRD, SEM, UV/Vis/NIR spectrophotometer were used to analyze the thin films. The optical Z-scan setup is constructed using high-power durable optics to measure the nonlinear optical properties of the films.

Results: The open aperture Z- scan curve (transmission valley) obtained experimentally for the composite thin films fitted well with the theory pioneered by Sheik-Bahae et al. Moreover, the depths of these valleys increased with increasing the film thickness of the samples, and a minimum transmittance at $z = 0$, which was in agreement with the signs of reverse saturable absorption (RSA).

Discussion and Conclusion: A relationship has been established between the structural and optical properties of ZnO thin films. It has been observed that the RSA increases with increasing film thickness. The dominant mechanism behind the RSA of the films is thought to be due to two-photon absorption. The nonlinear absorption coefficient changes with increasing input intensity.

Keywords: Zinc oxide, Z scanning, Optical limiting.

¹ Graduate student, Istanbul Technical University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Physics Engineering, kizilkaya23@itu.edu.tr

² Asst. Prof. Dr., Bilecik Şeyh Edebali University, School of Health Services, Medical Services and Techniques, Bilecik/Türkiye, sinem.sipahioglu@bilecik.edu.tr

³ Prof. Dr., Istanbul Technical University, Faculty of Arts and Sciences, Department of Physics Engineering, Istanbul/Türkiye, muraterdem@itu.edu.tr

⁴ Dr., Istanbul Gelişim University, Faculty of Engineering and Architecture, Mechatronics Engineering, İstanbul/ Türkiye, ksenturk@gelisim.edu.tr

⁵ Assoc. Prof. Dr., Marmara University, Faculty of Technology, Electrical and Electronics Engineering, İstanbul/ Türkiye, adil.guler@marmara.edu.tr

⁶ Prof. Dr., Bahçeşehir University, Faculty of Engineering and Natural Sciences - Civil Engineering, İstanbul/ Türkiye, lutfi.arda@eng.bau.edu.tr

YAPAY ZEKA VE ÖĞRETMEN

Hüseyin Küçüközer¹, Gülşen Çiçek²

Özet

Giriş ve Amaç: 21. yüzyılın dijital dönüşüm süreci, eğitim alanında köklü değişimlere yol açmıştır. Bu dönüşümün merkezinde yer alan yapay zeka teknolojileri, öğretim süreçlerini kişiselleştirme, öğrenme verimliliğini artırma ve eğitimde fırsat eşitliğini sağlama potansiyeliyle dikkat çekmektedir. Bu gelişmeler, geleneksel öğretim yaklaşımlarının yeniden değerlendirilmesini ve pedagojik modellerin teknolojiyle uyumlu hale getirilmesini zorunlu hale getirmektedir. Bu çalışmanın amacı, yapay zekanın eğitim süreçlerine entegrasyonunu inceleyerek, öğretim yöntemlerinde nasıl bir dönüşüm sağladığını ortaya koymaktır.

Yöntem: Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Bu model, mevcut durumu ortaya koymak ve yapay zekanın eğitimdeki uygulamalarına dair genel bir çerçeve sunmak amacıyla tercih edilmiştir. Bu model ile güncel akademik çalışmalar incelenmiş elde edilen veriler toplanarak yapay zeka ve eğitim altında başlıklandırılmıştır.

Bulgular: Öğretmenlerin büyük bir kısmının yapay zekayı eğitimde olumlu bir gelişme olarak gördüğünü ortaya koymaktadır. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu (%74), yapay zekanın öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına göre içerik sunabilme kapasitesini faydalı bulmuştur. Katılımcıların %61'i, yapay zekanın sınıf içi değerlendirme süreçlerini kolaylaştırdığını belirtmiştir. Ancak bazı öğretmenler (%26), bu teknolojilerin pedagojik yönünün henüz yeterince gelişmediğini düşünmektedir.

Tartışma ve Sonuç: Öğretmenlerin teknolojik yeniliklere açık olduğunu ve yapay zekanın sunduğu olanakları fark ettiğini göstermektedir. Yapay zekanın öğretim sürecine katkısı konusunda öğretmenlerin çoğunluğu, bireyselleştirilmiş öğrenme ve değerlendirme süreçlerinde bu teknolojilerin faydalı olduğunu belirtmiştir. Yapay zekanın kullanımında karşılaşılan teknik ve eğitsel zorluklar, öğretmenlerin bu teknolojileri daha etkin kullanabilmesi için desteklenmesi gerektiğini göstermektedir. Özellikle hizmet içi eğitim eksikliği, yapay zekanın potansiyelinden tam anlamıyla yararlanılamamasına neden olmaktadır. Bu durum, teknoloji entegrasyonunun sadece araç temelli değil, aynı zamanda öğretmen yeterlilikleriyle de doğrudan ilişkili olduğunu ortaya koyar.

Anahtar Kelimeler: Yapay Zeka, Eğitim Teknolojileri, Dijital Dönüşüm, Öğretmen Tutumları.

¹ Prof. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Fizik Eğitimi, Balıkesir/Türkiye, hkucuk@balikesir.edu.tr

² Yüksek lisans öğrencisi, Balıkesir Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü Matematik ve Fen Bilimleri Eğitimi Fizik Eğitimi, Balıkesir/Türkiye, 202412667002@ogr.balikesir.edu.tr

ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND TEACHER

Hüseyin Küçüközer¹, Gülşen Çiçek²

Abstract

Introduction and Purpose: The digital transformation process of the 21st century has led to profound changes in the field of education. Artificial intelligence (AI) technologies, which are at the center of this transformation, stand out with their potential to personalize teaching processes, increase learning efficiency, and ensure equality of opportunity in education. These developments make it necessary to reevaluate traditional teaching approaches and align pedagogical models with technology. The aim of this study is to examine the integration of artificial intelligence into educational processes and to reveal how it brings about a transformation in teaching methods.

Materials and Methods: A descriptive scanning model has been used in the research. This model has been preferred to reveal the current situation and provide a general framework regarding the applications of artificial intelligence in education. With this model, contemporary academic studies have been examined, and the obtained data has been collected and categorized under artificial intelligence and education.

Results: It shows that a large portion of teachers view artificial intelligence as a positive development in education. The vast majority of teachers (74%) found the ability of AI to provide content tailored to students' individual needs to be beneficial. 61% of participants indicated that AI facilitates assessment processes in the classroom. However, some teachers (26%) believe that the pedagogical aspect of these technologies has not yet developed sufficiently.

Discussion and Conclusion: It shows that teachers are open to technological innovations and they realize the opportunities offered by AI. Regarding the contribution of AI to the teaching process, the majority of teachers have stated that these technologies are beneficial in individualized learning and assessment processes. The technical and educational challenges encountered in the use of AI indicate that teachers need support to use these technologies more effectively. Especially the lack of in-service training leads to an inability to fully benefit from the potential of AI. This situation reveals that technology integration is not only tool-based but also directly related to teacher competencies.

Keywords: Artificial Intelligence (AI), Educational Technologies, Digital Transformation, Teacher Attitudes.

¹ Prof. Dr., Balıkesir University, Institute of Science Mathematics and Science Education Physics Education, Balıkesir/Türkiye, hkucuk@balikesir.edu.tr

² M.Sc., Balıkesir University, Institute of Science Mathematics and Science Education Physics Education, Balıkesir/Türkiye, 202412667002@ogr.balikesir.edu.tr

AYDIN İLİ TERMAL TURİZM POTANSİYELİNİN BELİRLENMESİ: MEVCUT DURUMDAN STRATEJİK PLANLAMAYA

Muhammet Nimet Çavuş¹

Özet

Giriş ve Amaç: Türkiye'nin jeotermal kaynaklar bakımından zengin bölgelerinden biri olan Aydın, Buharkent, Germencik, Kuşadası, Sultanhisar ve Merkez ilçelerinde önemli termal kaynaklara sahiptir. İl genelinde termal kaynakların çeşitlilik göstermesi, termal turizmin gelişmesi için önemli fırsatlar sunmaktadır. Bu araştırmanın amacı, Aydın ilinin sahip olduğu termal turizm kaynaklarının mevcut durumunu inceleyerek potansiyelini ortaya koymak, karşılaşılan sorunları belirlemek ve bu potansiyelin sürdürülebilir biçimde değerlendirilmesine yönelik stratejik planlama önerileri geliştirmektir.

Yöntem: Araştırma kapsamında, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Aydın İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü ve yerel yönetimlerin resmi verileri ile akademik kaynaklar doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir. Elde edilen veriler ışığında, her bir ilçenin termal turizm açısından güçlü ve zayıf yönleri, fırsatları ve tehditleri SWOT analizi yöntemiyle değerlendirilmiştir.

Bulgular: Analiz sonuçları, Aydın'ın termal turizm alanında önemli bir potansiyele sahip olduğunu göstermektedir. Buharkent ve Germencik ilçeleri, özellikle jeotermal enerji üretimi açısından öne çıkarken, Kuşadası ve yine Germencik kaplıca tesisleri açısından ön plana çıkmaktadır. Kuşadası ve Germencik ilçeleri termal kaynakların sağlık turizmi ve rekreasyon amaçlı kullanımında önemli bir role sahiptir. Merkez ilçede ise Tralleis Termal Turizm Gelişim Bölgesi kapsamında gelişim olanakları dikkat çekmektedir. Buna karşın, altyapı yatırımlarının yetersizliği, tanıtım faaliyetlerinin sınırlılığı ve çevresel sürdürülebilirlik konusundaki eksiklikler, gelişimi engelleyen başlıca sorunlar olarak belirlenmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Sonuç olarak, Aydın ilinde termal turizmin sürdürülebilir şekilde geliştirilmesi için bütünlüklük planlama, yerel yönetimler ile özel sektör işbirliği, yatırım teşvikleri ve kapsamlı tanıtım stratejilerinin hayata geçirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, mevcut kaynakların korunması ve çevresel etkilerin minimize edilmesi turizmin uzun vadeli başarısı için kritik öneme sahiptir. Bu çalışma, hem akademik literatüre katkı sağlamakta hem de yerel kalkınma politikalarına yön verecek stratejik öneriler sunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Aydın İli, Jeotermal Kaynaklar, Termal Turizm, SWOT Analizi.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Didim Meslek Yüksekokulu, Aydın/Türkiye, mncavus@adu.edu.tr

DETERMINING THE THERMAL TOURISM POTENTIAL OF AYDIN PROVINCE: FROM THE CURRENT SITUATION TO STRATEGIC PLANNING

Muhammet Nimet Çavuş¹

Abstract

Introduction and Purpose: Aydın, Buharkent, Germencik, Kuşadası, Sultanhisar, and Merkez districts are among Turkey's regions rich in geothermal resources and possess significant thermal resources. The diversity of thermal resources throughout the province presents important opportunities for the development of thermal tourism. The purpose of this study is to examine the current status of Aydın province's thermal tourism resources, reveal their potential, identify the problems encountered, and develop strategic planning recommendations for the sustainable evaluation of this potential.

Method: Within the scope of the research, official data from the Ministry of Culture and Tourism, the Aydın Provincial Directorate of Culture and Tourism, and local administrations, as well as academic sources, were examined using document analysis. In light of the data obtained, the strengths, weaknesses, opportunities, and threats of each district in terms of thermal tourism were evaluated using the SWOT analysis method.

Findings: The analysis results show that Aydın has significant potential in the field of thermal tourism. The districts of Buharkent and Germencik stand out, particularly in terms of geothermal energy production, while Kuşadası and Germencik are prominent in terms of spa facilities. The districts of Kuşadası and Germencik play an important role in the use of thermal resources for health tourism and recreation. In the central district, development opportunities within the scope of the Tralleis Thermal Tourism Development Zone are noteworthy. However, insufficient infrastructure investments, limited promotional activities, and shortcomings in environmental sustainability have been identified as the main problems hindering development.

Discussion and Conclusion: In conclusion, integrated planning, cooperation between local governments and the private sector, investment incentives, and comprehensive promotion strategies must be implemented to develop thermal tourism in Aydın Province in a sustainable manner. Furthermore, protecting existing resources and minimizing environmental impacts are critical to the long-term success of tourism. This study contributes to the academic literature and offers strategic recommendations that will guide local development policies.

Keywords: Aydın Province, Geothermal Resources, Thermal Tourism, SWOT Analysis.

¹ Asst. Prof. Dr., Aydın Adnan Menderes University, Didim Vocational School, Aydın/Türkiye, mncavus@adu.edu.tr

OTEL ÇALIŞANLARINDA LİDER-ÜYE ETKİLEŞİMİNİN İŞE BAĞLILIĞA ETKİSİNDE PSİKOLOJİK GÜÇLENDİRMENİN ROLÜ

Suat Arpacı¹, Muhammed Baykal², Yunus Emre Bilgiç³

Özet

Giriş ve Amaç: Bu çalışma, lider-üye etkileşiminin otel çalışanlarının işe bağlılık düzeylerine etkisini ve bu ilişkide psikolojik güçlendirmenin aracılık rolünü incelemeyi amaçlamaktadır. Turizm sektöründe çalışanların motivasyonu, performansı ve işte kalma niyetleri üzerinde lider-üye ilişkilerinin kritik bir rol oynadığı, psikolojik güçlendirmenin ise bu etkileşimi pekiştiren önemli bir unsur olduğu varsayılmıştır.

Yöntem: Araştırma, nicel yaklaşımla tasarlanmış ve lider-üye etkileşiminin işe bağlılık üzerindeki etkisi ile psikolojik güçlendirmenin aracılık rolü incelenmiştir. 1 Mayıs–1 Temmuz 2025 tarihleri arasında Kuşadası’ndaki 4 ve 5 yıldızlı otellerde çalışanlardan kolayda örnekleme ile veri toplanmıştır. 500 anketten 99’u çıkarılarak 401 anket analiz edilmiştir. Geçerliliği ve güvenilirliği kanıtlanmış ölçekler kullanılmış, PLS yöntemiyle 5000 alt örneklem üzerinden bootstrapping analizi yapılmıştır.

Bulgular: Analiz sonuçlarına göre lider-üye etkisi, sadakati, katkısı ve profesyonel saygısı, psikolojik güçlendirmeyi pozitif yönde etkilemektedir. Psikolojik güçlendirme ise işe bağlılığı anlamlı ve pozitif yönde etkilemiştir. Bununla birlikte, lider-üye etkileşiminin tüm boyutlarının (etki, sadakat, katkı ve profesyonel saygı) işe bağlılık üzerinde doğrudan pozitif etkileri olduğu belirlenmiştir. Ayrıca psikolojik güçlendirme, lider-üye etkileşiminin tüm boyutlarının (etki, sadakat, katkı ve profesyonel saygı) işe bağlılık üzerindeki etkisinde kısmi aracılık rolü oynadığı görülmektedir.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışmanın sonucuna göre lider-üye etkileşiminin tüm boyutları, hem doğrudan hem de psikolojik güçlendirme aracılığıyla çalışanların işe bağlılığını artırmaktadır. Güçlü lider-çalışan ilişkileri, çalışanların yetkinlik, özerklik ve anlam algılarını güçlendirerek motivasyonlarını yükseltmektedir. Psikolojik güçlendirme bu etkiyi pekiştiren önemli bir unsur olup, otel yöneticilerinin güvene dayalı, destekleyici ve saygılı ilişkiler kurmaları önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: İşe Bağlılık, Lider-Üye Etkileşimi, Otel, Psikolojik Güçlendirme.

¹ Öğr. Gör. Dr., Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler MYO, Otel, Lokanta ve İktam Hizmetleri Bölümü, Elazığ/Türkiye, sarpaci@firat.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Aydın/ Türkiye, muhammed.baykal@adu.edu.tr

³ Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Aydın/ Türkiye, y-e-bilgic@outlook.com

THE ROLE OF PSYCHOLOGICAL EMPOWERMENT IN THE EFFECT OF LEADER–MEMBER EXCHANGE ON WORK ENGAGEMENT AMONG HOTEL EMPLOYEES

Suat Arpacı¹, Muhammed Baykal², Yunus Emre Bilgiç³

Abstract

Introduction and Purpose: This study aims to examine the effect of leader–member exchange on hotel employees’ job engagement levels and the mediating role of psychological empowerment in this relationship. It is assumed that leader–member relationships play a critical role in employees’ motivation, performance, and intention to remain in the job within the tourism sector, and that psychological empowerment is an important factor that reinforces this interaction.

Materials and Methods: The research was designed using a quantitative approach to examine the effect of leader–member exchange on job engagement and the mediating role of psychological empowerment. Data were collected between May 1 and July 1, 2025, from employees of 4- and 5-star hotels in Kuşadası using a convenience sampling method. Out of 500 questionnaires, 99 were excluded, leaving 401 questionnaires for analysis. Validated and reliable scales from previous literature were used, and a partial least squares (PLS) method with 5,000 subsamples was employed through bootstrapping analysis.

Results: The analysis results show that leader–member effect, loyalty, contribution, and professional respect positively affect psychological empowerment. Psychological empowerment, in turn, has a significant and positive effect on job engagement. Furthermore, all dimensions of leader–member exchange (effect, loyalty, contribution, and professional respect) have a direct positive effect on job engagement. In addition, psychological empowerment was found to play a partial mediating role in the effect of all dimensions of leader–member exchange on job engagement.

Discussion and Conclusion: According to the results of this study, all dimensions of leader–member exchange increase employees’ job engagement both directly and through the mediating role of psychological empowerment. Strong leader–employee relationships enhance employees’ perceptions of competence, autonomy, and meaning, thereby boosting their motivation. Psychological empowerment is a key factor that reinforces this effect, and it is recommended that hotel managers establish trust-based, supportive, and respectful relationships with their employees.

Keywords: Hotel, Leader–Member Exchange, Psychological Empowerment, Work Engagement.

¹ Lecturer, Firat University, Vocational School of Social Sciences, Hotel, Restaurant and Catering Services Department, Elazığ/Türkiye, sarpaci@firat.edu.tr

² Asst. Prof. Dr., Aydın Adnan Menderes University, Faculty of Tourism, Tourism Management Department, Aydın/ Türkiye, muhammed.baykal@adu.edu.tr

³ Dr., Aydın Adnan Menderes University, Institute of Social Sciences, Tourism Management Department, Aydın/ Türkiye, y-e-bilgic@outlook.com

TURİZMİ NASIL ALGILIYORLAR? KÜTAHYA TAVŞANLI'DA YAŞAYAN YEREL HALK ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA

Fatih Çavuşoğlu¹

Özet

Giriş ve Amaç: Turizm destinasyonlarında yaşayan yerel halkın turizme yönelik algıları büyük önem taşımaktadır. Destinasyonlarına sürdürülebilir bir turist akışı sağlamak isteyen ve destinasyonlarını turizm anlamında geliştirmek isteyen destinasyon yöneticileri için yerel halkın turizme yönelik algılarını bilmek oldukça değerlidir. Bu noktada, bu araştırmanın amacı, turizm anlamında önemli bir potansiyeli olan Tavşanlı'da yaşayan yerel halkın turizme yönelik algısını ortaya koymaktır.

Yöntem: Araştırma kapsamında nicel araştırma yöntemi kullanılarak, Tavşanlı'da yaşayan yerel halktan anket tekniğiyle veriler toplanmıştır. Yerel halkın turizme yönelik algısını ölçek amacıyla Güneş (2014) tarafından oluşturulan ölçekten faydalanılmıştır. Yerel halkın demografik özelliklerinin belirlemek amacıyla 6 soru yöneltilmiştir. Araştırmada 5'li Likert Tipi ölçek kullanılmıştır. Araştırmada kolayda örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Araştırmada, yerel halktan 120 adet veri toplanmış ve istatistiki analiz programı aracılığıyla analiz edilmiştir. Verilerin analizinde tanımlayıcı, faktör, güvenirlik ve farklılık analizleri uygulanmıştır.

Bulgular: Araştırmada, Tavşanlı yerel halkının turizme yönelik olumlu algılarının oldukça yüksek seviyede ($\bar{x}$: 4,37) olduğu tespit edilmiştir. Turizme yönelik olumsuz algılarının ise ortalama düzeyde olduğu ($\bar{x}$: 3,03) görülmüştür. Yerel halkın turizme yönelik algısının yalnızca cinsiyete göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Kadınların turizme yönelik olumlu algılarının erkeklere oranla daha yüksek olduğu görülmüştür.

Tartışma ve Sonuç: Araştırma sonuçlarına göre Tavşanlı yerel halkının turizme yönelik algısının oldukça olumlu olduğu görülmektedir. Turizmin, hayat pahalılığına neden olabileceği, destinasyonda ses, görüntü, gürültü ve çevre kirliliğine sebep olabileceği ve yerel halk arasında kazanç eşitsizliği oluşturabileceği noktalarında yerel halkın kısmen çekincelerinin olduğu söylenebilir. Aynı zamanda yerel halk, Tavşanlı'nın sahip olduğu turizm potansiyelinin açığa çıkarılması ve tanıtılması için daha fazla çaba sarf edilmesi gerektiğini düşünmektedir.

Anahtar Kelimeler: Turizm algısı, yerel halk, Tavşanlı.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Kütahya Dumlupınar Üniversitesi, Tavşanlı Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Kütahya/Türkiye, fatih.cavusoglu@dpu.edu.tr

HOW DO THEY PERCEIVE TOURISM? A STUDY ON THE LOCAL PEOPLE LIVING IN TAVSANLI KUTAHYA

Fatih Cavuşoğlu¹

Abstract

Introduction and Purpose: The perceptions of the local people living in tourism destinations towards tourism are of great importance. For destination managers who want to ensure a sustainable flow of tourists to their destinations and develop their destinations in terms of tourism, it is very valuable to know the local people's perceptions of tourism. At this point, the aim of this research is to reveal the perceptions of the local people living in Tavsanlı, which has significant potential in terms of tourism, towards tourism.

Materials and Methods: Within the scope of the research, quantitative research methods were used to collect data from the local people living in Tavsanlı using a survey technique. A scale created by Güneş (2014) was used to measure the local people's perception of tourism. Six questions were asked to determine the demographic characteristics of the local people. A 5-point Likert scale was used in the research. Convenience sampling was used in the research. Data from 120 local people was collected and analyzed using statistical analysis software. Descriptive, factor, reliability, and difference analyses were applied in the analysis of the data.

Results: The research found that the local people of Tavsanlı have a very high level of positive perception of tourism ($\bar{x}$: 4.37). Their negative perception of tourism, on the other hand, was found to be at an average level ($\bar{x}$: 3.03). It was found that the local people's perception of tourism showed a significant difference only in terms of gender. Women's positive perceptions of tourism were found to be higher than men's.

Discussion and Conclusion: According to the research results, the local people in Tavsanlı have a very positive perception of tourism. It can be said that the local people have some concerns about tourism's potential to cause high living costs, noise, visual pollution, and environmental pollution in the destination, and to create income inequality among the local people. At the same time, the local people believe that more effort should be made to reveal and promote the tourism potential of Tavsanlı.

Keywords: Tourism perception, local people, Tavsanlı.

¹ Asst. Prof. Kutahya Dumlupınar University, Tavsanlı Applied Sciences Faculty, Department of Tourism Management, Kütahya/ Türkiye, fatih.cavusoglu@dpu.edu.tr

AZİZ PAUL YOLUNA AİT YOUTUBE VİDEOLARININ İÇERİK ANALİZİ: TÜRKİYE'DE MİRAS TURİZMİNİ KEŞFETMEK

Eda Hazarhun¹, Onur Oku², Burçin Cevdet Çetinsöz³

Özet

Giriş ve Amaç: Aziz Paul Yolu, sadece yürüyüş yolu değil aynı zamanda tarih, kültür ve doğayı harmanlayan ve geçmişle günümüzü birbirine bağlayan önemli bir miras rotası olarak alternatif turizm ürünü arasında yer almaktadır.

Yöntem: Araştırmada nitel araştırma yöntemleri kullanılmıştır. Araştırmada nitel araştırma amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme tercih edilmiştir. Bu kapsamda 08.01.2025 tarihinde Aziz Paul Yürüyüş Yolu Rotasına ait videolar, Aziz Paul Yolu kelimesi ile aratılmış ve en çok görüntülenme sayısına sahip ve yerli olan 8 video araştırmaya dâhiledilmiştir. Araştırmada veriler doküman incelenmesi yöntemi ile toplanmıştır. Bu inceleme sonucunda örnekleme dâhil edilen 8 video araştırmacılar tarafından içerik analizine tabi tutulmuştur.

Bulgular: Aziz Paul yürüyüş yoluna ait youtube videolarının içerik analizi sonucunda “Yürüyüş yolu içerisinde yer alan yerler, genel bilgiler, en etkilenilen yerler, bireylere sağladığı faydalar, yürüyüşçülerin profilleri, motivasyonlar, gerçekleştirilen etkinlikler, ziyaretçi tavsiyeleri ve zorluklar” olmak üzere 9 adet ana tema belirlenmiştir. Ayrıca Youtube videolarının 2018- 2021 yılları arasında yayımlandığı belirlenmiştir. En uzun videonun süresi 28 dakika 8 Saniye iken en kısa videonun süresi 2 dakikadır.

Tartışma ve Sonuç: Aziz Paul Yolunun ülkemizin en önemli kültür rotalarından biri olması, içerisinde Kovada Gölü Milli Parkı, Yazılı Kanyon ve Selge Antik kenti gibi önemli alanları kapsadığı, genellikle spor yapmak ve farklı yerleri görmek motivasyonu ile yürüyüş gerçekleştirildiği, ilkbahar ve sonbahar aylarının en iyi yürüyüş mevsimi olması ve yürüyüşçülerin yanlarına fazla eşya almaması gibi çeşitli ziyaretçilere yönelik tavsiyelerde bulunulduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Aziz Paul Yolu, Miras Rotası, Youtube, Sosyal Medya.

¹ Öğr. Gör. Dr., Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Alanya Ticaret ve Sanayi Odası Turizm Meslek Yüksekokulu, Alanya/Türkiye, eda.hazarhun@alanya.edu.tr

² Arş. Gör. Dr., Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Alanya/Türkiye, onur.oku@alanya.edu.tr

³ Prof. Dr., Alanya Alaaddin Keykubat Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Alanya/Türkiye, burcin.cetinsoz@alanya.edu.tr

CONTENT ANALYSIS OF YOUTUBE VIDEOS ON THE ST. PAUL TRAIL: EXPLORING HERITAGE TOURISM IN TURKEY

Eda Hazarhun¹, Onur Oku², Burçin Cevdet Çetinsöz³

Abstract

Introduction and Purpose: The Saint Paul Trail is not only a hiking path, but also an important heritage route that blends history, culture, and nature, serving as an alternative tourism product that connects the past with the present

Materials and Methods: This study used qualitative research methods. In the research, criterion sampling, one of the qualitative research sampling methods, was preferred. In this context, on 08.01.2025, videos related to the Saint Paul Walking Route were searched using the term “Saint Paul Route,” and the eight most viewed and domestic videos were included in the research. The data in the study were collected through document analysis. As a result of this analysis, the eight videos included in the sample were subjected to content analysis by the researchers.

Results: As a result of the content analysis of YouTube videos about the St. Paul Trail, nine main themes were identified: "Places along the trail, general information, the most impressive spots, benefits provided to individuals, profiles of hikers, motivations, activities carried out, visitor recommendations, and challenges." It was also determined that YouTube videos were published between 2018 and 2021. The longest video was 28 min and 8 s, while the shortest video was 2 min long.

Discussion and Conclusion: It has been concluded that the St. Paul Trail is one of the most important cultural routes in our country, covering significant sites such as Kovada Lake National Park, Yazılı Canyon, and the ancient city of Selge. It was found that hiking along this trail was mostly motivated by the desire to exercise and explore different places, with spring and autumn being the best seasons for hiking. Recommendations to visitors include not carrying too many belongings along the route.

Keywords: St. Paul Trail, Heritage Route, YouTube, Social Media, Alternative Tourism.

¹ Lecturer Dr., Alanya Alaaddin Keykubat University, Alanya Chamber of Commerce and Industry Vocational School of Tourism, Tourism and Hotel Management Program, Alanya/Türkiye, eda.hazarhun@alanya.edu.tr

² Res.Asst. Dr., Alanya Alaaddin Keykubat University, Faculty of Tourism, Alanya/Türkiye, onur.oku@alanya.edu.tr

³ Prof. Dr., Alanya Alaaddin Keykubat University, Faculty of Tourism, Alanya/Türkiye, burcin.cetinsoz@alanya.edu.tr

TURİST REHBERLİĞİNDE KARİZMATİK LİDERLİK VE PERFORMANS İLİŞKİSİ: KAVRAMSAL BİR ÇERÇEVE

Özgür Noyan¹, Hacı Mehmet Yıldırım²

Özet

Giriş ve Amaç: Günümüz turizm sektöründe, teknolojik, ekonomik ve sosyo-kültürel değişimler, bireylerin seyahat alışkanlıklarını değiştirerek bireysel seyahatlerden daha erişilebilir olan kısa süreli turlara yönelimi artırmıştır. Bu bağlamda, tur rehberlerinin rolü yalnızca bilgi aktaran bir figür olmaktan çıkmış, grubun deneyimini doğrudan etkileyen bir liderlik pozisyonuna evrilmiştir. Bu çalışmanın temel amacı, profesyonel turist rehberliğinde karizmatik liderlik yaklaşımının, rehberin genel performansı üzerindeki kritik rolünü kavramsal düzeyde incelemektir.

Yöntem: Bu çalışma, literatür taramasına dayalı nitel bir yaklaşımla hazırlanmıştır. Turizm, liderlik ve örgütsel davranış alanlarındaki mevcut akademik yayınlar incelenerek, karizmatik liderlik kavramının tur rehberliği bağlamındaki yeri ve etkisi değerlendirilmiştir. Çalışma, karizmatik liderliğin rehber performansına etkisini açıklayan kavramsal bir çerçeve oluşturmayı hedeflemektedir.

Bulgular: Turist rehberleri, yalnızca kültürel ve tarihi bilgileri aktaran kişiler olmanın ötesinde, grubu yöneten, motivasyon sağlayan ve tur deneyiminin kalitesini doğrudan belirleyen liderlerdir. Karizmatik liderlik özellikleri, rehberlerin performansını belirleyen ana unsurlardan biridir. Bu özellikler, turistlerin memnuniyetini, grup içi etkileşimi ve rehberin otoritesini önemli ölçüde artırmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Bu değerlendirme, karizmatik liderliğin turizm sektöründeki somut etkilerine dair kavramsal bir çerçeve sunmaktadır. Karizmatik rehberlerin, grup katılımcıları üzerinde güçlü bir etki yaratarak, onların memnuniyetini, katılımını ve genel tur deneyimini olumlu yönde etkilediği görülmektedir. Karizmatik liderlik, rehberlerin performansını yükseltmenin yanı sıra, tur deneyiminin kalitesini ve turizm işletmelerinin başarısını da doğrudan etkileyen bir faktör olarak öne çıkmaktadır. Bu çalışma, alandaki mevcut literatüre katkı sağlamayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Liderlik, Karizmatik liderlik, turist rehberi, performans.

¹ Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği Bölümü, Çanakkale/Türkiye, ozgurnoyan07@gmail.com

² Doç. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi, Turizm Fakültesi, Seyahat İşletmeciliği ve Turizm Rehberliği Bölümü, Çanakkale/Türkiye, hadjim Mehmet@gmail.com

CHARISMATIC LEADERSHIP AND ITS RELATIONSHIP WITH PERFORMANCE IN TOUR GUIDING: A CONCEPTUAL FRAMEWORK

Özgür Noyan¹, Hacı Mehmet Yıldırım²

Abstract

Introduction and Purpose: In today's rapidly changing tourism sector, technological, economic, and socio-cultural shifts have altered travel habits, leading to a rise in short-term tours over individual trips. Consequently, the role of a tour guide has evolved from a simple information provider to a leader who directly influences the group's experience. The main objective of this study is to conceptually examine the critical role of the charismatic leadership approach in professional tour guiding on a guide's overall performance.

Materials and Methods: This study is based on a qualitative approach utilizing a literature review. It evaluates the place and impact of the charismatic leadership concept within the context of tour guiding by examining existing academic publications in the fields of tourism, leadership, and organizational behavior. The study aims to create a conceptual framework that explains how charismatic leadership affects guide performance.

Results: Tour guides are more than just individuals who convey cultural and historical information; they are leaders who manage the group, provide motivation, and directly determine the quality of the tour experience. Charismatic leadership traits are one of the key factors determining a guide's performance. These traits significantly increase tourist satisfaction, intra-group interaction, and the guide's authority.

Discussion and Conclusion: This assessment provides a conceptual framework for the tangible effects of charismatic leadership in the tourism sector. Charismatic guides are found to create a powerful impression on tour participants, positively influencing their satisfaction, engagement, and overall tour experience. Charismatic leadership stands out as a factor that not only enhances guide performance but also directly impacts the quality of the tour experience and the success of tourism businesses. This study aims to contribute to the existing literature in the field.

Keywords: Leadership, Charismatic leadership, tourist guide, performance.

¹ Çanakkale Onsekiz Mart University, Tourism Faculty, Department of Travel Management and Tourism Guidance, Çanakkale/Türkiye, ozgurnoyan07@gmail.com

² Assoc. Prof. Dr., Çanakkale Onsekiz Mart University, Tourism Faculty, Department of Travel Management and Tourism Guidance, Çanakkale/Türkiye, hacimehmet@gmail.com

SOL-JEL YÖNTEMİYLE HAZIRLANAN NİKELOKSİTİN OPTİK ÖZELLİKLERİNE KATKILAMA VE ÇÖZÜCÜ ETKİSİNİN İNCELENMESİ

Esen Gün¹, Neslihan Yılmaz², Murat Naim Sever³

Özet

Giriş ve Amaç: Nikel oksit, elektronik ve optoelektronik uygulamalarda p-tipi yarıiletken olarak kullanılmaktadır. Malzemelerin optik özellikleri, üretim yöntemi, katkılama türü ve kullanılan çözücü gibi parametrelere duyarlıdır. Bu nedenle, bu çalışmanın amacı, hem çözücü etkisi hem de katkılama maddesi parametrelerinin etkililiğinin güneş hücresi, yarıiletken bant yapısı belirleme gibi ihtiyaçlardan ışık geçirgenliği önemli olduğundan bu parametrelerin optik özelliklere etkisinin araştırılması ve değerlendirilmesidir.

Yöntem: Nikeloksit solüsyonları üç örnek hazırlanmıştır. Tüm örnekler için 124,42 mg nikel (II) asetat tetrahidratın 5 ml etanol ve 30 µl dietanolamin ile birleştirilmesiyle hazırlanmıştır. Elde edilen karışım, manyetik karıştırıcıda 70 °C’de 1 saat boyunca karıştırılmıştır. Farklı olarak ikinci örneğe % 5 oranında nano Gümüş (Ag); üçüncü örneğe % 5 oranında nano boyutta Gümüş ve 30 µl dietanolamin daha eklenerek örnekler elde edilmiştir. Elde edilen Nikeloksit çözeltileri 0,22 µm PVDF filtreden geçirilerek süzildükten sonra oda sıcaklığında kullanılmıştır. UV-Vis spektroskopisi, incelenen malzemenin elektronları ile ışının etkileşimine dayanır. Tüm örnekler UV-Vis spektroskopi analizi kullanıldı.

Bulgular: Tüm örnekler UV-Vis spektroskopisi incelemelerinde, Transmittance ölçümlerinde artan katkı ve çözücü değişimi, optik yoğunluğu azaltmış ve 450–550 nm civarında her üç numunede de güçlü bir soğurma bandı gözlemlendi.

Tartışma ve Sonuç: Katkılama (doping) ve çözücü miktarı değişimi ile bant yapısında ve kusur seviyelerinde değişim olabildiğini göstermiştir. Elde edilen Transmittance - Dalga Boyu grafiğinde görünür bölgedeki (yaklaşık 400–700 nm) elektron geçişlerini zayıflatılabildiği ve soğurma tepe şiddetini düşürebildiği görülmüş. Transmittance ve Absorbance pik konumunda belirgin bir kayma görülmedi, bu da bant aralığının fazla değişmediğini fakat optik yoğunluğun değiştiğini gösterdi.

Anahtar Kelimeler: Yarıiletken, Gümüş, Çözücü.

¹ Öğr. Gör. Dr., İstanbul Arel Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Elektronik Teknolojisi Programı, İstanbul/Türkiye, esengun@arel.edu.tr

² İstanbul Arel Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Elektronik Teknolojisi Programı, İstanbul/Türkiye, neslihan.yilmaz23@istanbularel.edu.tr

³ İstanbul Arel Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Elektronik Teknolojisi Programı, İstanbul/Türkiye, muratsever23@istanbularel.edu.tr

INVESTIGATION OF THE EFFECTS OF DOPING AND SOLVENT ON THE OPTICAL PROPERTIES OF NICKEL OXIDE PREPARED BY THE SOL-GEL METHOD

Esen Gün¹, Neslihan Yılmaz², Murat Naim Sever³

Abstract

Introduction and Purpose: Nickel oxide is used as a p-type semiconductor in electronic and optoelectronic applications. The optical properties of materials are sensitive to parameters such as the production method, type of doping, and the solvent used. Therefore, the aim of this study is to investigate and evaluate the effects of both solvent influence and doping parameters on the optical properties, considering that light transmittance is important for applications such as solar cells and semiconductor band structure determination.

Materials and Methods: Three nickel oxide solutions were prepared. For all samples, 124.42 mg of nickel (II) acetate tetrahydrate was combined with 5 ml of ethanol and 30 µl of diethanolamine. The resulting mixture was stirred on a magnetic stirrer at 70 °C for 1 hour. Differently, the second sample was doped with 5% nano silver (Ag), and the third sample was doped with 5% nano silver along with an additional 30 µl of diethanolamine. The obtained nickel oxide solutions were filtered through a 0.22 µm PVDF filter and used at room temperature. UV-Vis spectroscopy is based on the interaction of radiation with the electrons of the investigated material. UV-Vis spectroscopy analysis was applied to all samples.

Results: In the UV-Vis spectroscopy examinations of all samples, transmittance measurements showed that increased doping and solvent variation reduced optical density, and a strong absorption band was observed around 450–550 nm in all three samples.

Discussion and Conclusion: It was shown that doping and changes in solvent amount can lead to alterations in the band structure and defect levels. In the obtained transmittance–wavelength graph, it was observed that in the visible region (approximately 400–700 nm), electron transitions could be weakened, and the absorption peak intensity could be reduced. No significant shift was observed in the transmittance and absorbance peak positions, indicating that the band gap did not change significantly, but the optical density did.

Keywords: Semiconductor, Silver, Solvent.

¹ Lecturer., Istanbul Arel University, Vocational School, Electronics Technology Program, İstanbul/Türkiye, esengun@arel.edu.tr

² Istanbul Arel University, Vocational School, Electronics Technology Program, İstanbul/Türkiye, neslihanyilmaz23@istanbularel.edu.tr

³ Istanbul Arel University, Vocational School, Electronics Technology Program, İstanbul/Türkiye, muratsever23@istanbularel.edu.tr

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNDE DİJİTAL OKURYAZARLIK BECERİLERİNİN GELİŞTİRİLMESİ: BİLGİ MERKEZLERİ ODAKLI BİR YAKLAŞIM

Hanife Gül Bozkurt¹

Özet

Giriş ve Amaç: Dijital okuryazarlık 21. Yüzyıl becerilerinden biri olarak, üniversite öğrencilerinin bilgiye erişim, değerlendirme ve kullanma süreçlerinde kritik bir yetkinlik haline gelmiştir. Bu çalışma, üniversite kütüphanelerinin öğrencilerin dijital okuryazarlık becerilerinin geliştirilmesindeki rolünü, mevcut çevrim içi eğitim uygulamaları ve kaynaklarını inceleyerek ortaya koymayı amaçlamaktadır.

Yöntem: Araştırma, nitel araştırma yaklaşımı kapsamında doküman analizi yöntemiyle yürütülmüştür. Örneklem, coğrafi bölge, kurumsal büyüklük ve statü (devlet ve vakıf üniversitesi) açısından çeşitlilik sağlamak amacıyla amaçlı örnekleme yöntemiyle seçilen 15 üniversite kütüphanesinden oluşmuştur. Veri kaynaklarını, kütüphanelerin resmî web sitelerinde yer alan dijital okuryazarlık rehberleri, atölye duyuruları, eğitim videoları ve kullanıcı kılavuzları oluşturmuştur. Veriler; erişim kolaylığı, içerik kapsamı, güncellik ve etkileşim düzeyi temaları altında analiz edilmiştir.

Bulgular: Kütüphanelerin dijital okuryazarlık çalışmalarının çoğunlukla veri tabanı kullanımı ve bilgiye erişim konularına odaklandığını, telif hakları, dijital güvenlik ve eleştirel değerlendirme gibi konuların ise yeterince yer almadığını göstermiştir. Ayrıca materyallerin güncelliği ve etkileşimli öğrenme araçlarının kullanımı açısından kütüphaneler arasında belirgin farklılıklar saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Araştırma, üniversite kütüphanelerinin dijital okuryazarlık eğitimlerini daha kapsamlı, güncel ve etkileşimli hale getirmesi gerektiğini ortaya koymaktadır. Elde edilen sonuçlar, yükseköğretimde dijital okuryazarlığın güçlendirilmesine ve gelişmekte olan ülkelerde üniversite öğrencileri arasında oluşabilecek dijital uçurumun giderilmesine yönelik politika ve uygulamalara katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Dijital okuryazarlık, üniversite kütüphaneleri, yükseköğretim, 21. yüzyıl becerileri.

¹ Öğr. Gör. Dr., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Aydın Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Tıbbi Hizmetler ve Teknikler Bölümü, Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Programı, Aydın/Türkiye, hgulbozkurt@gmail.com

IMPROVING DIGITAL LITERACY SKILLS OF UNIVERSITY STUDENTS: A LIBRARY-CENTERED APPROACH

Hanife Gül Bozkurt¹

Abstract

Introduction and Purpose: Digital literacy has become a critical competence for university students in accessing, evaluating, and using information effectively. This study aims to examine the role of university libraries in developing students' digital literacy skills by analyzing their current online training practices and web resources.

Materials and Methods: The research was conducted using a qualitative research approach with document analysis. The sample consisted of 15 university libraries in Türkiye, selected through purposive sampling to ensure diversity in geography, institutional size, and status (state and foundation universities). Data sources included official library websites, online digital literacy guides, workshop announcements, training videos, and user manuals. The data were thematically analyzed under the categories of accessibility, content coverage, currency, and interactivity.

Results: Findings revealed that most libraries focused primarily on database usage and information retrieval, while issues such as copyright, digital security, and critical evaluation were insufficiently addressed. Significant differences were also observed between libraries in terms of updating materials and incorporating interactive learning tools.

Discussion and Conclusion: The study highlights the need for university libraries to develop more comprehensive, up-to-date, and interactive digital literacy training programs. These results can inform policies and practices aimed at strengthening digital literacy in higher education.

Keywords: Digital literacy, university libraries, higher education, 21st century skill.

¹ Lecturer, Aydın Adnan Menderes University, Aydın Vocational School of Health Services, Department of Medical Services and Techniques, Medical Documentation and Secretariat Program, Aydın/Türkiye, hgulbozkurt@gmail.com

TEDARİK ZİNCİRİ PROBLEMLERİNİN ÇÖZÜMÜNDE PARÇACIK SÜRÜ OPTİMİZASYONUNUN KULLANILMASINA İLİŞKİN LİTERATÜR ARAŞTIRMASI

Gürkan Güven Güner¹

Özet

Giriş ve Amaç: Tedarik zinciri yönetimi, envanter kontrolü, nakliye, üretim planlaması ve dağıtım dahil olmak üzere belirsizlik altında karmaşık karar verme süreçlerini içerir. Geleneksel optimizasyon yöntemleri genellikle bu problemlerin doğrusal olmaması ve yüksek boyutluluğu ile mücadele eder. Doğadan ilham alan bir meta-sezgisel yöntem olan Parçacık Sürüsü Optimizasyonu, bu tür karmaşık optimizasyon problemlerini çözmedeki basitliği ve etkinliği ile dikkat çekmiştir. Bu literatür taraması, belirtilen meta-sezgiselin çeşitli tedarik zinciri problemlerini ele almada uygulanmasına ilişkin mevcut araştırmaları araştırmayı ve sentezlemeyi, güçlü yönlerini, zorluklarını ve gelecekteki gelişme potansiyelini vurgulamayı amaçlamaktadır.

Yöntem: 2005-2025 yılları arasında yayınlanan hakemli dergi makaleleri, konferans bildirileri ve akademik çalışmaların kapsamlı bir incelemesi yapılmıştır.

Bulgular: İnceleme, meta-sezgiselin talep tahmini, ağ tasarımı, envanter optimizasyonu ve çok amaçlı karar verme dahil olmak üzere çeşitli tedarik zinciri alanlarında yaygın olarak uygulandığını ortaya koymuştur. Değiştirilmiş ve hibrit meta-sezgisel varyantları genellikle geleneksel optimizasyon yöntemlerinden daha iyi performans göstermektedir. Çoğu çalışma, çözüm kalitesinde, yakınsama hızında ve hesaplama verimliliğinde iyileştirmeler bildirmektedir.

Tartışma ve Sonuç: Meta-sezgisel, tedarik zinciri problemlerinin dinamik ve çok amaçlı doğasını ele almada önemli bir umut vaat etmektedir. Uyarlanabilirliği ve diğer tekniklerle entegrasyon kolaylığı, onu araştırmacılar ve uygulayıcılar için değerli bir araç haline getirmektedir. Bununla birlikte, parametre ayarlama, ayrık değişkenleri ele alma ve global yakınsamayı sağlama konusunda zorluklar devam etmektedir. Gelecekteki araştırmalar, potansiyelinden tam olarak yararlanmak için daha sağlam meta-sezgisel varyantları ve gerçek dünya uygulama çerçeveleri geliştirmeye odaklanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Literatür Araştırması, Meta-sezgisel Teknikler, Optimizasyon, Tedarik Zinciri.

¹Dr. Arş. Gör., Türk Hava Kurumu Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Endüstri Mühendisliği Bölümü, Ankara/ Türkiye, gguner@thk.edu.tr

LITERATURE REVIEW ON USING PARTICLE SWARM OPTIMIZATION IN SOLVING SUPPLY CHAIN PROBLEMS

Gürkan Güven Güner¹

Abstract

Introduction and Purpose: Supply chain management involves complex decision-making processes under uncertainty, including inventory control, transportation, production planning, and distribution. Traditional optimization methods often struggle with the non-linearity and high dimensionality of these problems. Particle Swarm Optimization, a nature-inspired metaheuristic, has gained attention for its simplicity and effectiveness in solving such complex optimization problems. This literature review aims to explore and synthesize existing research on the implementation of meta-heuristic in addressing various supply chain problems, highlighting its strengths, challenges, and potential for future development.

Materials and Methods: A comprehensive review of peer-reviewed journal articles, conference papers, and academic studies published between 2005 and 2025 was conducted.

Results: The review revealed that meta-heuristic has been widely applied in various supply chain domains, including demand forecasting, network design, inventory optimization, and multi-objective decision-making. Modified and hybrid meta-heuristic variants often outperform conventional optimization methods. Most studies report improvements in solution quality, convergence speed, and computational efficiency.

Discussion and Conclusion: Meta-heuristic shows considerable promise in handling the dynamic and multi-objective nature of supply chain problems. Its adaptability and ease of integration with other techniques make it a valuable tool for researchers and practitioners. However, challenges remain in parameter tuning, handling discrete variables, and ensuring global convergence. Future research should focus on developing more robust metaheuristic variants and real-world implementation frameworks to fully harness its potential.

Keywords: Literature Review, Meta-heuristic Techniques, Optimization, Supply Chain.

¹Dr. Res. Asst., University of Turkish Aeronautical Association, Faculty of Engineering, Department of Industrial Engineering, Ankara/Türkiye, gguner@thk.edu.tr

SOL-JEL YÖNTEMİYLE HAZIRLAMA SÜRECİNİN NİKEL OKSİT'İN OPTİK ÖZELLİKLERİNE ETKİSİ

Esen Gün¹

Özet

Giriş ve Amaç: Yarıiletken malzemeler güneş hücreleri, gaz sensörleri, optoelektronik cihazlar gibi uygulama alanlarında aktif olarak kullanılmaktadır. Nikel oksit malzemenin hazırlanmasında, özellikle sol-jel yöntemi, düşük maliyeti, basitliği ve homojen yapı elde etme imkânı sayesinde NiO sentezinde yaygın olarak tercih edilmektedir. Bu nedenle, bu çalışmanın amacı, malzeme hazırlama süresinin etkililiğinin araştırılması ve güneş hücresi, optoelektronik gibi cihaz türlerinde yarıiletken bant yapısı belirleme gibi ihtiyaçlardan ışık geçirgenliği önemli olduğundan hazırlama süresinin optik özelliklere etkisinin değerlendirilmesidir.

Yöntem: NiOx çözeltisi, 124,42 mg nikel (II) asetat tetrahidratın 5 ml etanol ve 30 µl dietanolamin ile birleştirilmesiyle hazırlanmıştır. Karışım, 70 °C'de 1 saat boyunca karıştırılmıştır. Elde edilen NiOx öncül çözeltisi, kaplama işleminden önce 0,22 µm PVDF filtreden geçirilerek süzildikten sonra oda sıcaklığında kullanılmıştır. Isı etkisi olmaksızın manyetik karıştırıcıda karıştırılmaya devam edilmiştir. Bu süreçte dört kez, her iki saatte bir Uv-Vis ölçüm değerleri incelendi.

Bulgular: 400 nm civarına kadar spektrumun baş kısmında belirgin bir pik görüldü (özellikle 380–420 nm bandında). Ölçümler arasında görünür bölge tepe konumu bakımından belirgin bir kayma yok; bu da bant aralığında önemli bir değişim olmadığını gösteriyor. Ancak, 1 saat sonunda yapılan ölçümde pik yüksekliği (absorbans şiddeti) diğerlerine göre daha yüksektir.

Tartışma ve Sonuç: Görünür bölgede (400–700 nm) malzeme genel olarak düşük absorbans değerlerine sahip, bu da ışık geçirgenliğinin yüksek olduğunu gösterir. Absorbans şiddetinde; tepe pik konumları aynı kalmış, bu nedenle bant yapısı sabit fakat optik yoğunluk değişmiş olabilir.

Anahtar Kelimeler: Nikeloksit, Yarıiletken, Optik.

¹ Öğr. Gör. Dr., İstanbul Arel Üniversitesi, Meslek Yüksekokulu, Elektronik Teknolojisi Programı, İstanbul/Türkiye, esengun@arel.edu.tr

EFFECT OF THE SOL-GEL PREPARATION PROCESS ON THE OPTICAL PROPERTIES OF NICKEL OXIDE

Esen Gün¹

Abstract

Introduction and Purpose: Semiconductor materials are actively used in applications such as solar cells, gas sensors, and optoelectronic devices. In the preparation of nickel oxide material, the sol–gel method is widely preferred in NiO synthesis due to its low cost, simplicity, and ability to obtain a homogeneous structure. Therefore, the aim of this study is to investigate the effectiveness of the material preparation time and to evaluate the effect of preparation time on the optical properties, as optical transmittance is important for determining the semiconductor band structure in devices such as solar cells and optoelectronics.

Materials and Methods: The NiOx solution was prepared by combining 124.42 mg of nickel (II) acetate tetrahydrate with 5 ml of ethanol and 30 µl of diethanolamine. The mixture was stirred at 70 °C for 1 hour. The resulting NiOx precursor solution was used at room temperature after being filtered through a 0.22 µm PVDF filter prior to the coating process. Without applying heat, stirring continued on a magnetic stirrer. During this process, UV–Vis measurement values were examined four times, at two-hour intervals.

Results: In the initial part of the spectrum up to around 400 nm, a distinct peak was observed (especially in the 380–420 nm band). There was no significant shift in the peak position within the visible region between measurements, indicating no substantial change in the band gap. However, in the measurement taken after 1 hour, the peak height (absorbance intensity) was higher compared to the others.

Discussion and Conclusion: In the visible region (400–700 nm), the material generally exhibits low absorbance values, indicating high light transmittance. While the peak positions in absorbance intensity remained the same—thus showing the band structure remained constant—the optical density may have changed.

Keywords: Semiconductor, Silver, Solvent.

¹ Lecturer, Istanbul Arel University, Vocational School, Electronics Technology Program, Istanbul/Türkiye, esengun@arel.edu.tr

BAZI ATIK GÖRSELLERİ İÇİN GÖRÜNTÜ DÖNÜŞTÜRÜCÜNÜN PERFORMANSI: VERİ DENGELEME STRATEJİLERİNİN ETKİLİLİĞİ

Hatice Rana Yamaç¹, Melisa Gözet², Osman Acar³, Emre Erol⁴, İrem Taçyıldız⁵

Özet

Bilgisayarla görü ve derin öğrenme alanındaki son gelişmeler, özellikle küresel bağlamsal ilişkileri modelleme yeteneği sayesinde öne çıkan görüntü dönüştürücü mimarisini görüntü sınıflandırma problemlerinde güçlü bir alternatif haline getirmiştir. Ancak sınırlı sayıda görsele sahip dengesiz veri setleri üzerinde gerçekleştirilen eğitimler, aşırı öğrenme riskini artırarak modellerin genelleme kapasitesini sınırlandırmaktadır. Bu çalışmada, görüntü dönüştürücü tabanlı bir sınıflandırma modelinde veri artırma stratejilerinin performans üzerindeki etkisi incelenmiştir. Ankara ilinin bazı ilçelerindeki sokaklardan toplanan plastik şişe, cam şişe, esnek ambalaj, kağıt ambalaj, karton ve karton kahve bardağı olmak üzere altı kategoriden oluşan özgün bir veri kümesi üzerinde iki farklı senaryo test edilmiştir. İlk senaryoda model dengesiz ham veri kümesiyle eğitilirken ikinci senaryoda döndürme, kontrast ayarı ve yatay çevirme gibi veri artırma teknikleri uygulanarak dengeli bir veri kümesi oluşturulmuştur. Her iki model de aynı hiperparametreler altında eğitilmiş, doğruluk ve F1-skoru kriterleriyle değerlendirilmiştir. Elde edilen sonuçlar, dengesiz veri kümesiyle eğitilen modelin %45,09 doğruluk ve %28,55 F1-skora ulaştığını; dengelenmiş veri kümesiyle eğitilen modelin ise %79,17 doğruluk ve %78,95 F1-skoru elde ettiğini göstermektedir. Özellikle esnek ambalaj ve karton sınıflarında F1-skorlarının %88'in üzerinde olması dikkat çekicidir. Bu bulgular, veri artırma stratejilerinin yalnızca ViT tabanlı modellerin öğrenme kapasitesini ve genelleme yeteneğini geliştirmekle kalmayıp aynı zamanda akıllı atık ayrıştırma ve geri dönüşüm sistemlerinde uygulanabilir, sürdürülebilir ve verimli çözümler sunduğunu ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Görüntü Dönüştürücü, Atık Sınıflandırma, Veri Dengesizliği, Derin Öğrenme.

¹ Öğrenci, Ostim Teknik Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Yapay Zekâ Mühendisliği, Ankara/Türkiye, 230212001@ostimteknik.edu.tr

² Arş. Gör., Ostim Teknik Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Yapay Zekâ Mühendisliği, Ankara/Türkiye, melisa.gozet@ostimteknik.edu.tr

³ Öğrenci, Ostim Teknik Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Yapay Zekâ Mühendisliği, Ankara/Türkiye, 230212016@ostimteknik.edu.tr

⁴ Öğrenci, Ostim Teknik Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Yapay Zekâ Mühendisliği, Ankara/Türkiye, 230212003@ostimteknik.edu.tr

⁵ Öğrenci, Ostim Teknik Üniversitesi, Mühendislik Fakültesi, Yapay Zekâ Mühendisliği, Ankara/Türkiye, 230212035@ostimteknik.edu.tr

PERFORMANCE OF VISION TRANSFORMER FOR CERTAIN WASTE VISUALS: EFFECTIVENESS OF DATA BALANCING STRATEGIES

Hatice Rana Yamaç¹, Melisa Gözet², Osman Acar³, Emre Erol⁴, İrem Taçyıldız⁵

Abstract

Recent advances in computer vision and deep learning have positioned the vision transformer architecture as a powerful alternative for image classification tasks, primarily due to its ability to model global contextual relationships. However, training on imbalanced datasets with a limited number of images increases the risk of overfitting and restricts the generalization capacity of the models. This study investigates the impact of data augmentation strategies on the performance of a vision transformer-based classification model. An original dataset comprising six categories—plastic bottle, glass bottle, flexible packaging, paper packaging, cardboard, and cardboard coffee cup—was collected from street environments across various districts of Ankara, Türkiye. Two experimental scenarios were designed: in the first, the model was trained on the raw, imbalanced dataset; in the second, data augmentation techniques such as rotation, contrast adjustment, and horizontal flipping were applied to construct a balanced dataset. Both models were trained under identical hyperparameters and evaluated using accuracy and F1-score metrics. The results demonstrated that the model trained on the imbalanced dataset achieved 45.09% accuracy and a 28.55% F1-score, whereas the model trained on the balanced dataset achieved 79.17% accuracy and a 78.95% F1-score. Notably, the F1-scores for the flexible packaging and cardboard categories exceeded 88%, underscoring the substantial improvements gained through augmentation. These findings indicate that data augmentation strategies not only enhance the learning capacity and generalization ability of vision transformer-based models but also offer practical, sustainable, and efficient solutions for smart waste segregation and recycling systems.

Keywords: Vision Transformer, Waste Classification, Data Imbalance, Deep Learning.

¹ Student, Ostim Technical University, Faculty of Engineering, Artificial Intelligence Engineering, Ankara/Türkiye, 230212001@ostimteknik.edu.tr

² Res. Asst., Ostim Technical University, Faculty of Engineering, Artificial Intelligence Engineering, Ankara/Türkiye, melisa.gozet@ostimteknik.edu.tr

³ Student, Ostim Technical University, Faculty of Engineering, Artificial Intelligence Engineering, Ankara/Türkiye, 230212016@ostimteknik.edu.tr

⁴ Student, Ostim Technical University, Faculty of Engineering, Artificial Intelligence Engineering, Ankara/Türkiye, 230212003@ostimteknik.edu.tr

⁵ Student, Ostim Technical University, Faculty of Engineering, Artificial Intelligence Engineering, ,Ankara/Türkiye, 230212035@ostimteknik.edu.tr

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN ALGILADIKLARI KARIYER SIKINTILARININ MESLEKİ KARAR PIŞMANLIĞINA ETKİSİ: BUBFA ÖRNEĞİ

Mehmet Oğuzhan İlban¹, Fatih Çolakoğlu², Özkan Demir³, Nur Yıldız⁴

Özet

Giriş ve Amaç: Bu araştırmada, kariyer sıkıntısı ile mesleki karar pişmanlığı arasındaki ilişki incelenmektedir. Kariyer sıkıntısı, bireylerin kariyer süreçlerinde karşılaştıkları belirsizlikler ve engellerin yol açtığı psikolojik güçlükleri ifade ederken; mesleki karar pişmanlığı, verilen kariyer kararlarının sonradan sorgulanması ve memnuniyetsizlik duygusuyla değerlendirilmesi olarak tanımlanmaktadır. Literatürde her iki olgunun da bireylerin kariyer doyumu, motivasyonu ve psikolojik iyi oluşu üzerinde önemli etkiler yarattığı vurgulanmaktadır. Bu bağlamda çalışmanın temel amacı, kariyer sıkıntısının mesleki karar pişmanlığı üzerindeki etkisini belirleyerek alanyazındaki sınırlı bulgulara katkı sağlamak ve kariyer danışmanlığı uygulamalarına yönelik pratik çıkarımlar sunmaktır.

Yöntem: Araştırma, nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli kapsamında yürütülmüştür. Çalışmada kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak Balıkesir Üniversitesi Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi'nde (BUBFA) öğrenim gören 216 üniversite öğrencisine Google Forms aracılığıyla çevrim içi olarak ulaşılmıştır. Verilerin analizinde yüzde ve frekans dağılımları, geçerlilik ve güvenilirlik testleri, normallik analizi, bağımsız örneklem için t-testi, ANOVA ve regresyon analizleri uygulanmıştır.

Bulgular: Analizler sonucunda, BUBFA'da öğrenim gören Uluslararası Ticaret Bölümü öğrencilerinin mesleki karar pişmanlığı düzeylerinin diğer bölümlere kıyasla daha yüksek olduğu saptanmıştır. Ayrıca öğrencilerin algıladıkları kariyer sıkıntılarının, mesleki karar pişmanlığı üzerinde anlamlı bir etkisi bulunduğu belirlenmiştir. Özellikle algılanan engellerin, mesleki karar pişmanlığını %18,3 oranında ($\beta=0,183$; $p<0,05$) yordadığı tespit edilmiştir.

Tartışma ve Sonuç: Araştırmada algılanan engellerin mesleki karar pişmanlığının temel yordayıcılarından biri olarak ortaya çıkması, literatürde kariyer engelleri ile karar süreçleri arasındaki olumsuz ilişkilere işaret eden çalışmalarla örtüşmektedir. Önceki araştırmalar da kariyer sıkıntısının bireylerde kaygı ve kararsızlık duygularını artırarak karar sonrası memnuniyetsizlik ve pişmanlık geliştirme olasılığını yükselttiğini göstermektedir. Bulgular, kariyer sürecinde karşılaşılan engellerin öğrencilerin mesleki kararlarından duydukları memnuniyeti azalttığını ve pişmanlık düzeylerini artırdığını ortaya koymaktadır. Bu doğrultuda, kariyer sıkıntısının bireylerin mesleki yaşamlarına ilişkin değerlendirmelerinde kritik bir değişken olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Çalışmada elde edilen sonuçlardan hareketle literatüre, akademisyenlere ve uygulayıcılara yönelik çeşitli öneriler geliştirilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kariyer Sıkıntısı, Mesleki Karar Pişmanlığı, BUBFA.

¹ Prof. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, Balıkesir/Türkiye, ilban@balikesir.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, Balıkesir Üniversitesi, Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Balıkesir/Türkiye, fatih.colakoglu@balikesir.edu.tr

³ Dr. Öğr. Üyesi, Balıkesir Üniversitesi, Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, Balıkesir/Türkiye, ozkan.demir@yahoo.com

⁴ Bilim uzmanı, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konaklama İşletmeciliği ABD, Balıkesir/Türkiye, nur.yildiz@balikesir.edu.tr

THE EFFECT OF PERCEIVED CAREER DISTRESS ON CAREER DECISION REGRET AMONG UNIVERSITY STUDENTS: THE CASE OF BUBFA

Mehmet Oğuzhan İlban¹, Fatih Çolakoğlu², Özkan Demir³, Nur Yıldız⁴

Abstract

Introduction and Purpose: This study examines the relationship between career distress and career decision regret. Career distress refers to the psychological difficulties arising from uncertainties and obstacles encountered during career processes, while career decision regret is defined as the retrospective questioning of career decisions accompanied by dissatisfaction. Previous studies have highlighted that both phenomena significantly affect individuals' career satisfaction, motivation, and psychological well-being. Accordingly, the main purpose of this study is to determine the effect of career distress on career decision regret, thereby contributing to the limited body of literature and providing practical implications for career counseling practices.

Materials and Methods: The research was conducted within the framework of the relational survey model, one of the quantitative research methods. Using convenience sampling, data were collected online via Google Forms from 216 students enrolled at Balıkesir University Burhaniye Faculty of Applied Sciences (BUBFA). Descriptive statistics (percentages and frequencies), validity and reliability analyses, normality tests, independent samples t-test, ANOVA, and regression analyses were employed in the data analysis process.

Results: The results revealed that students from the Department of International Trade at BUBFA reported higher levels of career decision regret compared to students from other departments. Moreover, it was found that students' perceived career distress significantly affected their career decision regret. In particular, perceived barriers were found to predict career decision regret by 18.3% ($\beta = 0.183$; $p < 0.05$).

Discussion and Conclusion: The finding that perceived barriers are a key predictor of career decision regret is consistent with previous studies emphasizing the negative relationship between career barriers and decision-making processes. Prior research also suggests that career distress increases feelings of anxiety and indecision, thereby raising the likelihood of dissatisfaction and regret following career decisions. The present findings demonstrate that obstacles encountered during the career process reduce students' satisfaction with their decisions and increase their regret levels. Consequently, career distress can be considered a critical variable in individuals' evaluations of their professional lives. Based on these results, the study offers several implications for the literature, academics, and practitioners.

Keywords: Career Distress, Career Decision Regret, BUBFA.

¹ Prof. Dr., Balıkesir University, Burhaniye Applied Sciences Faculty, Department of Gastronomy and Culinary Arts, Balıkesir/Türkiye, ilban@balikesir.edu.tr

² Asst. Prof. Dr., Balıkesir University, Burhaniye Applied Sciences Faculty, Department of Tourism Management, Balıkesir/Türkiye, fatih.colakoglu@balikesir.edu.tr

³ Asst. Prof. Dr., Balıkesir University, Burhaniye Applied Sciences Faculty, Department of Gastronomy and Culinary Arts, Balıkesir/Türkiye, ozkan.demir@yahoo.com

⁴ M.Sc., Balıkesir University, Institute of Social Sciences, Division of Hospitality Management, Balıkesir/Türkiye, nur.yildiz@balikesir.edu.tr

ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİN MESLEKİ SEÇİM KRİTERLERİNİN BELİRLENMESİ: BUBFA ÖRNEĞİ

Mehmet Oğuzhan İlban¹, Fatih Çolakoğlu², Çağla Topçuoğlu³

Özet

Giriş ve Amaç: Günümüzde üniversite öğrencilerinin meslek seçim süreçleri, hem bireysel tercihler hem de toplumsal ve ekonomik faktörlerden etkilenmektedir. Öğrencilerin kariyer kararlarını şekillendiren kriterlerin anlaşılması, eğitim kurumları ve iş dünyası açısından stratejik önem taşımaktadır. Bu bağlamda, öğrencilerin meslek seçimine yön veren faktörlerin belirlenmesi, kariyer danışmanlığı uygulamalarının geliştirilmesine ve iş gücü planlamasının etkinleştirilmesine katkı sağlayabilir. Buradan hareketle; bu çalışma, Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi (BUBFA) öğrencilerinin meslek seçim kriterlerini belirlemeyi amaçlamaktadır.

Yöntem: Araştırmada, kolayda örnekleme yöntemi kullanılarak Balıkesir Üniversitesi Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi'nde (BUBFA) öğrenim gören 298 üniversite öğrencisine Google Forms aracılığıyla çevrim içi olarak ulaşılmıştır. Verilerin analizinde yüzde ve frekans dağılımları, geçerlilik ve güvenilirlik testleri, normallik analizi, bağımsız örneklem için t-testi, ve ANOVA analizleri uygulanmıştır.

Bulgular: Analizler sonucunda, BUBFA'da öğrenim gören öğrencilerinin en çok (3,70) iş avantajları, en az (1,71) alana yönelik yeteneğinden dolayı mevcut mesleklerini tercih ettikleri bulgusuna ulaşılmıştır. Bununla birlikte mesleki seçim kriterleri bölümlere göre değerlendirildiğinde; iş avantajları ve çaresizlik boyutları turizm işletmeciliği bölümü öğrencilerinde, mesleğe duyulan ilgi ve yetenek boyutları ise gastronomi ve mutfak sanatları bölümü öğrencilerinde en yüksek değerlendirme olarak bulgulanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışma, Üniversite öğrencilerinin meslek tercihlerini belirlerken öncelikli olarak iş avantajlarını dikkate aldığını ortaya koymakta olup, daha önceki araştırmaların ekonomik ve sosyal güvenceleri öncelikleyen meslek tercihleri ile tutarlılık göstermektedir (Smith, 2020; Kaya, 2021). Bununla birlikte, bölüm bazlı farklılıklar, turizm işletmeciliği öğrencilerinin iş avantajları ve çaresizlik boyutlarını daha yüksek değerlendirdiğini, gastronomi ve mutfak sanatları öğrencilerinin ise mesleğe duyulan ilgi ve yetenek boyutlarını önceliklendirdiğini göstermektedir. Bu sonuçlar, kariyer danışmanlığı uygulamalarının öğrencilerin bölümüne özgü ihtiyaçları dikkate alacak şekilde planlanmasının önemini vurgulamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Seçim Kriterleri, BUBFA.

¹ Prof. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, Balıkesir/Türkiye, ilban@balikesir.edu.tr

² Dr. Öğr. Üyesi, Balıkesir Üniversitesi, Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Balıkesir/Türkiye, fatih.colakoglu@balikesir.edu.tr

³ Bilim Uzmanı, Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konaklama İşletmeciliği ABD, Balıkesir/Türkiye, cgltopcuoglu@gmail.com

DETERMINING THE CAREER SELECTION CRITERIA OF UNIVERSITY STUDENTS: THE CASE OF BUBFA

Mehmet Oğuzhan İlban¹, Fatih Çolakoglu², Çağla Topçuoğlu³

Abstract

Introduction and Purpose: Nowadays, the career selection processes of university students are influenced by both individual preferences and social and economic factors. Understanding the criteria that shape students' career decisions is of strategic importance for educational institutions and the business sector. In this context, identifying the factors that guide students' career choices can contribute to the development of career counseling practices and enhance workforce planning. Accordingly, this study aims to determine the career selection criteria of students at Burhaniye Applied Sciences Faculty (BUBFA).

Materials and Methods: In this study, the convenience sampling method was used, and data were collected online via Google Forms from 298 university students enrolled at Burhaniye Applied Sciences Faculty (BUBFA), Balıkesir University. The data were analyzed using percentages and frequency distributions, validity and reliability tests, normality analysis, independent samples t-tests, and ANOVA analyses.

Results: The analyses revealed that BUBFA students most frequently considered job advantages (3.70) and least frequently considered their field-specific abilities (1.71) when choosing their current careers. Furthermore, when examining career selection criteria by department, job advantages and the “helplessness” dimension were rated highest by Tourism Management students, whereas interest in the profession and ability-related dimensions were rated highest by students in the Gastronomy and Culinary Arts department.

Discussion and Conclusion: This study demonstrates that university students prioritize job advantages when making career decisions, which is consistent with previous studies highlighting the preference for careers offering economic and social security (Smith, 2020; Kaya, 2021). Moreover, the department-based differences indicate that Tourism Management students evaluate job advantages and helplessness dimensions more highly, while Gastronomy and Culinary Arts students prioritize interest in the profession and ability-related dimensions. These findings underscore the importance of planning career counseling practices that consider the department-specific needs of students.

Keywords: Career Selection Criteria, BUBFA.

¹ Prof. Dr., Balıkesir University, Burhaniye Applied Sciences Faculty, Department of Gastronomy and Culinary Arts, Balıkesir/Türkiye, ilban@balikesir.edu.tr

² Asst. Prof. Dr., Balıkesir University, Burhaniye Applied Sciences Faculty, Department of Tourism Management, Balıkesir/Türkiye, fatih.colakoglu@balikesir.edu.tr

³ M.Sc., Balıkesir University, Institute of Social Sciences, Division of Hospitality Management, Balıkesir/Türkiye, cgltopcuoglu@gmail.com

BİR DESTİNASYON OLARAK AYVALIK'IN TANITIMI KAPSAMINDA YOUTUBE ÜZERİNDEN BİR ANALİZ

Seznur Avan¹, Oğuzhan Dülgeroğlu²

Özet

Giriş ve Amaç: Destinasyonlar içinde bulundurdıkları turistik olanaklarla beraber turistler için önemli cazibe merkezleridir. Destinasyonların öne çıkan çeşitli özellikleriyle birlikte turizm pastasından pay alabilme adına birbiriyle rekabet halinde olduğu söylenebilir. Bu doğrultuda destinasyonların pazarlanma sürecinde tanıtımlarının başarılı bir şekilde yapılması gerekmektedir. Günümüzde kitlelere ulaşma yolunda etkisi büyük olduğu görülen YouTube sosyal medya platformu önemli bir tanıtım aracı haline gelmiştir. Bu araştırmada dünya genelinde en çok kullanılan sosyal medya platformlarından biri olması sebebiyle veri toplamak için YouTube sosyal medya platformu tercih edilmiştir. Araştırmada Ayvalık'ın tanıtımı kapsamında YouTube üzerinden paylaşılan videoların analiz edilerek, destinasyonun hangi yönleriyle ön plana çıktığının tespit edilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmada, toplanan verilerin analiz edilmesi için nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi tekniğine başvurulmuştur. Ayvalık tanıtımına ilişkin yayınlanan videolar arasında 100.000 izlenme sayısını geçmiş olan videolar dikkate alınmış ve analiz edilmiştir.

Bulgular: YouTube'daki Ayvalık destinasyonu hakkında tanıtım videolarında destinasyona ilişkin genel bilgilendirme, bölgedeki kültürel miras değerleri ve turistik öğelerin ön plana çıktığı tespit edilmiştir. Yayınlanan içeriklerde yerel yaşamın, tarihi yapıların ve doğal güzelliklerin sade ve etkileyici bir şekilde aktarıldığı belirlenmiştir. Analiz edilen içeriklerde gastronomi ve kültürel miras değerlerini ön plana çıkaran unsurlara rastlanılmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Konu kapsamında daha önce yapılmış olan çalışmalarda YouTube'un destinasyon tanıtımında nasıl kullanıldığı makro düzeyde ele alınmış; videolardaki görsel, metinsel ve tematik öğelerin genel tanıtım stratejileriyle ilişkisi incelenmiştir. Bu çalışmada ise Ayvalık ile ilişkili tüm içerikleri değerlendirilmiştir. Turizme konu olan yerel unsurların sunumu, anlatım dili ve duygusal etki açısından izleyiciyle kurulan bağa odaklanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Destinasyon pazarlaması, YouTube, Ayvalık.

¹ Yüksek Lisans Öğrencisi, Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konaklama İşletmeciliği, Balıkesir/Türkiye, seznuravan72@gmail.com

² Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Balıkesir/Türkiye, oguzhan@balikesir.edu.tr

AN ANALYSIS ON YOUTUBE IN SCOPE OF PROMOTION OF AYVALIK AS A DESTINATION

Seznur Avan¹, Oğuzhan Dülğaroğlu²

Abstract

Introduction and Purpose: Destinations are important tourism centers with attraction for tourists along with the touristic opportunities they offer. It could be argued that destinations compete with each other for a share of the tourism market, driven by their various distinguishing features. Therefore, systematic marketing of destinations is important for tourism stakeholders. YouTube has become an effective promotional tool in reaching tourists. This research has been conducted using YouTube as the data collection platform because it is one of the most popular social media platforms. The aim of the study is analyze the videos shared on YouTube about Ayvalık and determine the distinctive features of the destination.

Materials and Methods: In the study, content analysis, a qualitative research method, has been used to analyze the collected data. Among the videos promoting Ayvalık, only those with over 100,000 views have been considered and analyzed.

Results: It has been determined that promotional videos about Ayvalık on YouTube highlight general information about the destination, the region's cultural heritage, and tourist attractions. The published content conveyed local life, historical structures, and natural beauty in a simple and engaging manner. The analyzed content also highlighted elements highlighting gastronomy and cultural heritage.

Discussion and Conclusion: Previous studies have examined how YouTube is used in destination promotion at a macro level, examining the relationship between visual, textual, and thematic elements in videos and overall promotional strategies. This study evaluated all content related to Ayvalık. The focus was on the connection established with the audience through the presentation of local tourism elements, narrative language, and emotional impact.

Keywords: Destination marketing, YouTube, Ayvalık

¹ Graduate student, Balıkesir University, Social Sciences Institute, Department of Accommodation Management, Balıkesir/Türkiye, seznuravan72@gmail.com

² Doç. Dr., Balıkesir University, Burhaniye Faculty of Applied Sciences, Department of Tourism Management, Balıkesir/Türkiye, oguzhan@balikesir.edu.tr

YİYECEK İÇECEK İŞLETMELERİNDE ONLINE SATIŞ KANALLARI KULLANIM DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ-BURHANIYE ÖRNEĞİ

Muammer Bezirgan¹, Dilan Kızılkaya²

Özet

Giriş ve Amaç: Günümüzde dijitalleşmenin hızla gelişmesi yiyecek içecek sektöründe önemli dönüşümlere yol açmaktadır. Restoran, kafe ve benzeri işletmelerin müşteri taleplerini karşılamada çevrimiçi satış kanallarından yararlanması giderek yaygınlaşmaktadır. Yemeksepeti, Getir, Trendyol Yemek gibi platformların yanı sıra sosyal medya üzerinden verilen siparişler işletmelere daha geniş bir müşteri kitlesine ulaşma olanağı sağlayabilirken, yüksek komisyon oranları ve müşteriyle doğrudan iletişimin azalması gibi dezavantajlar da ortaya çıkarabilmektedir. Özellikle turistik yapısı ve mevsimsel yoğunluğu ile dikkat çeken Burhaniye ilçesinde, yiyecek içecek işletmelerinin bu kanalları hangi düzeyde kullandıklarının incelenmesi yerel dinamiklerin anlaşılması açısından önem taşımaktadır. Bu çalışmanın amacı, Burhaniye’de faaliyet gösteren yiyecek içecek işletmelerinin online satış kanallarına ilişkin kullanım düzeylerini ve yaklaşımlarını ortaya koymaktır.

Yöntem: Araştırma nitel desenle kurgulanmıştır. Burhaniye’de faaliyet gösteren 20 yiyecek içecek işletmesi ile yüz yüze gerçekleştirilen 6 soruluk anketten elde edilen veriler değerlendirilmiştir. Anket soruları işletmelerin online satış kanallarına yönelik tercihlerini, kullanım sıklıklarını, avantaj–dezavantaj algılarını ve gelecek planlarını belirlemeye yönelik hazırlanmıştır. Elde edilen veriler betimsel analiz yöntemiyle incelenmiştir.

Bulgular: Anketten elde edilen bulgular, işletmelerin online satış kanallarına yönelik mevcut kullanım düzeyleri, tercih ettikleri platformlar ve sektördeki eğilimleri ortaya koymaktadır. Ayrıca veriler, işletmelerin dijitalleşmeye bakış açıları ile karşılaştıkları temel sorunları da yansıtabilmektedir.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışma, Burhaniye’deki yiyecek içecek işletmelerinin online satış kanallarını kullanma düzeylerini ortaya koyarak sektöre ilişkin önemli ipuçları sunmaktadır. Bulgular, yerel işletmelerin dijitalleşme sürecine ışık tutabileceği gibi, benzer turistik bölgelerde yapılacak araştırmalara da katkı sağlayabilir.

Anahtar Kelimeler: Satış Kanalları, Yiyecek İçecek İşletmeleri, Burhaniye.

¹ Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, Balıkesir/Türkiye, muammerbezirgan@hotmail.com

² Balıkesir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konaklama İşletmeciliği ABD, Balıkesir/Türkiye, bsrkzlk99@gmail.com

EXAMINING THE USAGE LEVELS OF ONLINE SALES CHANNELS IN FOOD AND BEVERAGE BUSINESSES: BURHANIYE EXAMPLE

Muammer Bezirgan¹, Dilan Kızılkaya²

Abstract

Introduction and Aim: The rapid development of digitalization has led to significant transformations in the food and beverage sector. Restaurants, cafes, and similar businesses are increasingly utilizing online sales channels to meet customer demands. Platforms such as Yemeksepeti, Getir, Trendyol Yemek, as well as orders placed via social media, can provide businesses with access to a broader customer base; however, high commission rates and reduced direct interaction with customers may present challenges. Especially in Burhaniye, a district characterized by its touristic nature and seasonal population fluctuations, examining the extent to which food and beverage businesses use these channels is important for understanding local dynamics. The aim of this study is to determine the usage levels and approaches of food and beverage businesses in Burhaniye regarding online sales channels.

Method: The study was designed as a qualitative research. Data were collected through a six-question survey conducted face-to-face with 20 food and beverage businesses operating in Burhaniye. The survey addressed businesses' preferred online sales platforms, usage frequency, perceived advantages and disadvantages, and future plans. The collected data were analyzed using descriptive analysis methods.

Results: The findings from the survey reveal the current usage levels of online sales channels by the businesses, the platforms they prefer, and the trends within the sector. The data also reflect businesses' perspectives on digitalization and highlight the primary challenges they face.

Discussion and Conclusion: This study provides insights into the use of online sales channels by food and beverage businesses in Burhaniye, offering valuable information for the sector. The findings may guide local businesses in their digitalization processes and serve as a reference for future research in similar touristic regions.

Keywords: Sales Channels, Food and Beverage Businesses, Burhaniye.

¹ Assoc. Prof. Dr., Burhaniye Applied Sciences Faculty, Department of Gastronomy and Culinary Arts, Balıkesir/Türkiye, muammerbezirgan@hotmail.com

² Balıkesir University, Institute of Social Sciences, Division of Hospitality Management, Balıkesir/Türkiye, bsrkzlk99@gmail.com

ZİNCİR FAST FOOD RESTORAN İŞLETMESİNİN FARKLI ÜLKELERDEKİ UYGULADIĞI MENÜLERİN İÇERİK YÖNÜNDEN KARŞILAŞTIRILMASI

Cansu Şenol¹, Turgay Bucak²

Özet

Giriş ve Amaç: Küreselleşme ile birlikte birçok uluslararası zincir fast food restoran işletmesi menülerinin Dünya genelinde standartlaştırdığı modeller tercih etmiştir. Bunun yanında bazı zincir fast food işletmeleri ise standartlarını korurken hitap ettikleri ülkenin yeme içme alışkanlıkları, örf adet ve dini özelliklerine uyum gösteren yerel menüleri de oluşturarak müşteri memnuniyetini karşılamayı amaçlamışlardır. Bu çalışma ile ülkelere göre değişen menülerin; ülkelerin mutfak kültürleri ve yeme-içme alışkanlıklarına yansımaları sonucu ülkelere göre oluşan farklılıkların incelenmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Uluslararası zincir fast food restoran işletmelerinin farklı ülkelerdeki menülerinin içerik yönünden karşılaştırılması amacıyla, hizmet verdiği ülkelerde o ülkenin yeme içme alışkanlıkları, kültürü ve dini kısıtlamalarına uygun yerel menülere de yer veren Domino's Pizza'nın 2025 yılından itibaren en çok şubesinin olduğu ilk 5 ülke başkentleri (ABD, Hindistan, İngiltere, Çin ve Meksika) ile Türkiye'de Ankara'daki Domino's Pizza'nın resmi menüleri analiz edilmiştir. Çalışmada doküman analizi yöntemi uygulanmıştır.

Bulgular: Çalışma bulgularında, araştırma kapsamında incelenen ülkelerin menülerinde, özellikle o ülkelere ait özel ve yöresel ürünlerin önemli bir yer tuttuğu görülmektedir. Hindistan'da kullanılan menülerde;vejetaryen menü, paneer peyniri, peri peri tavuk öne çıkarken, Meksika' da sunulan menülerde; chorizo(baharatlı domuz sucuğu) kullanımı dikkat çekmektedir. Çin menülerinde ise; kartopu peyniri, deniz ürünlü makarna ve çorbanın da dolduğu farklı ürün yelpazesi bulunmaktadır. İngiltere de kullanılan menüler ise; bitki bazlı ve glütensiz pizzalar ön plana çıkmaktadır. Türkiye'de sunulan menülerde, diğer ülke menülerine kıyasla sucuk ve pastırma ürünleri farklılık göstermektedir. ABD' de barbekü ve bol malzemeli pizzaların yer aldığı menüler kullanılmaktadır.

Tartışma ve Sonuç: Araştırma sonucunda uluslararası bir zincir restoran olan Dominos's Pizza'nın standartlarını korurken menü içeriklerinde ülkelerin yeme içme alışkanlıkları, kültürleri ve dini özelliklerine dikkat ederek uyumlu ve yerel alternatifler oluşturduğu görülmüştür. Bu çalışma zincir fast food restoran işletmelerinin menü içeriklerinin ülkeler bazındaki farklılıklarının ortaya konulması açısından önem arz etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Fast food, zincir restoranlar, menü içeriği.

¹ Dokuz Eylül Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Yüksek Lisans Programı, İzmir/Türkiye, cansu.senol@ogr.deu.edu.tr

² Doç. Dr., Dokuz Eylül Üniversitesi, Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, İzmir/Türkiye, turgay.bucak@deu.edu.tr

A COMPARISON OF CHAIN FAST FOOD RESTAURANT MENUS IN DIFFERENT COUNTRIES IN TERMS OF CONTENT

Cansu Şenol¹, Turgay Bucak²

Abstract

Introduction and Objective: With globalization, many international chain fast-food restaurant businesses have preferred models that standardize their menus worldwide. However, some chain fast-food businesses, while maintaining their standards, have also developed local menus that align with the dietary habits, customs, and religious characteristics of the countries they serve, aiming to meet customer satisfaction. This study aims to examine the variations in menus across different countries, focusing on how these differences reflect the culinary cultures and eating habits of each country.

Method :In order to compare the content of the menus of international chain fast-food restaurant businesses in different countries, the official menus of Domino's Pizza—which, in addition to maintaining its global standards, also offers local menus tailored to the dietary habits, culture, and religious restrictions of the countries it operates in—were analyzed for the capital cities of the five countries with the highest number of Domino's branches as of 2025 (USA, India, England, China, and Mexico), along with the menu from Ankara, Turkey. The study employed the document analysis method.

Findings: The findings of the study indicate that the menus of the countries examined include a considerable number of specialty and region-specific products. In India, vegetarian options, paneer cheese, and peri peri chicken are particularly prominent. In Mexico, the notable feature is the inclusion of chorizo, a spicy pork sausage. Chinese menus display a wide variety of items, such as snowball cheese, seafood pasta, and soups. In the United Kingdom, plant-based and gluten-free pizzas are emphasized. Turkish menus differ from those of other countries through the presence of sucuk and pastirma. In the United States, menus are characterized by barbecue selections and pizzas with abundant toppings.

Discussion and Conclusion: The research findings reveal that Domino's Pizza, as an international chain restaurant, maintains its global standards while simultaneously creating compatible and localized alternatives in its menu contents by taking into account the dietary habits, cultures, and religious characteristics of each country. This study is significant in terms of highlighting the differences in menu contents of chain fast-food restaurant businesses across various countries.

Keywords: Fast food, chain restaurants, menu content.

¹ Dokuz Eylul University, Institute of Social Sciences, Gastronomy and Culinary Arts, Master's Program, İzmir/Türkiye, cansu.senol@ogr.deu.edu.tr

² Assoc. Prof. Dr., Dokuz Eylul University, School of Applied Sciences, Department of Gastronomy and Culinary Arts, İzmir/Türkiye, turgay.bucak@deu.edu.tr

TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİNDE BELEDİYELERİN SORUMLULUK VE YETKİLERİ

Onur Kemal Yılmaz¹

Özet

Giriş ve Amaç: Turistik faaliyetler günümüzde insan yaşamının doğal parçası haline gelmiş bir fenomendir. İnsanlar turistik faaliyetler ile sosyal yaşamlarını geliştirmekte ve boş zamanlarını değerlendirmektedirler. Bu turistik faaliyetler yakın bir mesafedeki destinasyona gezi olabileceği gibi, ülkeler arası uzak destinasyonları da kapsayabilmektedir. Konuyla ilgili olarak bu çalışmanın amacı; bir kentte turizmin geliştirilmesinde belediyelerin sorumluluk ve yetkilerine dikkat çekmektedir. Bunun sebebi, kentlerin oluşturulmasında ve geliştirilmesinde en yetkili kamu idarelerinin belediyeler olmasındandır.

Yöntem: Burada turizm faaliyetlerinin bir kentte gerçekleştirilmesinde belediyelerin konumu irdelenmektedir. Bunun için 5393 sayılı Belediye Kanunu, 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu incelenmiştir. Bunun yanında gelişmiş ülkelerde belediyelerin doğrudan turizm alanında yaptıkları uygulama örnekleri de incelenmiştir.

Bulgular: Söz konusu kanunlar incelendiğinde, Türkiye’de belediyelerin turizm alanında kenti planlama ve geliştirmede hem ilk sırada hem de doğrudan yetkilendirilmiş aktör oldukları görülmüştür. Belediyelerin sahip oldukları imar planı yapma yetkisi, altyapı oluşturma yetkisi, tarihi alanları düzenleme yetkisi, ulaşım ağı kurma yetkisi, çevre düzenleme yetkisi, tanıtım yapma yetkisi gibi yetkiler ile bu durum ortaya çıkmaktadır. Bunun yanında özellikle gelişmiş ülkelerde belediyelerin akıllı turizm başta olmak üzere doğrudan turistik cazibe yaratacak uygulamalar gerçekleştirdikleri görülmektedir. Bu durum da belediyelerin kentlerde turizmi var etmede ve geliştirmedeki rollerini göstermektedir.

Tartışma ve Sonuç: Bu çalışma, kentlerde turizm faaliyetlerinin doğrudan belediyelerin sorumluluğunda olduğunu göstermiştir. Sonuç olarak, belediyelerin kentte turizmi var etmede ve geliştirmede ana aktör oldukları görülmektedir. Her ne kadar özel sektör girişimcileri ile oteller üzerinden misafir ağırlama gerçekleştirilse de kentsel altyapının buna uygun hale getirilmesi gerekliliği belediyelerin konumuna dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Belediye, Akıllı Turizm, Turizm, 5393 sayılı Belediye Kanunu.

¹ Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Turizm İşletmeciliği Bölümü, Balıkesir/Türkiye, yilmazonurkemal@gmail.com

RESPONSIBILITIES AND AUTHORITIES OF MUNICIPALITIES IN THE DEVELOPMENT OF TOURISM

Onur Kemal Yılmaz¹

Abstract

Introduction and Purpose: Tourist activities have become a natural part of human life today. People develop their social lives and make the most of their leisure time through touristic activities. These tourist activities can range from trips to nearby destinations to distant destinations across the country. The purpose of this study is to highlight the responsibilities and authorities of municipalities in developing tourism in a city. This is because municipalities are the public authorities with the ultimate authority in the creation and development of cities.

Materials and Methods: This article examines the role of municipalities in the implementation of tourism activities within a city. For this purpose, Law No. 5393 on Municipalities and Law No. 5216 on Metropolitan Municipalities are examined. Furthermore, examples of municipalities' direct tourism-related practices from around the world are examined.

Results: An examination of these laws reveals that municipalities in Turkey are both the primary and directly authorized actors in urban planning and development in the tourism sector. This is demonstrated by their authority to create zoning plans, create infrastructure, regulate historical sites, establish transportation networks, and manage the environment. Furthermore, municipalities worldwide are implementing initiatives that directly create tourist attractions, particularly smart tourism. This demonstrates the role of municipalities in creating and developing tourism in cities.

Discussion and Conclusion: This study has demonstrated that tourism activities in cities are directly under the responsibility of municipalities. Consequently, municipalities appear to be the primary actors in creating and developing tourism in cities. While hospitality is provided through private sector entrepreneurs and hotels, adapting urban infrastructure to accommodate these needs highlights the role of municipalities.

Keywords: Municipality, Smart Tourism, Tourism, Municipality Law No. 5393.

¹ Assoc. Prof. Dr., 1Balıkesir University, Burhaniye Applied Sciences Faculty, Department of Tourism Management, Balıkesir/Türkiye, yilmazonurkemal@gmail.com

ULUSAL TURİZM ARAŞTIRMALARINDA AİLE TATİLLERİ VE KARAR VERME SÜREÇLERİNE YÖNELİK EĞİLİMLER

Semahat Göker Özyürek¹, Eren Gönül², Hasan Kamacı³

Özet

Giriş ve Amaç: Bu çalışma, Türkiye’deki ulusal turizm araştırmalarında aile tatilleri ve karar verme süreçlerine dair eğilimleri incelemeyi amaçlamaktadır. Aile tatilleri, seyahat planlamasından destinasyon tercihinine kadar pek çok faktörün etkili olduğu dinamik bir süreçtir ve turizm sektörünün önemli segmentlerinden birini oluşturur.

Yöntem: TR Dizin ve Google Akademik’te 2008-2023 arasında yayımlanmış Türkçe ve ulusal nitelikteki yayınlar taranmış; 18 çalışma yayın yılı, yazar sayısı, anahtar kelimeler, araştırma yöntemi, veri toplama tekniği, saha ve atıf verileri açısından kodlanmıştır. Frekans–yüzde ve tanımlayıcı istatistikler Jamovi 2.3.28 paket programı kullanılarak hesaplanmış; temalar kelime bulutu analizi ile görselleştirilmiştir.

Bulgular: Son dönemde aile tatilleri ve karar verme süreçlerine yönelik araştırmaların sayısında artış olduğunu; çocukların etkisi ve aile satın alma kararları gibi ana temaların ön planda yer aldığını göstermektedir. Çalışmaların %77,8’i nicel, ~%89’u anket temellidir; tek yurtdışı saha Kazakistan’dır. Ampirik çalışmalarda toplam 6.696 katılımcı yer almakta, medyan örneklem 291 (min-maks: 12-1.350) düzeyindedir. Yayınlar geniş ve dağınık bir dergi ekosistemine yayılmakta; belirli dergilerde yoğunlaşma sınırlıdır. Atıfların yaklaşık %60’ı 2010-2013 dönemindeki üç çalışmada toplanmakta, 2017 sonrası görünürlük görece düşüktür.

Tartışma ve Sonuç: Çalışma, Türkiye’de aile tatilleri ve karar verme süreçlerine ilişkin ulusal literatürün çoğunlukla nicel-anket temelli ve Türkiye merkezli olduğunu göstermektedir. Alanın derinleşmesi için nitel/karma desenler, anne-baba-çocuk aktörlerini birlikte ele alan kurgular ve kültürlerarası karşılaştırmalar; ayrıca dengeli bölgesel dağılıma sahip, büyük ve temsili örneklemlele boylamsal/deneysel tasarımlar gereklidir. Bulgular, mevcut durumu görünür kılarak gelecekte tematik-metodolojik çeşitlilik ile kültürlerarası karşılaştırmaların önemini vurgular.

Anahtar Kelimeler: Aile tatili, karar verme süreçleri, bibliyometrik analiz, Jamovi.

¹ Dr., Bağımsız Araştırmacı, İzmir/Türkiye, semahatgkr08@gmail.com

² Dr. Öğr. Üyesi, Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Didim Meslek Yüksekokulu, Seyahat, Turizm ve Eğlence Hizmetleri Bölümü, erengonul@gmail.com

³ Öğr. Gör., Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, Didim Meslek Yüksekokulu, Seyahat, Turizm ve Eğlence Hizmetleri Bölümü, hasan.kamaci@adu.edu.tr

TRENDS IN FAMILY HOLIDAYS AND DECISION-MAKING PROCESSES IN NATIONAL TOURISM RESEARCH

Semahat Göker Özyürek¹, Eren Gönül², Hasan Kamacı³

Abstract

Introduction and Purpose: This study aims to examine trends in family holidays and decision-making processes within national tourism research in Turkey. Family holidays are a dynamic process influenced by numerous factors-from travel planning to destination choice-and constitute one of the key segments of the tourism industry.

Materials and Methods: Turkish-language, nationally published studies from 2008-2023 were retrieved via TR Dizin and Google Scholar; 18 studies were coded by publication year, number of authors, keywords, research method, data collection technique, field site, and citation data. Frequency-percentage and descriptive statistics were computed using Jamovi 2.3.28; themes were visualized with a word cloud.

Results: The results indicate a recent increase in studies on family holidays and decision-making processes, with core themes such as the influence of children and family purchase decisions coming to the fore. Of the studies, 77.8% are quantitative and approximately 89% are survey-based; the sole international field site is Kazakhstan. Empirical studies include a total of 6,696 participants, with a median sample size of 291 (range: 12-1,350). Publications are dispersed across a broad and fragmented journal ecosystem, with limited concentration in specific outlets. Approximately 60% of citations cluster in three studies from 2010-2013, and visibility is relatively lower after 2017.

Discussion and Conclusion: The study shows that the national literature in Turkey on family vacations and decision-making processes is predominantly quantitative, survey-based, and Turkey-centered. To deepen the field, there is a need for qualitative and mixed-methods designs, multi-actor frameworks that jointly consider mothers, fathers, and children, and more cross-cultural comparisons; additionally, longitudinal and experimental designs with larger, more representative samples and a balanced regional distribution are required. By making the current state visible, the findings underscore the importance of thematic-methodological diversity and cross-cultural comparisons in future research.

Keywords: Family vacation, decision-making processes, bibliometric analysis, Jamovi.

¹ Dr., Independent Researcher, İzmir/Türkiye, semahatgkr08@gmail.com

² Asst. Prof. Dr., Aydın Adnan Menderes University, Didim Vocational School, Department of Travel, Tourism and Recreation Services, erengonul@gmail.com

³ Lecturer, Aydın Adnan Menderes University, Didim Vocational School, Department of Travel, Tourism and Recreation Services, hasan.kamaci@adu.edu.tr

DİJİTAL MENÜLERİN SÜRDÜRÜLEBİLİR TÜKETİM DAVRANIŞLARINA ETKİSİ: Z KUŞAĞI PERSPEKTİFİ

Ali Solunoğlu¹

Özet

Giriş ve Amaç: Dijitalleşmenin ivme kazandığı son yıllarda, tüketici davranışları köklü bir değişim sürecine girmiştir. Bu dönüşüm, özellikle Z Kuşağı olarak tanımlanan ve dijital teknolojilerle iç içe büyüyen bireylerde daha belirgin bir şekilde gözlemlenmektedir. Mobil yemek siparişi uygulamalarının yaygınlaşması, çevrimiçi bilgi arama alışkanlıklarının artması ve sosyal medya fenomenlerinin etkisiyle şekillenen satın alma kararları, bu kuşağın tüketim kültürünü geleneksel kalıpların dışına taşımaktadır. Bunun yanında, çevresel duyarlılık, etik tüketim, FOMO (kaçırma korkusu) ve ortak yaratım gibi olgular, bu kuşağın tüketim anlayışını farklılaştıran unsurlar olarak öne çıkmaktadır.

Yöntem: Bu çalışma, Z Kuşağı'nın mobil, çevrimiçi ve sürdürülebilirlik temelli tüketim alışkanlıklarını çok boyutlu bir kuramsal çerçevede incelemeyi amaçlamaktadır. Araştırma kapsamında, dijital tüketimin estetik, hız, güvenlik ve sürdürülebilirlik boyutlarında nasıl yeniden tanımlandığı ortaya konulacak; ayrıca sosyal medya etkileşimlerinin, özellikle de TikTok ve Instagram gibi platformlarda gelişen içerik dinamiklerinin, Z Kuşağı'nın tüketici davranışları üzerindeki etkisi analiz edilecektir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, markalar ve hizmet sağlayıcılar için şeffaflık, mikro-influencer iş birlikleri, mobil uyumluluk ve değer odaklı iletişim stratejilerinin bu kuşağa etkili biçimde ulaşmada taşıdığı önem vurgulanacaktır.

Bulgular: Araştırma bulguları, Z Kuşağı'nın dijital tüketim alışkanlıklarının büyük ölçüde mobil cihazlar, çevrimiçi platformlar ve sosyal medya etkileşimleri üzerinden şekillendiğini göstermektedir.

Tartışma ve Sonuç: Elde edilen sonuçlar, literatürdeki dijital yerliler tanımıyla uyumludur. Z Kuşağı, hem teknolojik yeniliklere hızla adapte olmakta hem de tüketim süreçlerinde değer odaklı bir yaklaşım sergilemektedir. Ancak, FOMO etkisi ve sosyal medya yoğunluğu, zaman zaman aşırı tüketim eğilimlerini tetikleyebilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Z kuşağı, Dijital tüketim, Instagram, FOMO.

¹ Doç. Dr., Balıkesir Üniversitesi, Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi, Gastronomi ve Mutfak Sanatları Bölümü, Balıkesir/Türkiye, alisolunoglu@balikesir.edu.tr

THE IMPACT OF DIGITAL MENUS ON SUSTAINABLE CONSUMER BEHAVIOR: A GENERATION Z PERSPECTIVE

Ali Solunoğlu¹

Abstract

Introduction and Purpose: In recent years, with the accelerating pace of digitalization, consumer behavior has undergone a profound transformation. This shift is particularly evident among individuals defined as Generation Z, who have grown up in close interaction with digital technologies. The widespread adoption of mobile food ordering applications, the increasing frequency of online information search habits, and purchase decisions shaped by social media influencers have moved this generation's consumption culture beyond traditional patterns. Highly interactive platforms such as TikTok and Instagram play a significant role not only in product and service preferences but also in shaping the consumer identity of Generation Z. Furthermore, factors such as environmental awareness, ethical consumption, FOMO (fear of missing out), and co-creation emerge as distinctive elements that differentiate the consumption mindset of this cohort.

Method: This study aims to examine the mobile, online, and sustainability-oriented consumption habits of Generation Z within a multidimensional theoretical framework. The research seeks to reveal how digital consumption is redefined in terms of aesthetics, speed, security, and sustainability, while also analyzing the influence of social media interactions—particularly content dynamics on platforms such as TikTok and Instagram—on Generation Z's consumer behavior. Based on the findings, the study emphasizes the importance of transparency, collaborations with micro-influencers, mobile compatibility, and value-based communication strategies in effectively engaging this generation.

Findings: The findings indicate that Generation Z's digital consumption habits are largely shaped by mobile devices, online platforms, and social media interactions. Participants identified quick access, visual richness, and ease of use as primary factors influencing their choices. Moreover, high importance was attached to environmental sensitivity and ethical consumption, while micro-influencer content was found to enhance perceptions of trustworthiness.

Discussion and Conclusion: The results are consistent with the definition of “digital natives” in the literature. Generation Z is not only quick to adapt to technological innovations but also demonstrates a value-oriented approach in their consumption processes. However, the influence of FOMO and the intensity of social media engagement can, at times, trigger tendencies toward overconsumption. For businesses, merely having a digital presence is insufficient; instead, transparent and interaction-focused strategies should be developed. The study concludes that for brands seeking to reach Generation Z, providing mobile-friendly, aesthetically appealing, fast, and reliable digital experiences—while emphasizing sustainability and ethical values—is of critical importance. Transparent communication, collaborations with micro-influencers, and value-driven marketing strategies stand out as effective tools to capture the interest and loyalty of this generation.

Keywords: Generation Z, Digital consumption, Instagram, FOMO.

¹ Assoc. Prof. Dr., Balıkesir University, Burhaniye Faculty of Applied Sciences, Department of Gastronomy and Culinary Arts, Balıkesir, Türkiye, Balıkesir/Türkiye, alisolunoglu@balikesir.edu.tr

KONGRE YÜRÜTME KURULU BAŞKANI (2025)

SUNUŞ

II. Uluslararası Balıkesir Uygulamalı Bilimler Kongresi (International Balıkesir Applied Sciences Congress-IBAS-CON), Balıkesir Üniversitesi, Burhaniye Uygulamalı Bilimler Fakültesi'nin ev sahipliğinde, 12-14 Eylül 2025 tarihleri arasında düzenlenmiştir. Kongremiz, alanlarında uzmanlaşmış akademisyen ve araştırmacıları bir araya getirerek, uygulamalı bilimlere dair geniş bir bilgi paylaşımına sahne olmuştur.

Üç farklı Ülke ve Türkiye'den 35 farklı üniversiteden yaklaşık 200 araştırmacının bilgi ve deneyimlerini paylaştığı bu ortamda, 108 özgün araştırma ile zengin bir bilimsel paylaşım gerçekleşmiştir. Ana teması "Tüm Yönleriyle Uygulamalı Bilimler" olarak belirlenen kongremizde uygulamalı bilimlerin çeşitli yönleriyle ele alındığı çok sayıda başlık yer almıştır. Geçen yıl yapılan kongremize göre bu yıl bir çok uygulamalı bilimler alanından katılım olduğu tespit edilmiş Bu kapsamda, kongreye sunulan bildiriler %30 oranında Turizm, %11 oranında Gastronomi, %8 oranında Uluslararası Ticaret, %6 oranında Finans ve Bankacılık, %5 oranında İktisat, %40 oranında ise diğer alanlarda çeşitlenmiştir. %40'lık diğer alanların ise Yönetim Bilişim Sistemleri, Sahne Sanatları, Filoloji, Maden Mühendisliği, Havacılık Yönetimi, Gıda Mühendisliği, Ziraat Mühendisliği gibi alanlar olduğu belirlenmiştir. Yurtiçinden katılım sağlayan araştırmacılar incelendiğinde; %60 oranıyla Marmara Bölgesi en yüksek katılımı sağlamıştır. Ege Bölgesi %25, İç Anadolu %9 oranıyla katılım sağlamıştır. Diğer Bölgelerden ise yüzde 6 oranında katılım gerçekleşmiştir.

Birbirinden farklı veri toplama yöntemi ve veri analiz yöntemleri kullanılan araştırmaların %62'sinde nitel yöntem kullanılırken, %28'i nicel yöntem, %10'u ise karma ve diğer yöntemleri tercih etmiştir. Zengin katılımcı profiliyle uygulamalı bilimlerin tüm yönleriyle ele alındığı interdisipliner bir buluşma noktası olan kongremizin, gelecekte hem ulusal hem de uluslararası düzeyde daha da önemli ve etkin bir platform olmasını hedefliyoruz.

İkinci kez düzenlenen Uluslararası Balıkesir Uygulamalı Bilimler Kongresi, uygulamalı bilimlerdeki araştırmaları aynı çatı altında buluşturmuştur. Bu alandaki çalışmaları teşvik ederek bilgi üretimine katkıda bulunmayı hedeflediğimiz kongrede, farklı perspektifleri bir araya getiren, yeni fikir ve araştırmalarla zenginleşmiş bir paylaşım ortamı oluşturmayı amaçladık. Ele alınan konuların yalnızca akademik alanda değil, sektördeki uygulamalara da yol gösterici nitelikte olmasını umuyoruz.

Ayrıca her yıl desteğini bizden eksik etmeyen, Kocaeli Üniversitesi, Okan Üniversitesi, İstinye Üniversitesi, Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesine ayrıca özellikle bu yıl 10 bildiri ile katılan Aydın Adnan Menderes Üniversitesi ve 8 bildiri ile katılan İstanbul Nişantaşı Üniversitesine en kalbi duygularıyla Kongre Yürütme Kurulu adına teşekkür ediyorum.

Son olarak kongrenin gerçekleşmesinde emeği geçen Bilim Kurulu ve Yürütme Kurulu üyelerine, Kongre Sekreteryasına, bildirilerini sunarak kongremize katkıda bulunan tüm katılımcılara ve kongre sürecine destek veren tüm ekip üyelerine teşekkür ediyorum. Ayrıca, Kongremizin Onur Kurulu'nda yer alan Balıkesir Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yücel OĞURLU'ya sağladıkları destek ve katkılardan dolayı saygı ve teşekkürlerimi sunarım.

Prof. Dr. M. Oğuzhan İLBAN